РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2022

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2022

СОФИЯ, 2022

Уважаеми потребители,

Пред Вас е най-новото издание на „Статистически справочник 2022“. В него са събрани данни за периода 2017 - 2021 година.

В Справочника ще намерите статистическа информация, обхващаща множество сфери от нашия живот. Данните са предоставени по достъпен и удобен начин чрез кратки анализи, таблици и графики, обособени в тематични раздели. По този начин те могат да бъдат от полза на всички групи потребители.

Информацията в „Статистически справочник 2022“ е продукт на ползотворното сътрудничество между Националния статистически институт и нашите партньори от Българската народна банка и органите на статистиката, Евростат, Организацията за икономическо сътрудничество и развитие и други международни организации. Предоставените от тях статистически данни са ценен източник на информация при вземането на решения с държавно и обществено значение.

В своята мисия да предоставя точна, ясна и достъпна информация Националният статистически институт се ръководи от принципите на професионална независимост, безпристрастност, обективност, надеждност, статистическа тайна и ефективност на разходите. В нашата работа ние се стараем да бъдем иновативни, адаптивни към новите потребности, отворени към сътрудничество, устойчиви в своето развитие и проактивни в своите действия.

Искам да благодаря на респондентите и потребителите за тяхната ангажираност и съпричастност към статистическата дейност. Радвам се, че заедно работим за развитието на статистическата наука и практика в България и за нейното популяризиране сред младите хора.

Също така искам да се обърна с благодарност и признателност към колегите, авторите и експертите за високия им професионализъм, усърдната работа и положените усилия при подготовката на „Статистически справочник 2022“.

Сергей Цветарски
Председател на Националния статистически институт

СЪДЪРЖАНИЕ Стр.

Предговор 3
Съкращения и знаци 8

Общ преглед

I. Географска характеристика и климат
Територия и климат 12
Реки, езера и планини 14

II. Население
Население и демографски процеси 18
Възрастово-полова структура на населението 20
Раждаемост 22
Смъртност 24
Брачност и бракоразводност 26
Население по области 28
Раждаемост и смъртност по области 30
Миграция на населението 32

III. Пазар на труда
Работна сила 36
Работна сила по области 38
Заетост 40
Заетост по области 44
Наети лица 46
Безработица 48
Безработица 50
Безработица по области 52
Средна годишна заплата 54

IV. Образование
Видове образователни институции 58
Записани учащи 60
Преподаватели по степени на преподаване 62
Детски градини 64
Общообразователни училища 66
Професионално обучение - I степен 68
Професионално обучение - II степен 70
Професионално обучение - III степен 72
Професионално обучение - IV степен 74
Висше образование 46
Училища, преподаватели и ученици по области 78
Степен на обхват на образователната система и разходи за образование 80

V. Култура и изкуство
Издателска дейност 84
Сценични изкуства и кина 86
Музеи и читалища 88
Библиотеки 90
Радиопрограмна и телевизионна дейност 92

Стр.

VI. Здравеопазване

Лечебни и здравни заведения и медицински персонал 96
Медицински персонал по области 98
Заболявания от злокачествени новообразувания и активна туберкулоза 100

VII. Доходи, разходи и потребление на домакинствата

Общ доход на домакинствата 104
Общ разход на домакинствата 106
Потребление на основни хранителни продукти 108
Покупателна способност на домакинствата 110
Индикатори за бедност 112

VIII. Престъпност и правосъдие

Престъпления, завършили с осъждане 116
Осъдени лица 118

IX. Национални сметки

Брутен вътрешен продукт 122
Брутна добавена стойност 124
Компенсация на наетите и брутен оперираща излишък/ брутен смесен доход 126
Инвестиции и потребление 128
Производителност на труда 130

X. Финанси

Парични агрегати 134
Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор 136
Лихвени проценти 138
Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“ ... 140

XI. Цени

Индекс на потребителските цени - годишна инфлация 144
Индекс на потребителските цени - средногодишна инфлация 146
Хармонизиран индекс на потребителските цени 148
Индекс на цените на производител 152
Индекси на цените на производител в селското стопанство 152
Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство 154
Индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство 156
Общ индекс на цените на стоките и услугите в селското стопанство 157

Стр.

XII. Износ и внос на стоки
Външнотърговски стокообмен 160
Износ по страни - основни търговски партньори 162
Внос по страни - основни търговски партньори 164
Износ и внос на някои стоки 166

XIII. Платежен баланс
Платежен баланс 170
Преки чуждестранни инвестиции 172

XIV. Дълготрайни материални активи
Разходи за придобиване на ДМА 176
Придобити дълготрайни материални активи 178

XV. Търговия; Хотелиерство и ресторантьорство
Обекти за продажби на дребно 182
Оборот в търговията, хотелиерството и ресторантьорството 184

XVI. Промишленост
Продукция на промишлените предприятия 188
Структура на продукцията на промишлените предприятия 190
Индекси на продукцията на промишлените предприятия 192
Промишлени продукти в натурално изражение 194

XVII. Строителство и жилищен фонд
Продукция на строителните предприятия 198
Жилищен фонд 200
Разрешителни за строеж и жилища в експлоатация 202

XVIII. Енергетика
Общ енергиен баланс 206
Електрическа и топлинна енергия 212

XIX. Транспорт
Транспорт - основни данни за развитието на транспорта 216
Превозени товари и пътници и извършена работа от транспорта 218

XX. Туризъм
Места за настаняване 222
Реализирани нощувки 224
Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България 226

XXI. Горско стопанство
Обща горска площ 230
Стопанисване на горите 232
Добита дървесина 234
Дивеч 236

Стр.

XXII. Селско стопанство

Използвана земеделска площ и обработваема земя 240
Производство от земеделски култури 242
Селскостопански животни и птици 244
Икономически сметки за селското стопанство 246

XXIII. Околна среда

Емисии на вредни вещества 250
Води 252
Отпадъци 254
Разходи за опазване и възстановяване на околната среда 260
Дълготрайни материално активи с екологочно предназначение..... 263
Екологични стоки и услуги 265
Пуснати на пазара опаковки 268
Подземни запаси 270
Регистрирани шумови нива 272
Защитени територии и обекти 274

XXIV. НИРД и иновационна дейност

Научноизследователска и развойна дейност 278
Иновационна дейност 280

Международен преглед

Територия и население по континенти 285
Пазар на труда 292
Образование 294
Култура 295
Здравеопазване 296
Цени 297
Износ и внос 299
Селско стопанство 301
Околна среда 302
Международни сравнения 304

За потребителите: Данните за 2021 г. са предварителни.

СЪКРАЩЕНИЯ И ЗНАЦИ

АЕЦ	=	атомна електроцентрала
БВП	=	брутен вътрешен продукт
БНБ	=	Българска народна банка
БДС	=	брутна добавена стойност
бр.	=	брой
BGN	=	нови български левове
вкл.	=	включително
в т.ч.	=	в това число
г.	=	година
ГВтч	=	гигаватчас
Гкал	=	гигакалория
гр.	=	град
ДВ	=	„Държавен вестник“
ДДС	=	данък добавена стойност
дка	=	декар
ДЛП	=	дългосрочен лихвен процент
ДМА	=	дълготрайни материални активи
ДПФ	=	Държавен поземлен фонд
ДЦК	=	държавни ценни книжа
Евростат	=	Статистическа служба на Европейския съюз
ЕК	=	Европейска комисия
ЕП	=	Европейски парламент
ЕСС	=	Европейска система за сметки
ЕС	=	Европейски съюз
ЕАСТ	=	Европейска асоциация за свободна търговия
жп	=	железопътен
ЗСПД	=	Закон за семейни помощи за деца
ЗЗД	=	Закон за закрила на детето
ЗСП	=	Закон за социално подпомагане
ЗИХУ	=	Закон за интеграция на хората с увреждания
ИАОС	=	Изпълнителна агенция по околна среда
ИЗП	=	използвана земеделска площ
ИКТ	=	информационно-комуникационни технологии
ИПЦ	=	индекс на потребителските цени

кВт	=	киловат
кВтч	=	киловатчас
кг	=	килограм
кг/чов./г.	=	килограм на човек за година
КИД	=	Класификация на икономическите дейности
ккал	=	килокалория
км	=	километър
км^2	=	квадратен километър
кс	=	конска сила
КСО	=	Кодекс за социално осигуряване
КСС	=	Класификация на сградите и строителните съоръжения
COICOP	=	Единна международна класификация на потребителските разходи
л	=	литър
лв.	=	лев
л/ден.	=	литър на денонощие
м		метър
м^2	=	квадратен метър
м^3	=	кубически метър
МВР	=	Министерство на вътрешните работи
МВФ	=	Международен валутен фонд
Мзм	=	Министерство на земеделието
млн.	=	милион
мм	=	милиметър
МОСВ	=	Министерство на околната среда и водите
МПС	=	моторно превозно средство
МС	=	Министерски съвет
МСКО	=	Международна стандартна класификация на образованието
НСИ	=	Национален статистически институт
н.д.	=	некласифицирани другаде
НКИД	=	Национална класификация на икономическите дейности
НИРД	=	научноизследователска и развойна дейност
н.п.д.	=	непригодени за продажба на дребно
НТООД	=	нетърговски организации, обслужващи домакинствата

NUTS	=	Класификация на териториалните единици за статистически цели
ОИСР	=	Организация за икономическо сътрудничество и развитие
ООН	=	Организация на обединените нации
пкм	=	пътниккилометър
ППС	=	паритет на покупателната способност
ППЗСПЗЗ	=	Правилник за прилагане на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи
ПРОДПРОМ	=	Национална класификация на промишлената продукция
ПФИ	=	парично-финансови институции
СОФ	=	социалноосигурителни фондове
СПС	=	стандарт на покупателната способност
СПСОВ	=	селищна пречиствателна станция за отпадъчни води
СЦИЕ	=	страни от Централна и Източна Европа
SITC	=	Стандартна международна търговска класификация
т	=	тон
т/г.	=	тон/годишно
ткм	=	тонкилометър
т н.е.	=	тонове нефтен еквивалент
ФПП	=	фонд на паричния пазар
ФПУ	=	финансовопосреднически услуги
FOB	=	франко борда (free, on board)
ха	=	хектар
хил.	=	хиляди
ХИПЦ	=	хармонизиран индекс на потребителските цени
CIF	=	стойност, застраховка, навло (cost, insurance, freight)
ЦК	=	ценни книжа
чф.	=	чифт
щ.д.	=	щатски долар
.	=	липсват данни
-	=	няма случай
0	=	величина, по-малка от половината на употребената единица мярка
%	=	процент
x	=	поради естеството на данните не може да има случай
*	=	предварителни данни
#	=	прекъснат ред
..	=	конфиденциални данни
( )	=	поради малкия обем на извадката данните в таблиците, оградени в скоби, не са достатъчно точни

ОБЩ ПРЕГЛЕД

I. ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА И КЛИМАТ

Територия и климат

Република България е разположена в Югоизточна Европа в източната част на Балканския полуостров и е с територия 110 371.9 кв. км (без акваторията на Дунав и Черно море).

Климатът на страната е преходен между умереноконтинентален и субтропичен в неговия средиземноморски вариант (в южните части на страната). Наблюдават се четири сезона.

Горите (широколистни и иглолистни) заемат 34% от територията на страната. Разнообразната природа е естествена среда на ценни животински видове.

Фиг. 1. Територия на България[1]

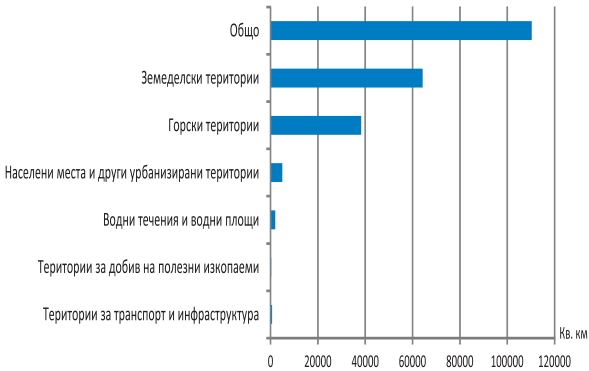

[1] Източник: Министерство на земеделието - „Баланс на земеделските земи към 31.12.2011 година".

1. Граници на България[1]

(Километри)

Граници		Общо	Сухоземна	Речна	Морска
Общо		**2245**	**1181**	**686**	**378**
Северна	- с Румъния	609	139	470	-
Източна	- с Черно море	378	-	-	378
Южна	- с Турция	259	133	126	-
	- с Гърция	493	429	64	-
Западна	- със Сърбия	341	315	26	-
	- с Република Северна Македония	165	165	-	-

[1] Източник: Агенция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

2. Метеорологични данни за 2021 г.[1]

Метеорологични станции	Средно-годишно атмосферно налягане	Температура на въздуха				
		средна годишна	абсолютна максимална годишна		абсолютна минимална годишна	
	hPa	°C		дата	°C	дата
Видин	1012.4	12.1	39.1	1.08.	-9.8	18.01.
Плевен	996.6	12.6	41.0	5.08.	-10.4	18.01.
Велико Търново	992.6	12.6	41.0	2.08.	-13.8	18.01.
Добрич	991.9	11.8	38.2	2.08.	-12.6	17.02.
Варна	1011.6	13.5	33.7	3.08.	-8.6	17.02.
Бургас	1013.1	13.8	34.6	20.07.	-6.0	17.02.
Хасково	988.8	13.7	42.0	2.08.	-13.6	17.02.
Казанлък	969.4	11.5	38.8	2.08.	-12.8	17.02.
Пазарджик	991.3	12.6	41.9	2.08.	-14.8	17.02.
София - НИМХ	947.0	11.1	38.0	5.08.	-14.8	15.02.
Кюстендил	954.8	11.8	39.0	30.07.	-15.2	17.02.
Черни връх	769.7	1.1	22.8	5.08.	-22.1	17.01.
Сандански	991.5	14.9	42.5	2.08.	-9.9	15.02.

2. Метеорологични данни за 2021 г.[1]

(Продължение и край)

Метеорологични станции	Средна годишна относителна влажност на въздуха	Максимален годишен 24-часов валеж		Годишна сума на валежите	Средна годишна облачност
	%	мм	дата	мм	(0 - 10)
Видин	71	28	11.01.	556	5.4
Плевен	71	39	11.01.	596	5.2
Велико Търново	71	32	12.06.	724	5.9
Добрич	74	31	13.10.	688	5.8
Варна	75	45	13.01.	685	5.7
Бургас	75	66	13.01.	752	6.0
Хасково	68	45	27.01.	793	5.9
Казанлък	73	41	30.08.	680	5.4
Пазарджик	71	37	9.10.	638	5.2
София - НИМХ	69	35	7.05.	812	6.0
Кюстендил	67	47	12.12.	688	5.3
Черни връх	81	21	27.01.	689	6.2
Сандански	66	48	7.12.	687	5.1

[1] Източник: Национален институт по метеорология и хидрология.

Реки, езера и планини

Реките в страната са сравнително къси и немного пълноводни. Най-дългата река в България е Искър с дължина 368 км, а най-пълноводната - Марица. Главни реки в страната са Дунав (470 км; гранична с Румъния), Искър, Вит, Осъм, Янтра (притоци на Дунав), Камчия, Марица, Места и Струма.

60% от територията на България е с планински и хълмист релеф. Планините са изключително разнообразни и са част от Алпо-Хималайската верига, която обхваща планински системи на два континента - Европа и Азия. Те са достъпни през четирите годишни сезона и предоставят неограничени възможности за отдих, спорт и туризъм. Най-високата планина в България и на Балканския полуостров е Рила с връх Мусала - 2 925 м.

3. По-големи реки[1] и естествени езера[2] на територията на България

Реки	Дължина - км	Езера	Повърхност - км^2
Искър	352.3	Бургаско	27.6
Тунджа	328.4	Варненско	17.4
Марица	309.0	Атанасовско	16.9
Осъм	204.6	Мандренско	10.0
Струма	275.1	Поморийско[3]	5.0
Янтра	222.0	Белославско	3.9
Камчия	190.7		
Арда	229.1		

[1] Източник: Национален институт по метеорология и хидрология.
[2] Източник: Агнция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.
[3] Без солниците.

4. Планини в България, най-високите им върхове и тяхната надморска височина[1]

Планини	Върхове	Височина - м
Рила	Мусала	2925
Пирин	Вихрен	2914
Стара планина	Ботев	2376
Витоша	Черни връх	2290
Осоговска планина	Руен	2251
Славянка	Гоцев връх	2212
Родопи	Голям Перелик	2191
Беласица	Радомир	2029
Влахина	Огреяк	1924
Малешевска планина	Ильов връх	1803
Кървав камък	Било	1737
Милевска планина	Милевец	1733
Руй	Руй	1706
Огражден	Билска чука	1643
Средна гора	Богдан	1604
Лисец	Връшник	1500
Чудинска планина	Арамлия	1496
Конявска планина	Виден	1487
Ерулска планина	Големи връх	1481
Верила	Голям Дебелец	1415
Любаш	Любаш	1398
Стража	Стража	1389
Плана	Манастирище	1338
Еловишка планина	Плоча	1329
Земенска планина	Тичак	1295
Видлич	Вучибаба	1294
Люлин	Дупевица	1256
Ездимирска планина	Големи връх	1219
Стъргач	Асенов връх	1218
Лозенска планина	Попов дел	1190
Пенкьовска планина	Конски връх	1187
Завалска планина	Китка	1181
Голо бърдо	Ветрушка	1158
Рудини	Бандерата	1155
Черна гора	Тумба	1129
Сакар	Вишеград	856
Странджа	Градище	710

[1] Източник: Агнция по геодезия, картография и кадастър към Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

II. НАСЕЛЕНИЕ

Население и демографски процеси

Обект на изследване в демографската статистика са съвкупностите на населението и на демографските събития.

Съвкупностите на населението и техните структури се изчисляват към 31.12. въз основа на броя и структурите на населението от предходната година и настъпилите демографски събития (живородени, умрели, заселени и изселени) през годината.

Съвкупностите на демографските събития включват събитията раждания, умирания, сключени бракове, бракоразводи и миграция. Те се регистрират в момента на тяхното настъпване през отчетната година.

Източник на данните за естественото и механичното движение на населението е Единната система за гражданска регистрация и административно обслужване на населението.

През 2021 г. коефициентът на раждаемост запазва нивото си от предходната година, а коефициентът на смъртност на 1 000 души от населението се увеличава и като резултат естественият прираст за страната е минус 13.2 на хиляда.

Фиг. 1. Коефициенти на естествено движение на населението (На 1 000 души)

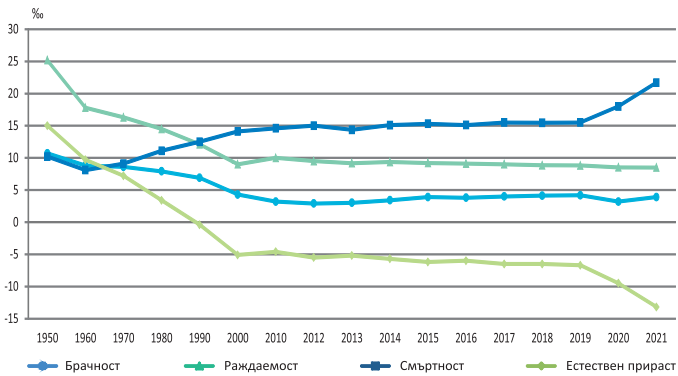

1. Основни демографски показатели

	2018	2019	2020	2021
Население към 31.12. - хил.	7000.0	6951.5	6916.5	6838.9
Гъстота на населението на 1 км^2	63.4	62.6	62.3	61.6
Полово съотношение (брой жени на 1 000 мъже)	1061	1063	1065	1065
Коефициент на възрастова зависимост	55.5	56.4	56.7	56.7
Темп на демографско остаряване	100.5	100.5	99.6	98.7
Относителен дял на градското от общото население - %	73.7	73.7	72.9	73.1
Раждаемост (на 1 000 души)	8.9	8.8	8.5	8.5
Смъртност (на 1 000 души)	15.4	15.5	18.0	21.7
Естествен прираст (на 1 000 души)	-6.5	-6.7	-9.5	-13.2
Брачност (на 1 000 души)	4.1	4.2	3.2	3.9
Детска смъртност (на 1 000 живородени)	5.8	5.6	5.1	5.6
Нетен коефициент на възпроизводство	0.74	0.76	0.75	0.75
Тотален коефициент на плодовитост	1.56	1.58	1.56	1.58

2. Население според преброяванията[1]

Години на преброяванията	Общо	Мъже	Жени	Относителен дял на градското от общото население на страната - %
	хиляди			
1887	3154	1605	1549	18.8
1892	3311	1691	1620	19.7
1900	3744	1910	1834	19.8
1905	4036	2057	1979	19.6
1910	4338	2207	2131	19.1
1920	4847	2421	2426	19.9
1926	5479	2743	2736	20.6
1934	6078	3054	3024	21.4
1946	7029	3517	3512	24.7
1956	7614	3799	3815	33.6
1965	8228	4114	4114	46.5
1975	8728	4358	4370	58.0
1985	8949	4433	4516	64.8
1992	8487	4171	4316	67.2
2001	7929	3863	4066	69.0
2011	7365	3587	3778	72.5

[1] До 1956 г. вкл. броят на населението е установен на базата на наличното население, а от 1965 г. - на базата на постоянното население.

Възрастово-полова структура на населението

Възрастовата структура на населението е представена чрез разпределението на населението по възрастови групи. Възрастта на населението се изчислява към 31.12. на съответната година в навършени години.

В края на 2021 г. лицата на 65 и повече навършени години са 1 482 177, или 21.7% от населението на страната. В сравнение с 2020 г. делът на населението в тази възрастова група намалява с 0.1 процентни пункта.

Към 31.12.2021 г. децата до 15 години в страната са 993 065, или 14.5% от общия брой на населението, като спрямо 2020 г. този дял се увеличава с 0.1 процентни пункта.

Застаряването на населението през годините доведе до повишаване на неговата средна възраст, която от 40.4 години през 2001 г. нараства до 44.1 години в края на 2021 г.

Фиг. 2. Възрастова структура на населението към 31.12.2021 г. по пол

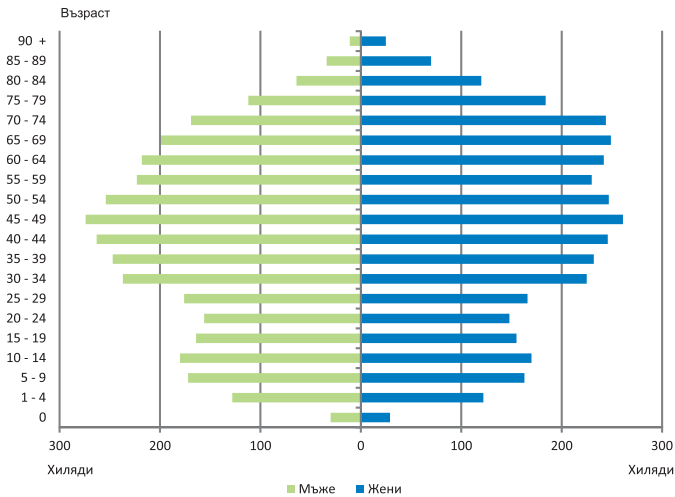

3. Население към 31.12.2021 г. по възраст и пол

Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	Относителен дял на градското от общото население на страната - %
	брой			
Общо	**6838937**	**3311311**	**3527626**	**73.1**
0 - 4	308374	158366	150008	75.4
5 - 9	334968	172137	162831	76.1
10 - 14	349723	179778	169945	75.2
15 - 19	319108	164495	154613	73.3
20 - 24	304531	156690	147841	74.7
25 - 29	342277	175975	166302	74.9
30 - 34	461433	236707	224726	77.6
35 - 39	478690	247449	231241	77.2
40 - 44	508991	262715	246276	76.7
45 - 49	534958	273905	261053	75.8
50 - 54	500966	253837	247129	73.1
55 - 59	452775	223145	229630	71.1
60 - 64	459966	217685	242281	70.5
65 - 69	448244	198969	249275	69.4
70 - 74	413411	169139	244272	68.1
75 - 79	295991	111898	184093	65.5
80 и повече	324531	108421	216110	64.6

4. Структура на населението под, във и над трудоспособна възраст към 31.12.[1]

(Проценти)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Под трудоспособна възраст	15.2	15.3	15.4	15.5
В трудоспособна възраст	60.0	59.8	59.8	60.1
Над трудоспособна възраст	24.8	24.9	24.8	24.4
В градовете	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Под трудоспособна възраст	15.6	15.7	15.9	16.0
В трудоспособна възраст	61.7	61.3	61.2	61.4
Над трудоспособна възраст	22.7	23.0	22.9	22.6
В селата	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Под трудоспособна възраст	14.4	14.4	14.0	14.1
В трудоспособна възраст	55.2	55.4	56.1	56.5
Над трудоспособна възраст	30.4	30.2	29.9	29.4

[1] Възрастовите граници за разпределение на населението по категориите под, във и над трудоспособна възраст се определят съгласно Наредбата за пенсиите и осигурителния стаж, приета с Постановление № 30 на МС (ДВ, бр. 21/17.03.2000 г.).

Раждаемост

В съвкупността на ражданията се включват ражданията на живородени и мъртвородени деца, а не случаите на раждания, при които могат да бъдат родени едно, две или повече деца.

Броят на ражданията в страната през 2021 г. е 59 069, като от тях 58 678 (99.3%) са живородени. Коефициентът на раждаемост (брой живородени деца на 1 000 души от средногодишното население) остава непроменен спрямо предходната година - 8.5‰.

Освен коефициента на раждаемост друг основен показател, характеризиращ раждаемостта, е тоталният коефициент на плодовитост, показващ средния брой деца, които една жена би родила през целия си фертилен период. Този показател през 2021 г. нараства с 0.02 спрямо 2020 г. - 1.58.

Фиг. 3. Средна възраст на жените при сключване на първи брак и раждане на първо дете

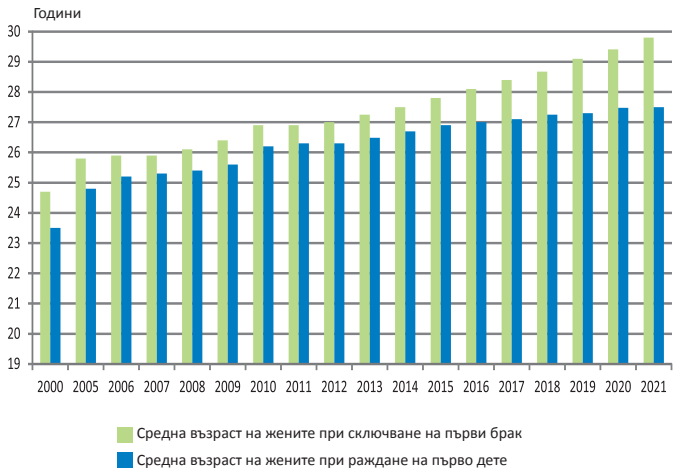

5. Живородени по възраст и местоживеене на майката

(Брой)

Местоживеене Възраст (в навършени години)	2017	2018	2019	2020	2021
Общо	**63955**	**62197**	**61538**	**59086**	**58678**
Под 15	269	252	253	215	257
15 - 19	5769	5939	5992	5755	5604
20 - 24	11690	10625	10247	9983	9984
25 - 29	19565	18644	17964	16486	15744
30 - 34	16586	16770	16889	16495	16780
35 - 39	7986	7825	7928	7857	8043
40 - 44	1874	1917	2024	1987	1959
45 - 49	190	192	213	272	267
50 и повече	25	30	26	35	37
Непоказано	1	3	2	1	3
В градовете					
Общо	**48005**	**46877**	**45991**	**43829**	**43692**
Под 15	154	172	167	144	163
15 - 19	3244	3323	3334	3246	3103
20 - 24	7225	6675	6369	6103	6098
25 - 29	14826	14136	13451	12283	11705
30 - 34	13834	14005	14003	13451	13825
35 - 39	6902	6684	6686	6654	6843
40 - 44	1626	1677	1764	1671	1679
45 - 49	171	176	192	246	240
50 и повече	22	27	23	30	35
Непоказано	1	2	2	1	1
В селата					
Общо	**15950**	**15320**	**15547**	**15257**	**14986**
Под 15	115	80	86	71	94
15 - 19	2525	2616	2658	2509	2501
20 - 24	4465	3950	3878	3880	3886
25 - 29	4739	4508	4513	4203	4039
30 - 34	2752	2765	2886	3044	2955
35 - 39	1084	1141	1242	1203	1200
40 - 44	248	240	260	316	280
45 - 49	19	16	21	26	27
50 и повече	3	3	3	5	2
Непоказано	-	1	-	-	2

Смъртност

В съвкупността на умиранията се включват регистрираните през отчетната година умрели лица.

Смъртността в страната се задържа на твърде високо ниво. Коефициентът на смъртност (брой умрели лица на 1 000 души от средногодишното население) през 2021 г. е 21.7‰.

Коефициентът за детска смъртност (брой умрели деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени деца) през 2021 г. е 5.6‰ при 5.1‰ за 2020 г. Достигнатото равнище на детска смъртност през последните няколко години е най-ниското в демографското развитие на страната, но продължава да е по-високо от това в европейските държави.

Показателят за средната продължителност на живота показва средната продължителност на предстоящия живот на новородените при хипотеза за неизменност в интензивността на наблюдаваната през дадена година повъзрастова смъртност. За периода 2019 - 2021 г. тя е 70.1 години при мъжете и 77.4 години при жените.

Фиг. 4. Коефициенти на обща и детска смъртност

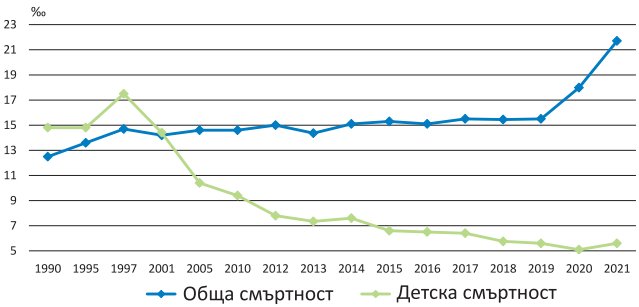

Фиг. 5. Средна продължителност на живота

6. Умирания по възраст и местоживеене

(Брой)

Местоживеене Възраст (в навършени години)	2017	2018	2019	2020	2021
Общо	**109791**	**108526**	**108083**	**124735**	**148995**
Под 1	408	358	342	301	326
1 - 4	91	93	76	64	72
5 - 9	46	61	50	36	61
10 - 14	56	70	66	66	63
15 - 19	140	145	156	124	145
20 - 24	191	176	189	194	243
25 - 29	320	304	282	242	346
30 - 34	447	488	439	468	594
35 - 39	729	757	788	821	963
40 - 44	1395	1331	1301	1519	1710
45 - 49	2223	2203	2255	2554	3029
50 - 54	3395	3285	3174	3819	4709
55 - 59	5430	5474	5155	6153	7013
60 - 64	8074	8001	7922	9226	10945
65 - 69	11496	11132	11125	12852	15576
70 - 74	13195	13510	13822	17515	21825
75 - 79	15154	15069	14998	18001	22935
80 - 84	20017	18976	18150	20011	23514
85 и повече	26984	27093	27793	30769	34926
В градовете					
Общо	**68418**	**68011**	**68551**	**79952**	**96424**
Под 1	257	234	218	196	195
1 - 4	63	54	57	43	48
5 - 9	30	42	34	26	38
10 - 14	41	34	50	40	46
15 - 19	99	99	103	84	92
20 - 24	133	112	124	126	159
25 - 29	221	228	177	159	227
30 - 34	337	345	313	341	419
35 - 39	528	550	574	605	689
40 - 44	985	963	949	1067	1234
45 - 49	1496	1475	1570	1786	2124
50 - 54	2274	2212	2117	2589	3185
55 - 59	3664	3598	3489	4099	4680
60 - 64	5372	5301	5280	6185	7360
65 - 69	7471	7288	7371	8544	10421
70 - 74	8162	8518	8852	11320	14258
75 - 79	8961	9085	9126	11138	14408
80 - 84	11740	11202	10774	12303	14478
85 и повече	16584	16671	17373	19301	22363
В селата					
Общо	**41373**	**40515**	**39532**	**44783**	**52571**
Под 1	151	124	124	105	131
1 - 4	28	39	19	21	24
5 - 9	16	19	16	10	23
10 - 14	15	36	16	26	17
15 - 19	41	46	53	40	53
20 - 24	58	64	65	68	84
25 - 29	99	76	105	83	119
30 - 34	110	143	126	127	175
35 - 39	201	207	214	216	274
40 - 44	410	368	352	452	476
45 - 49	727	728	685	768	905
50 - 54	1121	1073	1057	1230	1524
55 - 59	1766	1876	1666	2054	2333
60 - 64	2702	2700	2642	3041	3585
65 - 69	4025	3844	3754	4308	5155
70 - 74	5033	4992	4970	6195	7567
75 - 79	6193	5984	5872	6863	8527
80 - 84	8277	7774	7376	7708	9036
85 и повече	10400	10422	10420	11468	12563

Брачност и бракоразводност

Сключените бракове и бракоразводите в териториален разрез се отнасят към населеното място, където е настоящият адрес на мъжа, или ако адресът на съпруга е извън страната - към населеното място, където е настоящият адрес на жената.

През 2021 г. са регистрирани 26 620 юридически брака - с 4 448 повече спрямо предходната година, а коефициентът на брачност (брой сключени бракове на 1 000 души от средногодишното население) е 3.9‰ при 3.2‰ през 2020 г.

Броят на регистрираните бракоразводи също бележи увеличение спрямо 2020 г. - през 2021 г. са разтрогнати 10 021 брака, или с 1 006 повече от регистрираните през 2020 г.

Фиг. 6. Брачност и бракоразводност по области през 2021 г.

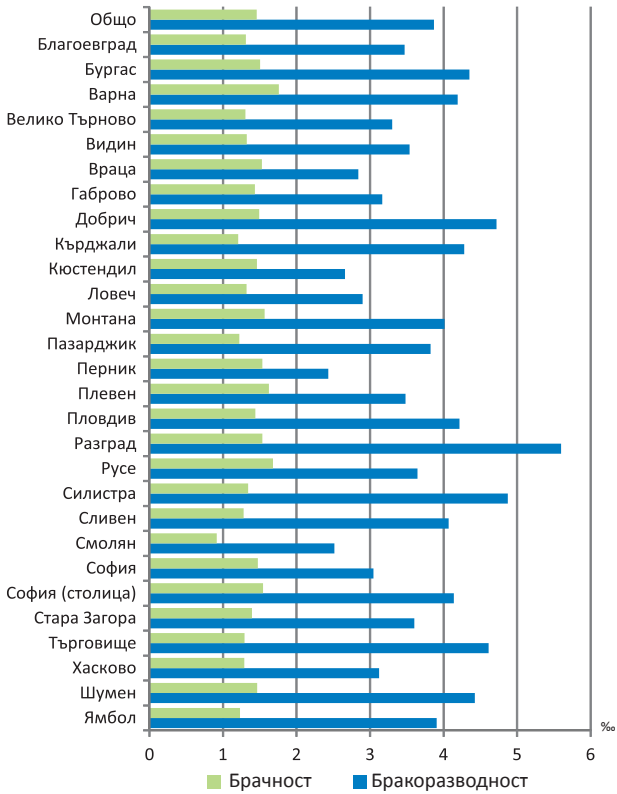

7. Сключени бракове и бракоразводи през 2021 г. по статистически зони, статистически райони и по области

Статистически зони Статистически райони Области	Сключени бракове	Брако-разводи	Сключени бракове	Брако-разводи
	брой		на 1 000 души	
Общо	**26620**	**10021**	**3.9**	**1.5**
Северна и Югоизточна България				
Северозападен	**2377**	**1073**	**3.3**	**1.5**
Видин	283	106	3.5	1.3
Враца	442	238	2.8	1.5
Ловеч	351	160	2.9	1.3
Монтана	497	194	4.0	1.6
Плевен	804	375	3.5	1.6
Северен централен	**2977**	**1110**	**3.9**	**1.5**
Велико Търново	752	297	3.3	1.3
Габрово	331	150	3.2	1.4
Разград	609	167	5.6	1.5
Русе	769	354	3.6	1.7
Силистра	516	142	4.9	1.3
Североизточен	**4023**	**1469**	**4.4**	**1.6**
Варна	1968	826	4.2	1.8
Добрич	797	252	4.7	1.5
Търговище	503	141	4.6	1.3
Шумен	755	250	4.4	1.5
Югоизточен	**4084**	**1421**	**4.0**	**1.4**
Бургас	1781	616	4.4	1.5
Сливен	738	232	4.1	1.3
Стара Загора	1114	431	3.6	1.4
Ямбол	451	142	3.9	1.2
Югозападна и Южна централна България				
Югозападен	**7768**	**3113**	**3.7**	**1.5**
Благоевград	1040	393	3.5	1.3
Кюстендил	306	168	2.7	1.5
Перник	290	183	2.4	1.5
София	719	348	3.0	1.5
София (столица)	5413	2021	4.1	1.5
Южен централен	**5391**	**1835**	**3.9**	**1.3**
Кърджали	689	194	4.3	1.2
Пазарджик	953	305	3.8	1.2
Пловдив	2803	958	4.2	1.4
Смолян	253	92	2.5	0.9
Хасково	693	286	3.1	1.3

Население по области

Данните за броя на населението и за настъпилите демографски събития в териториален разрез са представени според административно-териториалното устройство на страната към 31.12.2021 г.

Най-малка по население е област Видин, в която живеят 78 814 души, или 1.2% от населението на страната, а най-голяма е област София (столица) - 1 307 439 души (19.1%). Пет са областите с население над 300 хил. души, като в първите три от тях - София (столица), Пловдив и Варна, живее повече от една трета от населението на страната (35.7%).

Фиг. 7. Гъстота на населението на 1 км^2 през 2021 г.

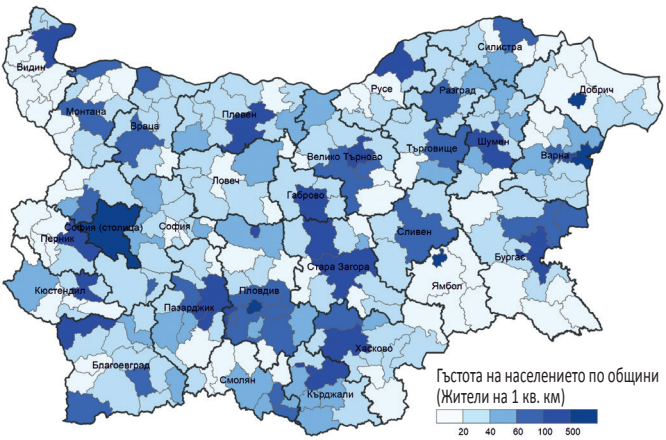

8. Население към 31.12.2021 г. по пол, местоживеене, статистически зони, статистически райони и по области

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Общо			В т.ч. в градовете		
	общо	мъже	жени	общо	мъже	жени
Общо за страната	**6838937**	**3311311**	**3527626**	**5000496**	**2396362**	**2604134**
Северна и Югоизточна България						
Северозападен	**702773**	**341354**	**361419**	**445111**	**213505**	**231606**
Видин	78814	38216	40598	51142	24607	26535
Враца	153700	75100	78600	90634	43581	47053
Ловеч	119780	58181	61599	74042	35670	38372
Монтана	122179	59481	62698	78143	37504	40639
Плевен	228300	110376	117924	151150	72143	79007
Северен централен	**750795**	**363615**	**387180**	**497209**	**238273**	**258936**
Велико Търново	225674	108747	116927	157858	75333	82525
Габрово	103404	49703	53701	82576	39461	43115
Разград	107764	52358	55406	50155	23819	26336
Русе	209084	101745	107339	160791	77875	82916
Силистра	104869	51062	53807	45829	21785	24044
Североизточен	**913468**	**444045**	**469423**	**665544**	**319920**	**345624**
Варна	468614	227990	240624	390481	188820	201661
Добрич	167314	80910	86404	114734	54663	60071
Търговище	108117	52668	55449	58690	27858	30832
Шумен	169423	82477	86946	101639	48579	53060
Югоизточен	**1010263**	**488619**	**521644**	**722096**	**344792**	**377304**
Бургас	408704	196999	211705	311099	148136	162963
Сливен	180058	87332	92726	117394	56125	61269
Стара Загора	307140	148455	158685	214540	102389	112151
Ямбол	114361	55833	58528	79063	38142	40921
Югозападна и Южна централна България						
Югозападен	**2070760**	**999948**	**1070812**	**1738636**	**834186**	**904450**
Благоевград	298251	144852	153399	180448	86105	94343
Кюстендил	113440	55037	58403	79031	37918	41113
Перник	118023	57252	60771	92158	44193	47965
София	233607	114801	118806	138547	67116	71431
София (столица)	1307439	628006	679433	1248452	598854	649598
Южен централен	**1390878**	**673730**	**717148**	**931900**	**445686**	**486214**
Кърджали	161024	79623	81401	64566	30895	33671
Пазарджик	247360	120697	126663	155064	74761	80303
Пловдив	662907	318186	344721	497753	236735	261018
Смолян	99318	47662	51656	56554	26913	29641
Хасково	220269	107562	112707	157963	76382	81581

Раждаемост и смъртност по области

В териториален аспект най-висока е раждаемостта в областите Сливен и София (столица). С най-ниска раждаемост през 2021 г. са областите Смолян, Габрово и Кърджали. Сред всички административни области в страната с най-висока смъртност през 2021 г. се отличават областите Видин, Монтана и Кюстендил, като най-нисък е този показател в област София (столица).

Фиг. 8. Раждаемост по области през 2021 г.
(На 1 000 души)

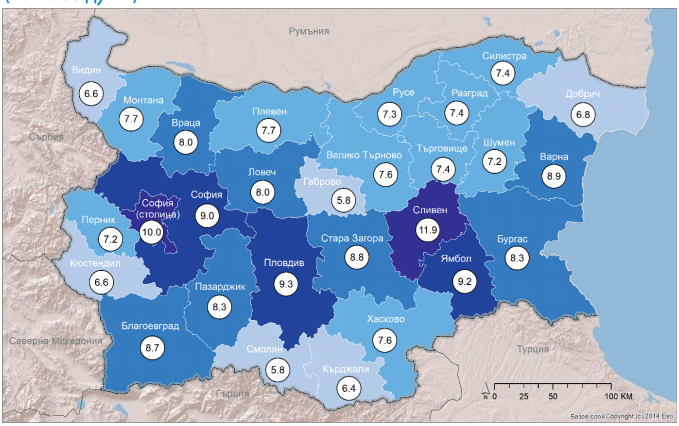

Общо за страната - 8.5‰

Фиг. 9. Смъртност по области през 2021 г.
(На 1 000 души)

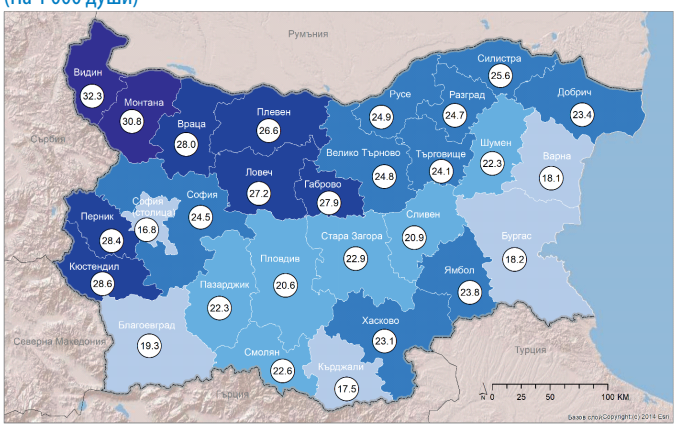

Общо за страната - 21.7‰

9. Живородени, умрели и естествен прираст на населението през 2021 г. по статистически зони, статистически райони и по области

Статистически зони Статистически райони Области	Живо-родени	Умрели	Естествен прираст	Раждае-мост	Смърт-ност	Естествен прираст
	брой			на 1 000 души от населението		
Общо	**58678**	**148995**	**-90317**	**8.5**	**21.7**	**-13.2**
Северна и Югоизточна България						
Северозападен	**5474**	**20204**	**-14730**	**7.7**	**28.4**	**-20.7**
Видин	528	2582	-2054	6.6	32.3	-25.7
Враца	1242	4364	-3122	8.0	28.0	-20.0
Ловеч	965	3297	-2332	8.0	27.2	-19.2
Монтана	953	3815	-2862	7.7	30.8	-23.1
Плевен	1786	6146	-4360	7.7	26.6	-18.9
Северен централен	**5469**	**19196**	**-13727**	**7.2**	**25.3**	**-18.1**
Велико Търново	1728	5636	-3908	7.6	24.8	-17.2
Габрово	610	2915	-2305	5.8	27.9	-22.1
Разград	800	2685	-1885	7.4	24.7	-17.3
Русе	1545	5248	-3703	7.3	24.9	-17.6
Силистра	786	2712	-1926	7.4	25.6	-18.2
Североизточен	**7357**	**18879**	**-11522**	**8.0**	**20.6**	**-12.6**
Варна	4184	8506	-4322	8.9	18.1	-9.2
Добрич	1144	3948	-2804	6.8	23.4	-16.6
Търговище	804	2626	-1822	7.4	24.1	-16.7
Шумен	1225	3799	-2574	7.2	22.3	-15.1
Югоизточен	**9358**	**21084**	**-11726**	**9.2**	**20.8**	**-11.6**
Бургас	3399	7467	-4068	8.3	18.2	-9.9
Сливен	2166	3788	-1622	11.9	20.9	-9.0
Стара Загора	2726	7083	-4357	8.8	22.9	-14.1
Ямбол	1067	2746	-1679	9.2	23.8	-14.6
Югозападна и Южна централна България						
Югозападен	**19457**	**40168**	**-20711**	**9.4**	**19.3**	**-9.9**
Благоевград	2595	5796	-3201	8.7	19.3	-10.6
Кюстендил	761	3295	-2534	6.6	28.6	-22.0
Перник	853	3382	-2529	7.2	28.4	-21.2
София	2113	5785	-3672	9.0	24.5	-15.5
София (столица)	13135	21910	-8775	10.0	16.8	-6.8
Южен централен	**11563**	**29464**	**-17901**	**8.3**	**21.1**	**-12.8**
Кърджали	1029	2817	-1788	6.4	17.5	-11.1
Пазарджик	2057	5557	-3500	8.3	22.3	-14.0
Пловдив	6212	13692	-7480	9.3	20.6	-11.3
Смолян	587	2276	-1689	5.8	22.6	-16.8
Хасково	1678	5122	-3444	7.6	23.1	-15.5

Миграция на населението

Миграцията на населението включва всички лица, декларирали промяна на настоящ адрес в рамките на страната, от страната в чужбина или от чужбина в страната.

През 2021 г. единадесет области имат положителен механичен прираст. Най-голям механичен прираст има в областите Кърджали (12.6‰), Бургас (7.4‰), Варна и Пловдив - по 6.0‰. С най-голямо намаление на населението в резултат на отрицателния механичен прираст са областите Смолян (-8.7‰), Кюстендил (-5.6‰) и Враца (-5.2‰).

Фиг. 10. Механично движение на населението през 2021 г. по статистически райони

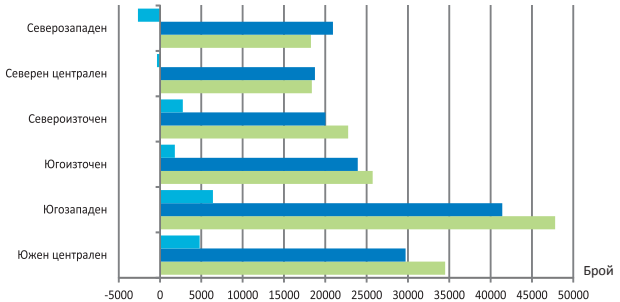

Фиг. 11. Механично движение на населението през 2021 г. по области

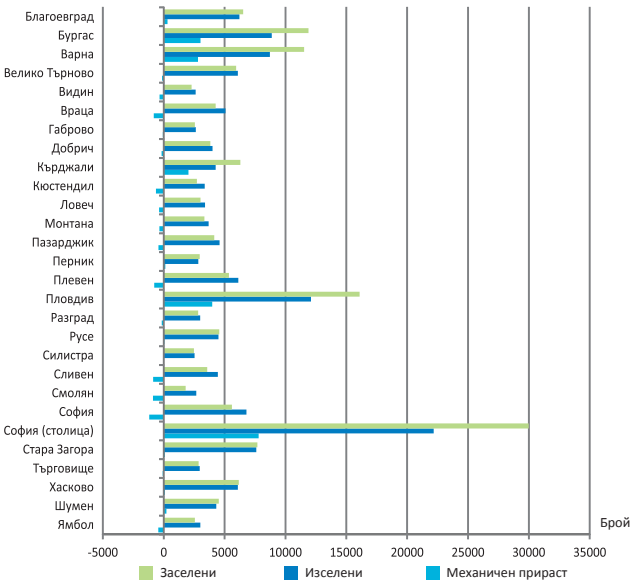

10. Механично движение на населението през 2021 г. по статистически зони, статистически райони и по области[1]

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Заселени	Изселени	Механичен прираст
Общо за страната	**167423**	**154717**	**12706**
Северна и Югоизточна България			
Северозападен	**18255**	**20924**	**-2669**
Видин	2283	2627	-344
Враца	4266	5081	-815
Ловеч	3015	3393	-378
Монтана	3335	3689	-354
Плевен	5356	6134	-778
Северен централен	**18368**	**18743**	**-375**
Велико Търново	5948	6084	-136
Габрово	2553	2632	-79
Разград	2833	2994	-161
Русе	4556	4498	58
Силистра	2478	2535	-57
Североизточен	**22763**	**20003**	**2760**
Варна	11538	8726	2812
Добрич	3829	4009	-180
Търговище	2869	2957	-88
Шумен	4527	4311	216
Югоизточен	**25728**	**23926**	**1802**
Бургас	11898	8876	3022
Сливен	3571	4442	-871
Стара Загора	7697	7600	97
Ямбол	2562	3008	-446
Югозападна и Южна централна България			
Югозападен	**47805**	**41405**	**6400**
Благоевград	6528	6214	314
Кюстендил	2727	3372	-645
Перник	2962	2836	126
София	5604	6801	-1197
София (столица)	29984	22182	7802
Южен централен	**34504**	**29716**	**4788**
Кърджали	6296	4265	2031
Пазарджик	4148	4588	-440
Пловдив	16091	12102	3989
Смолян	1798	2678	-880
Хасково	6171	6083	88

[1] Заселените и изселените лица в/от областите включват и движението към/от страната.

III. ПАЗАР НА ТРУДА

Публикуваните в раздела данни за работната сила, заетостта и безработицата за 2021 г., източник на които е Наблюдението на работната сила, не са напълно съпоставими с данните за предходните години поради промени в методологията на изследването.

Повече информация може да се намери на интернет страницата на НСИ, раздел „Пазар на труда“, Наблюдение на работната сила, „Метаданни и методология“ https://nsi.bg/bg/node/4002/.

Работна сила

Работна сила (икономически активни лица) са лицата, които влагат или предлагат своя труд за производство на стоки и услуги. Работната сила включва заетите и безработните лица.

Коефициентът на икономическа активност представлява относителният дял на икономически активните лица от населението на същата възраст.

Източник на данните е Наблюдението на работната сила.

Фиг. 1. Структура на работната сила по възраст през 2021 г.

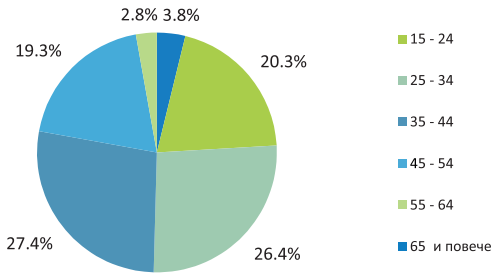

Фиг. 2. Структура на работната сила по степени на образование през 2021 г.

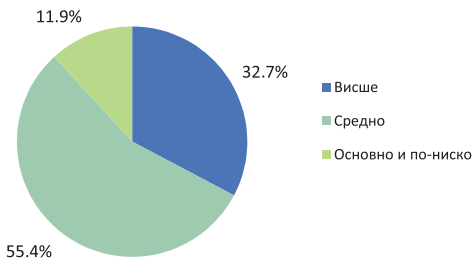

1. Работна сила

(Хиляди)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**3357.2**	**3326.0**	**3375.9**	**3290.3**	**3247.5**
По местоживеене					
В градовете	2618.6	2595.2	2623.5	2532.1	2503.4
В селата	738.6	730.8	752.5	758.2	744.1
По пол					
Мъже	1796.7	1787.0	1814.3	1772.4	1744.2
Жени	1560.5	1539.0	1561.6	1518.0	1503.3
По възрастови групи					
15 - 64	**3277.5**	**3239.6**	**3276.4**	**3190.4**	**3155.3**
15 - 24	170.7	149.3	147.8	134.1	123.6
25 - 34	740.9	719.9	718.9	675.9	658.5
35 - 44	919.6	908.1	902.6	871.3	855.4
45 - 54	842.1	847.8	868.5	877.1	890.6
55 - 64	604.2	614.6	638.5	632.1	627.3
65 и повече	79.7	86.3	99.6	99.9	92.2
По степени на образование					
Висше	1020.5	1020.9	1030.1	1053.4	1062.8
Средно	1920.7	1887.2	1895.4	1830.5	1800.1
в т.ч. с придобита професионална квалификация	1151.2	1103.2	1102.3	1063.3	1020.5
Основно и по-ниско	415.9	417.9	450.4	406.5	384.6

2. Коефициенти на икономическа активност (15 - 64 навършени години)

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**71.3**	**71.5**	**73.2**	**72.2**	**72.0**
По местоживеене					
В градовете	73.8	73.8	75.5	74.4	74.5
В селата	63.8	64.3	66.4	65.9	64.6
По пол					
Мъже	75.4	75.9	77.6	76.8	76.2
Жени	67.1	67.0	68.7	67.6	67.7
По възрастови групи					
15 - 24	26.3	23.7	23.9	21.9	20.0
25 - 34	79.1	78.8	81.2	79.3	80.0
35 - 44	87.4	87.1	88.1	86.8	86.1
45 - 54	86.0	86.5	87.6	87.2	86.9
55 - 64	61.8	63.7	66.9	67.1	67.9

[1] Прекъсване на динамичния ред.

Работна сила по области

Работната сила (икономически активните лица) на възраст 15 - 64 навършени години и коефициентите на икономическа активност за същата възрастова група са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Фиг. 3. Структура на работната сила (15 - 64 навършени години) по статистически райони през 2021 г.

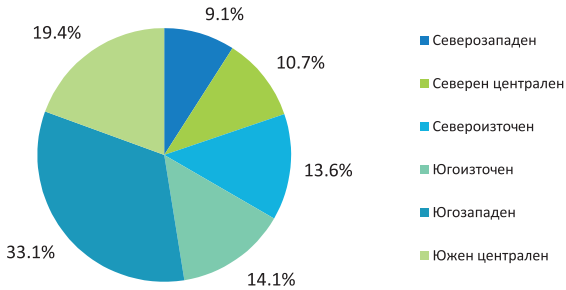

3. Работна сила на 15 - 64 навършени години и коефициенти на икономическа активност по статистически зони, статистически райони и по области през 2021 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Работна сила - хил.	Коефициенти на икономическа активност - %
Общо	**3155.3**	**72.0**
Северна и Югоизточна България		
Северозападен	**285.8**	**67.1**
Видин	32.2	69.0
Враца	62.3	65.2
Ловеч	49.6	69.0
Монтана	47.1	63.4
Плевен	94.6	69.0
Северен централен	**338.4**	**71.4**
Велико Търново	107.4	75.0
Габрово	45.0	72.5
Разград	43.2	61.9
Русе	100.1	74.9
Силистра	42.7	65.4
Североизточен	**428.4**	**72.4**
Варна	229.9	75.1
Добрич	73.3	68.5
Търговище	43.3	62.4
Шумен	81.9	74.8
Югоизточен	**445.0**	**70.2**
Бургас	178.6	68.2
Сливен	76.0	68.8
Стара Загора	143.2	74.5
Ямбол	47.2	67.7
Югозападна и Южна централна България		
Югозападен	**1044.2**	**76.4**
Благоевград	146.9	75.3
Кюстендил	51.5	74.5
Перник	57.3	76.9
София	113.1	75.8
София (столица)	675.4	76.9
Южен централен	**613.6**	**68.9**
Кърджали	71.5	69.0
Пазарджик	111.6	70.3
Пловдив	292.0	68.5
Смолян	45.0	70.8
Хасково	93.4	67.5

Заетост

Заети лица - лицата на възраст 15 - 89 навършени години, които през наблюдавания период:

• извършват работа, дори за един час, за което получават работна заплата или друг доход;

• не работят, но имат работа, от която временно отсъстват поради:

- годишен отпуск, болест, отпуск за бременност, раждане и отглеждане на дете до навършване на 2-годишна възраст (включително отпуск на бащата при раждане на дете), гъвкав график на работното време;

- участие в обучение, свързано с работата;

- сезонност на работата, ако продължават редовно да извършват дейности, свързани с работата, и извън активния сезон;

- друго отсъствие (включително неплатен отпуск за гледане на дете между 2- и 8-годишна възраст), ако очакваната му продължителност е 3 месеца или по-малко.

Лицата, произвеждащи селскостопански продукти, се считат за заети, ако основната част от продукцията е предназначена за продажба или за размяна.

Работодатели са лицата, които сами или в съдружие с други лица управляват собствени предприятия, фирми, стопанства или извършват самостоятелно друга дейност, като наемат на работа поне едно лице.

Самостоятелно заети са лицата, които сами или в съдружие с други лица извършват стопанска дейност, работят на свободна практика, работят под аренда или извършват самостоятелно друга дейност, като не наемат на работа други лица.

Наети са лицата, извършващи в обществения сектор или за частен работодател работа, за която получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата, възнаграждение по граждански договор или друго възнаграждение.

Неплатени семейни работници са лицата, които работят без формално заплащане в предприятие или стопанство на родствено лице.

Коефициентът на заетост представлява относителният дял на заетите лица от общото население.

Източник на данните е Наблюдението на работната сила.

Фиг. 4. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години) по пол и възраст през 2021 г.

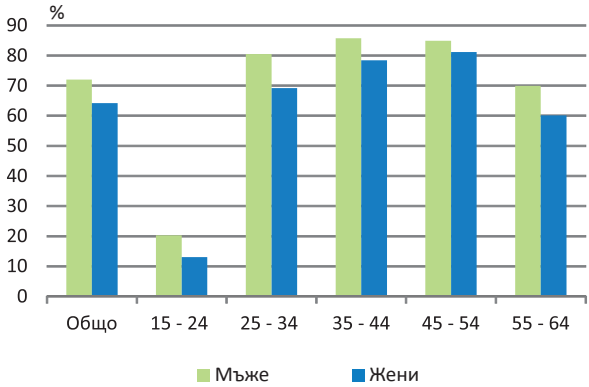

4. Заети лица

(Хиляди)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**3150.3**	**3152.7**	**3233.1**	**3121.7**	**3076.5**
По местоживеене					
В градовете	2485.2	2487.3	2539.2	2429.4	2397.5
В селата	665.0	665.4	693.9	692.3	679.0
По пол					
Мъже	1682.6	1685.3	1732.1	1676.1	1648.7
Жени	1467.7	1467.3	1501.1	1445.6	1427.8
По възрастови групи					
15 - 64	**3073.4**	**3068.9**	**3136.3**	**3024.3**	**2986.7**
15 - 24	148.6	130.3	134.6	115.0	104.0
25 - 34	689.2	675.4	679.1	634.7	617.2
35 - 44	869.6	866.5	867.4	828.9	815.7
45 - 54	797.3	810.5	841.3	840.7	851.0
55 - 64	568.7	586.1	613.9	605.1	598.8
65 и повече	76.9	83.8	96.8	97.4	89.8
По степени на образование					
Висше	989.6	997.3	1010.5	1027.5	1041.9
Средно	1819.7	1802.2	1831.2	1744.3	1711.6
в т.ч. с придобита професионална квалификация	1091.1	1052.4	1063.4	1013.6	975.2
Основно и по-ниско	340.9	353.2	391.4	349.9	322.9
По статус в заетостта					
Работодатели	114.8	117.2	114.7	112.0	113.3
Самостоятелно заети, без наети лица	235.3	226.6	215.3	214.7	207.5
Наети в частния сектор	2101.8	2113.5	2198.9	2090.8	2080.1
Наети в обществения сектор	673.6	671.9	684.2	685.3	658.0
Неплатени семейни работници	24.7	23.5	20.0	18.9	17.5

[1] Прекъсване на динамичния ред.

5. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години)

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**66.9**	**67.7**	**70.1**	**68.5**	**68.1**
По местоживеене					
В градовете	70.0	70.7	73.0	71.3	71.3
В селата	57.4	58.5	61.2	60.1	58.8
По пол					
Мъже	70.6	71.5	74.1	72.5	72.0
Жени	63.1	63.9	66.0	64.3	64.2
По възрастови групи					
15 - 24	22.9	20.7	21.8	18.8	16.8
25 - 34	73.6	73.9	76.7	74.4	75.0
35 - 44	82.7	83.1	84.7	82.6	82.1
45 - 54	81.4	82.7	84.8	83.6	83.1
55 - 64	58.2	60.7	64.4	64.2	64.8

[1] Прекъсване на динамичния ред.

Заетост по области

Заетите лица на възраст 15 - 64 навършени години и коефициентите на заетост за същата възрастова група са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Фиг. 5. Коефициенти на заетост (15 - 64 навършени години) по области през 2021 г.

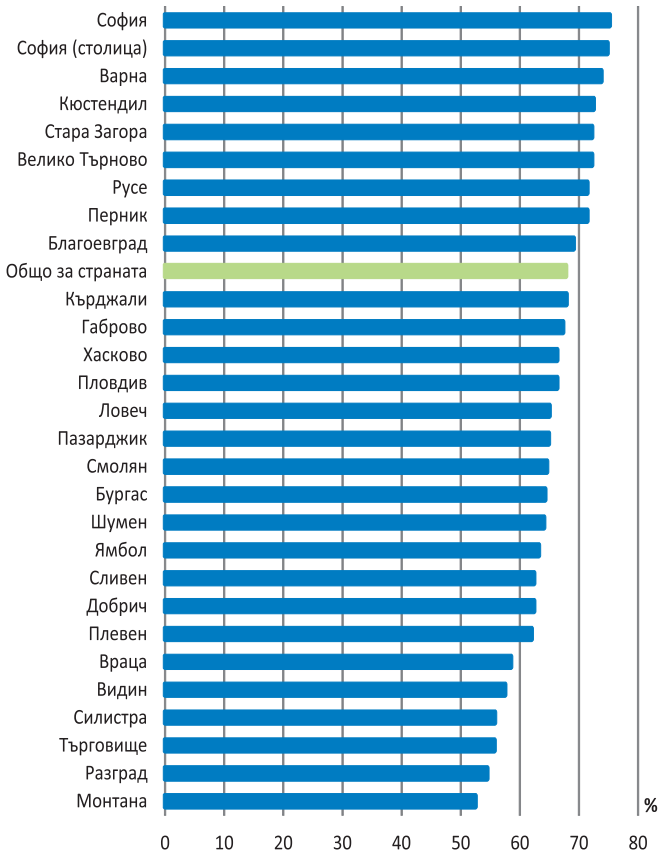

6. Заети лица на 15 - 64 навършени години и коефициенти на заетост по статистически зони, статистически райони и по области през 2021 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Заети лица - хил.	Коефициенти на заетост - %
Общо	**2986.7**	**68.1**
Северна и Югоизточна България		
Северозападен	**253.7**	**59.6**
Видин	26.8	57.5
Враца	56.0	58.5
Ловеч	46.7	65.0
Монтана	39.0	52.5
Плевен	85.1	62.0
Северен централен	**315.2**	**66.5**
Велико Търново	103.5	72.2
Габрово	41.8	67.3
Разград	38.0	54.5
Русе	95.4	71.4
Силистра	36.4	55.8
Североизточен	**401.8**	**67.9**
Варна	226.2	73.8
Добрич	66.8	62.4
Търговище	38.6	55.7
Шумен	70.3	64.1
Югоизточен	**419.9**	**66.2**
Бургас	168.3	64.3
Сливен	68.9	62.4
Стара Загора	138.7	72.2
Ямбол	44.0	63.2
Югозападна и Южна централна България		
Югозападен	**1007.5**	**73.7**
Благоевград	134.9	69.1
Кюстендил	50.1	72.5
Перник	53.0	71.2
София	112.3	75.2
София (столица)	657.3	74.8
Южен централен	**588.6**	**66.1**
Кърджали	70.3	67.9
Пазарджик	103.1	64.9
Пловдив	282.3	66.3
Смолян	41.0	64.6
Хасково	91.9	66.3

Наети лица

Наети са лицата, които са в трудово правоотношение с работодателя съгласно Кодекса на труда или в служебно правоотношение съгласно Закона за държавния служител и по силата на тези правоотношения получават възнаграждение в пари или в натура под формата на работна заплата за извършена в определен обем и качество работа. Средният годишен брой на наетите лица е средна аритметична от средния им списъчен брой през отделните месеци. Средният списъчен брой по месеци е средна аритметична от списъчния състав за всеки календарен ден.

Фиг. 6. Среден годишен брой на наетите лица по форми на собственост

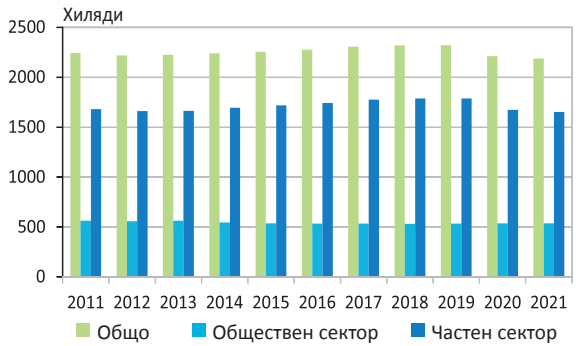

7. Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности и форми на собственост

(Среден годишен брой)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Общо	**2211773**	**2187716**	**537437**	**537004**	**1674336**	**1650712**
Селско, горско и рибно стопанство	66958	66785	11149	10887	55809	55898
Добивна промишленост	19760	19084	7255	6984	12505	12100
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	82882	82164	..	..	..	..
Производство на текстил, кожи и изделия от тях	83431	81569	234	228	83197	81341
Производство на дървен материал, хартия и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	28598	28005	115	149	28483	27856
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	2412	2375	-	-	2412	2375

7. Наети лица по трудово и служебно правоотношение по икономически дейности и форми на собственост

(Продължение и край) (Среден годишен брой)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Производство на химични продукти	13796	13699	-	-	13796	13699
Производство на лекарствени вещества и продукти	8038	8234	..	..	..	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини	48865	49298	..	..	..	..
Производство на основни метали и метални изделия, без машини	62216	62445	..	..	..	..
Производство на компютърна техника, електронни и оптични продукти	9356	9823	..	..	..	..
Производство на електрически съоръжения	23492	27770	-	-	23492	27770
Производство на машини с общо и специално предназначение	31186	31371	-	-	31186	31371
Производство на превозни средства	30370	28001	-	-	30370	28001
Производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	42438	40648	1077	1052	41361	39596
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	29584	29448	14525	14329	15059	15119
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	36521	36454	22066	22191	14455	14263
Строителство	131030	121199	2271	2246	128759	118953
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	361635	371186	348	316	361287	370870
Транспорт, складиране и пощи	144331	136289	46631	44065	97700	92224
Хотелиерство и ресторантьорство	90574	86003	3717	3980	86857	82023
Издателска дейност, филмопроизводство, радио и телевизия	11324	10616	2824	2793	8500	7823
Далекосъобщения	19203	18386	..	..	..	..
Дейности в областта на информационните технологии и услуги	74866	79412	..	..	..	..
Финансови и застрахователни дейности	55922	53648	1468	1365	54454	52283
Операции с недвижими имоти	22578	18569	2880	2458	19698	16111
Юридически, счетоводни, консултантски и инженерни дейности	43525	41275	1029	1028	42496	40247
Научноизследователска и развойна дейност	11860	12322	8290	8268	3570	4054
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	24575	23782	110	94	24465	23688
Административни и спомагателни дейности	112777	108326	19210	17064	93567	91262
Държавно управление, държавно обществено осигуряване	112208	113608	112208	113608	x	x
Образование	162961	162693	153233	153119	9728	9574
Хуманно здравеопазване	107894	105777	72127	70515	35767	35262
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	37078	42455	33827	39333	3251	3122
Култура, спорт и развлечения	32429	32775	13909	14217	18520	18558
Други дейности, н.д.	35100	32222	1336	1248	33764	30974

Безработица

Безработни са лицата на възраст 15 - 74 навършени години, които нямат работа през наблюдавания период, като едновременно с това търсят активно работа през период от четири седмици, включително наблюдаваната, и са на разположение да започнат работа до две седмици след края на наблюдавания период.

За безработни се считат и лицата, които не търсят активно, но са намерили работа, която очакват да започнат до три месеца след края на наблюдавания период.

Продължителността на безработицата се определя от по-краткия от следните два периода:

- продължителност на търсене на работа;
- продължителност на времето, през което лицето е било без работа.

Източник на данните, с изключение на данните за регистрираните безработни, е Наблюдението на работната сила.

Източник на данните за регистрираните безработни в бюрата по труда е Агенцията по заетостта.

Фиг. 7. Коефициенти на безработица по пол и възраст през 2021 г.

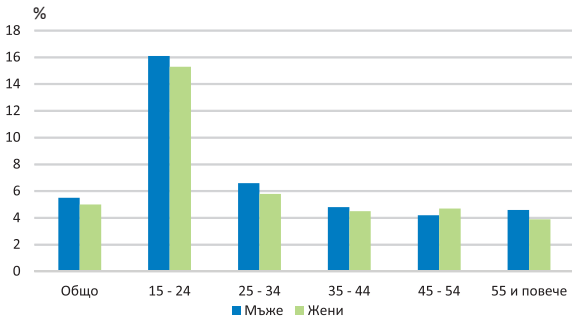

Фиг. 8. Структура на безработните лица по възраст и продължителност на безработицата през 2021 г.

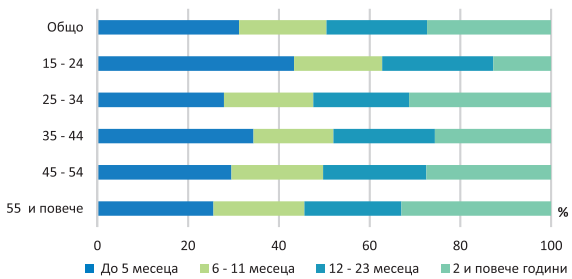

8. Безработни лица

(Хиляди)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**206.9**	**173.3**	**142.8**	**168.6**	**171.1**
По местоживеене					
В градовете	133.3	107.9	84.2	102.7	105.9
В селата	73.6	65.4	58.6	65.9	65.1
По пол					
Мъже	114.2	101.7	82.3	96.3	95.5
Жени	92.8	71.6	60.5	72.3	75.6
По възрастови групи					
15 - 64	**204.1**	**170.8**	**140.1**	**166.1**	**168.6**
15 - 24	22.1	18.9	13.1	19.1	19.6
25 - 34	51.6	44.5	39.8	41.2	41.2
35 - 44	50.0	41.6	35.3	42.4	39.8
45 - 54	44.8	37.3	27.2	36.4	39.6
55 и повече	38.4	31.1	27.3	29.6	30.9
По степени на образование					
Висше	30.9	23.6	19.6	25.9	20.9
Средно	101.0	85.0	64.2	86.2	88.5
в т.ч. с придобита професионална квалификация	60.1	50.8	39.0	49.6	45.3
Основно и по-ниско	75.0	64.7	58.9	56.5	61.7
По продължителност на безработицата					
До 5 месеца	59.6	46.1	43.0	63.9	53.4
6 - 11 месеца	33.5	25.7	18.9	28.8	33.0
12 - 23 месеца	38.3	36.9	26.1	27.1	37.9
2 и повече години	75.5	64.7	54.9	48.8	46.7
Регистрирани безработни в бюрата по труда към 31.12.	**232.1**	**201.5**	**194.7**	**220.3**	**157.3**

[1] Прекъсване на динамичния ред.

Безработица

Коефициентът на безработица представлява относителният дял на безработните лица от икономически активното население (работната сила).

Коефициентът на продължителна безработица представлява относителният дял на продължително безработните лица (безработни от една и повече години) от икономически активното население.

Обезкуражени са лицата извън работната сила (икономически неактивните лица) на възраст 15 - 74 навършени години, които желаят да работят, но не търсят активно работа, защото не вярват, че ще намерят.

Фиг. 9. Коефициенти на безработица по пол и степен на образование през 2021 г.

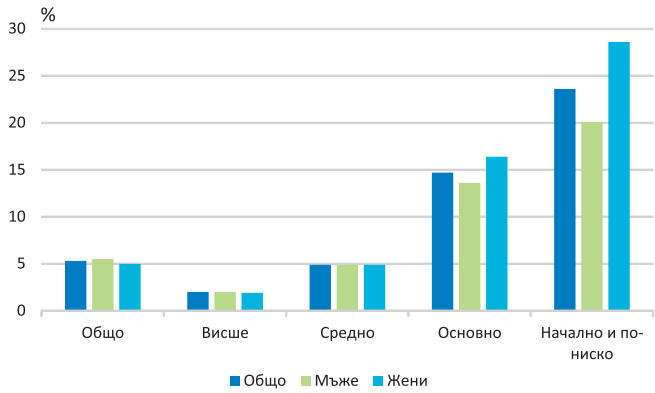

9. Коефициенти на безработица

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**6.2**	**5.2**	**4.2**	**5.1**	**5.3**
По местоживеене					
В градовете	5.1	4.2	3.2	4.1	4.2
В селата	10.0	8.9	7.8	8.7	8.8
По пол					
Мъже	6.4	5.7	4.5	5.4	5.5
Жени	5.9	4.7	3.9	4.8	5.0
По възрастови групи					
15 - 64	**6.2**	**5.3**	**4.3**	**5.2**	**5.3**
15 - 24	12.9	12.7	8.9	14.2	15.8
25 - 34	7.0	6.2	5.5	6.1	6.3
35 - 44	5.4	4.6	3.9	4.9	4.6
45 - 54	5.3	4.4	3.1	4.1	4.4
55 и повече	5.6	4.4	3.7	4.0	4.3
Коефициент на продължителна безработица	**3.4**	**3.1**	**2.4**	**2.3**	**2.6**

10. Обезкуражени лица

(Хиляди)

	2017	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**115.8**	**85.4**	**63.8**	**63.9**	**59.7**
По местоживеене					
В градовете	56.4	44.4	32.1	33.0	29.3
В селата	59.4	41.0	31.7	30.9	30.4
По пол					
Мъже	60.7	44.3	33.1	33.9	33.1
Жени	55.2	41.0	30.7	30.0	26.5
По възрастови групи					
15 - 64	**112.2**	**81.4**	**61.7**	**61.7**	**57.2**
15 - 24	13.5	12.7	10.9	9.9	9.7
25 - 34	26.5	16.3	11.4	13.7	13.5
35 - 44	24.5	19.3	13.8	12.0	12.8
45 - 54	23.4	14.8	11.7	13.6	11.4
55 и повече	27.8	22.3	16.0	14.7	12.2
По степени на образование					
Висше	5.4	(3.2)	(2.6)	(2.5)	(2.9)
Средно	41.4	27.6	17.7	18.8	18.1
в т.ч. с придобита професионална квалификация	22.5	14.8	9.0	9.6	9.0
Основно и по-ниско	69.0	54.6	43.6	42.7	38.7

[1] Прекъсване на динамичния ред.

Безработица по области

Безработните лица и коефициентите на безработица са представени по статистически райони съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България, влязла в сила от 14.02.2009 г., съответстваща на Европейската класификация на териториалните единици за статистически цели (NUTS), и по области.

Източник на данните за регистрираните безработни в бюрата по труда е Агенцията по заетостта.

Фиг. 10. Коефициенти на безработица по статистически райони през 2021 г.

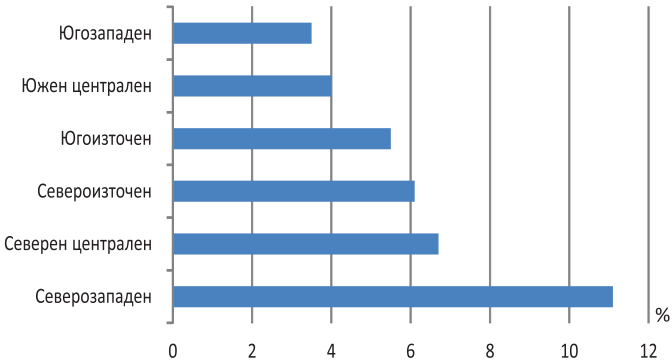

11. Безработица по статистически зони, статистически райони и по области през 2021 г.

Статистически зони Статистически райони Области	Безработни лица - хил.	Коефициенти на безработица - %	Регистрирани безработни в бюрата по труда към 31.12. - хил.
Общо	**171.1**	**5.3**	**157.3**
Северна и Югоизточна България			
Северозападен	**32.8**	**11.1**	**28.6**
Видин	5.4	16.1	4.3
Враца	6.3	10.0	7.0
Ловеч	(2.8)	(5.6)	4.1
Монтана	8.4	17.3	5.8
Плевен	9.9	10.0	7.3
Северен централен	**23.5**	**6.7**	**19.9**
Велико Търново	4.0	3.6	5.3
Габрово	3.3	7.0	1.7
Разград	5.2	11.7	4.1
Русе	4.7	4.5	4.9
Силистра	6.4	14.5	3.9
Североизточен	**27.0**	**6.1**	**20.3**
Варна	3.9	1.7	7.1
Добрич	6.5	8.6	3.4
Търговище	4.8	10.4	3.7
Шумен	11.8	13.9	6.1
Югоизточен	**25.5**	**5.5**	**21.1**
Бургас	10.4	5.6	7.6
Сливен	7.2	9.2	5.3
Стара Загора	4.7	3.2	5.8
Ямбол	(3.1)	(6.4)	2.5
Югозападна и Южна централна България			
Югозападен	**37.1**	**3.5**	**33.3**
Благоевград	12.0	8.0	12.3
Кюстендил	(1.4)	(2.7)	3.6
Перник	4.3	7.2	2.4
София	(0.9)	(0.8)	4.9
София (столица)	18.5	2.7	10.2
Южен централен	**25.3**	**4.0**	**34.1**
Кърджали	(1.2)	(1.6)	4.5
Пазарджик	8.5	7.5	7.7
Пловдив	9.8	3.2	12.0
Смолян	4.2	9.0	4.4
Хасково	(1.5)	(1.6)	5.6

Средна годишна заплата

Брутната годишна заплата на наетите по трудово и служебно правоотношение е възнаграждението, заплащано на наетите лица обикновено на редовни интервали от време преди отчисляването на данъците (данък върху доходите на физическите лица) и на социалните осигуровки за сметка на наетите.

Средната брутна годишна заплата се изчислява, като начислените средства за работна заплата за отчетната година се разделят на средния списъчен брой на наетите по трудово и служебно правоотношение, без лицата в отпуск по майчинство.

Фиг. 11. Изменение в номиналната и реалната работна заплата при база предшестващата година

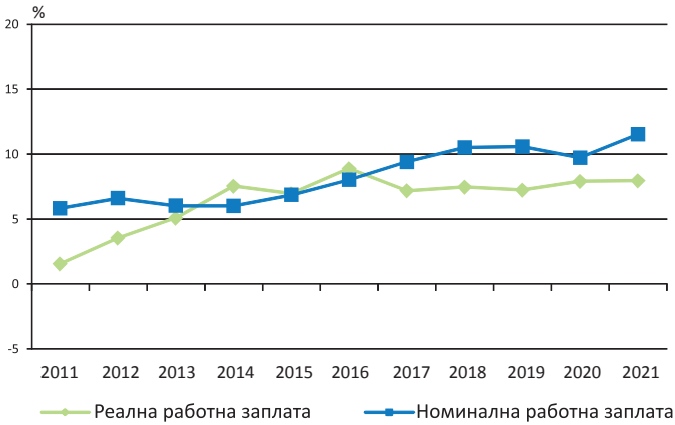

12. Средна годишна заплата по икономически дейности и форми на собственост

(Левове)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Общо	**16687**	**18608**	**17239**	**20087**	**16508**	**18120**
Селско, горско и рибно стопанство	12059	13204	14118	15628	11643	12725
Добивна промишленост	23086	25839	24228	27442	22421	24916
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	13553	15101	..	..	13553	15101
Производство на текстил, кожи и изделия от тях	9643	10208	11886	13017	9637	10200
Производство на дървен материал, хартия и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	12723	14141	10425	12161	12732	14151
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	30662	34710	-	-	30662	34710

12. Средна годишна заплата по икономически дейности и форми на собственост

(Продължение и край) (Левове)

Икономически дейности	Общо		Обществен сектор		Частен сектор	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Производство на химични продукти	19156	18915	-	-	19156	18915
Производство на лекарствени вещества и продукти	18082	18580	..	..	17709	18032
Производство на изделия от каучук, пластмаси и минерални суровини	14619	15422	..	..	14619	15422
Производство на основни метали и метални изделия, без машини	15179	16706	..	..	15423	17020
Производство на компютърна техника, електронни и оптични продукти	21019	21055	..	..	21032	21064
Производство на електрически съоръжения	17560	19911	-	-	17560	19911
Производство на машини с общо и специално предназначение	17219	19098	-	-	17219	19098
Производство на превозни средства	16356	17284	-	-	16356	17284
Производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	15620	16760	17358	17446	15574	16741
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	26134	27278	29765	32084	22630	22725
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	13362	13929	12256	13094	15057	15231
Строителство	13471	14084	13991	15931	13461	14049
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	14559	15796	18264	18937	14555	15793
Транспорт, складиране и пощи	13966	15206	17193	18275	12412	13721
Хотелиерство и ресторантьорство	9097	10703	11785	13641	8978	10556
Издателска дейност, филмопроизводство, радио и телевизия	21922	25419	17815	21107	23295	26990
Далекосъобщения	27357	29319	..	..	27357	29321
Дейности в областта на информационните технологии и услуги	46913	51753	29521	37944	47110	51908
Финансови и застрахователни дейности	26681	27858	39803	44770	26310	27400
Операции с недвижими имоти	15391	16441	12330	13188	15848	16948
Юридически, счетоводни, консултантски и инженерни дейности	22099	23403	17838	20329	22207	23486
Научноизследователска и развойна дейност	24452	29014	15105	17477	46858	53648
Рекламна и ветеринарномедицинска дейност; други професионални дейности	25997	27101	14738	16864	26049	27144
Административни и спомагателни дейности	13144	14874	8582	9779	14093	15833
Държавно управление, държавно обществено осигуряване	19446	22326	19446	22326	x	x
Образование	17502	20472	17551	20600	16708	18354
Хуманно здравеопазване	19302	25340	19085	25730	19748	24540
Медико-социални грижи с настаняване и социална работа без настаняване	10417	11681	10191	11319	12797	16316
Култура, спорт и развлечения	13401	14960	12752	14646	13900	15206
Други дейности, н.д.	10998	12142	12226	12748	10948	12117

IV. ОБРАЗОВАНИЕ

Видове образователни институции

Образователни институции са тези, които директно провеждат обучение по образователни програми с учащи в организирани класове (групи) на място или чрез дистанционна форма на обучение. Образователните програми в тези институции обхващат всички степени на образование и/или придобиване на степен на професионална квалификация. Неформалното образование и самостоятелното обучение не попадат в обхвата на образователната система според използваните дефиниции на МСКО 2011. От учебната 2021/2022 година НСИ премина към ползването на административни данни за предучилищното и училищното образование от Националната електронна система за предучилищното и училищното образование (НЕИСПУО), поддържана от Министерството на образованието и науката (МОН). Поради промяна в източника на данни има прекъсване на динамичния ред.

Видове образователни институции:

• Детски градини;

• Училища[1] (I - XII клас) - начални (I - IV клас), основни (I - VII клас), обединени (I - X клас), гимназии (VIII - XII клас), средни (I - XII клас), професионални (по изкуствата, спортни, професионални гимназии, предоставящи обучение по програми за придобиване на степен професионална квалификация);

• Центрове за професионално обучение, обхващащи обучението на лица, навършили 16 години, в платени професионални програми, водещи до придобиване на степен на професионална квалификация според Закона за професионалното образование и обучение;

• Професионални колежи и професионални гимназии, провеждащи програми с прием след средно образование;

• Висши училища - колежи, университети и специализирани висши училища. Статистическото изследване на висшето образование обхваща всички акредитирани висши училища съгласно Закона за висшето образование и частните духовни висши училища, създадени по реда на Закона за вероизповеданията.

[1] Съгласно Закона за предучилищното и училищното образование (обн., ДВ, бр. 79 от 13 октомври 2015 г.).

Фиг. 1. Учебни институции по вид

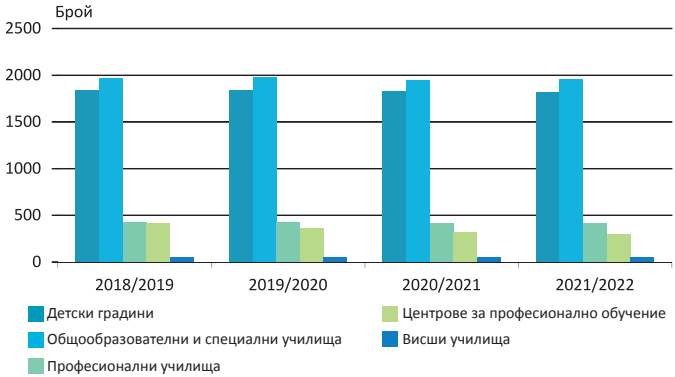

1. Учебни институции по вид и форми на собственост

(Брой)

	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022[1]	
	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни
Общо	**4699**	**639**	**4653**	**593**	**4558**	**556**	**4536**	**544**
Детски градини	**1834**	**101**	**1840**	**106**	**1823**	**110**	**1817**	**117**
Общообразователни и специални училища[2]	**1964**	**78**	**1972**	**86**	**1948**	**97**	**1956**	**96**
Начални (I - IV кл.)	131	4	133	7	129	6	126	7
Основни (I - VII кл.)	1177	31	1 163	30	1 151	38	1 136	34
Обединени (I - X кл.)	68	-	70	-	71	1	75	-
Гимназии (VIII - XII кл.)	115	18	114	21	114	23	116	20
Средни (I - XII кл.)	473	25	492	28	483	29	503	35
Професионални	**430**	**33**	**427**	**31**	**418**	**23**	**417**	**27**
Училища по изкуствата	21	-	21	-	21	-	21	-
Спортни училища	25	-	25	-	25	-	25	-
Професионални гимназии	359	10	358	10	353	6	350	8
Професионални колежи	25	23	23	21	19	17	21	19
Центрове за професионално обучение[3]	**417**	**410**	**360**	**353**	**315**	**310**	**292**	**288**
Висши училища[4]	**54**	**17**	**54**	**17**	**54**	**16**	**54**	**16**
Университети и специализирани висши училища	50	13	50	13	50	12	50	12
Колежи в структурата на университети и специализирани висши училища	17	-	17	-	17	-	17	-
Самостоятелни колежи	4	4	4	4	4	4	4	4

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.
[2] Вкл. българските училища в чужбина, финансирани от държавата.
[3] Центрове, провеждащи обучение по програми за придобиване на степен на професионална квалификация.
[4] Включва университети и специализирани висши училища и самостоятелни колежи.

Записани учащи

Методологията на статистиката на образованието е изградена на основата на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО), ревизия 2011 г., и съпътстващите я методически ръководства:

• Предучилищно образование в детски градини и подготвителни групи в училищата (образователна степен МСКО - 0);

• Начален и прогимназиален етап на основното образование, средно образование във всички видове училища и професионално обучение след средно образование в професионални колежи (образователни степени МСКО - 1, 2, 3 и 4);

• Професионално обучение срещу заплащане за придобиване на степен на професионална квалификация в центрове за професионално обучение, професионални гимназии, професионални колежи и професионални училища (образователни степени МСКО - 2, 3 и 4);

• Висше образование за придобиване на образователно-квалификационни степени „професионален бакалавър“, „бакалавър“ и „магистър“ в колежи, университети и специализирани висши училища (образователни степени МСКО - 6 и 7);

• Висше образование за придобиване на образователна и научна степен „доктор“ в университети, специализирани висши училища и научни организации (образователна степен МСКО - 8).

Фиг. 2. Записани учащи по степени на образование

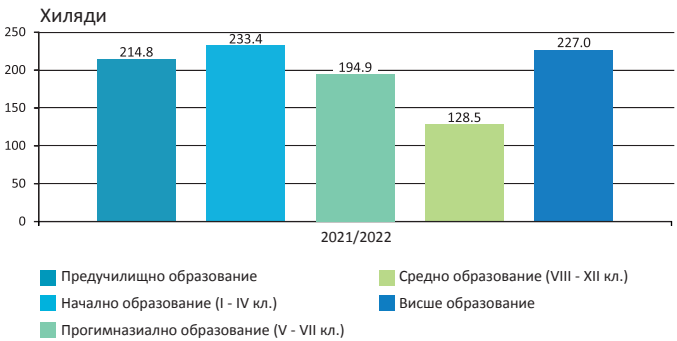

2. Записани учащи по степени на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011)

(Брой)

	2018/2019		2019/2020		2020/2021		2021/2022[1]	
	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни	общо	в т.ч. частни
Общо	**1186933**	**62888**	**1166128**	**56300**	**1156555**	**54287**	**1159605**	**53650**
Предучилищно образование (МСКО - 0)	218767	4606	217867	4982	215666	4874	214847	5569
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	256857	4292	248354	4650	237737	4877	233548	4880
Прогимназиално и средно образование (V - VII и VIII - XII клас, МСКО - 2, 3)	460499	6260	459246	6818	466015	7633	475148	8551
Професионално обучение за възрастни - I степен професионална квалификация (МСКО - 2)	9144	8586	6716	5587	3870	3297	3380	2907
Професионално обучение за възрастни - II степен професионална квалификация (МСКО - 3)	6170	5543	3459	2842	2690	2259	2429	2073
Професионално обучение за възрастни - III степен професионална квалификация (МСКО - 3)	5144	4336	3117	2333	3600	2951	2559	1918
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4)	830	634	658	479	530	398	586	380
Професионално обучение за възрастни - IV степен професионална квалификация (МСКО - 4)	58	58	103	85	86	86	127	127
Висше образование (МСКО - 6, 7, 8)	229464	28573	226608	28524	226361	27912	226981	27245
Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър" (МСКО - 6)	8181	1501	8233	1597	7991	1564	7799	1430
Образователно-квалификационни степени „бакалавър" (МСКО - 6)	141505	19422	139711	19609	139765	19339	139000	18596
Образователно-квалификационни степени „магистър" (МСКО - 7)	73311	7395	72224	7054	72035	6748	73640	6940
Образователна и научна степен „доктор" (МСКО - 8)	6467	255	6440	264	6570	261	6542	279

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.

Преподаватели по степени на преподаване

Учителите (преподавателите) са длъжностните лица, които непосредствено провеждат учебните занятия съгласно учебните планове, независимо дали са пълно, или непълно заети.

Управленският персонал включва длъжностни лица, изпълняващи управленски функции на равнище образователна институция - директори, заместник-директори с преподавателска заетост, ректори, декани и техни заместници, ръководители на катедри.

В броя на преподавателите са включени учители и управленски персонал с преподавателска дейност.

Учителите в основното и средното образование се групират по степени на преподаване и според вида на програмата (общообразователна или професионална). В случаите, при които един учител преподава в различни степени, той се отнася към съответната степен, в която има преобладаващ брой учебни часове.

Фиг. 3. Структура на преподавателите по степени на преподаване през учебната 2021/2022 година

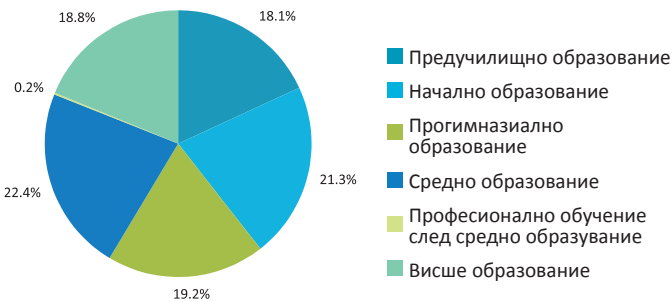

3. Преподаватели по степени на Международната стандартна класификация на образованието (МСКО 2011)

(Брой)

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022[1]
Общо	**106244**	**108584**	**110455**	**110259**
Предучилищно образование (МСКО - 0)[2]	19799	20050	20094	19975
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	20854	22527	23042	23499
Прогимназиално и средно образование (V - VII и VIII - XII кл., МСКО - 2, 3)	43626	44927	46432	45863
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4)	209	186	171	227
Висше образование (МСКО - 6, 7)	21756	20894	20716	20695
Колежи (МСКО - 6)	692	676	677	672
Университети и специализирани висши училища (МСКО - 6, 7)	21064	20218	20039	20023

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.
[2] Вкл. директори без групи, музикални ръководители, методисти и възпитатели.

Детски градини

Детските градини и предучилищните групи в училищата, обхващат децата на възраст 3 - 6 години.

Средният брой деца на един учител за страната през учебната 2021/2022 година е 11, а средният брой деца в една група - 24.

Фиг. 4. Деца в детските градини

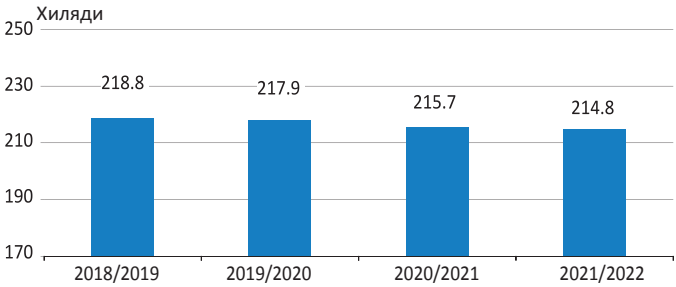

4. Детски градини

(Брой)

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022[1]
Детски градини	1834	1840	1823	1817
Педагогически персонал	19799	20050	20094	19975
в т.ч. детски учители	18544	18806	18786	18726
Деца	218767	217867	215666	214847
в т.ч. момичета	105794	105311	104026	105794

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни.

Общообразователни училища

Общообразователните училища са непрофилирани и профилирани (чуждоезикови, природо-математически, хуманитарни и др.). Данните за броя на учениците са предоставени по групи класове.

За завършили степен на образование се считат тези ученици, които са получили документ за завършена степен от легитимна образователна институция, съдържащ изискващите се според закона записвания и печати.

Фиг. 5. Завършили общообразователните училища

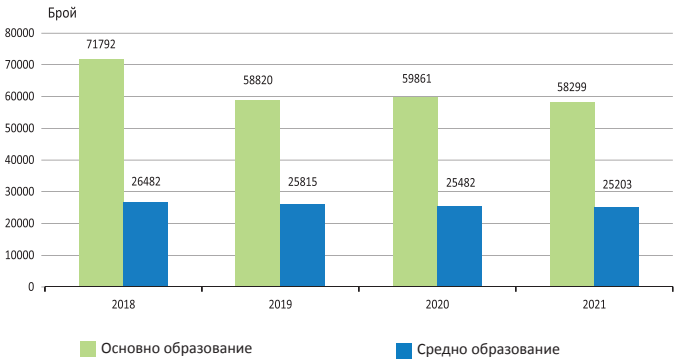

5. Ученици в общообразователните училища по групи класове и форми на обучение

(Брой)

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022[1]
Общо	**581267**	**572504**	**565023**	**556830**
I - IV кл.	256618	248157	237556	233369
в т.ч. задочно, вечерно, самостоятелно и дистанционно обучение	361	296	744	1189
V - VII кл.	190033	191572	194412	194914
в т.ч. задочно, вечерно, самостоятелно и дистанционно обучение	2104	1849	1899	3548
VIII - XII кл.	134616	132775	133055	128547
в т.ч. задочно, вечерно, самостоятелно и дистанционно обучение	3127	2950	3025	4267

6. Завършили общообразователните училища

(Брой)

	2018	2019	2020	2021[1]
Основно образование	71792	58820	59914	58299
Средно образование	26482	25815	25482	25203

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.

Професионално обучение - I степен

Обучението за придобиване на I степен професионална квалификация се осъществява в професионални паралелки.

В броя на завършилите са посочени успешно издържалите изпитите и получили свидетелство за придобита I степен професионална квалификация.

Разпределението на учащите и на завършилите програми за придобиване на професионална квалификация за всички степени по тесни области е представено според **Списъка на професиите за професионално образование и обучение**, утвърден със заповед № РД 09-413 от 12.05.2003 г. на министъра на образованието и науката.

Фиг. 6. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на I степен професионална квалификация през учебната 2021/2022 година

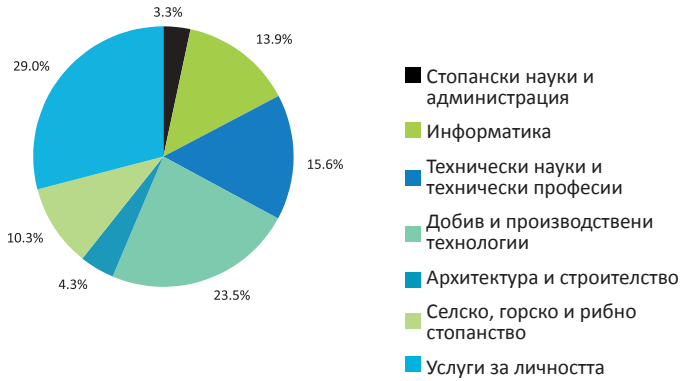

7. Ученици в програми за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022[1]
Общо	**2493**	**2812**	**2885**	**3946**
Стопански науки и администрация	57	82	119	132
Информатика	110	213	259	550
Технически науки и технически професии	453	543	411	615
Добив и производствени технологии	921	888	801	928
Архитектура и строителство	75	87	116	170
Селско, горско и рибно стопанство	313	346	378	405
Услуги за личността	564	653	801	1146

8. Завършили програми за придобиване на I степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**530**	**273**	**390**	**461**
Стопански науки и администрация	-	-	-	20
Информатика	14	-	22	44
Технически науки и технически професии	132	40	70	49
Добив и производствени технологии	177	109	144	120
Архитектура и строителство	17	19	10	26
Селско, горско и рибно стопанство	80	33	36	56
Услуги за личността	110	72	108	146

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.

Професионално обучение - II степен

Обучението за придобиване на II степен професионална квалификация се осъществява в професионалните гимназии и професионалните паралелки в общообразователните училища.

Завършилите средно образование и придобили II степен професионална квалификация в професионалните гимназии имат право да продължат образованието си във висшите училища или да започнат работа по придобитата професия (специалност).

Фиг. 7. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на II степен професионална квалификация през учебната 2021/2022 година

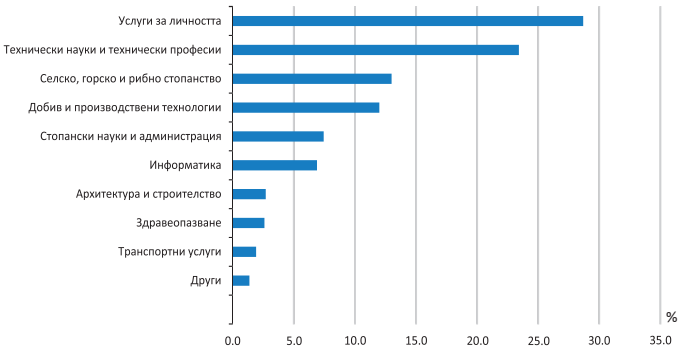

9. Ученици в програми за придобиване на II степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018/2019	2019/ 2020	2020/2021	2021/2022[1]
Общо	**25364**	**24464**	**24871**	**27087**
Изкуства	150	216	241	235
Стопански науки и администрация	1857	1838	1838	2016
Информатика	988	1213	1153	1868
Технически науки и технически професии	5805	5341	5237	6343
Добив и производствени технологии	2742	2608	2846	3248
Архитектура и строителство	989	822	713	732
Селско, горско и рибно стопанство	4887	4502	4049	3522
Здравеопазване	181	235	337	702
Социални услуги	19	41	61	135
Услуги за личността	7424	7280	7946	7771
Транспортни услуги	322	368	450	515

10. Завършили програми за придобиване на II степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018	2019	2020	2021[1]
Придобили професионална квалификация	**2518**	**2637**	**2325**	**2734**
Изкуства	10	7	20	12
Стопански науки и администрация	234	206	267	254
Информатика	147	178	96	187
Технически науки и технически професии	554	540	392	476
Добив и производствени технологии	244	342	275	267
Архитектура и строителство	62	77	61	73
Селско, горско и рибно стопанство	325	406	373	390
Здравеопазване	-	11	17	28
Услуги за личността	900	746	804	1016
Транспортни услуги	42	124	20	31

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.

Професионално обучение - III степен

Професионалните гимназии, училищата по изкуствата, спортните училища и професионалните паралелки в общообразователните училища осъществяват професионално образование с придобиване на III степен професионална квалификация.

Завършилите средно образование и придобили III степен професионална квалификация в професионалните гимназии, училищата по изкуствата и спортните училища имат право да продължат образованието си във висшите училища или да започнат работа по придобитата професия (специалност).

Фиг. 8. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на III степен професионална квалификация през учебната 2021/2022 година

11. Ученици в програми за придобиване на III степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022[1]
Общо	**107542**	**107183**	**110370**	**120136**
Изкуства	8015	8601	9912	12124
Хуманитарни науки	411	379	106	141
Журналистика, масова комуникация и информация	62	62	63	60
Стопански науки и администрация	16439	15377	14773	14367
Физически и химически науки	8	8	9	9
Информатика	9950	11306	13116	16052
Технически науки и технически професии	29508	28762	29697	30549
Добив и производствени технологии	6088	5846	5684	6250
Архитектура и строителство	5085	5126	5165	5470
Селско, горско и рибно стопанство	8987	8670	9123	9889
Ветеринарна медицина	868	876	899	925
Здравеопазване	238	257	330	314
Социални услуги	284	318	452	456
Услуги за личността	20013	19892	19041	21094
Транспортни услуги	1172	1303	1558	1992
Опазване на околната среда	342	280	258	261
Сигурност и безопасност	72	120	184	183

12. Завършили програми за придобиване на III степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018	2019	2020	2021[1]
Придобили професионална квалификация	**13364**	**13176**	**12499**	**13466**
Изкуства	975	1005	885	1196
Хуманитарни науки	32	45	-	13
Журналистика, масова комуникация и информация	10	13	12	2396
Стопански науки и администрация	2845	2533	2468	1465
Информатика	1222	1236	1352	3250
Технически науки и технически професии	3338	3201	3100	579
Добив и производствени технологии	539	711	501	590
Архитектура и строителство	575	648	684	1159
Селско, горско и рибно стопанство	921	907	839	106
Ветеринарна медицина	137	165	155	32
Здравеопазване	-	25	33	41
Социални услуги	71	47	25	2503
Услуги за личността	2552	2477	2306	99
Транспортни услуги	88	97	105	37
Опазване на околната среда	58	66	34	-
Сигурност и безопасност	1	-	-	-

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.

Професионално обучение - IV степен

Професионалните колежи и професионалните гимназии осъществяват професионално обучение с придобиване на IV степен професионална квалификация с продължителност до две години. В тях се приемат лица със завършено средно образование.

Фиг. 9. Структура на учащите по тесни области на образованието в програми за придобиване на IV степен професионална квалификация през учебната 2021/2022 година

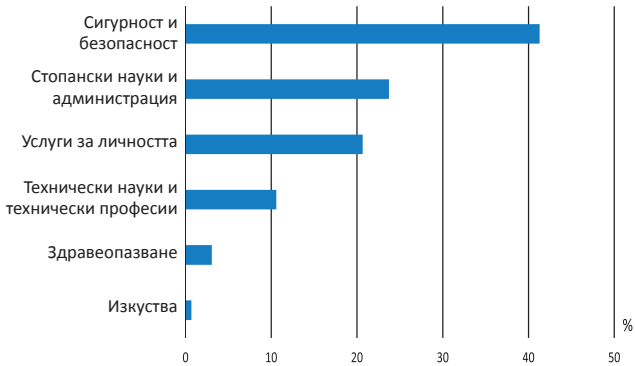

13. Ученици в програми след средно образование за придобиване на IV степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022[1]
Общо	**830**	**658**	**530**	**586**
Изкуства	29	32	29	4
Стопански науки и администрация	356	208	139	139
Технически науки и технически професии	96	113	101	62
Здравеопазване	8	1	18	18
Услуги за личността	87	91	89	121
Транспортни услуги	16	-	-	-
Сигурност и безопасност	238	213	154	242

14. Завършили програми след средно образование за придобиване на IV степен професионална квалификация по тесни области на образованието

(Брой)

Тесни области на образованието	2018	2019	2020	2021[1]
Общо	**783**	**544**	**581**	**338**
Изкуства	16	5	8	-
Стопански науки и администрация	123	95	35	58
Технически науки и технически професии	31	28	26	24
Здравеопазване	4	5	4	7
Услуги за личността	35	67	65	52
Сигурност и безопасност	574	344	443	197

[1] Прекъсване на динамичния ред поради промяна на източника на данни и датата на наблюдение.

Висше образование

За студент се счита всяко лице, включено в образователна програма на формалното висше образование според МСКО 2011 независимо от формата на обучение. Формалното образование включва учебните програми, провеждани в легитимните образователни институции, създадени по установения законов ред.

НСИ ежегодно установява броя на записаните студенти чрез броене на учащите, а не броя на записванията. В рамките на един университет например (институт или колеж) според действащата национална методология студентите се броят само веднъж в случаите на едновременно изучаване на две специалности. Двойно броене не се допуска освен при случаите на неправомерно едновременно следване в два университета.

На завършилите с минимален срок на обучение по учебен план четири години се присъжда образователно-квалификационна степен „бакалавър“. Образователно-квалификационна степен „магистър“ се присъжда на завършилите с минимален срок на обучение пет години или не по-малко от една година след степен „бакалавър“.

Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър“ е степен на професионалното висше образование. Тя се присъжда след завършено обучение в колеж с минимален срок на обучение три години.

Образователна и научна степен „доктор“ се присъжда от научно жури според изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България след минимум тригодишно обучение и успешна защита на дисертационен труд.

Фиг. 10. Студенти в университетите и специализираните висши училища

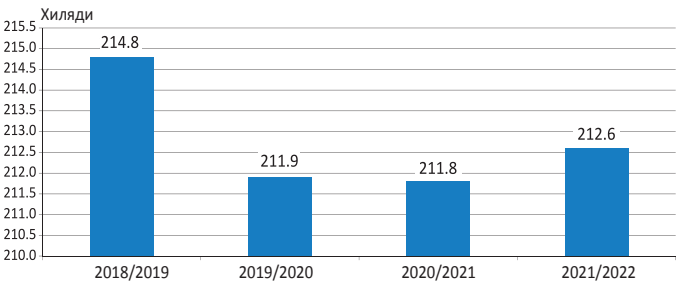

15. Студенти, обучаващи се във висшите училища

(Брой)

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Общо	**222997**	**220168**	**219791**	**220439**
В университети и специализирани висши училища	214816	211935	211800	212640
В колежи	8181	8233	7991	7799

16. Завършили висше образование[1]

(Брой)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**53115**	**50179**	**45258**	**46135**
Образователно-квалификационна степен „професионален бакалавър”	1869	1843	1712	1 864
Образователно-квалификационна степен „бакалавър”	27831	25807	23151	23 269
Образователно-квалификационна степен „магистър”	23415	22529	20395	21 002

[1] Без образователна и научна степен „доктор”.

17. Докторанти във висшите училища и научните организации

(Брой)

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Обучаващи се	6467	6440	6570	6 542
в т.ч. редовно обучение	3481	3465	3607	3 709
Придобили образователна и научна степен „доктор”	1365	1285	1097	1149
в т.ч. редовно обучение	594	593	505	542

Училища, преподаватели и ученици по области

Административно-териториалните единици „области“ са представени съгласно Закона за административно-териториалното устройство на Република България, влязъл в сила от 5.02.1999 г. (28 области), а териториалните единици за статистически цели - статистически зони и статистически райони, съгласно Класификацията на териториалните единици за статистически цели в България. Тази класификация кореспондира с Класификацията NUTS на Евростат и е утвърдена със Заповед № РД 07-204/17.01.2013 г. на председателя на Националния статистически институт на основание на Регламент (ЕО) № 31/2011 на Комисията от 17 януари 2011 г. за изменение на приложенията към Регламент (ЕО) № 1059/2003, както и на основание на чл. 9, т. 9, чл. 7, ал. 1, т. 6 и 15 и чл. 10 от Закона за статистиката (обн., ДВ, бр. 13 от 8.02.2013 г., в сила от 12.02.2013 г.).

В териториален аспект най-голям е броят на учениците в Югозападния и Южния централен район, а най-малък - в Северния централен район.

Фиг. 11. Учащи през учебната 2021/2022 година по статистически райони

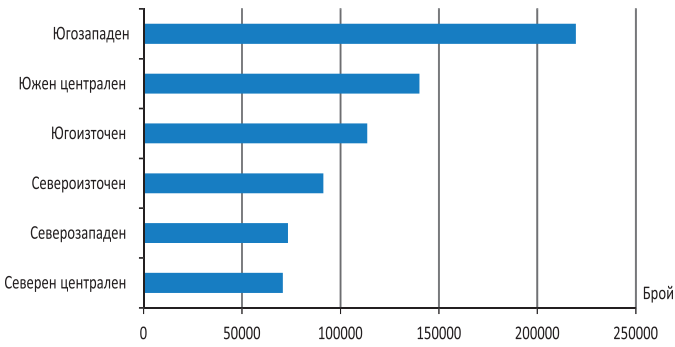

18. Училища, преподаватели и ученици през учебната 2021/2022 година по статистически зони, статистически райони и по области[1]

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Училища	Преподаватели	Ученици
Общо за страната	**2352**	**57593**	**708696**
Северна и Югоизточна България	*1274*	*28431*	*349026*
Северозападен	**319**	**6282**	**73334**
Видин	32	667	7339
Враца	70	1497	17107
Ловеч	55	1124	12540
Монтана	59	1026	12240
Плевен	103	1968	24108
Северен централен	**281**	**6040**	**70740**
Велико Търново	83	1895	20998
Габрово	30	751	9607
Разград	56	987	11429
Русе	68	1510	18988
Силистра	44	897	9718
Североизточен	**306**	**7467**	**91341**
Варна	125	3647	49508
Добрич	67	1398	14998
Търговище	50	927	10325
Шумен	64	1495	16510
Югоизточен	368	8642	113611
Бургас	137	3560	46078
Сливен	68	1552	20967
Стара Загора	120	2593	33701
Ямбол	43	937	12865
Югозападна и Южна централна България	*1078*	*29162*	*359670*
Югозападен	**569**	**17460**	**219562**
Благоевград	119	2918	34289
Кюстендил	37	849	10798
Перник	40	905	11216
София	96	1933	23787
София (столица)[2]	277	10855	139472
Южен централен	**509**	**11702**	**140108**
Кърджали	72	1396	13898
Пазарджик	110	2183	25693
Пловдив	192	5233	68619
Смолян	58	1037	8957
Хасково	77	1853	22941

[1] Без висшите училища и професионалните колежи.

[2] Вкл. българските училища в чужбина, финансирани от държавата.

Степен на обхват на образователната система и разходи за образование

Показателят „групов нетен коефициент на записване“ цели да покаже степента на обхват на образователната система сред децата и младежите, принадлежащи към определена възрастова група, съответстваща на дадено образователно ниво.

Публичните разходи за образование са изчислени по единна методология, прилагана от ЮНЕСКО, ОИСР и Евростат.

Фиг. 12. Публични разходи за образование като дял от БВП[1]

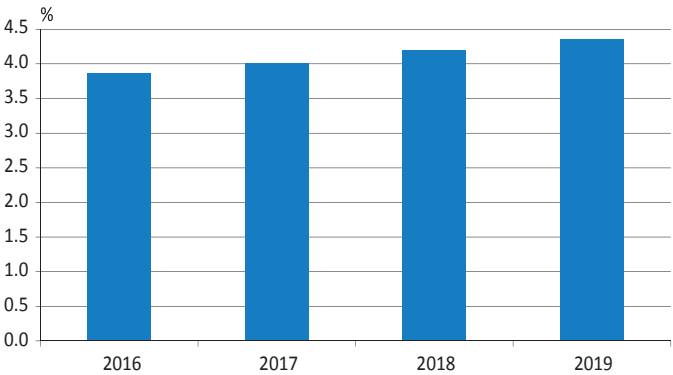

[1] Изчисленията са направени по методология на Евростат (UOE - финансови таблици).

19. Групови нетни коефициенти[1] на записване на населението по степени на образование според МСКО 2011

(Проценти)

	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022
Предучилищно образование (МСКО - 0)	78.4	78.7	78.1	79.1
Начално образование (I - IV кл., МСКО - 1)	88.4	86.2	84.8	83.6
Прогимназиално и средно образование (V - VII и VIII - XII кл., МСКО - 2, 3)	82.5	82.3	84.4	84.6
Професионално обучение след средно образование (МСКО - 4)	0.1	0.1	0.04	0.02
Висше образование (МСКО - 6, 7)	42.0	42.1	42.3	41.9

[1] Груповите нетни коефициенти са изчислени в проценти като отношение на броя на учащите по степени във възрастовите групи 3 - 6, 7 - 10, 11 - 18, 19 - 20 и 19 - 23 години към броя на населението в същите възрастови групи.

20. Рано напуснали образование и обучение по пол[1]

(Проценти)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**12.7**	**13.9**	**12.8**	**12.2**
Мъже	12.6	14.5	13.4	11.5
Жени	12.8	13.3	12.1	12.9

[1] Източник: НСИ, Наблюдение на работната сила - годишни данни.

V. КУЛТУРА И ИЗКУСТВО

Издателска дейност

Националното писмено културно наследство придобива изражение в издадената в страната книжна продукция (книги, брошури, вестници, списания, бюлетини и периодични сборници). Статистическата отчетност за издадената продукция дава представа на широката общественост за броя на заглавията и тиража по различни класификационни групи.

Фиг. 1. Издадени заглавия

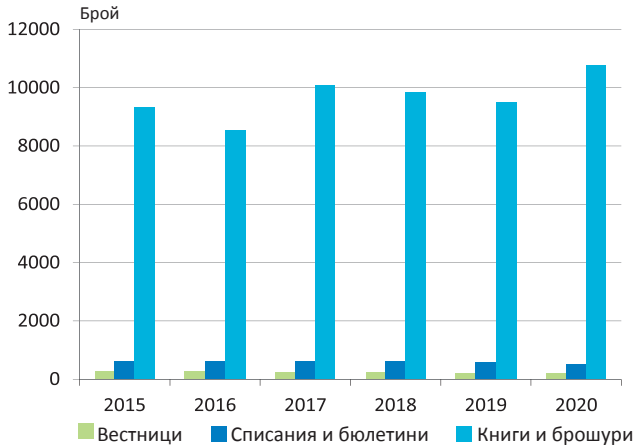

Фиг. 2. Тираж

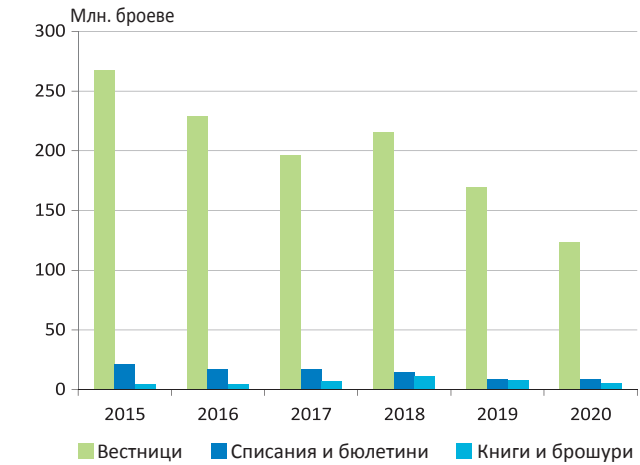

1. Издателска дейност

	2016	2017	2018	2019	2020
	Книги и брошури				
Заглавия - бр.	8530	10068	9842	9516	10769
Тираж - млн. бр.	4.5	6.7	11.3	7.6	5.7
	Списания и бюлетини				
Заглавия - бр.	634	603	607	595	519
Годишен тираж - млн. бр.	17.3	17.0	14.8	9.0	8.4
	Вестници				
Заглавия - бр.	262	245	239	223	209
Годишен тираж - млн. бр.	229.0	196.3	216.0	169.3	123.3

2. Книги и брошури през 2020 г. по предназначение

Предназначение	Общо		Книги		Брошури	
	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.
Общо	**10769**	**5740**	**9285**	**4568**	**1484**	**1172**
Обществено-политическа	49	14	46	13	3	-
Научна литература	3342	503	3091	443	251	60
Популярна литература	1639	788	1527	727	112	60
Научнопопулярна за възрастни	1639	788	1527	727	112	60
Професионална	82	30	72	28	10	2
Професионално-производствена	82	30	72	28	10	2
Учебна литература	1259	2168	1082	1805	177	362
Висши училища	608	111	552	106	56	6
Общообразователни и специални училища	534	1986	430	1638	104	349
Учебно-методична	117	70	100	62	17	8
Художествена литература	3099	1103	2872	1063	227	40
Художествена литература за възрастни	3099	1103	2872	1063	227	40
Литература за деца и юноши	1075	1064	417	431	658	633
Художествена литература за деца и юноши	683	565	282	228	401	337
Научнопопулярна литература за деца и юноши	392	499	135	203	257	295
Официално-документална литература	74	29	55	24	19	5
Справочна литература	150	43	123	35	27	9

Сценични изкуства и кина

НСИ наблюдава дейността на театрите, оперите, оперетите и музикалните колективи (филхармонии, ансамбли за народни песни и танци и оркестри), местата, посетителите и изнесените представления.

През 2020 и 2021 г. дейността на културните институции беше ограничена поради въведените противоепидемични мерки на територията на Република България. Броят на посещенията в театрите се увеличава с 15.2% спрямо предходната година.

През 2021 г. кината в страната са 76, а киноекраните - 225, като броят им се увеличава съответно с 6 и 8 спрямо 2020 година.

Фиг. 3. Посещения в театрите

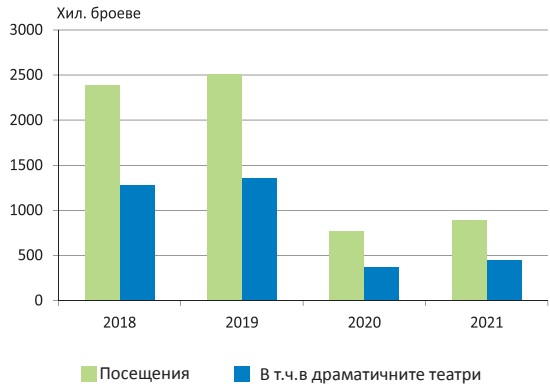

Фиг. 4. Посещения и прожекции в кината

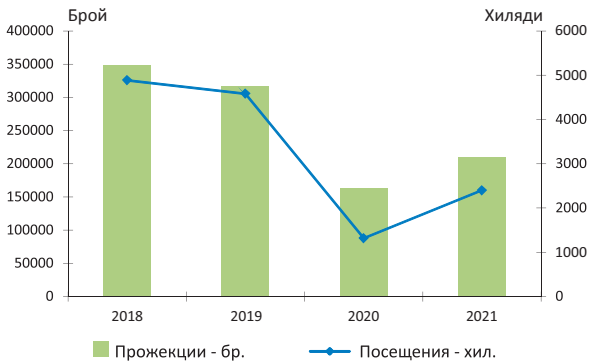

3. Театри

	2018	2019	2020	2021
Театри - бр.	75	74	71	71
Места - хил.	29.9	31.3	28.6	29.7
Представления - хил.	15.2	16.0	7.0	10.0
Посещения - млн.	2.4	2.5	0.8	0.9

4. Кина

	2018	2019	2020	2021
Кина - бр.	69	74	70	76
Прожекции - бр.	348959	317418	162906	210536
Посещения - хил.	4885	4582	1316	2400

5. Произведени филми

(Брой)

Видове филми	2018	2019	2020	2021*
Произведени филми	**77**	**104**	**95**	**74**
в т.ч. телевизионни	30	34	41	31
Пълнометражни	**30**	**37**	**28**	**20**
Игрални (художествени)	19	22	22	12
Документални	10	15	6	8
Други	1	-	-	-
Късометражни и средснометражни	**47**	**67**	**67**	**54**
Игрални	13	21	14	13
Документални и образователни	28	33	42	30
Анимационни	6	10	11	11
Други (кинолетописи и други)	-	3	-	-

Музеи и читалища

Музеят е културна и научна организация, която издирва, изучава, опазва и представя културни и природни ценности и образци с познавателна, образователна и естетическа цел. НСИ наблюдава всички открити за посещение музеи: исторически, природни, археологически, етнографски, изложбени галерии и други.

Народните читалища са „традиционни самоуправляващи се български културно-просветни сдружения в населените места, които изпълняват и държавни културно-просветни задачи“ (чл. 2, ал. 1 от Закона за народните читалища). НСИ провежда изследването за дейността на читалищата на всеки пет години.

Фиг. 5. Музеи

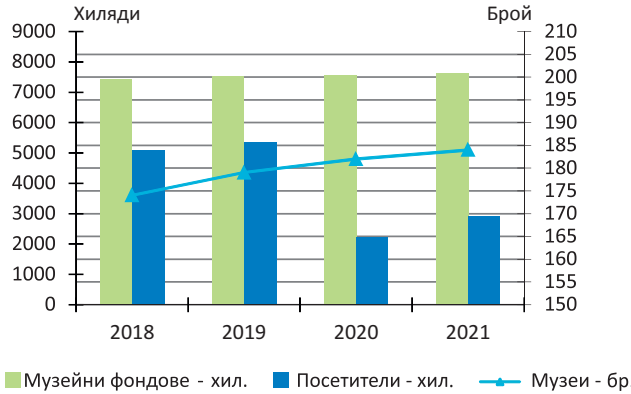

Фиг. 6. Читалища и членове в читалищата

6. Музеи

	2018	2019	2020	2021
Музеи - бр.	174	179	182	184
Музейни фондове (движими културни ценности) - хил. бр.	7419	7529	7550	7624
Електронни единици - хил. бр.	368	390	407	452
Посетители - хил. бр.	5084	5355	2236	2915
Посетители в деня за свободен вход - хил. бр.	1025	1027	266	383
Персонал - бр.	3296	3406	3365	3377
в т.ч. специалисти с научна степен или академична длъжност и уредници	1058	1056	1084	1057

7. Приходи, разходи и персонал в музеите по статистически зони и статистически райони през 2021 г.

Статистически зони Статистически райони	Приходи - хил. лв.	Разходи - хил. лв.	Персонал - бр.	
			общо	в т.ч. щатен
Общо за страната	**80243**	**75166**	**3377**	**2920**
Северна и Югоизточна България				
Северозападен	6452	5608	278	268
Северен централен	13447	13170	607	537
Североизточен	9833	8621	603	340
Югоизточен	10922	9845	403	383
Югозападна и Южна централна България				
Югозападен	28383	27925	1042	974
Южен централен	11206	9998	444	418

8. Читалища

	2005	2007	2012	2017
Читалища - бр.	2838	2895	3075	3321
В градовете	539	548	587	663
В селата	2299	2347	2488	2658
Членове - хил.	164	168	238	273
В градовете	68	67	96	111
В селата	96	101	142	162

Библиотеки

От 2002 г. НСИ наблюдава библиотеките с библиотечен фонд над 200 хил. броя. Това са най-големите библиотеки в страната: Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“, регионалните библиотеки и някои по-големи читалищни, специални библиотеки и библиотеки към висши училища. В края на 2021 г. библиотеките са 47 на брой и имат 35 480 хил. библиотечен фонд. Читателите са 221 хиляди. В сравнение с предходната година през 2021 г. книгите в библиотеките се увеличават с 0.2%.

Фиг. 7. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 хил. броя

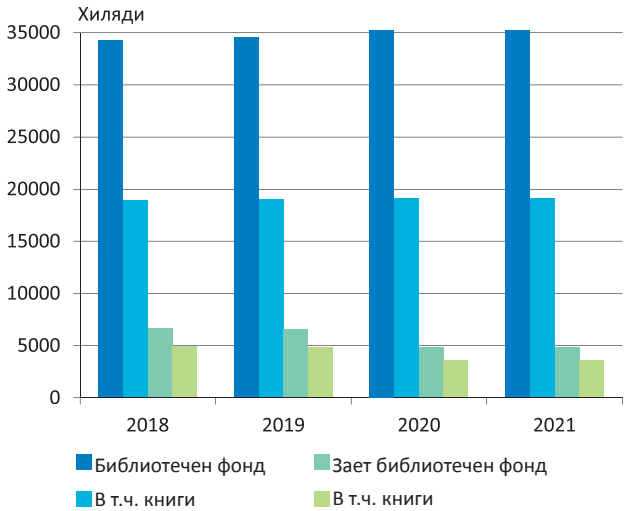

9. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя

	2018	2019	2020	2021
Библиотеки - бр.	47	47	47	47
Библиотечен фонд - хил.	34320	34555	35312	35480
в т.ч. книги	18971	19028	19135	19179
Зает библиотечен фонд - хил.	6676	6542	4838	4807
в т.ч. книги	4978	4860	3567	3591
Читатели - хил.	239	243	205	221

10. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя през 2021 г.

Библиотеки по вид	Библиотеки - бр.	Библиотечен фонд - хил.		Читатели - хил.	Зает библиотечен фонд - хил.	
		общо	в т.ч. книги		общо	в т.ч. книги
Общо за страната	**47**	**35480**	**19179**	**221**	**4807**	**3591**
Национална библиотека „Св.св. Кирил и Методий"	1	8380	1904	23	730	313
Регионални библиотеки	26	11956	10107	127	2838	2527
Читалищни общински библиотеки	4	1021	954	8	157	129
Библиотеки към висши училища	12	7534	4774	57	1042	589
Специални библиотеки	4	6590	1439	5	41	32

11. Библиотеки с библиотечен фонд над 200 000 броя по статистически зони и статистически райони през 2021 г.

Статистически зони Статистически райони	Библиотеки - бр.	Библиотечен фонд - хил.	Читатели - хил.	Посещения - хил.	Зает библиотечен фонд - хил.
Общо за страната	**47**	**35480**	**221**	**3068**	**4807**
Северна и Югоизточна България	*27*	*10356*	*106*	*1601*	*2239*
Северозападен	5	1484	12	170	329
Северен централен	9	3411	35	511	851
Североизточен	6	2891	32	442	433
Югоизточен	7	2570	27	477	627
Югозападна и Южна централна България	*20*	*25124*	*115*	*1467*	*2568*
Югозападен	13	21790	76	1174	1998
Южен централен	7	3334	39	293	570

Радиопрограмна и телевизионна дейност

За периода 2018 - 2021 г. броят на радиостанциите в страната намалява с девет (83 през 2018 г. и съответно 74 през 2020 г.). През 2021 г. делът на излъчените реклами е 4.1% от всички предавания.

В сравнение с 2020 г. общата продължителност на телевизионните предавания през 2021 г. е намаляла с 9.9%. През 2021 г. делът на телевизионните реклами е 5.3% от всички предавания.

Фиг. 8. Структура на радиопредаванията

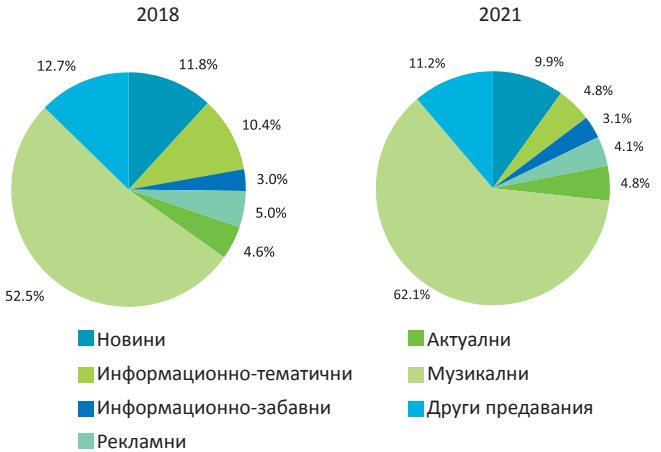

Фиг. 9. Структура на телевизионните предавания

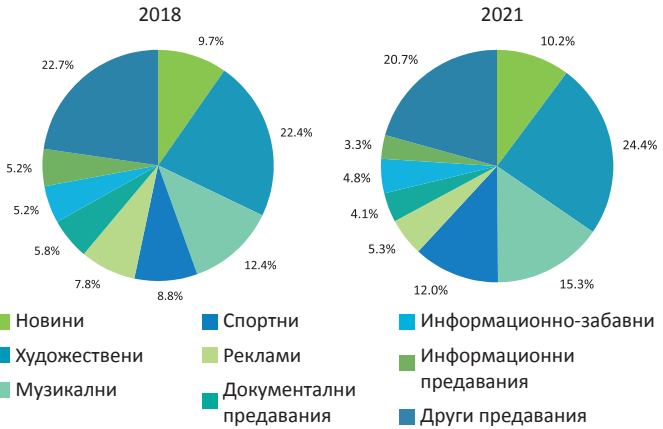

12. Радио - и телевизионни станции

	2018	2019	2020	2021
Радиостанции - бр.	**83**	**82**	**77**	**74**
Програми - часове	727001	721427	635102	634967
Телевизионни станции - бр.	**116**	**128**	**120**	**127**
Програми - часове	742841	855745	779830	856806

13. Радиопрограми по вид

(Часове)

	2018	2019	2020	2021
Общо предавания	**727001**	**721427**	**635102**	**634967**
Новини, бюлетини, коментари, спортни новини, времето	86040	83328	61824	63058
Информационно-тематични	75512	77052	30970	30665
Актуални	33502	31273	27544	30378
Информационно-забавни	21772	19714	19369	19865
Изкуство и култура	14277	13829	11774	11945
Образователни	9025	9242	7103	6807
Научни	2204	1519	1549	1656
Религиозни	1467	1369	1203	1352
Драматични	577	495	532	329
Спортни	10867	10378	8711	8368
Забавни	19447	14313	15798	16852
Музикални	381613	394317	398572	394265
Сериозна музика (класическа)	20850	24055	19346	23204
Лека забавна музика	269550	260905	272114	263054
Други музикални програми	91213	109357	107112	108007
Детско-младежки	6538	6345	6753	6949
Регионални	13997	14494	9566	8471
Рекламни	36005	31027	25564	26032
Анонси (промоции)	4374	4006	3761	3719
Некласифицирани	9784	8726	4509	4256

14. Телевизионни програми по вид

(Часове)

	2018	2019	2020	2021
Общо предавания	**742841**	**855745**	**779830**	**856806**
Новини, бюлетини, коментари, спортни новини, времето	72091	93933	71564	87178
Информационни предавания	38713	29269	23587	28041
Преки включвания от Парламента	4304	2366	1954	2983
Информационно-забавни	38589	41721	37278	41244
Актуални предавания	25352	33511	34622	36666
Човешки истории	5939	6588	6342	4971
Изкуство, хуманитарни науки, естествени науки	13177	17942	14139	15066
Образователни предавания	11996	10511	9785	8803
Религиозни предавания	5683	6439	5679	6170
Спортни предавания	65522	80540	80488	102731
Художествени предавания	166177	196106	197517	209265
Игрални филми	71253	96243	92444	95254
Телевизионни или видеофилми	94924	100732	105073	114011
Забавни предавания	23026	20208	22317	25065
Музикални предавания	92184	119010	108473	131434
Детски предавания	10740	13527	11732	6707
Младежки предавания	4969	13339	14340	5497
Документални предавания	43040	43132	35479	35147
Регионални предавания	4598	6549	6860	8467
Реклами	57589	50755	41036	45152
Телевизионен пазар	14689	12169	11881	17715
Некласифицирани	44463	58130	44757	38504

VI. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

Лечебни и здравни заведения и медицински персонал

Здравната мрежа включва заведенията за болнична и извънболнична помощ и други здравни заведения. Данните са по състояние в края на годината. Данните за легловия фонд включват броя на действително разкритите и временно закритите легла за срок по-малък от шест месеца, но не включват временно разкритите легла.

При анализиране на данните за здравната мрежа трябва да се има предвид, че броят на заведенията и легловият фонд се променят не само в резултат на разкриване и закриване на заведения, но и поради промени, свързани с преобразуване на заведенията от един вид в друг или обединяване на заведения.

В края на 2021 г. здравната мрежа в страната разполага с 57 960 легла във всички видове заведения. Лечебни заведения за болнична помощ са болниците, центровете за кожно-венерически заболявания, комплексните онкологични центрове, центровете за психично здраве. Към 31.12.2021 г. лечебните заведения за болнична помощ са 341 с 54 726 легла.

Общата осигуреност на населението с легла в лечебните и здравните заведения към края на 2021 г. е 848 легла на 100 хил. души от населението. Осигуреността с легла за болнична помощ е 800 легла на 100 хил. души от населението.

В броя на медицинския персонал (физически лица на основен трудов договор) се включват практикуващите в лечебните и здравните заведения независимо от ведомствената подчиненост на заведенията. Не се включват данни за работещите извън страната медицински специалисти и за тези, които не работят в здравни заведения - напр. лекарите във фармацевтичната промишленост.

Показателите за осигуреност на населението са изчислени с броя на населението в края на годината.

Практикуващите лекари към края на 2021 г. са 29 716, а лекарите по дентална медицина - 7 500. Показателите за страната за осигуреността на населението с лекари и с лекари по дентална медицина към 31.12.2021 г. са съответно 43.5 и 11.0 на 10 000 души.

Фиг. 1. Легла на 100 000 души от населението

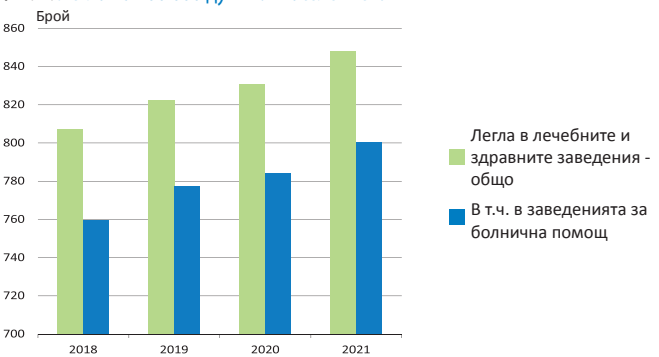

1. Лечебни и здравни заведения към 31.12.

(Брой)

	2019		2020		2021	
	заведения	легла	заведения	легла	заведения	легла
Лечебни заведения за болнична помощ	**341**	**53997**	**342**	**54231**	**341**	**54726**
Болници	319	51776	320	52006	319	52481
Многопрофилни болници	184	38249	183	38260	182	38659
Специализирани болници	135	13527	137	13746	137	13822
Центрове за кожно-венерически заболявания	3	30	3	30	3	30
Комплексни онкологични центрове	7	1169	7	1185	7	1193
Центрове за психично здраве	12	1022	12	1010	12	1022
Лечебни заведения за извънболнична помощ	**2079**	**1223**	**2098**	**1296**	**2136**	**1283**
Диагностично-консултативни центрове	111	299	110	309	112	291
Медицински центрове	738	844	752	912	766	927
Дентални центрове	55	9	54	8	57	6
Медико-дентални центрове	47	71	50	67	53	59
Самостоятелни медико-диагностични и медико-технически лаборатории	1128	-	1132	-	1148	-
Други лечебни и здравни заведения	**144**	**1914**	**149**	**1935**	**148**	**1951**
в това число:						
Центрове за спешна медицинска помощ	27	-	27	-	27	-
Центрове за трансфузионна хематология	4	-	4	-	4	-
Хосписи	44	1103	48	1220	45	1326
Домове за медико-социални грижи за деца	13	809	12	713	4	450
Център за комплексно обслужване на деца с увреждания и хронични заболявания	.	.	2	-	10	160

2. Медицински персонал в лечебните и здравните заведения към 31.12.[1]

(Брой)

	2018	2019	2020	2021
Лекари	29667	29612	29717	29716
На 10 000 души от населението	42.4	42.6	43,0	43.5
Лекари по дентална медицина	7240	7376	7312	7500
На 10 000 души от населението	10.3	10.6	10.6	11.0
Медицински специалисти по здравни грижи	46332	46491	44676	44509
На 10 000 души от населението	66.2	66.9	64.5	65.1
В т.ч. медицински сестри	30589	30546	29160	28751
На 10 000 души от населението	43.7	43.9	42.1	42.0

[1] По основно трудово правоотношение.

Медицински персонал по области

При анализа на данните за здравната мрежа и медицинския персонал трябва да се имат предвид специфичните особености на дейностите по медицинското обслужване в териториален аспект. В зависимост от специализацията на медицинските дейности лечебните заведения обслужват населението на една или няколко общини, области или на цялата страна.

Показателите за населението на един лекар и на един лекар по дентална медицина са изчислени с броя на населението в края на годината.

Населението на един лекар общо за страната за 2021 г. е 230 души.

С показатели, по-благоприятни от този за страната, са областите Плевен, София (столица), Пловдив и Варна.

Най-голям е броят на подлежащото за обслужване от един лекар население в областите Кърджали (428 души) и Добрич (374).

Фиг. 2. Население на един лекар към края на 2021 г. по области

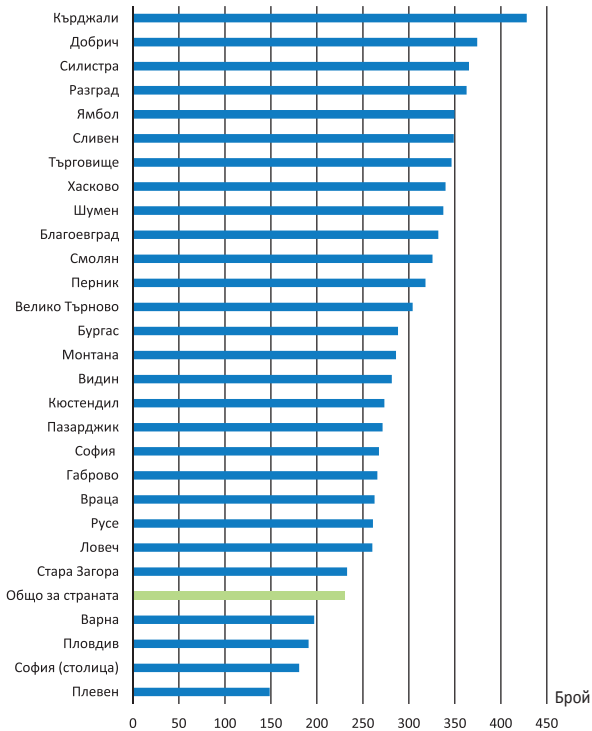

3. Обслужване на населението от лекари и лекари по дентална медицина по статистически зони, статистически райони и по области

(Брой)

Статистически зони Статистически райони Области	Население на един					
	лекар			лекар по дентална медицина		
	2019	2020	2021	2019	2020	2021
Общо за страната[1]	**235**	**233**	**230**	**942**	**946**	**912**
Северна и Югоизточна България	*263*	*263*	*259*	*1207*	*1210*	*1169*
Северозападен	**221**	**221**	**214**	**1314**	**1351**	**1323**
Видин	279	286	281	910	944	927
Враца	267	264	263	1286	1359	1372
Ловеч	259	264	260	1277	1303	1261
Монтана	283	286	286	1530	1567	1527
Плевен	159	158	149	1477	1487	1436
Северен централен	**298**	**301**	**298**	**1252**	**1279**	**1237**
Велико Търново	311	313	304	1124	1110	1070
Габрово	255	265	266	1110	1138	1162
Разград	342	338	363	1759	1800	1796
Русе	267	268	261	1146	1230	1155
Силистра	361	363	365	1688	1670	1589
Североизточен	**250**	**251**	**251**	**1052**	**1018**	**975**
Варна	197	196	197	806	764	729
Добрич	368	374	374	1420	1456	1455
Търговище	340	350	347	1849	1804	1716
Шумен	333	337	337	1498	1520	1461
Югоизточен	**291**	**289**	**282**	**1266**	**1283**	**1241**
Бургас	300	300	288	1355	1375	1318
Сливен	335	344	349	1395	1437	1396
Стара Загора	246	236	233	1081	1070	1055
Ямбол	356	366	350	1380	1475	1361
Югозападна и Южна централна България	*232*	*224*	*223*	*799*	*805*	*780*
Югозападен	**224**	**212**	**212**	**815**	**826**	**801**
Благоевград	336	333	332	983	978	956
Кюстендил	286	284	273	1044	1070	1060
Перник	341	320	318	845	866	825
София	250	270	268	1813	1863	1756
София (столица)	195	180	181	705	711	691
Южен централен	**247**	**245**	**244**	**778**	**774**	**751**
Кърджали	403	411	428	1226	1237	1239
Пазарджик	273	279	272	1176	1127	1104
Пловдив	196	193	191	581	580	563
Смолян	322	328	326	849	828	801
Хасково	340	333	340	1155	1183	1130

[1] Показателите за страната са изчислени с общия брой на лекарите и на лекарите по дентална медицина, вкл. към други ведомства и практикуващи в индивидуални и групови практики по договор с НЗОК в повече от една област.

Заболявания от злокачествени новообразувания и активна туберкулоза

Данните за заболяванията от новообразувания и туберкулоза се събират въз основа на годишните статистически отчети, изготвяни по известията за тези заболявания от специализираните здравни заведения. Изчисляват се два показателя - за болестност и заболеваемост.

Коефициентът за болестност представлява отношение между общо регистрираните заболявания (вкл. и за предходни години) и средногодишното население за съответната година.

Показателят за заболеваемост представлява отношение между новооткритите за годината заболявания и средногодишното население за същия период.

Броят на регистрираните заболявания от злокачествени новообразувания на 100 000 души от населението се увеличава от 4 190 през 2018 г. на 4 356 през 2021 година. Заболеваемостта е 392 на 100 000 души от населението.

При децата до 17 навършени години болестността от злокачествени новообразувания е 102 регистрирани заболявания на 100 000 деца. Заболеваемостта е 4 на 100 000 деца от съответната възрастова група.

През 2021 г. коефициентът на болестност от активна туберкулоза е 37 на 100 000 души от населението, а коефициентът на заболеваемост - 10 на 100 000.

При децата на възраст до 17 навършени години коефициентите на болестност и на заболеваемост са съответно 7 и 2 на 100 000 деца.

Фиг. 3. Регистрирани и новооткрити заболявания от злокачествени новообразувания (На 100 000 души от населението)

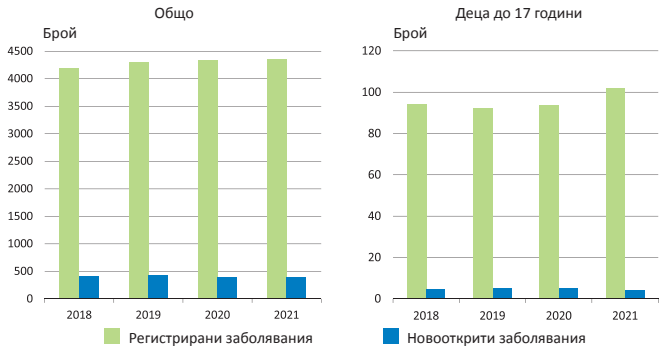

4. Регистрирани заболявания[1]

(Брой)

	2018	2019	2020	2021
	От злокачествени новообразувания Общо			
Общо	**294366**	**299334**	**300580**	**299628**
в т.ч. новооткрити	28573	30338	27687	26973
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години				
Общо	1120	1096	1115	1212
в т.ч. новооткрити	57	60	62	52
	На 100 000 души от населението			
Общо	**4190**	**4291**	**4335**	**4356**
в т.ч. новооткрити	407	435	399	392
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години[2]				
Общо	94	92	94	102
в т.ч. новооткрити	5	5	5	4
	От активна туберкулоза Общо			
Общо	**3753**	**3610**	**3064**	**2514**
в т.ч. новооткрити[3]	1293	1289	901	678
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години				
Общо	298	204	164	87
в т.ч. новооткрити[3]	94	68	26	29
	На 100 000 души от населението			
Общо	**53**	**52**	**44**	**37**
в т.ч. новооткрити[3]	18	18	13	10
От общия брой: деца от 0 до 17 навършени години[2]				
Общо	25	17	14	7
в т.ч. новооткрити[3]	8	6	2	2

[1] Данни на Националния център по обществено здраве и анализи.

[2] Данните са изчислени с броя на населението в съответната възрастова група.

[3] Вкл. рецидиви.

VII. ДОХОДИ, РАЗХОДИ И ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ДОМАКИНСТВАТА

Общ доход на домакинствата

Данните за общия доход, общия разход, потреблението на основни хранителни продукти и покупателната способност на домакинствата са резултат от провежданото от НСИ тримесечно репрезентативно наблюдение на домакинските бюджети върху случайна извадка от 3 060 домакинства в страната.

Общият доход включва всички парични и остойностени натурални доходи независимо от източниците на постъпление.

Фиг. 1. Структура на общия доход на домакинствата по източници на доход

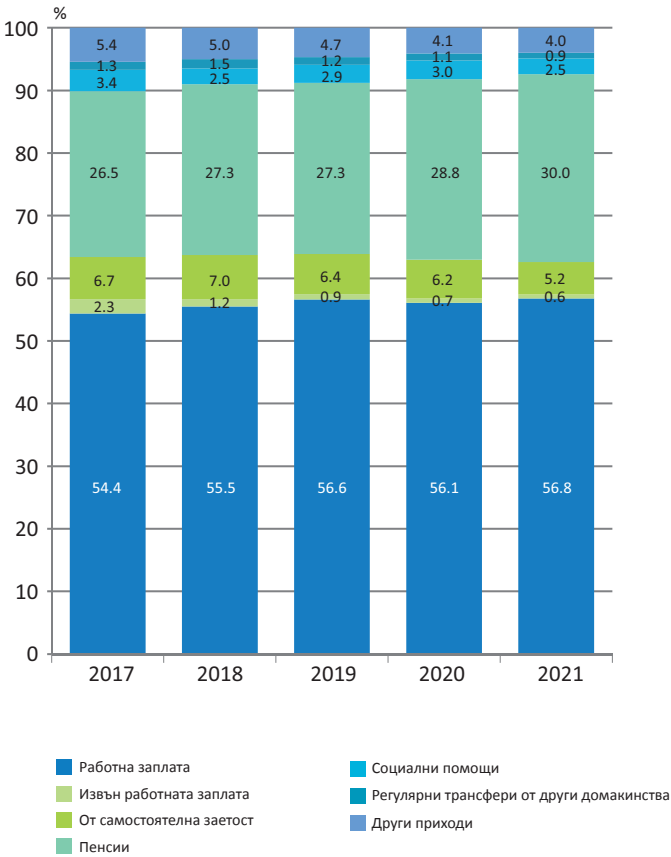

1. Общ доход на домакинствата по източници на доход на домакинствата

Източници на доходи	2017	2018	2019	2020	2021
	Средно на лице - левове				
Общо	**5861**	**6363**	**6913**	**7288**	**8036**
Общ доход	**5586**	**6013**	**6592**	**7002**	**7705**
Брутен общ доход	5336	5747	6325	6749	7434
Работна заплата	3038	3336	3731	3927	4379
Извън работната заплата	129	70	56	46	49
От самостоятелна заетост	377	420	421	434	401
От собственост	51	30	43	43	33
Пенсии	1479	1645	1801	2018	2311
Обезщетения за безработни	20	20	18	32	31
Семейни добавки за деца	39	79	82	82	71
Други обезщетения и помощи	128	57	94	90	90
Регулярни трансфери от други домакинства	74	89	80	78	70
Приходи от продажби	41	23	27	20	15
Други приходи	209	244	239	233	255
Изтеглени спестявания	210	241	238	219	278
Заеми и кредити	65	109	83	66	53
	Структура - %				
Общ доход	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Брутен общ доход	95.5	95.6	96.0	96.4	96.5
Работна заплата	54.4	55.5	56.6	56.1	56.8
Извън работната заплата	2.3	1.2	0.9	0.7	0.6
От самостоятелна заетост	6.7	7.0	6.4	6.2	5.2
От собственост	0.9	0.5	0.7	0.6	0.4
Пенсии	26.5	27.3	27.3	28.8	30.0
Обезщетения за безработни	0.4	0.3	0.3	0.5	0.4
Семейни добавки за деца	0.7	1.3	1.2	1.2	0.9
Други обезщетения и помощи	2.3	0.9	1.4	1.3	1.2
Регулярни трансфери от други домакинства	1.3	1.5	1.2	1.1	0.9
Приходи от продажби	0.7	0.4	0.4	0.3	0.2
Други приходи	3.7	4.1	3.6	3.3	3.3

Общ разход на домакинствата

Общият разход включва всички парични разходи за хранителни и нехранителни стоки и услуги и остойностените натурални разходи, групирани в съответствие с приетата от Евростат Международна класификация на потребителските разходи (COICOP).

Фиг. 2. Структура на общия разход на домакинствата

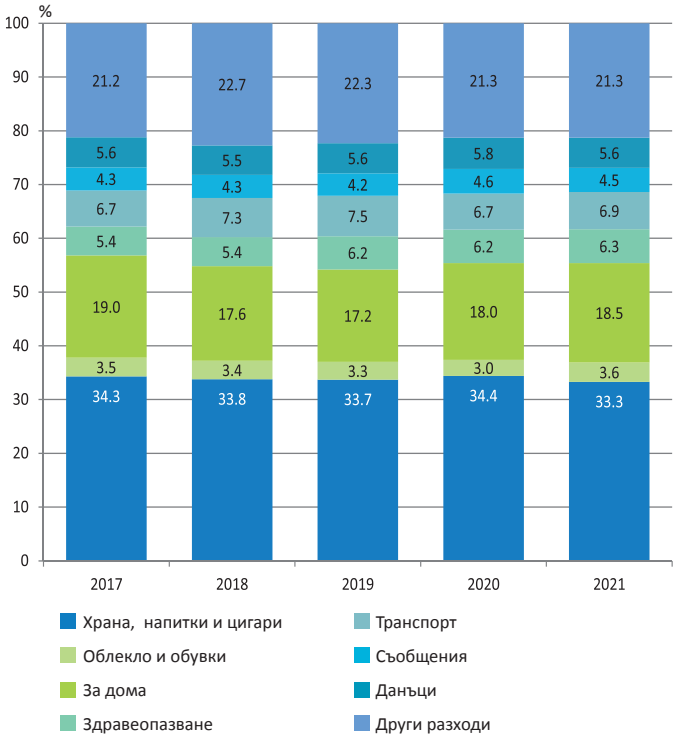

2. Общ разход на домакинствата по групи разходи на домакинствата

Групи разходи	2017	2018	2019	2020	2021
	Средно на лице - левове				
Общо	**5653**	**6211**	**6735**	**6865**	**7717**
Общ разход	**5217**	**5772**	**6214**	**6220**	**7042**
Потребителски общ разход	4280	4692	5066	5054	5788
Храна и безалкохолни напитки	1573	1714	1833	1872	2057
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	219	236	261	265	289
Облекло и обувки	183	196	202	188	256
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	770	787	836	861	974
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	217	230	231	260	333
Здравеопазване	280	313	386	388	442
Транспорт	352	419	467	415	483
Съобщения	224	248	263	285	315
Свободно време, културен отдих и образование	230	279	322	250	312
Разнообразни стоки и услуги	232	270	264	270	326
Данъци	290	318	348	360	394
Социални осигуровки	358	420	472	500	532
Регулярни трансфери към други домакинства	63	58	64	56	63
Други разходи	227	284	263	251	264
Влог	282	305	383	510	533
Изплатен дълг и даден заем	154	134	137	135	141
	Структура - %				
Общ разход	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Потребителски общ разход	82.0	81.3	81.5	81.3	82.2
Храна и безалкохолни напитки	30.1	29.7	29.5	30.1	29.2
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.2	4.1	4.2	4.3	4.1
Облекло и обувки	3.5	3.4	3.3	3.0	3.6
Жилища, вода, електроенергия и горива за битови нужди	14.8	13.6	13.5	13.8	13.8
Жилищно обзавеждане и поддържане на дома	4.2	4.0	3.7	4.2	4.7
Здравеопазване	5.4	5.4	6.2	6.2	6.3
Транспорт	6.7	7.3	7.5	6.7	6.9
Съобщения	4.3	4.3	4.2	4.6	4.5
Свободно време, културен отдих и образование	4.4	4.8	5.2	4.0	4.4
Разнообразни стоки и услуги	4.5	4.7	4.2	4.3	4.6
Данъци	5.6	5.5	5.6	5.8	5.6
Социални осигуровки	6.9	7.3	7.6	8.0	7.6
Регулярни трансфери към други домакинства	1.2	1.0	1.0	0.9	0.9
Други разходи	4.4	4.9	4.2	4.0	3.7

Потребление на основни хранителни продукти

Потреблението на основни хранителни продукти включва количествата храни, консумирани в дома. Не е включена консумацията в заведения за обществено хранене.

Фиг. 3. Средномесечно потребление средно на лице по основни хранителни продукти и напитки от домакинствата през 2021 г.

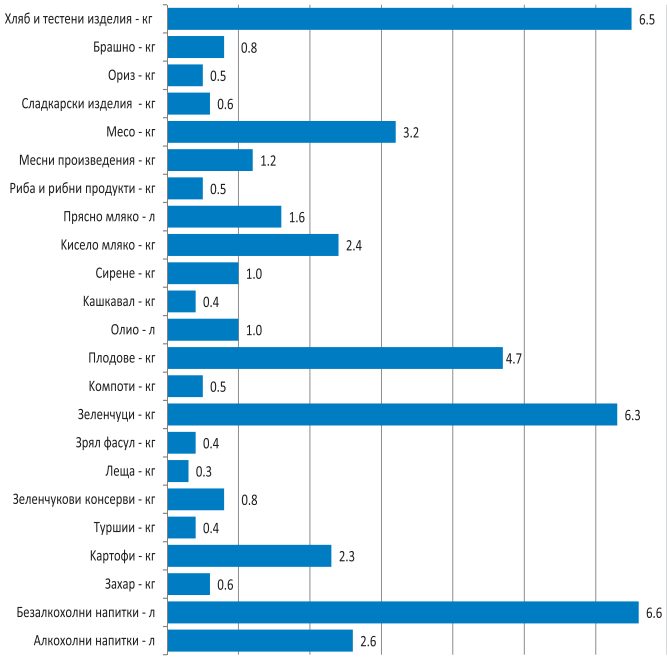

3. Потребление на основни хранителни продукти и напитки от домакинствата

(Средно на лице)

Продукти и напитки	2017	2018	2019	2020	2021
Хляб и тестени изделия - кг	87.1	85.3	82.4	80.4	78.2
Брашно - кг	8.7	8.6	8.4	9.3	9.4
Ориз - кг	5.9	5.8	5.7	6.0	6.1
Други зърнени продукти и храни - кг	0.6	0.6	0.6	0.6	0.8
Сладкарски изделия от брашно - кг	6.1	6.0	6.0	6.1	6.6
Месо - кг	32.8	34.3	35.7	36.1	38.4
Месни произведения - кг	13.4	13.6	13.6	13.4	14.6
Риба и рибни продукти - кг	4.9	5.2	5.3	5.6	6.2
Прясно мляко - л	17.2	16.8	16.9	18.0	19.2
Кисело мляко - кг	27.6	29.3	29.2	29.6	28.9
Сирене - кг	11.5	11.8	12.1	11.8	12.0
Кашкавал - кг	4.0	4.2	4.5	4.6	5.1
Яйца - бр.	143	146	152	157	160
Олио - л	12.1	12.0	12.0	12.0	12.0
Маргарин и други растителни мазнини - кг	1.0	0.9	0.9	0.8	0.8
Млечни масла - кг	1.0	1.0	1.1	1.3	1.4
Плодове (пресни и замразени) - кг	50.7	49.5	51.9	53.7	56.4
Компоти - кг	7.7	7.3	6.1	6.3	5.4
Зеленчуци (пресни и замразени) - кг	68.0	70.7	72.7	73.0	75.9
Зрял фасул - кг	4.1	4.0	4.1	4.3	4.4
Леща - кг	2.7	2.6	2.7	2.9	3.0
Зеленчукови консерви - кг	10.5	9.8	8.7	9.5	9.5
Зеленчукови нектари и сокове - л	0.5	0.6	0.6	0.7	0.6
Туршии - кг	5.9	5.8	5.4	5.7	4.5
Картофи - кг	26.6	26.6	26.7	27.2	28.1
Захар - кг	6.9	6.9	6.8	6.6	6.6
Захарни изделия - кг	1.7	1.7	1.7	2.0	2.1
Шоколадови изделия - кг	1.4	1.5	1.6	1.6	1.9
Сол - кг	1.8	1.8	1.8	1.7	1.8
Оцет - л	1.5	1.3	1.4	1.4	1.4
Безалкохолни напитки - л	65.3	66.5	70.4	72.1	78.7
Алкохолни напитки - л	28.9	31.0	32.6	31.7	31.7
Цигари - бр.	656	674	733	727	781

Покупателна способност на домакинствата

Покупателната способност е количеството стоки от един вид, което може да се купи с годишния паричен доход средно на лице от домакинство, ако той се използва само за покупката на тази стока.

Фиг. 4. Средномесечна покупателна способност на лице от домакинството през 2021 г.

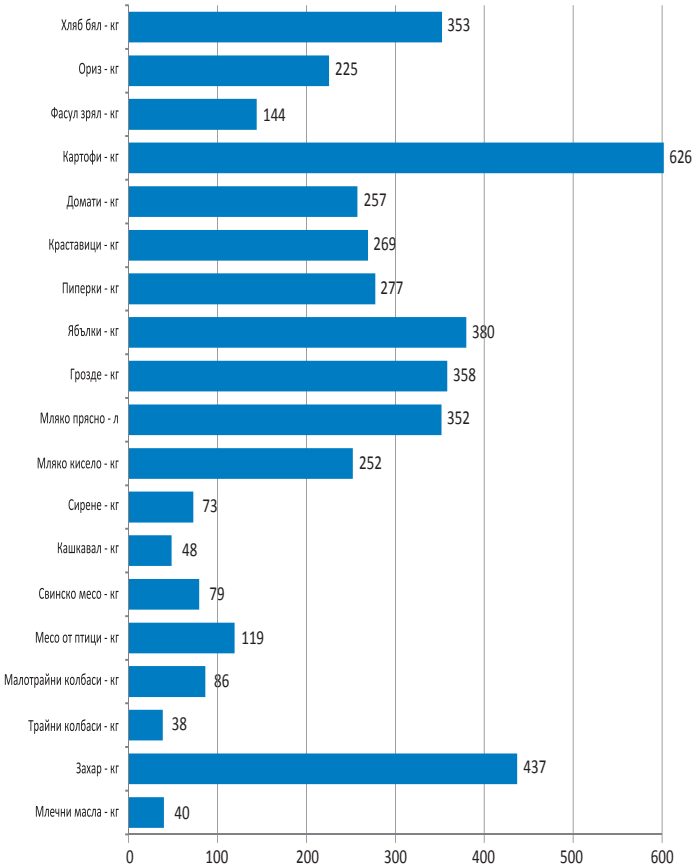

4. Покупателна способност на домакинствата на лице

Стоки	2017	2018	2019	2020	2021
	Хранителни стоки				
Хляб бял - кг	4218	4155	4055	4213	4230
Ориз - кг	2382	2550	2743	2694	2706
Фасул зрял - кг	1421	1527	1666	1663	1728
Картофи - кг	6209	6675	5580	6620	7507
Домати - кг	2834	2856	2915	3022	3088
Краставици - кг	3003	2941	3080	3174	3231
Пиперки - кг	3329	3078	3383	3391	3329
Ябълки - кг	4004	3934	4566	4138	4558
Грозде - кг	4004	3645	4295	4399	4302
Мляко прясно - л	3785	3883	4106	4138	4223
Мляко кисело - кг	2657	2725	2851	2921	3026
Сирене - кг	810	817	845	834	873
Кашкавал - кг	468	489	520	540	580
Свинско месо - кг	756	819	836	814	952
Месо от птици - кг	1217	1311	1426	1404	1431
Малотрайни колбаси - кг	932	989	1027	983	1036
Трайни колбаси - кг	410	425	438	430	462
Яйца - бр.	23025	23764	27204	28963	31904
Захар - кг	3454	4753	5061	5001	5245
Млечни масла - кг	385	346	389	460	477
	Нехранителни стоки				
Мъжки обувки - чф.	116	119	132	134	172
Дамски обувки - чф.	134	144	152	155	203
Детски обувки - чф.	197	207	206	195	229
Мъжки костюми - бр.	34	33	46	51	35
Дамски костюми - бр.	72	72	86	78	80
Въглища - т	20	19	23	23	22
Телевизори - бр.	12	12	13	14	18

Индикатори за бедност

Изследването на доходите и условията на живот е основен източник на статистически данни за доходите и социалното включване и съпътстващите ги общи индикатори. За пресмятане на индикаторите за бедност и социално включване се използва общ разполагаем (нетен) доход на еквивалентна единица. Поради различния състав и брой лица в домакинствата се прилагат еквивалентни скали. Използва се модифицираната ОЕСД скала, според която първият възрастен на възраст 14 и повече години получава тегло 1.0, вторият възрастен на възраст 14 и повече години получава тегло 0.5 и всяко дете на възраст под 14 години получава тегло 0.3. Теглата се присъждат на всеки член на домакинството и се сумират, за да се получи еквивалентен размер на домакинството. Общият разполагаем (нетен) доход за всяко домакинство се разделя на неговия еквивалентен размер и се формира общ разполагаем (нетен) доход на еквивалентна единица. Данните за равнището на бедност показват относителния дял на бедните под линията на бедност, определена като 60% от медианния еквивалентен разполагаем доход.

Фиг. 5. Относителен дял на бедните по възрастови групи

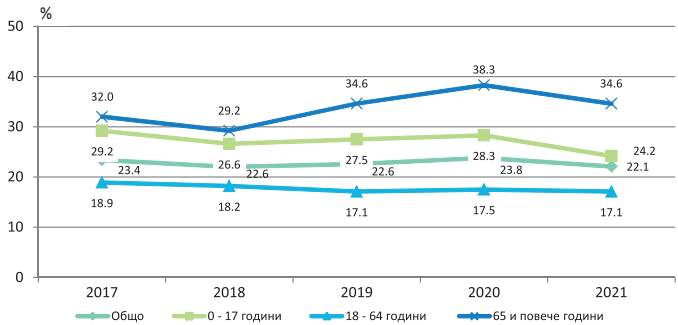

Фиг. 6. Относителен дял на бедните по икономическа активност

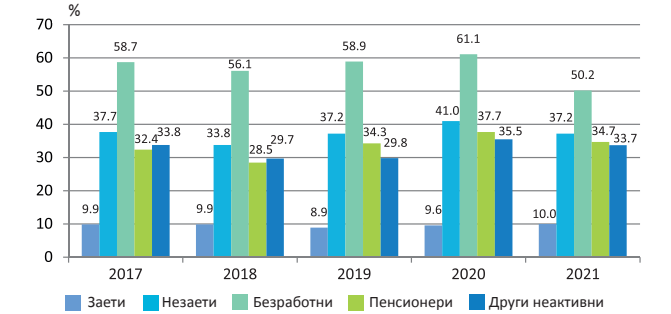

5. Относителен дял на бедните по възрастови групи

Възрастови групи	2017	2018	2019	2020	2021
Общо	**23.4**	**22.0**	**22.6**	**23.8**	**22.1**
0 - 17 години	29.2	26.6	27.5	28.3	24.2
18 - 64 години	18.9	18.2	17.1	17.5	17.1
65 и повече години	32.0	29.2	34.6	38.3	34.6

6. Относителен дял на бедните по типове домакинства

Тип домакинство	2017	2018	2019	2020	2021
Общо	**23.4**	**22.0**	**22.6**	**23.8**	**22.1**
Домакинства без деца	22.0	20.5	23.2	23.5	22.5
Едно лице в домакинство на възраст под 65 години	25.7	25.3	25.9	24.1	23.6
Едно лице в домакинство на възраст над 65 години	55.0	49.3	56.9	61.8	55.4
Едно лице в домакинството - жена	51.4	46.3	50.3	53.5	48.6
Едно лице в домакинството - мъж	31.2	30.0	35.8	36.8	34.7
Двама възрастни под 65 години	12.6	13.3	13.5	9.5	10.6
Двама възрастни, поне един от тях на 65 и повече години	20.0	16.8	21.4	23.6	21.3
Трима или повече възрастни	12.2	9.5	9.8	8.4	8.0
Домакинства със зависими деца	24.8	23.4	22.1	24.2	21.8
Един родител със зависими деца	35.7	30.0	41.4	39.5	35.7
Двама възрастни с едно зависисимо дете	12.0	12.0	10.7	11.9	13.2
Двама възрастни с две зависими деца	21.7	19.7	16.9	19.8	16.1
Двама възрастни с три или повече зависими деца	65.0	51.2	62.3	59.2	49.3
Три или повече възрастни със зависими деца	28.2	27.4	22.8	26.6	24.8

7. Относителен дял на бедните по икономическа активност

Икономическа активност	2017	2018	2019	2020	2021
Заети	9.9	9.9	8.9	9.6	10.0
Незаети	37.7	33.8	37.2	41.0	37.2
Безработни	58.7	56.1	58.9	61.1	50.2
Пенсионери	32.4	28.5	34.3	37.7	34.7
Други неактивни	33.8	29.7	29.8	35.5	33.7

8. Неравенство в разпределението на дохода

	2017	2018	2019	2020	2021
S80/S20[1]	8.2	7.7	8.1	8.0	7.4
Коефициент на Джини	40.2	39.6	40.8	40.0	39.7

[1] Отношение между доходите на най-бедните и най-богатите 20% от домакинствата.

Фиг. 7. Относителен дял на бедните преди социалните трансфери по възраст

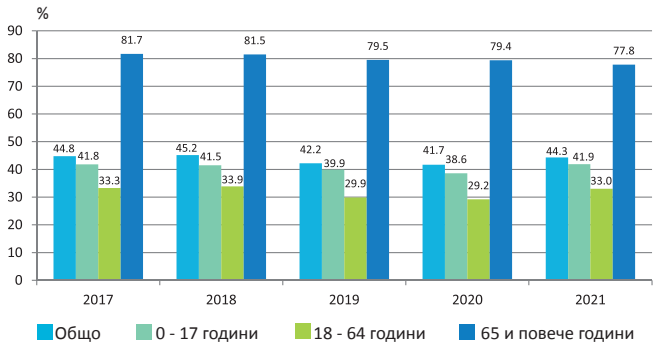

Фиг. 8. Относителен дял на работещи бедни (по заетост на пълно работно време/непълно работно време)

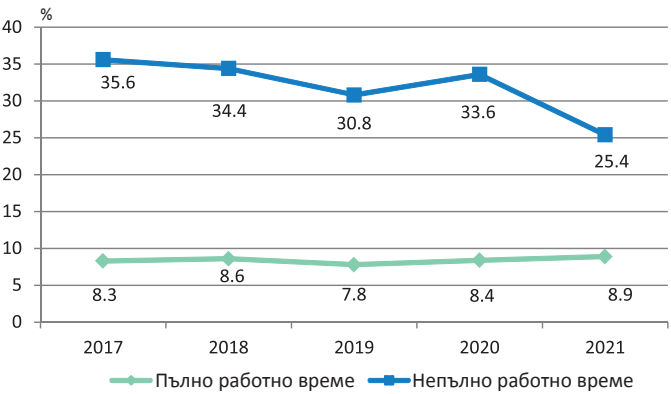

VIII. ПРЕСТЪПНОСТ И ПРАВОСЪДИЕ

Престъпления, завършили с осъждане

Статистическите данни за престъпленията, завършили с осъждане, и за осъдените лица са на основата на годишни данни и обхващат дейността на окръжните, районните и военните съдилища на територията на страната по наказателни дела от общ, частен и административен характер. От 2012 г. са включени данните и на Специализирания наказателен съд.

В броя на престъпленията, завършили с осъждане, за дадена отчетна година се включва информацията от наказателните дела с влязла в сила присъда през отчетната година. Престъпленията, завършили с осъждане, са тези, за които наказателните дела са завършили с условна или ефективна присъда, независимо от броя на извършителите. Престъпление, извършено от повече от едно лице (в съучастие), се отчита за завършило с осъждане, когато поне едно от обвиняемите лица е осъдено ефективно или условно. Когато едно престъпление е извършено от няколко лица, то се отчита само един път. Извършените престъпления в чужбина, подсъдни на съдилищата в Република България, се включват в общия брой на престъпленията.

Данните за престъпленията, завършили с осъждане, са получени от наблюдение на НСИ и информация от административен източник - Единна информационна система за противодействие на престъпността, поддържана от Администрацията на главния прокурор.

По предварителни данни през 2021 г. броят на престъпленията, завършили с осъждане, е 22 047.

Фиг. 1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица

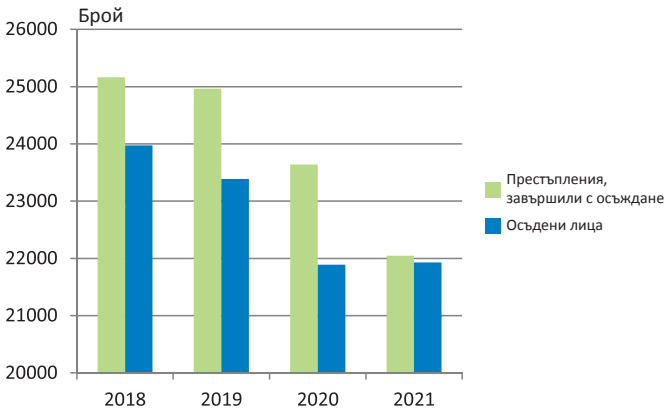

1. Престъпления, завършили с осъждане, и осъдени лица[1]

(Брой)

Вид на престъплението	2018		2019		2020		2021	
	престъпления	осъдени лица	престъпления	осъдени лица	престъпления	осъдени лица	престъпления	осъдени лица
Общо	**25165**	**23973**	**24962**	**23389**	**23640**	**21889**	**22047**	**21927**
в това число:								
Престъпления против личността	1690	1444	1905	1511	1833	1460	1500	1265
от тях:								
Умишлени убийства (довършени и опити)	89	98	71	82	59	64	58	61
Причинени телесни повреди	730	700	777	706	732	667	662	617
Разврат	255	208	245	205	313	245	203	166
в т.ч. изнасилване (довършено и опит)	63	65	47	40	53	51	35	32
Престъпления против брака, семейството и младежта	626	585	653	642	633	595	548	518
Престъпления против собствеността	4951	5579	4926	5480	4704	5106	4215	4588
от тях:								
Кражби	3193	3802	3281	3831	3145	3571	2909	3316
Грабежи	539	641	484	571	500	589	395	458
Присвоявания	126	127	120	118	104	98	93	92
Престъпления против стопанството	1797	1767	1451	1474	1220	1230	1191	1187
Престъпления против финансовата, данъчната и осигурителната система	99	94	99	95	72	57	82	74
Престъпления против дейността на държавни органи, обществени организации и лица, изпълняващи публични функции	1307	1280	1417	1239	1241	1097	1932	1729
Документни престъпления	934	785	886	747	839	685	944	743
Престъпления против реда и обществеността спокойствие	542	539	577	643	469	461	418	360
в т.ч. хулиганство	383	336	412	399	343	309	327	253
Общоопасни престъпления	13065	11736	12826	11344	12452	11025	12749	11297
от тях:								
Престъпления по транспорта и съобщенията	10108	9250	9393	8472	8312	7438	8578	7719
Противозаконно отнемане на МПС	164	166	155	177	159	168	172	174
Престъпления, свързани с наркотици	2360	1963	2834	2343	2778	2327	3080	2559
Военни престъпления	3	3	2	2	4	2	2	2

[1] Според влезлите в сила присъди.

Осъдени лица

Осъдените лица през дадена отчетна година включват тези, на които с влязла в сила присъда им е наложено ефективно или условно наказание през същата година. В случаите, когато в едно наказателно дело е осъдено лице за повече от едно престъпление, се отчита най-тежкото наложено наказание по съвкупност. Когато едно лице е осъдено за няколко престъпления, то се отчита към най-тежкото наказуемо деяние, а всяко престъпление поотделно - към съответния вид престъпление. Броят на осъдените лица не съвпада с физическия им брой, тъй като едно лице може да се яви в качеството на осъдено лице няколко пъти през календарната година в различни наказателни дела. Възрастта на осъдените лица е посочена в навършени години към момента на извършване на престъплението. Непълнолетни са лицата, навършили 14, но ненавършили 18 години. Наказателноотговорни са лицата, навършили 14 години.

По предварителни данни през 2021 г. броят на осъдените лица е 21 927.

Фиг. 2. Осъдени лица по пол

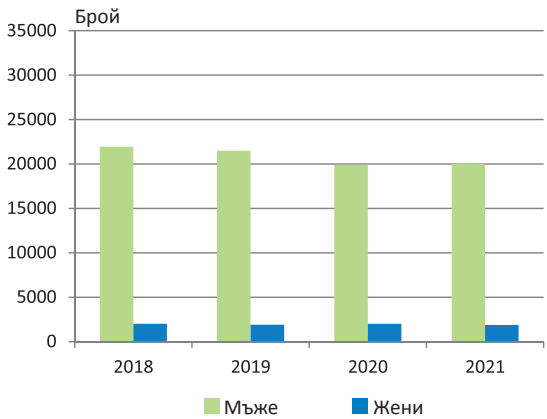

Фиг. 3. Разпределение на осъдените лица по възраст

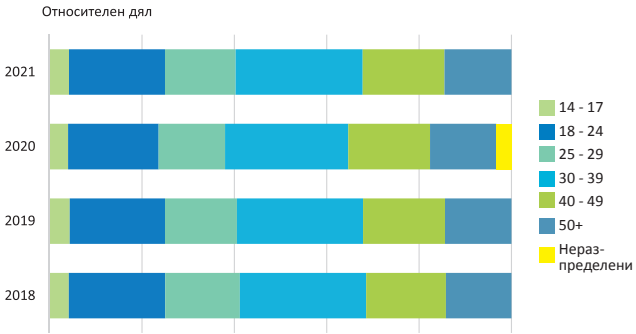

2. Осъдени лица по пол[1]

Пол	2018	2019	2020	2021
	Брой			
Общо	**23973**	**23389**	**21889**	**21927**
Мъже	21951	21496	19884	20049
Жени	2022	1893	2005	1878
	Структура - %			
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Мъже	91.6	91.9	90.8	91.4
Жени	8.4	8.1	9.2	8.6

3. Осъдени лица по възраст[1]

Възраст	2018	2019	2020	2021
	Брой			
Общо	**23973**	**23389**	**21889**	**21927**
14 - 17	999	1023	874	921
18 - 24	5003	4826	4296	4561
25 - 29	3872	3640	3150	3355
30 - 39	6557	6384	5834	6030
40 - 49	4141	4148	3879	3881
50 и повече	3401	3368	3136	3179
Неразпределени	-	-	720	-
	Структура - %			
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
14 - 17	4.2	4.4	4.0	4.2
18 - 24	20.9	20.6	19.6	20.8
25 - 29	16.1	15.6	14.4	15.3
30 - 39	27.3	27.3	26.7	27.5
40 - 49	17.3	17.7	17.7	17.7
50 и повече	14.2	14.4	14.3	14.5
Неразпределени	-	-	3.3	-

[1] Според влезлите в сила присъди.

IX. НАЦИОНАЛНИ СМЕТКИ

Брутен вътрешен продукт

Националните сметки на България са разработени в съответствие с възприетите методологически принципи на „Европейската система за сметки, 2010“ (ЕСС 2010) - издание на Евростат и на „Системата на националните сметки 2008“ - съвместно издание на ООН, ОИСР, Евростат, МВФ и Световната банка. Основен макроикономически показател на Системата на националните сметки е брутният вътрешен продукт.

Оценките за БВП представят състоянието и тенденциите в развитието на икономиката и са индикатор за определяне на икономическата политика на макроравнище.

Брутният вътрешен продукт представлява балансирана оценка на данните, направена по следните три метода:

- производствен метод;
- метод на разходите за крайно използване (потребление);
- стойностен метод (метод на доходите).

Всеки от изброените методи се базира на различни икономически агрегати, които, взети заедно, представляват обобщение на логическите взаимовръзки в Системата на националните сметки. Основно изискване на системата е независимост на трите оценки, т.е. всеки компонент на БВП при различните подходи да бъде оценен самостоятелно и независимо.

Фиг. 1. Индекси на физическия обем на БВП - България и ЕС-27

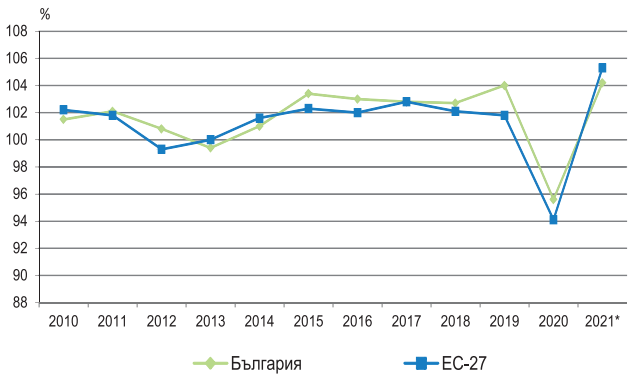

1. Брутен вътрешен продукт на човек от населението

	2018	2019	2020	2021*
В левове	15653	17259	17299	19268
В евро	8003	8824	8845	9852
В щатски долари	9443	9879	10085	11645
Валутен курс - левове за 1 щ.д.	1.658	1.747	1.715	1.655

2. Брутен вътрешен продукт и брутна добавена стойност по икономически сектори и групировки по икономически дейности по цени на съответната година

(Млн. левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2018	2019	2020	2021*
Селско, горско и рибно стопанство	3722	3902	4205	4950
Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	20658	21479	21184	25496
Строителство	3979	4629	5113	5084
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	22006	24482	22279	23852
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	6460	7867	8608	9265
Финансови и застрахователни дейности	6333	6023	5821	6435
Операции с недвижими имоти	10062	10745	10206	10776
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	6171	7334	7228	7588
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	13737	14995	17352	19722
Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	2149	2495	1980	2251
Брутна добавена стойност по базисни цени	**95278**	**103952**	**103977**	**115419**
Корективи	14686	16443	15974	17326
Данъци върху продуктите	15330	17002	16733	19257
Субсидии върху продуктите	643	558	759	1931
БВП по пазарни цени	**109964**	**120395**	**119951**	**132744**

Брутна добавена стойност

БВП по производствения метод се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху продуктите (данъци минус субсидии), данък добавена стойност и мита върху вноса. От своя страна, брутната добавена стойност представлява балансираща статия в сметка „Производство“ и характеризира резултата от производствения процес - брутна продукция, и изразходваните в този процес стоки и услуги - междинно потребление.

Брутната продукция (базисни цени) е стойността на произведените стоки и услуги в резултат на производствената дейност на единиците резиденти през съответния период.

Междинното потребление включва стойността на всички стоки и услуги, трансформирани или изцяло изразходвани в процеса на производство през съответния период, с изключение на потреблението на дълготрайните активи, отчетено като потребление на основен капитал (амортизация).

Фиг. 2. Структура на брутната добавена стойност по икономически сектори и групировки по икономически дейности през 2021 г.

3. Индекси на физическия обем на брутния вътрешен продукт по икономически сектори и групировки по икономически дейности и на брутната добавена стойност

(Предшестващата година = 100)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2018	2019	2020	2021*
Селско, горско и рибно стопанство	98.0	104.1	96.7	106.1
Добивна промишленост; преработваща промишленост; производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	99.8	99.3	90.5	109.4
Строителство	101.1	103.7	99.0	92.2
Търговия, ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	103.1	103.7	93.6	97.5
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	110.5	113.8	104.1	106.3
Финансови и застрахователни дейности	102.2	103.0	99.8	107.7
Операции с недвижими имоти	111.4	105.0	93.6	104.7
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	108.7	113.1	95.2	103.2
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална работа	102.7	100.9	103.0	103.3
Култура, спорт и развлечения; други дейности; дейности на домакинства като работодатели; недиференцирани дейности на домакинства по производство на стоки и услуги за собствено потребление; дейности на екстериториални организации и служби	101.8	102.7	75.8	111.9
Брутна добавена стойност по базисни цени	**103.5**	**103.7**	**95.5**	**103.6**
Корективи (Данъци минус субсидии върху продуктите)	97.8	106.1	96.3	107.7
БВП по пазарни цени	**102.7**	**104.0**	**95.6**	**104.2**

Компенсация на наетите и брутен оперирящ излишък/ брутен смесен доход

Методът на доходите се съставя паралелно с производствения метод за оценка на БВП и характеризира създаването на първичните доходи на участниците в производствения процес. БВП по метода на доходите се състои от компенсация на наетите лица, нето данъци върху производството и вноса, брутен оперирящ излишък/брутен смесен доход и корективи.

Компенсацията на наетите лица се състои от всички начисления на работодателя в полза на наетите лица - работна заплата в стойност и в натура, всички доплащания съгласно националното законодателство и социалноосигурителни и здравни вноски за сметка на работодателя.

Нето други данъци (данъци минус субсидии) върху производството и вноса са включени като компонент на добавената стойност по отрасли и представляват свързани с производството като цяло некомпенсируеми плащания на работодателя към държавния бюджет, намалени със субсидиите върху производството, предоставени на стопанските единици.

Брутен оперирящ излишък/брутен смесен доход е балансираща статия в стойностния метод. Тя е измерител на резултата от производствената дейност на стопанските единици и се изчислява като разлика между брутната добавена стойност, компенсацията на наетите лица и нето данъците върху производството и вноса.

Фиг. 3. Структура на компонентите на брутната добавена стойност по метода на доходите през 2021 г.

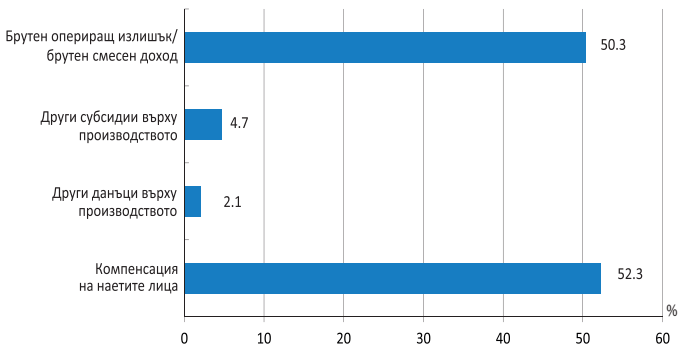

4. Брутен вътрешен продукт по компоненти на брутната добавена стойност по цени на съответната година

(Млн. левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	2018	2019	2020	2021*
Компенсация на наетите лица	48238	52371	54575	60360
Нето данъци върху производството (данъци минус субсидии)	-2626	-2771	-3701	-3024
Оперираща излишък и смесен доход, бруто	49666	54352	53103	58082
Потребление на основен капитал	15210	16324	17036	x
Оперираща излишък и смесен доход, нето	34456	38028	36067	x
Брутна добавена стойност по базисни цени	**95278**	**103952**	**103977**	**115419**
Корективи	14686	16443	15974	17326
БВП по пазарни цени	**109964**	**120395**	**119951**	**132744**

Инвестиции и потребление

БВП по метода на разходите за крайно използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление, колективното потребление, бруто образуването на основен капитал, изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги.

Индивидуалното потребление на домакинствата се състои от крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на правителството за предоставени индивидуални услуги на домакинствата и крайни потребителски разходи на НТООД.

Колективното потребление се измерва с крайните разходи на правителството за колективни услуги, предоставени на обществото като цяло.

Бруто образуването на основен капитал включва разходите за придобиване на дълготрайни нефинансови активи, включително увеличението на незавършеното строителство, намалени с приходите от продажба на съществуващи дълготрайни материални активи.

Изменението на запасите включва изменение на запасите от суровини и материали, незавършено производство, готова продукция и стоки за препродажба в предприятията и изменение на запасите на домакинствата, резултат от некорпорираните им дейности.

Външнотърговското салдо (износ минус внос на стоки и услуги) като компонент на крайно използвания БВП представлява разликата между стойността на изнесените и внесените стоки и услуги. Износът и вносът на стоки се отчитат по цени FOB.

Фиг. 4. Структура на брутния вътрешен продукт по компоненти на крайното използване

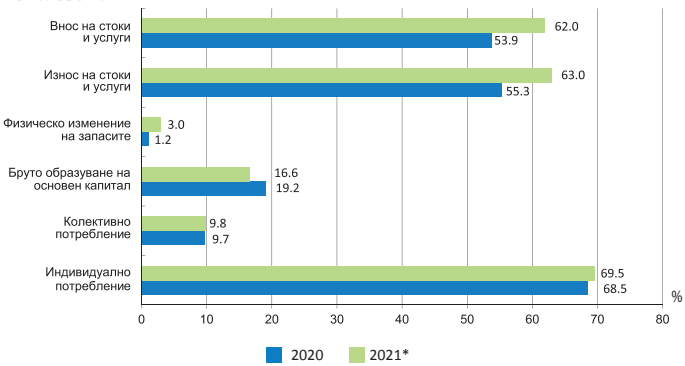

5. Брутен вътрешен продукт по компоненти на крайното използване по текущи цени

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021*
Брутен вътрешен продукт	**109964**	**120395**	**119951**	**132744**
Крайно потребление	83843	91228	93791	105352
Индивидуално потребление	74694	81100	82160	92298
Колективно потребление	9149	10128	11631	13054
Бруто капиталообразуване	23328	25280	24398	25959
Бруто образуване на основен капитал	20624	22404	22981	21993
Физическо изменение на запасите	2704	2877	1417	3966
Външнотърговско салдо (износ - внос)	2793	3887	1762	1433
Износ на стоки и услуги	72242	76974	66361	83673
Внос на стоки и услуги	69449	73087	64599	82241
Статистическа разлика	0	0	0	0

6. Индекси на физическия обем на брутния вътрешен продукт по компоненти на крайното използване

(Предшестващата година = 100)

	2018	2019	2020	2021*
Брутен вътрешен продукт	**102.7**	**104.0**	**95.6**	**104.2**
Крайно потребление	104.0	105.1	101.5	107.0
Индивидуално потребление	104.0	105.6	100.9	107.5
Колективно потребление	104.5	101.0	106.9	103.5
Бруто капиталообразуване	110.4	103.9	94.7	98.9
Бруто образуване на основен капитал	105.4	104.5	100.6	89.0
Физическо изменение на запасите	.	.	.	.
Външнотърговско салдо (износ - внос)	.	.	.	.
Износ на стоки и услуги	101.7	104.0	87.9	109.9
Внос на стоки и услуги	105.8	105.2	94.6	112.2
Статистическа разлика	.	.	.	.

Производителност на труда

Производителността на труда е съставен икономически показател, който съпоставя постигнатия резултат (новосъздадения продукт) с вложения трудов фактор при осъществяването на определена икономическа активност на определена икономическа територия за определен период. Основните съставни елементи на производителността на труда са показателите, измерващи резултата от осъществяваната производствена активност (числител), и показателите за вложения труд в производствения процес (знаменател).

За целите на международните сравнения на производителността на труда на националните икономики е възприето използването на БВП.

БДС е показател, който е приложим за изчисляване на производителността на труда както на национално ниво, така и на ниво производствени дейности.

Фиг. 5. Индекси на физическия обем на БВП на един зает и един отработен човекочас

(Предшестващата година = 100)

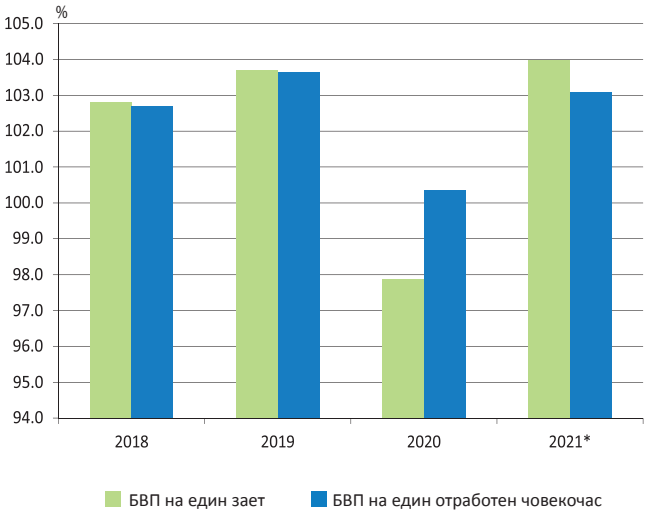

7. Брутен вътрешен продукт на един зает и един отработен човекочас по цени на съответната година

(Левове)

	2018	2019	2020	2021*
БВП на един зает	31225	34072	34751	38383
БВП на един отработен човекочас	19.0	20.7	21.7	23.7

8. Брутна добавена стойност на един зает и един отработен човекочас по икономически сектори по цени на съответната година[1]

(Левове)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	На един зает			На един отработен човекочас		
	2019	2020	2021*	2019	2020	2021*
Аграрен сектор	6540	7060	8850	4.4	4.8	6.0
Индустрия	28936	30276	34907	17.0	18.3	21.1
Услуги	32366	33068	35469	19.4	20.3	21.6
Общо за икономиката	**27128**	**27877**	**31022**	**16.5**	**17.4**	**19.2**

[1] За изчисленията на производителността на труда данните за брутната добавена стойност не включват условно начисления наем на лицата, живеещи в собствени жилища.

9. Индекси на физическия обем на брутната добавена стойност на един зает и един отработен човекочас

(Предшестващата година = 100)

Икономически сектори и групировки по икономически дейности	На един зает			На един отработен човекочас		
	2019	2020	2021*	2019	2020	2021*
Аграрен сектор	108.9	96.9	113.1	108.9	98.4	112.3
Индустрия	99.4	95.6	105.1	99.3	98.2	104.9
Услуги	104.1	99.4	100.7	104.2	102.0	99.6
Общо за икономиката	**103.7**	**97.9**	**103.4**	**103.7**	**100.4**	**102.5**

X. ФИНАНСИ

Парични агрегати

Паричното предлагане включва пасиви с паричен характер на парично-финансовите институции към резидентния сектор с изключение на тези към сектор „Централно държавно управление“ и към сектор ПФИ. За измерването му се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричният агрегат М1 - „тесни пари“, включва най-бързоликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън ПФИ и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута).

Показателят „пари извън парично-финансовите институции“ включва парите в обращение, намалени с парите в касите в левове на други парично-финансови институции.

Овърнайт депозитите съдържат депозити, които нямат определен срок и могат незабавно да се конвертират в пари в брой или да се преведат чрез банково нареждане или чек без ограничения или санкции. Тук се включват и депозитите до един ден и безсрочните депозити. Прехвърляемите спестовни депозити са част от безсрочните депозити.

Паричният агрегат М2 включва паричния агрегат М1 и квазипарите.

Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до две години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. непрехвърляемите спестовни депозити) до три месеца. Депозити с договорен матуритет са депозити, които не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок преди тегленето им. В тази категория се включват и получените кредити. Депозитите, договорени за ползване след предизвестие включват непрехвърляемите спестовни депозити и други депозити, договорени за ползване след предизвестие.

Паричният агрегат М3 е известен като парично предлагане (широки пари) и включва паричния агрегат М2 и търгуемите инструменти.

Търгуемите инструменти обхващат репо-сделки, акции/дялове на фондовете на паричния пазар и издадени дългови ценни книжа до две години.

Фиг. 1. Паричен агрегат М3

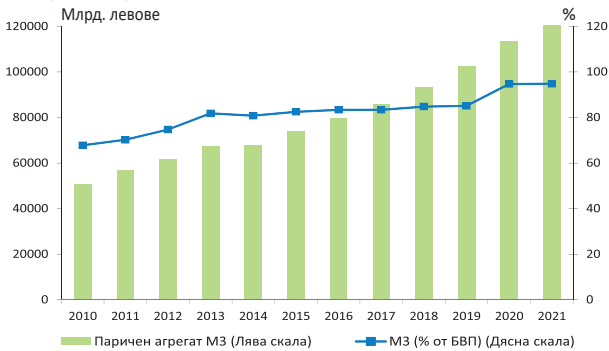

1. Парично предлагане към 31.12.[1,2]

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021
Широки пари М3	**93255.6**	**102469.3**	**113619.5**	**125776.2**
Пари М1	53557.2	61867.3	83998.2	97827.8
Пари извън парично-финансови институции	15560.8	17192.6	19290.7	22377.6
Овърнайт депозити	37996.4	44674.7	64707.5	75450.2
Пари М2 (М1 + квазипари)	93255.1	102469.3	113619.5	125776.2
Квазипари	39697.9	40602.0	29621.3	27948.4
Депозити с договорен матуритет до 2 години	28184.6	28540.2	29048.0	27339.0
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	11513.3	12061.8	573.3	609.5
Търгуеми инструменти (издадени дългови ЦК до 2 години + акции/дялове на ФПП + репо-сделки)	0.5	0.0	0.0	0.0

[1] Източник: БНБ.

[2] Дефиницията на паричните агрегати е в съответствие с изискванията на ЕЦБ.

Фиг. 2. Компоненти на паричния агрегат М3

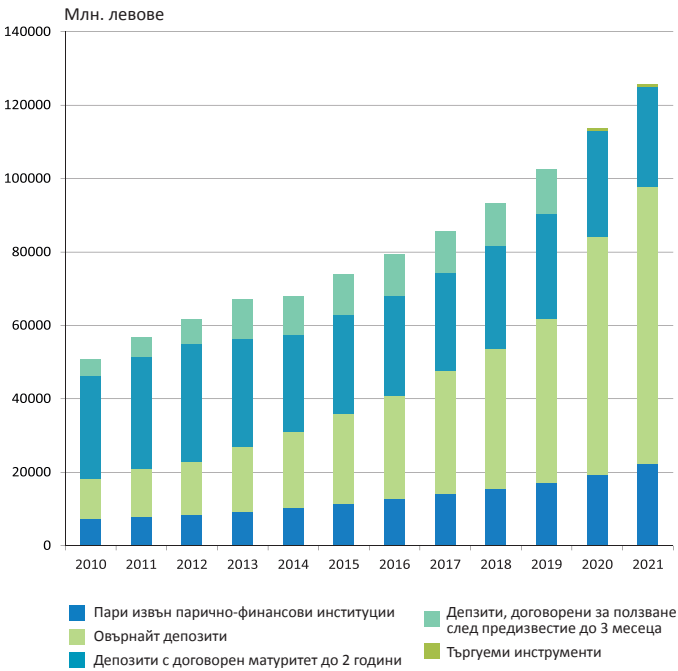

Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор

Вземанията на парично-финансовите институции от сектор „Държавно управление“ и от неправителствения сектор формират вътрешния кредит, който е част от нетните вътрешни активи, включени в паричния отчет. Той е част от месечната парична статистика, която се публикува от БНБ.

Вътрешният кредит обхваща кредита на консолидирания сектор „Държавно управление“ (нетни вземания от сектор „Централно държавно управление“ и брутни вземания от сектори „Местно държавно управление“ и „Социалноосигурителни фондове“) и кредита на неправителствения сектор (брутни вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД).

Фиг. 3. Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор

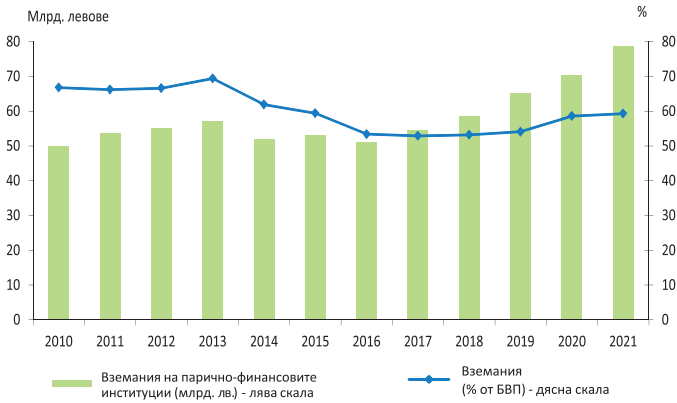

2. Вземания на парично-финансовите институции от правителствения и неправителствения сектор към 31.12.[1]

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021
Вземания от сектор „Държавно управление"	**-400.9**	**576.3**	**2793.8**	**5183.9**
Централно държавно управление (нето)	-770.2	175.0	2365.2	4800.1
Вземания	9847.3	10134.0	11710.3	14679.3
ДЦК	9301.1	9514.9	11099.3	14041.4
Репо-сделки	0.0	0.0	0.0	0.0
Кредити	546.2	619.1	611.0	637.9
Минус: задължения (депозити и репо-сделки)	10617.5	9959.0	9345.2	9879.3
Местно държавно управление и социалноосигурителни фондове	369.3	401.3	428.6	383.8
Ценни книжа, различни от акции	98.2	90.6	83.3	68.4
Репо-сделки	0.0	0.0	0.0	0.0
Кредити	271.1	310.7	345.3	315.4
Вземания от неправителствения сектор	**58857.8**	**64589.0**	**67504.5**	**73475.0**
Нефинансови предприятия	33524.8	35733.8	36572.9	38283.2
Репо-сделки	224.0	302.4	368.0	355.9
Кредити	32686.0	34616.3	35643.1	37280.0
Ценни книжа, различни от акции	400.4	592.5	369.5	432.3
Акции и други капиталови инструменти	214.4	222.6	192.3	215.0
Финансови предприятия	3503.7	4947.3	5438.8	6283.9
Репо-сделки	110.4	138.9	47.2	40.0
Кредити	2840.8	4172.9	4321.6	4968.7
Ценни книжа, различни от акции	47.6	76.2	352.9	534.4
Акции и други капиталови инструменти	504.9	559.3	717.1	740.8
Домакинства и НТООД	21829.3	23907.9	25492.8	28907.9
Репо-сделки	1.7	1.1	1.1	0.3
Кредити	21827.6	23906.8	25491.7	28907.6

[1] Източник: БНБ.

Лихвени проценти

Лихвените проценти са по левови инструменти. Изчисляват се чрез претегляне със съответните обеми с изключение на основния лихвен процент и дългосрочния лихвен процент за оценка на степента на конвергенция, които се изчисляват като средноаритметични величини.

Постигнатата доходност на дългосрочните ДЦК е средно претеглена ефективна доходност до падеж от индивидуалните сделки с лихвоносни ДЦК на вторичния пазар през отчетния период. Използвана е ISMA формула и бройна конвенция ACT/365. Ценните книжа са групирани според оригиналния си матуритет.

Дългосрочният лихвен процент за оценка на степента на конвергенция се определя на основата на доходността до падеж на вторичния пазар по дългосрочна ценна книга (бенчмарк), емитирана от Министерството на финансите и деноминирана в национална валута.

Ефективните годишни лихвени проценти са средно претеглени съответно с обемите по нов бизнес през отчетния период или със салдата към края на отчетния период. Това са лихвените проценти, прилагани от банките по отношение на кредитите и депозитите на резидентните сектори „Нефинансови предприятия“ и „Домакинства и НТООД“.

Годишният процент на разходите включва всички лихвени плащания по кредита, както и всички такси, комисиони и други разходи за сметка на клиента, извършването на които е условие за отпускането на кредита. Изчислява се само за кредити за потребление и жилищни кредити.

Фиг. 4. Динамика на лихвените проценти

3. Лихвени проценти[1,2]

(Проценти)

	2018	2019	2020	2021
Основен лихвен процент	0.00	0.00	0.00	0.00
Междубанков паричен пазар	-0.49	-0.49	-0.62	-0.62
Доходност на дългосрочни ДЦК	0.54	0.24	0.25	0.28
Дългосрочен лихвен процент за оценка на степента на конвергенция	0.89	0.43	0.25	0.19
Нов бизнес[3]				
Депозити с договорен матуритет	0.17	0.12	0.06	0.00
Краткосрочни кредити, различни от овърдрафт	7.10	6.25	5.47	5.90
Дългосрочни кредити, различни от овърдрафт	4.93	4.82	4.22	4.19
Годишен процент на разходите	7.94	7.62	6.70	6.09
Салда[3]				
Овърнайт депозити[4]	0.01	0.00	0.01	0.00
Депозити с договорен матуритет	0.26	0.21	0.16	0.08
Овърдрафт[4]	4.67	4.40	4.14	3.86
Краткосрочни кредити, различни от овърдрафт	6.96	5.93	6.07	6.08
Дългосрочни кредити, различни от овърдрафт	5.03	4.70	4.34	4.05

[1] Източник: БНБ.
[2] Лихвените проценти са по левови инструменти.
[3] Ефективни годишни лихвени проценти, прилагани от банките, по отношение на кредити и депозити на сектори „Нефинансови предприятия" и „Домакинства и нетърговски организации, обслужващи домакинствата (НТООД)".
[4] Лихвените проценти по нов бизнес и по салда съвпадат.

Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД"

Депозитите са средствата, приети от ПФИ, които могат да бъдат платими на виждане, платими без срок на предизвестие, със срок на предизвестие или при други предварително договорени условия на плащане. Депозитите се приемат по договореност между страните, като се уговорят условията по воденето на депозитните сметки, размерът на лихвата, сроковете на изплащане и санкциите за страните при неизпълнение на договореностите. Те са задължение (пасив) на финансовите институции.

Депозитите с договорен матуритет не са незабавно на разположение, тъй като имат договорен срок преди тегленето им. Тези депозити не могат да се използват за извършване на плащания и не са конвертируеми в пари в брой, без какъвто и да е вид значимо ограничение или глоба. В тази категория се включват и получените кредити.

Депозитите, договорени за ползване след предизвестие, включват непрехвърляеми спестовни депозити и други депозити, договорени за ползване след предизвестие. Спестовните депозити са непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които служат за съхранение на пари на домакинствата срещу издаване на лична спестовна книжка или аналогичен документ. Такива депозити са жилищните влогове, детските влогове и други. Другите депозити, договорени за ползване след предизвестие, са непрехвърляеми депозити без определен матуритет, които не могат да бъдат конвертирани в пари в брой без период на предизвестие. При тях конвертирането в пари в брой не е възможно или е възможно преди срока на предизвестието, но с някаква санкция. Тук се отнасят и непрехвърляеми депозити, които са с фиксиран матуритет, но конвертирането им в пари в брой преди настъпването на матуритета им е възможно само срещу предизвестие.

Фиг. 5. Годишно изменение на депозитите и кредитите на сектор „Домакинства и НТООД"

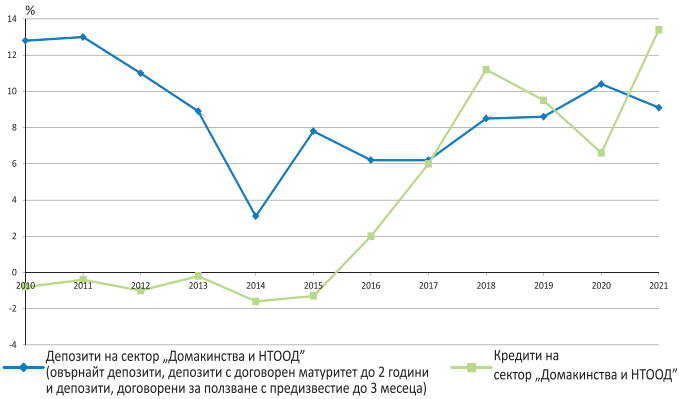

Кредитите са финансови активи, възникнали с цел осигуряване на парични средства, стоки или услуги на кредитополучателя. Условията по кредитите (фиксирани от кредитора или договорени) обикновено се оформят с непрехвърляем документ. Кредитът е безусловен дълг, който трябва да бъде изплатен при падежа му и да носи доход под формата на лихва. В сектор „Финансови предприятия“ са включени и предоставените от отчетните единици маржин депозити.

Овърдрафтът представлява дебитно салдо по разплащателна сметка. Погасяването се извършва автоматично при постъпване на суми по разплащателните сметки. Включват се кредити както с предварително договорени лихвени условия и размер, така и без уговорка.

Потребителски кредити - кредити, предоставени за покупка на стоки и услуги, които се употребяват лично от домакинствата.

Жилищни кредити - кредити, предоставени на домакинствата с цел инвестиране в жилища за собствено ползване или наем, вкл. за строителство и за подобрения на жилища.

Други кредити - всички останали видове кредити, предоставени на домакинствата, вкл. кредити за обучение и лечение. В показателя се включват всички кредити с търговска или производствена цел, както и кредитите за НТООД.

4. Депозити и кредити на сектор „Домакинства и НТООД“ към 31.12.[1]

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021
Депозити на сектор „Домакинства и НТООД“	**49557.0**	**53825.7**	**59399.9**	**64804.2**
В левове	31140.1	34691.4	37246.4	41918.7
Депозити с договорен матуритет до 2 години	11911.7	12663.9	12119.5	11121.8
Депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца	7487.0	8077.1	318.6	338.2
Овърнайт депозити	11741.4	13950.4	24808.3	30458.7
В чуждестранна валута[2]	18416.9	19134.3	22153.5	22885.5
Кредити на сектор „Домакинства и НТООД“	**21827.5**	**23906.8**	**25491.7**	**28907.5**
В левове	19103.8	21626.2	23572.7	27240.8
Овърдрафт	1234.5	1211.1	1108.7	1106.8
Потребителски кредити	9598.0	10828.3	11491.7	12893.0
Жилищни кредити	7455.0	9107.5	10596.0	12903.7
Други кредити	816.3	479.3	376.3	337.3
В чуждестранна валута[3]	2723.7	2280.6	1919.0	1666.7

[1] Източник: БНБ.

[2] Показателят включва данни за овърнайт депозити, депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие до 3 месеца.

[3] Показателят включва овърдрафт, потребителски кредити, жилищни кредити и други кредити.

XI. ЦЕНИ

Индекс на потребителските цени - годишна инфлация

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година *t* се изчислява при структура на разходите от година *t* - 1. От 1999 г. НСИ прилага усъвършенствана методика за конструиране и изчисляване на индекса на потребителските цени в съответствие с изискванията на Евростат и препоръките на МВФ. За осигуряване на съпоставими серии с индекси на потребителските цени е извършена ревизия на месечните индекси за периода януари 1995 - декември 2000 г.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на месечната инфлация.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на годишната инфлация.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерител на натрупаната инфлация от началото на годината. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Фиг. 1. Индекси на потребителските цени по месеци на 2021 г. (Годишна и месечна инфлация)

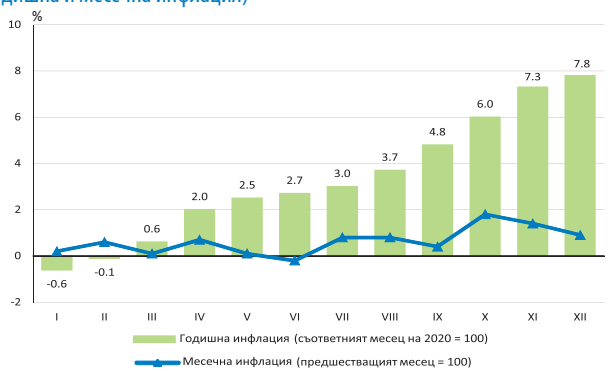

1. Годишни индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Годишна инфлация - %)

(Декември спрямо декември на предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2018	2019	2020	2021
Общ ИПЦ	**2.7**	**3.8**	**0.1**	**7.8**
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2.6	7.0	1.9	8.9
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	3.7	2.1	0.5	1.4
Облекло и обувки	-1.8	0.8	-4.9	2.8
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	4.6	2.4	0.9	11.6
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	1.2	1.2	0.7	4.8
Здравеопазване	0.4	2.5	1.8	0.9
Транспорт	0.0	3.4	-9.4	22.2
Съобщения	3.9	-3.1	0	-5.3
Развлечения и култура	4.5	6.4	1.2	5.6
Образование	2.3	3.6	4.7	4.8
Ресторанти и хотели	4.6	5.6	3.1	6.7
Разнообразни стоки и услуги	3.2	0.9	1.3	3.3

Фиг. 2. Индекси на потребителските цени по групи стоки (Годишна инфлация)

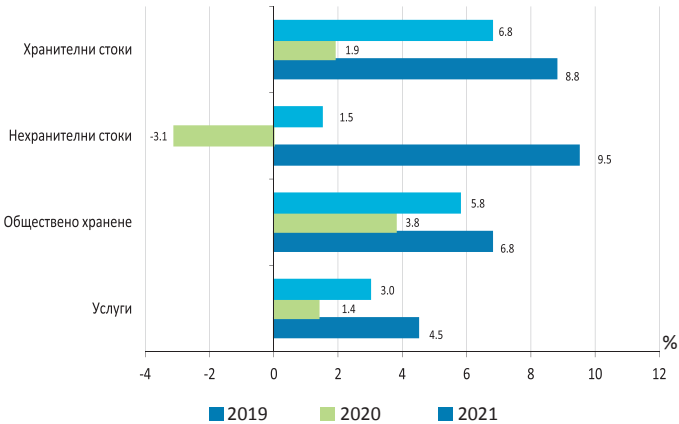

Индекс на потребителските цени - средногодишна инфлация

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на средногодишната инфлация.

Фиг. 3. Индекси на потребителските цени (Средногодишна инфлация)

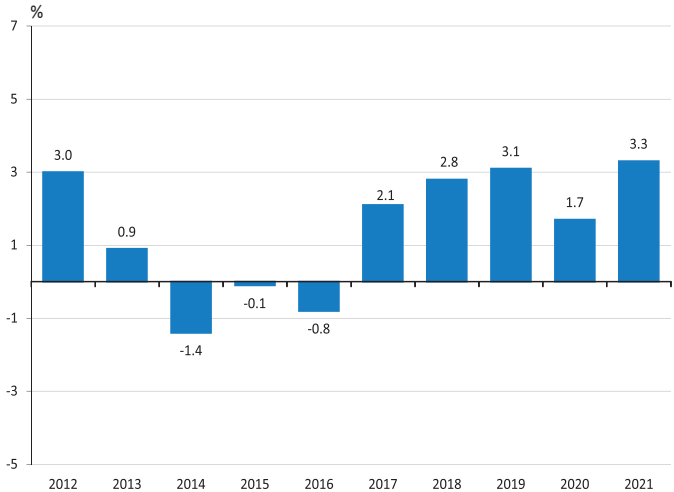

Фиг. 4. Индекси на потребителските цени по групи стоки (Средногодишна инфлация)

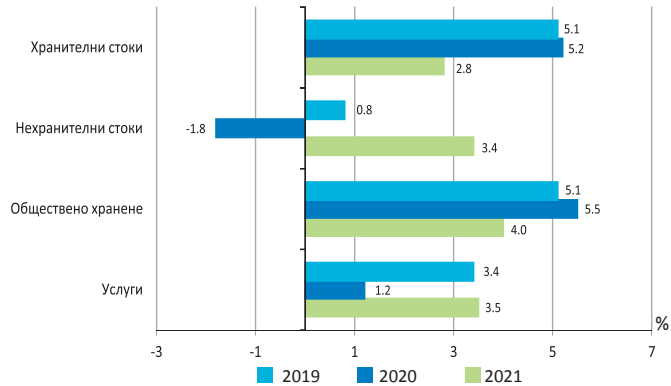

2. Средногодишни индекси на потребителските цени

(1995 = 100)

	2018	2019	2020	2021
Общ ИПЦ	6818.72	7030.35	7147.93	7383.61

3. Средногодишни индекси на потребителските цени по основни групи стоки (Средногодишна инфлация - %)

(Предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2018	2019	2020	2021
Общ ИПЦ	**2.8**	**3.1**	**1.7**	**3.3**
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	2.2	5.2	5.4	2.8
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	3.4	2.2	1.6	0.8
Облекло и обувки	-1.4	-0.7	-1.7	-1.1
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	4.6	3.9	1.0	4.8
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	1.6	0.9	0.9	1.9
Здравеопазване	0.2	1.3	2.8	0.8
Транспорт	4.9	0.0	-7.3	10.4
Съобщения	2.6	-0.7	-1.4	-2.6
Развлечения и култура	3.5	4.5	0.6	5.8
Образование	3.0	2.8	3.8	4.8
Ресторанти и хотели	4.5	5.3	4.7	3.2
Разнообразни стоки и услуги	2.0	2.1	1.7	1.6

Хармонизиран индекс на потребителските цени

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на страните от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година *t* се изчислява с тегла от година *t* - 2.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 **от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ** и всички индекси се изчисляват и публикуват **при база 2015 г.** Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Фиг. 5. Хармонизирани индекси на потребителските цени по месеци на 2021 г. (Годишна и месечна инфлация)

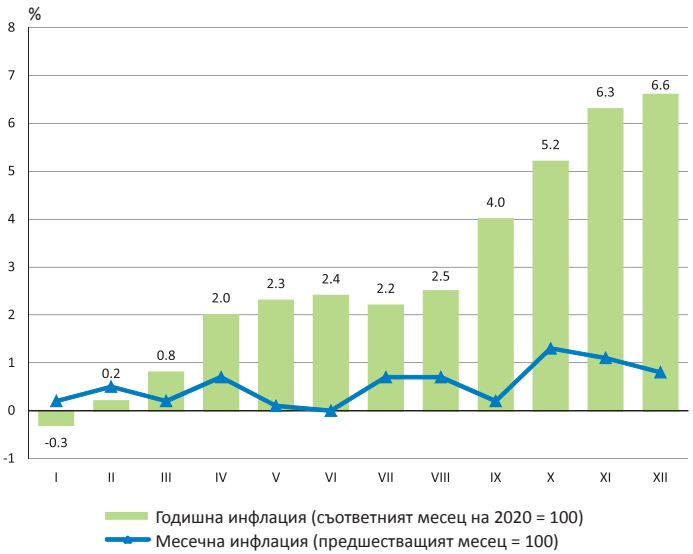

Фиг. 6. Хармонизирани индекси на потребителските цени
(Средногодишна инфлация)

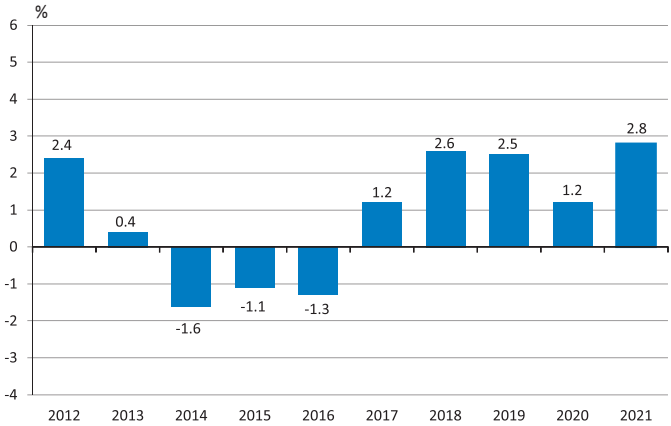

4. Средногодишни хармонизирани индекси на потребителските цени

(2015 = 100)

	2018	2019	2020	2021
Общ ХИПЦ	102.48	104.99	106.27	109.30

5. Средногодишни хармонизирани индекси на потребителските цени по основни групи стоки
(Средногодишна инфлация - %)

(Предшестващата година = 100)

Потребителски групи	2018	2019	2020	2021
Общ ХИПЦ	**2.6**	**2.5**	**1.2**	**2.8**
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	1.8	4.9	5.1	2.7
Алкохолни напитки и тютюневи изделия	3.2	2.2	1.7	1.0
Облекло и обувки	-0.9	-0.3	-1.2	-0.9
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	4.0	3.8	1.1	4.5
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайно поддържане на дома	0.9	0.7	0.5	2.4
Здравеопазване	0.3	1.2	2.6	0.8
Транспорт	3.2	-0.1	-5.0	8.3
Съобщения	1.4	-2.6	-1.4	-2.6
Развлечения и култура	2.1	2.5	0.8	3.5
Образование	3.0	2.7	3.6	4.9
Ресторанти и хотели	6.9	5.7	2.7	0.7
Разнообразни стоки и услуги	4.1	3.7	3.1	3.3

Фиг. 7. Хармонизирани индекси на потребителските цени по избрани групи стоки (Средногодишна инфлация)

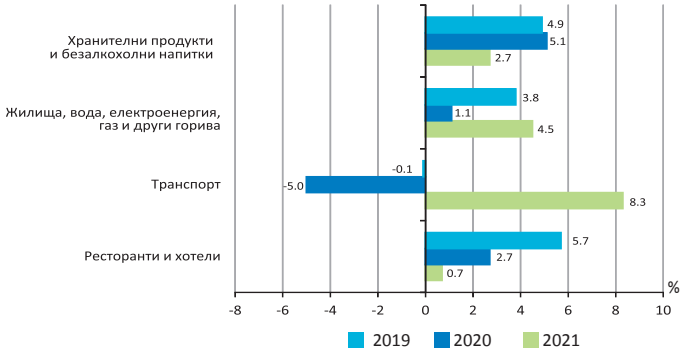

Индекс на цените на производител

Индексите на цените на производител на вътрешния пазар в промишлеността измерват изменението на цените на промишлените продукти, произвеждани от промишлените предприятия и продавани на вътрешния пазар, на основата на постоянна извадка от предприятия и продукти. Наблюдаваните цени не включват данък добавена стойност, акцизи и субсидии.

Информация за изчисляване на индексите се получава от месечното наблюдение на цените на производител, при което се сравняват цените на конкретни специфични продукти с еднакво качество и в двата периода и се правят необходимите корекции при промяна на качеството на наблюдаваните конкретни продукти.

Индексите на цените се изчисляват при фиксирана база, или индексите на цени на различните нива на агрегация се получават като претеглени средни чрез възходяща система за претегляне, определена от структурата на Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008).

Фиг. 8. Индекси на цени на производител на вътрешния пазар в промишлеността (2015 = 100)

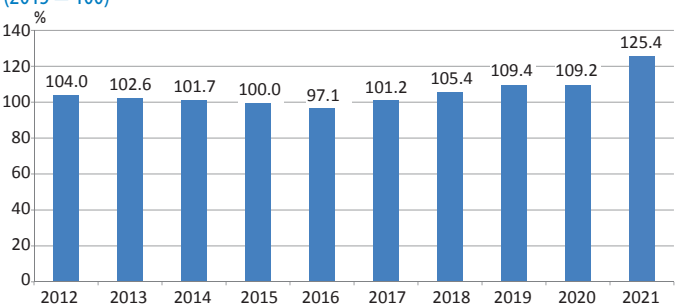

6. Индекси на цените на производител на вътрешния пазар по икономически дейности

Икономически дейности	Код	2019	2020	2021	2019	2020	2021
		2015 = 100			предшестващата година = 100		
Общо		**109.4**	**109.2**	**125.4**	**103.8**	**99.8**	**114.9**
Добивна промишленост	**B**	**103.3**	**105.0**	**124.5**	**98.2**	**101.7**	**118.5**
Преработваща промишленост	**C**	**105.3**	**103.8**	**113.7**	**101.5**	**98.5**	**109.6**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	CA	105.9	109.4	114.9	102.8	103.3	105.0
Производство на текстил и облекло; обработка на кожи; производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	CB	106.0	106.3	106.9	102.2	100.4	100.5
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	CC	105.5	104.7	111.0	100.9	99.2	106.1
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	CD	..	..	..	..	..	..
Производство на химични продукти	CE	103.5	102.2	128.7	102.0	98.7	126.0
Производство на лекарствени вещества и продукти	CF	105.8	108.4	110.7	101.5	102.4	102.2
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	CG	101.4	101.8	107.0	101.2	100.5	105.1
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	CH	107.4	106.9	126.2	101.1	99.5	118.1
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	CI	102.9	102.8	104.7	100.2	99.9	101.8
Производство на електрически съоръжения	CJ	105.3	106.4	116.2	101.2	101.0	109.2
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	CK	106.9	108.6	111.5	103.2	101.6	102.6
Производство на превозни средства	CL	105.7	107.5	109.5	102.2	101.7	101.8
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	CM	108.1	110.6	114.0	103.2	102.3	103.1
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**D**	**117.1**	**118.7**	**146.4**	**108.4**	**101.4**	**123.3**

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследването за цените на производител в селското стопанство се провежда в съответствие с основните изисквания на Методологията на Евростат за статистиката на селскостопанските цени (Handbook of Agricultural Price Statistics).

Наблюдението е извадково и се провежда тримесечно.

Обект на наблюдение е цената на производител на дефиниран конкретен продукт. Това е цената на най-голямата по количество покупка/продажба в съответния месец от отчетния период. При ежедневни сделки се отбелязва цената към средата на месеца.

Цената на производител е цената на изхода на земеделското стопанство, т.е. тя не включва разходи за доставка, съхранение, транспорт и други разходи, възникнали при продажбата или закупуването на селскостопански продукти. Цената не включва получените субсидии върху продуктите (ако има такива), ДДС и други платени данъци.

На основата на събраната информация за цените на производител в селското стопанство се изчисляват индекси на цените на производител при база 2010 = 100 и предшестващата година = 100.

Фиг. 9. Индекси на цените на производител в селското стопанство за 2021 г.

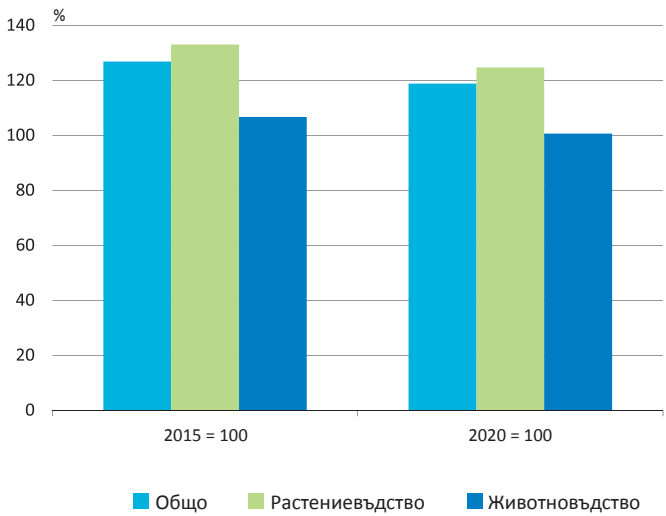

7. Индекси на цените на производител в селското стопанство през 2021 г.

	2021 в % към	
	2015	2020
Общо	**126.8**	**118.8**
Растениевъдство	**133.0**	**124.7**
Зърнени култури	134.9	125.9
Технически култури	136.7	134.1
Фуражни култури	96.0	107.0
Картофи	100.5	93.5
Зеленчуци	119.2	101.4
Плодове	118.1	102.3
Други растителни продукти	119.0	123.5
Животновъдство	**106.7**	**100.6**
Живи животни	95.5	94.4
Живи животни от рода на едрия рогат добитък	115.0	103.2
Живи животни от рода на свинете	96.6	81.1
Живи животни от рода на овцете и козите	99.1	103.2
Домашни птици	88.4	101.3
Животински продукти	114.9	106.3
Сурово мляко	117.0	106.1
Краве мляко	118.4	104.1
Други видове мляко	111.8	111.6
Яйца	104.7	107.6
Други животински продукти	117.8	104.9

Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство се провежда в съответствие с основните изисквания на Методологията на Евростат за статистиката на селскостопанските цени (Handbook of Agricultural Price Statistics). Провеждат се пет наблюдения за цените на минералните торове, фуражите, препаратите за растителна защита, ветеринарномедицинските продукти и посевния и посадъчния материал.

Наблюденията са извадкови и се провеждат тримесечно.

Обект на наблюдение са покупните цени на наблюдаваните стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Наблюдаваната единична цена е цената на входа на земеделското стопанство, т.е. цената, която купувачът действително е платил за стоките. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите и приспадаемия ДДС.

На основата на информацията от петте наблюдения, както и от други наблюдения, провеждани от НСИ, се изчислява общ индекс на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство при база 2010 = 100 и предшестващата година = 100.

Фиг. 10. Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство за 2021 г.

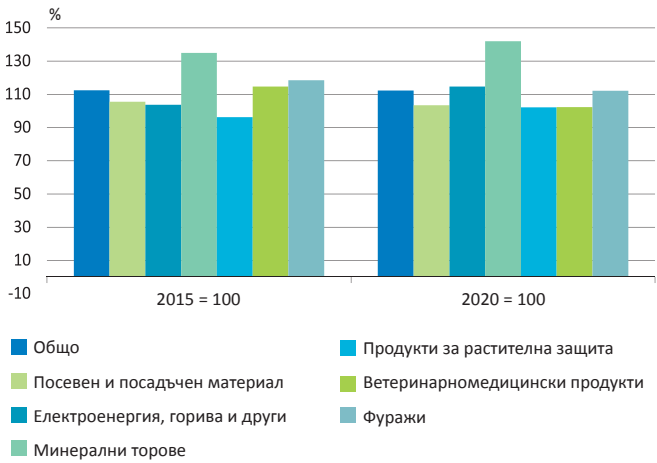

8. Индекси на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство през 2021 г.

	2021 в % към	
	2015	2020
Общо	**112.4**	**112.3**
Посевен и посадъчен материал	105.5	103.4
Електроенергия, горива и други	103.7	114.6
Минерални торове	134.9	141.9
Преки торове	135.2	142.1
Азотни торове	145.4	146.2
Фосфорни торове	109.6	130.9
Калиеви торове	58.7	114.0
Смесени торове	122.3	133.8
Продукти за растителна защита	96.3	102.2
Фунгициди	97.1	97.2
Инсектициди	100.8	103.1
Хербициди	95.0	105.2
Ветеринарномедицински продукти	114.7	102.3
Фуражи	118.5	112.2
Преки фуражи	125.3	117.9
Смесени фуражи	114.9	109.1
Поддръжка и ремонт на превозни средства, машини и дребно оборудване	119.9	103.2
Поддръжка и ремонт на селскостопански сгради	112.8	105.1
Други стоки и услуги	115.2	103.3

Индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство

За изчисляване на индекса на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство при база 2010 = 100 и предшестващата година = 100 се използват изчислените:

- тримесечни индекси за внос на селскостопански машини и транспортно оборудване от отдел „Статистика на външната търговия“;

- месечни индекси за сградно строителство от отдел „Бизнес тенденции и туризъм“.

9. Индекси на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство през 2021 г.

	2021 в % към	
	2015	2020
Общо	**103.3**	**101.4**
Материали	107.0	101.9
Селскостопански машини	107.1	98.2
Транспортно оборудване	105.6	116.2
Селскостопански сгради	95.0	100.6

Общ индекс на цените на стоките и услугите в селското стопанство

Индексът се изчислява въз основа на изчисления индекс на цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство и индекса на цените на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство.

10. Общ индекс на цените на стоките и услугите в селското стопанство през 2021 г.

	2021 в % към	
	2015	2020
Общо	**111.7**	**110.8**

XII. ИЗНОС И ВНОС НА СТОКИ

Външнотърговски стокообмен

Показателите, характеризиращи стокообмена на Република България, се базират на данни за износа и вноса от Единния административен документ за търговията с трети страни, месечните Интрастат декларации за изпращания и пристигания на стоки на задължените фирми при търговията с държави - членки на ЕС, статистически оценки на необхванатите стокови потоци при вътрешнообщностната търговия със стоки и допълнителна информация от други административни източници.

Основен търговски партньор на България през последните години е Европейският съюз, като над половината от износа и вноса на страната се осъществява със страните от ЕС.

Фиг. 1. Износ и внос

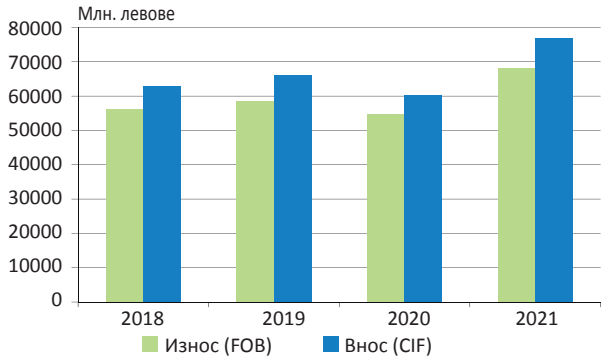

Фиг. 2. Износ и внос по икономически зони за 2021 г.

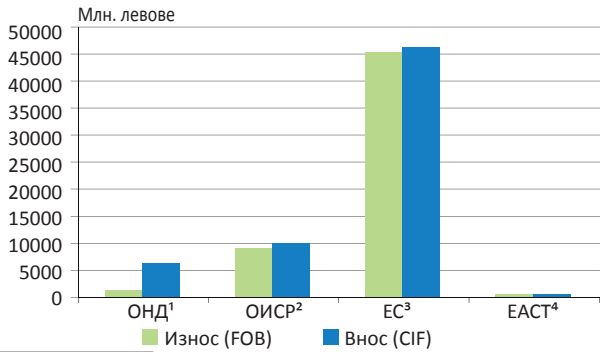

[1] ОНД включва: Азербайджан, Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Република Молдова, Руска федерация, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан.

[2] ОИСР включва: Австралия, Американски Вирджински острови, Исландия, Канада, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Обединено кралство (от 2020 г.), Република Корея, САЩ, Турция, Швейцария, Япония, Израел и Чили.

[3] От ЕС е изключено Обединеното кралство.

[4] ЕАСТ включва: Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн.

1. Външнотърговски стокообмен

	2018	2019	2020	2021
Стокообмен - млн. лв.	**118906.0**	**124449.3**	**114804.7**	**144910.1**
Износ (FOB)	56030.4	58459.4	54779.3	68193.7
Внос (CIF)	62875.6	65989.9	60127.1	76716.4

2. Брой на страните - търговски партньори на България

	2018	2019	2020	2021
Стокообмен	**209**	**209**	**211**	**213**
Износ	207	204	210	207
Внос	166	168	172	175

3. Износ и внос по групи страни

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021
Износ	**56030.4**	**58459.4**	**54779.3**	**68193.7**
от него:				
ОНД[1]	1158.1	1460.9	1268.2	1316.5
ОИСР[2]	6626.2	6960.4	7343.5	8992.1
ЕС[3]	37700.3	38755.4	35845.3	45266.5
ЕАСТ[4]	401.8	463.9	447.8	566.2
Внос	**62875.6**	**65989.9**	**60127.1**	**76716.4**
от него:				
ОНД[1]	6350.1	6760.8	3888.0	6270.0
ОИСР[2]	6017.7	6493.7	7852.2	9933.7
ЕС[3]	39907.7	41157.9	36582.0	46338.0
ЕАСТ[4]	534.8	555.9	528.9	623.1

[1] ОНД включва: Азербайджан, Армения, Беларус, Казахстан, Киргизстан, Република Молдова, Руска федерация, Таджикистан, Туркменистан и Узбекистан.

[2] ОИСР включва: Австралия, Американски Вирджински острови, Исландия, Канада, Мексико, Нова Зеландия, Норвегия, Обединено кралство (от 2020 г.), Република Корея, САЩ, Турция, Швейцария, Япония, Израел и Чили.

[3] От ЕС е изключено Обединеното кралство от 2020 г.

[4] ЕАСТ включва: Норвегия, Швейцария, Исландия и Лихтенщайн.

Износ по основни търговски партньори

Географското разпределение на данните за износа е по страни, за които са изпратени стоките. На фиг. 3 са показани топ 10 страни, за които изнасяме стоки.

Разпределението на износа по Стандартната външнотърговска класификация показва най-голям дял на артикули, класифицирани главно според вида на материала, следвани от машини, оборудване и превозни средства.

Фиг. 3. Износ - топ 10 страни за 2021 г.

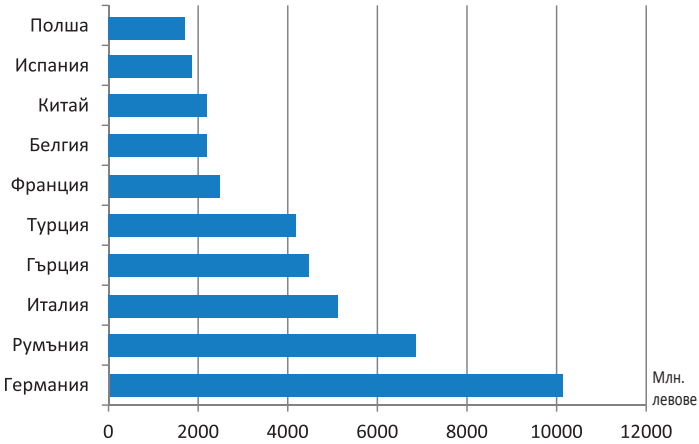

Фиг. 4. Структура на износа по раздели на SITC, рев. 4, за 2021 г.

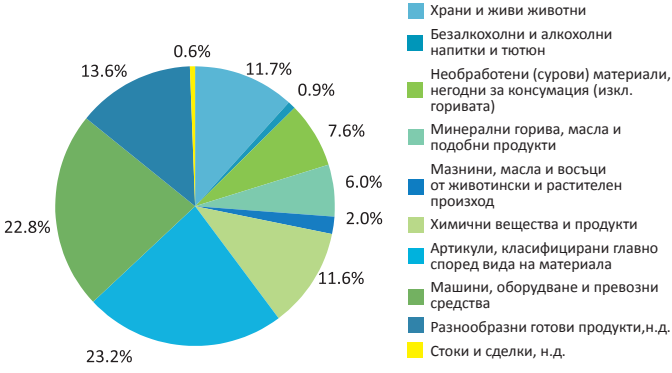

4. Износ по страни - основни търговски партньори

(Млн. левове)

Страни	2018	2019	2020	2021
Общо	**56030.4**	**58459.4**	**54779.3**	**68193.7**
в това число:				
Австрия	991.1	1068.8	1049.9	1604.4
Алжир	133.0	160.4	153.0	158.0
Белгия	1904.2	1664.2	1903.8	2208.0
Германия	8175.4	8625.3	8773.8	10133.4
Гибралтар	317.8	274.3	199.0	272.4
Грузия	347.1	295.9	258.9	378.9
Гърция	3696.4	3925.5	3637.7	4483.8
Дания	392.6	345.5	380.1	645.0
Египет	487.1	764.8	328.8	455.4
Израел	150.6	277.2	204.7	373.1
Испания	1366.6	1589.5	1308.8	1860.7
Италия	4775.3	4276.5	3760.3	5127.3
Кипър	200.4	216.5	227.7	274.4
Китай	1494.2	1612.7	1806.3	2190.1
Либия	108.5	126.6	224.8	224.8
Ливан	147.2	230.7	205.5	103.9
Нидерландия	1514.2	1479.8	1440.1	1703.1
Обединено кралство[1]	1362.9	1368.9	1303.7	1250.2
Обединени арабски емирства	212.5	216.8	139.2	155.1
Полша	1274.4	1263.1	1359.6	1717.1
Португалия	194.6	307.8	202.6	251.1
Република Северна Македония	828.2	829.4	851.9	1129.3
Румъния	4690.8	5081.5	4976.0	6865.7
Руска федерация	795.9	1027.4	826.6	848.5
Словакия	424.6	589.3	526.7	565.9
Словения	408.0	481.7	359.9	419.8
Сингапур	495.1	196.8	39.9	56.2
Съединени американски щати	1048.8	1108.4	1105.1	1641.0
Сърбия	1039.9	1145.2	969.2	1453.4
Турция	4368.5	4247.8	3531.6	4193.6
Украйна	368.2	666.7	445.6	793.7
Унгария	977.5	1009.2	951.9	1249.6
Франция	2204.8	2204.8	2100.4	2478.4
Хърватия	366.4	288.5	323.1	636.5
Чехия	1182.4	1388.0	1266.2	1489.1
Швейцария	310.3	377.9	354.2	457.7
Швеция	494.4	513.2	483.5	532.7

[1] Обединеното кралство включва: Северна Ирландия, Великобритания, Англо-нормандски острови и остров Ман.

5. Износ по раздели на SITC, рев. 4

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**56030.4**	**58459.4**	**54779.3**	**68193.7**
Храни и живи животни	5962.8	6799.6	6447.6	8002.4
Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн	649.4	714.1	730.3	633.8
Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)	3542.6	3970.0	3907.1	5206.5
Минерални горива, масла и подобни продукти	4986.9	5574.6	2545.1	4113.8
Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход	622.5	616.0	834.6	1363.0
Химични вещества и продукти	5702.7	6396.4	6400.9	7937.7
Артикули, класифицирани главно според вида на материала	13011.6	11776.7	12502.3	15847.2
Машини, оборудване и превозни средства	12643.8	13671.2	12975.7	15556.9
Разнообразни готови продукти, н.д.	8752.6	8748.8	8212.5	9276.0
Стоки и сделки, н.д.	155.5	192.0	223.2	256.4

Внос по основни търговски партньори

Географското разпределение на данните за вноса е по страни, от които са изпратени стоките. На фиг. 5 са показани топ 10 страни, от които внасяме стоки.

Разпределението на вноса по Стандартната външнотърговска класификация показва най-голям дял на машини, оборудване и превозни средства, следвани от артикули, класифицирани главно според вида на материала.

Фиг. 5. Внос - топ 10 страни за 2021 г.

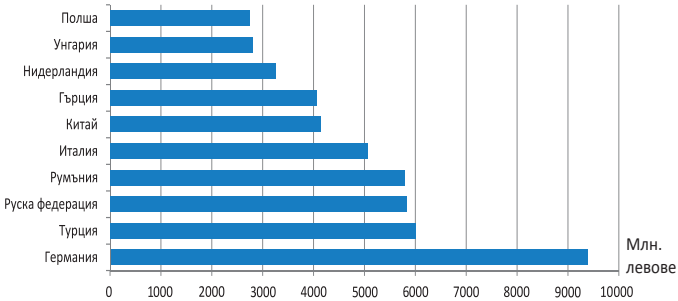

Фиг. 6. Структура на вноса по раздели на SITC, рев. 4, за 2021 г.

6. Внос по страни - основни търговски партньори

(Млн. левове)

Страни	2018	2019	2020	2021
Общо	**62875.6**	**65989.9**	**60127.1**	**76716.4**
в това число:				
Австрия	1568.7	1645.1	1614.2	2027.3
Белгия	1265.8	1256.2	1143.5	1481.2
Германия	7779.8	7925.1	7262.2	9388.9
Грузия	632.4	660.4	923.2	723.6
Гърция	2737.4	3028.8	2965.5	4052.8
Дания	288.7	282.7	290.5	349.3
Египет	1040.0	1459.0	659.2	513.8
Индия	381.2	328.1	283.3	391.4
Ирландия	269.4	356.3	362.7	497.6
Испания	2920.7	2481.0	1145.9	1449.1
Италия	4742.7	4907.1	4261.8	5065.3
Йордания	8.6	19.8	6.4	7.1
Китай	2578.7	2976.2	3057.2	4128.7
Нидерландия	2380.8	2359.4	2382.6	3254.6
Обединено кралство[1]	963.0	900.8	763.4	611.9
Полша	2091.8	2243.5	2224.1	2738.6
Република Корея	298.5	290.4	262.3	277.2
Република Северна Македония	627.5	639.2	592.6	728.4
Руска федерация	4319.4	6515.0	3674.2	5828.5
Румъния	6111.5	4712.2	4397.3	5784.2
Словакия	770.1	858.5	838.2	959.9
Словения	463.0	525.3	458.9	571.0
Съединени американски щати	566.4	630.8	773.3	558.6
Сърбия	1234.6	1236.5	1202.6	1497.3
Тайван	222.9	202.4	214.6	332.5
Турция	3935.1	4299.7	4264.5	6009.0
Украйна	934.7	1048.2	1141.2	1634.5
Унгария	2169.4	2332.8	2346.5	2805.0
Франция	1723.6	1978.2	1736.1	2016.5
Хърватия	186.3	159.5	353.0	370.7
Чехия	1497.7	1665.0	1596.1	1889.9
Швейцария	470.5	508.1	478.0	561.0
Швеция	402.0	390.3	368.8	484.7
Япония	273.4	285.8	297.9	401.0

[1] Обединеното кралство включва: Северна Ирландия, Великобритания, Англо-нормандски острови и остров Ман.

7. Внос по раздели на SITC, рев. 4

(Млн. левове)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**62875.6**	**65989.9**	**60127.1**	**76716.4**
Храни и живи животни	4627.7	5062.5	5157.2	5796.7
Безалкохолни и алкохолни напитки и тютюн	930.4	1161.4	1156.4	1256.3
Необработени (сурови) материали, негодни за консумация (изкл. горивата)	5713.3	5364.8	6270.0	6802.6
Минерални горива, масла и подобни продукти	8529.1	9139.6	5116.4	8797.4
Мазнини, масла и восъци от животински и растителен произход	201.3	220.7	309.9	513.2
Химични вещества и продукти	8813.9	9335.1	9147.3	11845.1
Артикули, класифицирани главно според вида на материала	10793.2	11050.4	10172.3	13209.6
Машини, оборудване и превозни средства	17655.7	18513.2	17070.3	21387.0
Разнообразни готови продукти, н.д.	5271.1	5746.5	5259.9	6526.2
Стоки и сделки, н.д.	339.9	395.7	467.4	582.3

Износ и внос на някои стоки

При отчитането на външнотърговските стокови потоци Националният статистически институт прилага Специалната система на търговия.

Отчитането на стоковите потоци по видове стоки се извършва съгласно Комбинираната номенклатура.

8. Износ на някои стоки

Стоки	2018	2019	2020	2021
Свинско месо (прясно, охладено или замразено) - хил. т	6.1	5.5	3.5	6.3
Месо от домашни птици (прясно, охладено или замразено) - хил. т	40.1	38.4	29.7	32.6
Бяло саламурено сирене и кашкавал - хил. т	15.2	14.5	14.2	13.9
Домати (пресни или охладени) - хил. т	10.7	9.3	9.4	15.8
Краставици и корнишони (пресни или охладени) - хил. т	8.7	9.3	13.7	16.4
Царевица - хил. т	1391.7	2589.0	2593.0	1759.3
Консервирани домати - хил. т	3.8	3.2	3.1	3.9
Други консервирани зеленчуци - хил. т	24.5	24.6	25.9	26.5
Суров или необработен тютюн - хил. т	27.3	25.7	22.9	22.9
Цигари - хил. т	9.8	5.8	4.6	4.5
Паста за зъби - хил. т	9.0	9.2	8.6	8.4
Пневматични гуми от каучук (нови) - хил. т	2.8	2.2	2.3	3.7
Мъжки костюми, ансамбли, сака, панталони и други за мъже или момчета - млн. лв.	445.8	428.1	328.4	253.4
Мъжки ризи - млн. лв.	71.7	70.9	46.2	44.3
Кожени обувки - хил. чф.	3903.3	3683.8	2393.6	2796.7
Помпи за течности - млн. лв.	262.6	289.7	228.7	242.1
Стругове - хил. т	4.2	4.1	3.2	3.5
Електрически акумулатори - млн. лв.	342.6	360.4	329.6	391.3
Мебели - млн. лв.	325.6	353.0	377.0	488.2

9. Внос на някои стоки

Стоки	2018	2019	2020	2021
Банани - хил. т	57.0	69.1	71.0	73.0
Портокали - хил. т	41.4	32.3	36.3	35.9
Лимони - хил. т	34.2	29.0	32.7	39.0
Грейпфрути - хил. т	18.1	16.1	19.2	20.4
Маслини - хил. т	17.7	16.0	15.8	15.9
Кафе на зърна - хил. т	37.8	40.2	39.8	38.1
Пипер (черен или бял) - т	884.6	644.1	833.7	814.8
Ориз - хил. т	36.5	64.7	94.5	57.7
Маргарин - хил. т	7.4	7.7	6.1	6.2
Шоколад - хил. т	29.7	32.5	32.2	32.5
Плодови и зеленчукови сокове - хил. т	22.0	23.7	22.7	25.8
Захар - хил. т	214.5	248.4	232.3	207.9
Соев шрот - хил. т	114.3	120.8	116.2	107.6
Сол - хил. т	259.6	310.5	136.7	256.4
Каменни въглища (без антрацит) - хил. т	505.2	238.6	364.6	388.8
Антрацит - хил. т	339.8	332.2	242.1	472.0
Кокс - хил. т	60.9	55.4	68.2	56.0
Целулоза - хил. т	10.1	12.2	13.5	7.9
Вестникарска хартия - хил. т	28.4	23.2	19.3	18.2
Цигарена хартия - хил. т	5.8	6.3	7.8	7.4
Памук (вкл. линтер) - хил. т	4.9	3.1	2.9	2.7
Обувки (кожени) - хил. чф.	3023.3	3191.6	2788.4	3364.2
Тръби от чугун и стомана - хил. т	87.0	224.6	241.6	75.2
Хладилници - хил. бр.	81.5	74.1	55.8	56.8
Перални машини - хил. бр.	218.6	256.6	244.3	273.6
Прахосмукачки - хил. бр.	377.7	447.6	550.1	669.9
Телевизори - хил. бр.	705.6	896.9	817.2	759.7
Битови шевни машини - хил. бр.	8.2	34.1	9.1	11.0
Зърнокомбайни - бр.	842	726	599	543
Пътнически автомобили - хил. бр.	102.6	97.5	68.6	79.3
Товарни автомобили - хил. бр.	13.3	11.7	23.9	11.1
Автобуси и тролейбуси - бр.	734	838	1211	1954
Велосипеди - хил. бр.	34.4	63.8	71.4	117.5
Мотоциклети - хил. бр.	23.7	26.8	32.7	50.9
Трактори - хил. бр.	9.4	9.6	7.5	8.7
Мотокултиватори - бр.	968	5707	361	7921
Фотоапарати - млн. лв.	0.5	0.8	0.8	1.0
Битови часовници - хил. бр.	1083.1	1297.5	1009.3	1107.7

XIII. ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС

Платежен баланс

Платежният баланс на България (аналитично представяне) е в съответствие с шестото издание на „Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция“ (МВФ, 2008) и Ръководните правила на Европейската централна банка. Компонентите на стандартното представяне са класифицирани в следните основни категории:

Текуща сметка - обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, първичен и вторичен доход между резиденти и нерезиденти.

Капиталова сметка - включва две категории: (1) капиталови трансфери за получаване и плащане между резиденти и нерезиденти; и (2) придобиване или намаляване на непроизведени нефинансови активи между резиденти и нерезиденти.

Финансова сметка - обхваща всички трансакции, включващи финансови активи и пасиви, осъществени между резиденти и нерезиденти:

Грешки и пропуски (нето) - компенсаторна статия.

Резерви и друго финансиране - включва тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс.

Грешки и пропуски (нето) - компенсаторна статия.

Фиг. 1. Текуща и финансова сметка

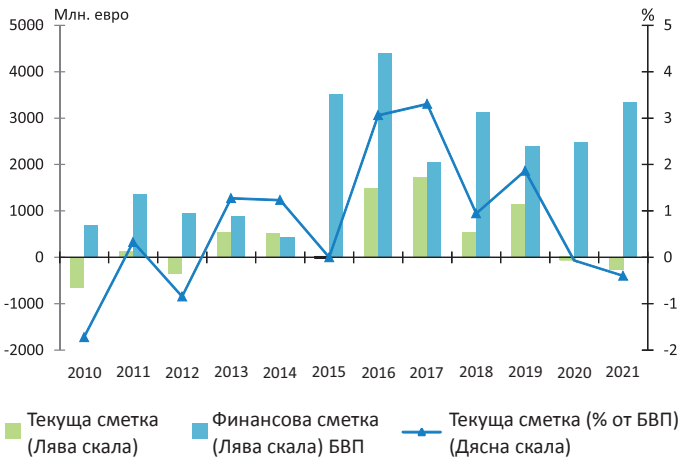

1. Платежен баланс на България[1]

(Млн. евро)

	2018	2019	2020	2021
Текуща и капиталова сметка	**1133.8**	**2039.5**	**905.1**	**219.3**
Текуща сметка	**531.6**	**1147.8**	**-41.4**	**-271.4**
Стоки и услуги, нето	1425.5	1986.1	1148.0	1198.2
Търговски баланс[2]	-2706.3	-2908.3	-1941.1	-3295.7
Услуги, нето	4131.8	4894.4	3089.1	4493.9
Първичен доход, нето	-2688.9	-2611.7	-2119.7	-2210.2
Вторичен доход, нето	1795.1	1773.5	930.2	740.7
Капиталова сметка	**602.2**	**891.7**	**946.6**	**490.7**
Брутно придобиване/намаляване на непроизведени нефинансови активи, нето	94.2	238.8	142.7	-310.8
Капиталови трансфери, нето	508.0	652.8	803.9	801.5
Финансова сметка[3]	**3125.2**	**2406.6**	**2485.0**	**3351.2**
Преки инвестиции, нето[4]	-757.0	-1237.9	-2785.0	-1138.5
Портфейлни инвестиции, нето[5]	1548.2	1607.3	765.2	2303.7
Финансови деривати, нето	41.3	-26.5	-12.8	-99.3
Други инвестиции, нето	931.0	2623.1	-1276.3	-1321.0
Резервни активи на БНБ[6]	1361.6	-559.4	5793.9	3606.3
Балансиращи статии:				
Салдо по текущата и капиталовата сметки	1133.8	2039.5	905.1	219.3
Салдо по финансовата сметка	3125.2	2406.6	2485.0	3351.2
Нето грешки и пропуски[7]	1991.3	367.1	1579.9	3131.9

[1] Стандартно представяне на платежния баланс в съответствие с 6-ото издание на „Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционнна позиция" на МВФ. Предварителни данни към 18 март 2022 г.

[2] Предварителни данни за 2021 г. на НСИ и БНБ. Данните са съставени съгласно методологията за съставяне на статистиката на платежния баланс.

[3] Отрицателният знак (-) показва намаление на активи или пасиви, а положителният - увеличение на активи или пасиви.

[4] Данни съгласно принципа Актив/Пасив. Източници: фирми с чуждестранно участие и фирми с инвестиции в чужбина, банките, Централен депозитар, нотариуси, НСИ, Агенцията за публични предприятия и контрол и др. Данните за 2021 г. подлежат на ревизия с годишните данни на НСИ и допълнително постъпили отчети на предприятията с чуждестранно участие.

[5] На базата на данни от банките, небанкови финансови институции, застрахователни компании и пенсионни фондове, институции от сектор „Държавно управление" и нефинансови предприятия, които инвестират в ценни книжа без посредничество на местно лице инвестиционен посредник.

[6] Не се включват измененията на резервните активи на БНБ, дължащи се на курсови и ценови разлики, и тези, свързани със създаването на резервни активи (монетаризация/демонетаризация на злато, разпределение на СПТ) и рекласификации. Положителният знак (+) показва увеличение на резервните активи, а отрицателният (-) - намаление.

[7] Размерът на статия „Нетни грешки и пропуски" показва разликата между салдото по финансовата сметка и салдото по текущата и капиталовата сметка.

Преки чуждестранни инвестиции

Пряка чуждестранна инвестиция в страната е международната инвестиция, при която прекият инвеститор - резидент на чуждестранна икономика, придобива дълготраен интерес в предприятие - резидент на българската икономика (пряко инвестиционно предприятие). Наличието на дълготраен интерес предполага дългосрочно взаимоотношение между прекия инвеститор и прякото инвестиционно предприятие и значителна степен на влияние от страна на инвеститора при управлението на прякото инвестиционно предприятие. Поради необходимостта от международна съпоставимост на данни на отделните страни в „Ръководството по платежен баланс“ е възприет принципът, че придобиването на 10 или повече процента от правото на глас при управление на инвестиционното предприятие се счита за установяване на отношение между пряк инвеститор и пряко инвестиционно предприятие.

Пряката чуждестранна инвестиция включва както първоначалната трансакция, чрез която се установява отношението между прекия инвеститор и прякото инвестиционно предприятие, така и всички последващи трансакции между тях. Трансакциите могат да бъдат както в посока на увеличение/намаление на задълженията на инвестиционното предприятие към прекия инвеститор, така и в посока на увеличение/намаление на вземанията на инвестиционното предприятие от прекия инвеститор.

Фиг. 2. Размер на преките чуждестранни инвестиции в България по страни

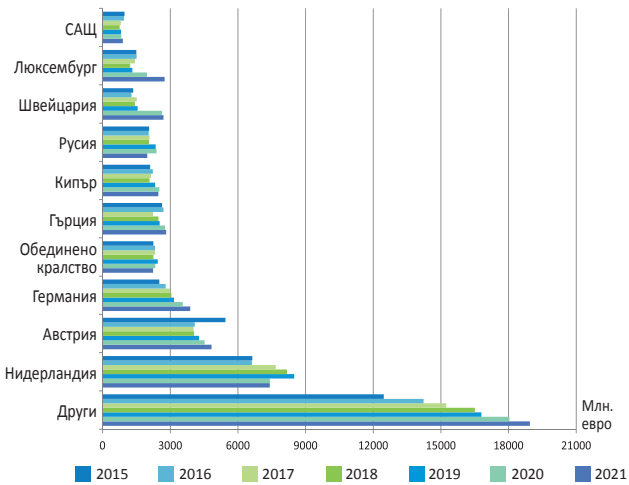

2. Приток на преки чуждестранни инвестиции в България по икономически дейности[1]

(Млн. евро)

Икономически дейности	2018	2019	2020	2021
Общо	**967.5**	**1639.4**	**2996.5**	**1265.1**
Административни и спомагателни дейности	64.2	27.2	8.9	16.0
Добивна промишленост	-17.3	-13.6	43.2	48.7
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	-21.8	14.1	7.8	-3.5
Други дейности	0.1	4.4	3.0	-0.1
Култура, спорт и развлечения	11.7	-45.6	-7.6	1.9
Образование	-20.3	-1.1	-2.5	-0.7
Операции с недвижими имоти	78.1	185.3	64.5	-48.8
Преработваща промишленост	-135.5	301.4	187.8	-55.0
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	-70.3	-14.9	-6.9	55.0
Професионални дейности и научни изследвания	150.7	22.6	1439.3	218.0
Селско, горско и рибно стопанство	4.4	34.2	-2.8	5.8
Строителство	-4.8	63.2	223.7	-40.6
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	-93.4	39.5	164.6	258.2
Транспорт, складиране и пощи	35.8	16.2	227.2	-78.9
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	424.4	807.4	27.8	130.4
Финансови и застрахователни дейности	649.7	145.6	711.8	771.4
Хотелиерство и ресторантьорство	-56.5	-36.4	-76.4	-2.7
Хуманно здравеопазване и социална работа	-0.1	-5.4	0.3	1.7
Некласифицирани	-31.6	95.4	-16.9	-11.8

[1] Източник: БНБ.
Предварителни данни към 18 март 2022 г.

XIV. ДЪЛГОТРАЙНИ МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

Разходи за придобиване на ДМА

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са фактически извършените разходи за придобиване на земя, сгради, строителни съоръжения и конструкции, машини, оборудване, транспортни средства и др. чрез строителство и закупуване, включително и употребяваните ДМА.

Данните за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи са по цени на съответната година.

Фиг. 1. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи

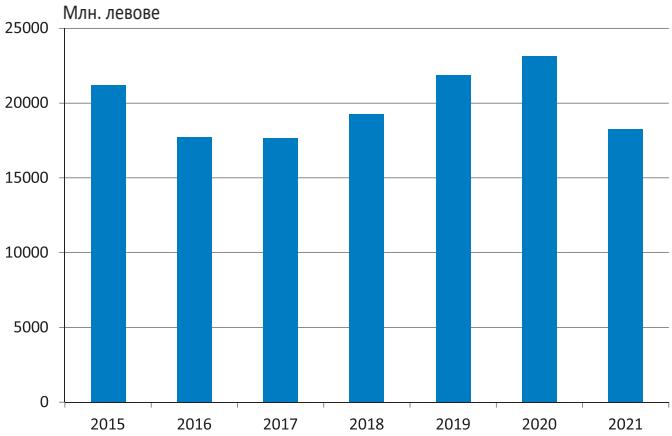

1. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по видове

(Хил. левове)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**19249299**	**21873680**	**23157131**	**18241687**
Земя	1565773	1436997	1512070	912084
Сгради, строителни съоръжения и конструкции	6657839	8626430	10399613	6325892
Машини, оборудване и транспортни средства	8798411	9205633	8712867	9482540
Други разходи	2227276	2604620	2532581	1521171

2. Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2019	2020	2021
Общо	**21873680**	**23157131**	**18241687**
Селско, горско и рибно стопанство	1582299	1405677	1229035
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	6116290	5377872	5449247
Строителство	1655886	1916645	1611815
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	5204875	7516072	4576478
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	895163	700012	688940
Финансови и застрахователни дейности	413266	335973	336105
Операции с недвижими имоти	2194808	2223393	1329541
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1291163	1127288	1284008
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	2213013	2304345	1585062
Други услуги	306917	249854	151456

Придобити дълготрайни материални активи

В обема на придобитите дълготрайни материални активи се включва стойността на всички придобити дълготрайни материални активи независимо от начина на придобиването им (строителство или закупуване). Придобитите чрез строителство дълготрайни материални активи се отчитат след въвеждането им в експлоатация по реда, установен от Министерството на регионалното развитие и благоустройството с Наредба № 2 от 31.07.2003 г. за разрешаване на ползването на строежите в Република България.

Данните за придобитите дълготрайни материални активи са по цени на съответната година.

Фиг. 2. Придобити дълготрайни материални активи

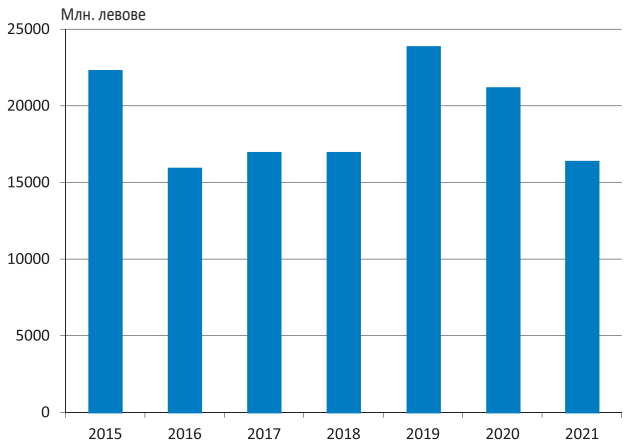

3. Придобити дълготрайни материални активи по видове

(Хил. левове)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**16830111**	**23730943**	**21045792**	**16243166**
Земя	1565773	1436997	1512070	912084
Сгради, строителни съоръжения и конструкции	5315946	11405940	9016697	4793029
Машини, оборудване и транспортни средства	8279792	8971945	8713354	9365297
Други разходи	1668600	1916061	1803671	1172756

4. Придобити дълготрайни материални активи по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2019	2020	2021
Общо	**23730943**	**21045792**	**16243166**
Селско, горско и рибно стопанство	1519102	1376622	1094981
Добивна, преработваща и друга промишленост; доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	5679952	4905366	5043551
Строителство	1212523	1401768	1609215
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети; транспорт, складиране и пощи; хотелиерство и ресторантьорство	5091832	7006767	3473357
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	842464	711540	608766
Финансови и застрахователни дейности	397201	323845	255952
Операции с недвижими имоти	1893834	1760558	1085533
Професионални дейности и научни изследвания; административни и спомагателни дейности	1209015	995726	1293324
Държавно управление; образование; хуманно здравеопазване и социална дейност	5624033	2347155	1596071
Други услуги	260987	216445	182416

XV. ТЪРГОВИЯ; ХОТЕЛИЕРСТВО И РЕСТОРАНТЬОРСТВО

Обекти за продажби на дребно

В броя на обектите за продажби на дребно са включени магазините и павилионите от стационарната търговска мрежа, притежаващи търговска зала за обслужване на клиентите. В броя на магазините не са включени бензиностанциите и газостанциите. Стоковата специализация на обектите е определена съобразно преобладаващия асортимент на продажбите.

През 2020 г. е отчетен спад в броя на обектите за продажби на дребно. В сравнение с 2015 г. през 2020 г. намалява броят както на магазините за хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия, така и на магазините за нехранителни потребителски стоки, съответно с 2.7 и 1.4%.

1. Обекти за продажби на дребно към 31.12.

Вид и стокова специализация	Брой			Изменение - % (предшестващата година = 100)	
	2018	2019	2020	2019	2020
Магазини и павилиони - общо	**116959**	**122035**	**113753**	**4.3**	**-6.8**
За храни, напитки и тютюневи изделия	**43241**	**45455**	**42016**	**5.1**	**-7.6**
Специализирани	15242	16669	15249	9.4	-8.5
Неспециализирани с разнообразни хранителни стоки	27999	28786	26767	2.8	-7.0
За нехранителни стоки	**73718**	**76580**	**71737**	**3.9**	**-6.3**
Специализирани	56425	58322	55261	3.4	-5.2
Неспециализирани с разнообразни нехранителни стоки	17293	18258	16476	5.6	-9.8
Бензиностанции	**2547**	**2543**	**2492**	**-0.2**	**-2.0**
Газостанции	**520**	**358**	**361**	**-31.1**	**0.8**

Оборот в търговията, хотелиерството и ресторантьорството

Показателят включва реализирания оборот от стопанските субекти, класифицирани към сектор G „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и сектор I „Хотелиерство и ресторантьорство“ по КИД - 2008. Тук се посочват всички приходи, фактурирани през отчетния период за извършени доставки на продукция, стоки или услуги, включително начислените акцизи.

Индексите на оборота се изчисляват за всички групи търговски дейности, дефинирани в Регламент (ЕС) № 1893/2006. Те отразяват изменението на оборота между две последователни години по съпоставими цени и се изчисляват при база средногодишни цени на 2015 г., като са верижно обвързани и съпоставими по обхват. Влиянието на цените се елиминира чрез дефлиране на оборота, като се използват индексите на потребителските цени и индексите на цените на производител, прегрупирани според съдържанието на съответните групи дейности.

През 2021 г. оборотът в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ по предварителни данни реално бележи ръст от 10.0% спрямо предшестващата година. В търговията на дребно общият индекс на увеличение е 12.2%. В търговията на едро нарастването с 8.3% до голяма степен определя величината на общия индекс, тъй като дейността формира около 70% от обема на оборота за търговския сектор. В търговията с автомобили и мотоциклети се наблюдава ръст от 17.3%.

В сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ оборотът през 2021 г. по съпоставими цени нараства с 37.8% в сравнение с 2020 г., което се дължи предимно на ръста в дейност „Хотелиерство“ - с 55.3%. В дейност „Ресторантьорство“ се наблюдава увеличение с 25.1%.

Фиг. 1. Индекси на оборота за основните търговски дейности (2015 = 100)

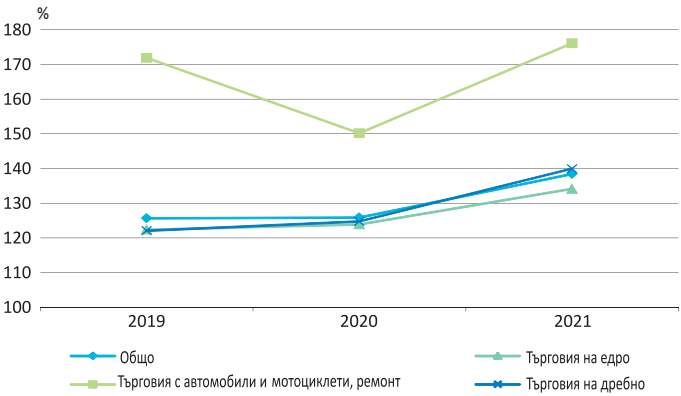

2. Оборот в сектор „Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети“ и сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“

(Млн. левове)

Икономически дейности	2018	2019	2020	2021
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	**123100**	**134271**	**132985**	**157984**
Търговия с автомобили и мотоциклети, техническо обслужване и ремонт	9764	10297	9138	10858
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	82034	89607	88729	106164
в това число:				
Търговия на едро със селскостопански суровини и живи животни	9365	11161	11993	16095
Търговия на едро с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	18775	20480	20447	21298
Търговия на едро с нехранителни потребителски стоки	12636	14042	15844	16709
Търговия на едро с компютърна и комуникационна техника	3202	3123	3133	2975
Търговия на едро с машини и оборудване със стопанско предназначение и части за тях	4600	4993	5249	5696
Търговия на едро с неселскостопански междинни продукти, отпадъци и скрап	25527	27372	23212	33808
Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети	31302	34367	35118	40962
в това число:				
Търговия на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия	11888	13121	13949	15404
Търговия на дребно в неспециализирани магазини с разнообразни стоки	1385	1563	1626	1824
Търговия на дребно с автомобилни горива и смазочни материали	5176	5635	4370	5612
Търговия на дребно с фармацевтични и медицински стоки, козметика и тоалетни принадлежности	3221	2822	3677	4616
Търговия на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия	1603	1669	1295	1476
Търговия на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита	3607	3997	4343	4925
Търговия на дребно с компютърна и комуникационна техника и други потребителски стоки	3838	4048	4009	4923
Хотелиерство и ресторантьорство	**5250**	**5636**	**3683**	**4999**
Хотелиерство	2202	2306	1120	1658
Ресторантьорство	3048	3330	2563	3341

XVI. ПРОМИШЛЕНОСТ

Продукция на промишлените предприятия

В информацията за промишлеността се включва дейността на предприятията за добив на суровини и природни ресурси (добивна промишленост), за производство на промишлени продукти и услуги (преработваща промишленост), за производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива и за доставяне на води, канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване.

Показателят „продукция на промишлените предприятия“ отразява цялостната дейност на предприятията, т.е. включени са приходите и от непромишлените дейности. Продукцията включва: приходите от продажби на продукция и услуги, разходите за придобиване на активи по стопански начин, други приходи, изменението на запасите от готова продукция и изменението на запасите от незавършено производство.

Продукцията в стойностно изражение е публикувана по цени на съответната година.

Фиг. 1. Продукция на промишлените предприятия

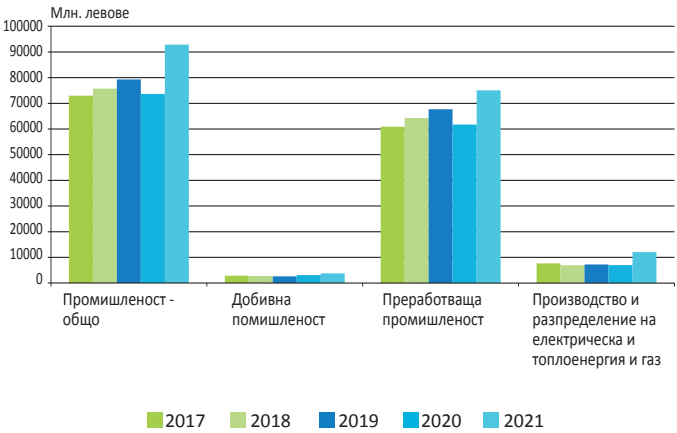

1. Продукция на промишлените предприятия

(Хил. левове)

	2019	2020	2021
Общо	**79320837**	**73658021**	**92881532**
Добивна промишленост	2586650	3097435	3763511
Преработваща промишленост	67693717	61759156	75065593
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	7208310	7005546	12051986
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1832160	1795884	2000441

2. Продукция на промишлените предприятия по икономически дейности

(Хил. левове)

Икономически дейности	2019	2020	2021
Общо	**79320837**	**73658021**	**92881532**
Добивна промишленост	**2586650**	**3097435**	**3763511**
Преработваща промишленост	**67693717**	**61759156**	**75065593**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	11426414	11528158	13698931
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	3994205	3522119	4133520
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	3138278	2881231	3797767
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	..	..	..
Производство на химични продукти	3145231	3104341	3859262
Производство на лекарствени вещества и продукти	..	..	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	7494029	6760956	8551066
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	14067414	14077257	18593546
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	1344762	1312823	1905048
Производство на електрически съоръжения	3901870	3581479	4872651
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	3705737	3267495	3994373
Производство на превозни средства	3456770	3825684	4196448
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	3688454	3228752	4142382
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**7208310**	**7005546**	**12051986**
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	**1832160**	**1795884**	**2000441**

Структура на продукцията на промишлените предприятия

Структурите (относителните дялове) са изчислени по цени на съответната година. Наблюдава се промяна в приноса на основните подсектори в обема на продукцията. Нараства делът на производството на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване и производството и разпределението на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива, докато относителният дял на производството на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия и производството на текстил, облекло, обувки и други изделия от обработени кожи намалява.

Фиг. 2. Относителен дял на произведената продукция в някои основни подсектори

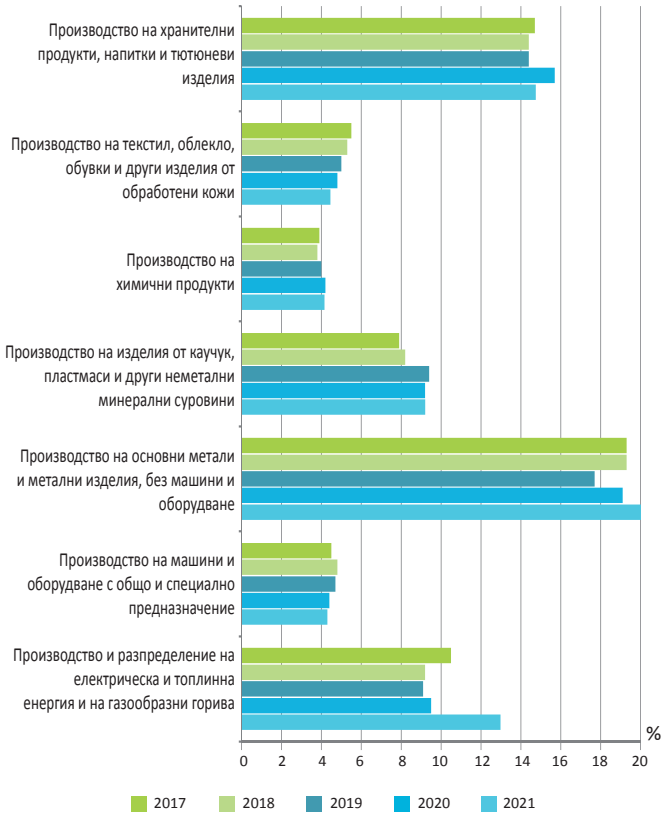

3. Структура на продукцията на промишлените предприятия по икономически дейности

(Проценти)

Икономически дейности	2019	2020	2021
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Добивна промишленост	**3.3**	**4.2**	**4.1**
Преработваща промишленост	**85.3**	**83.9**	**80.8**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	14.4	15.7	14.7
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	5.0	4.8	4.5
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	4.0	3.9	4.1
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	..	..	..
Производство на химични продукти	4.0	4.2	4.2
Производство на лекарствени вещества и продукти	..	..	..
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	9.4	9.2	9.2
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	17.7	19.1	20.0
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	1.7	1.8	2.1
Производство на електрически съоръжения	4.9	4.9	5.2
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	4.7	4.4	4.3
Производство на превозни средства	4.4	5.2	4.5
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	4.7	4.4	4.5
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**9.1**	**9.5**	**13.0**
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	**2.3**	**2.4**	**2.2**

Индекси на продукцията на промишлените предприятия

Индексите на продукцията на промишлените предприятия са изчислени от съпоставими цени.

За изчисляване на произведената продукция по съпоставими цени за дефлатор е използван общият индекс на цените на производител, получен като средна претеглена от индексите на цените на производител на вътрешния пазар и индексите на цените на международния пазар.

4. Индекси на продукцията на промишлените предприятия

(Предшестващата година = 100)

	2019	2020	2021
Общо	**102.9**	**94.2**	**108.90**
Добивна промишленост	94.1	96.3	104.8
Преработваща промишленост	104.0	93.9	108.4
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	95.9	96.3	137.6
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	103.5	95.5	106.4

5. Индекси на продукцията на промишлените предприятия по икономически дейности

(Предшестващата година = 100)

Икономически дейности	2019	2020	2021
Общо	**102.9**	**94.2**	**108.9**
Добивна промишленост	**94.1**	**96.3**	**104.8**
Преработваща промишленост	**104.0**	**93.9**	**108.4**
Производство на хранителни продукти, напитки и тютюневи изделия	102.2	98.0	111.0
Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм	96.6	87.2	116.3
Производство на дървен материал, хартия, картон и изделия от тях (без мебели); печатна дейност	101.6	93.5	122.8
Производство на кокс и рафинирани нефтопродукти	115.7	72.7	45.0
Производство на химични продукти	106.5	98.6	110.0
Производство на лекарствени вещества и продукти	99.6	103.3	106.2
Производство на изделия от каучук, пластмаси и други неметални минерални суровини	117.7	90.5	119.6
Производство на основни метали и метални изделия, без машини и оборудване	95.0	103.5	102.1
Производство на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти	109.0	97.5	146.0
Производство на електрически съоръжения	106.3	106.7	118.0
Производство на машини и оборудване с общо и специално предназначение	100.2	88.3	120.6
Производство на превозни средства	111.4	96.1	122.2
Производство на мебели, производство, н.д.; ремонт и инсталиране на машини и оборудване	104.2	85.6	126.3
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	**95.9**	**96.3**	**137.6**
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	**103.5**	**95.5**	**106.4**

Промишлени продукти в натурално изражение

Годишното статистическо изследване на промишлените продукти в натурално изражение се провежда на основата на Националната номенклатура на промишлената продукция (ПРОДПРОМ), която е пряко приложение на Европейската номенклатура на промишлените продукти (PRODCOM List) и осигурява сравнимост с промишлените продукти на ЕС. Информация се събира за всички ПРОДПРОМ кодове, за които се знае, че има производство на основата на представителна извадка от промишлени и непромишлени предприятия с промишлена дейност, в съответствие с изискванията на методиката на статистическото изследване.

В данните за произведените промишлени продукти в натурално изражение (табл. 6) са включени общо произведените изделия през съответната отчетна година, вкл. произведените на ишлеме, както и преработените и употребените за собствени производствени нужди на предприятията (вътрешен оборот).

Поради специфичния характер на изследването, публикуваните данни подлежат на непрекъснато преразглеждане и актуализиране с цел подобряване на качеството на разпространяваните данни.

Фиг. 3. Портланд цимент

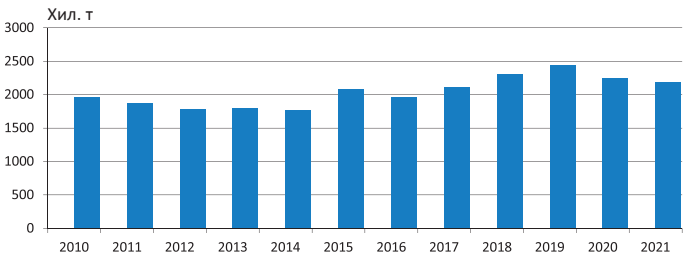

Фиг. 4. Рафинирано слънчогледово масло

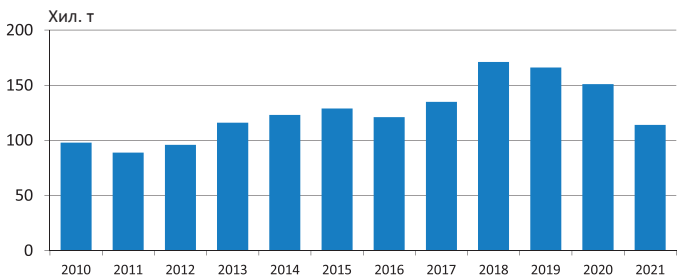

6. Производство на основни промишлени продукти

Промишлени изделия	2018	2019	2020	2021
Медни руди и техните концентрати - хил. т	31258	31623	32407	30747
Оловни, цинкови и калаени руди и техните концентрати - хил. т	868	898	825	885
Варовиков флюс; варовици за производство на вар или цимент (без трошен варовик, използван като добавъчен материал за бетон или за настилка на пътища и декоративни варовици) - хил. т	5883	5611	5422	6002
Естествен пясък - хил. т	..	7280	7198	5892
Олово, рафинирано, недеформирано (необработено) - хил. т	..	..	..	85
Полиспасти с електрически двигател (без специално предназначените за повдигане на превозни средства) - бр.	16445	13093	12094	13049
Електрокари с височина на подема >= 1 м - бр.	201	62	42	52
Мотокари, снабдени с подемно устройство - бр.	167	80	58	65
Стругове (вкл. стругови центри), хоризонтални без цифровопрограмно управление - бр.	807	810	..	..
Велосипеди (вкл. велосипеди на три колела за пренасяне на товари) без двигател - хил. бр.	713	638	438	370
Оловни акумулатори, без тези за задействане на бутални двигатели - бр. елементи	427889	461260	458168	486927
Асансьори и товароподемници - бр.	1563	982	1094	726
Електрически бойлери и бързовари- хил. бр.	1088	1168	1198	1232
Броячи за електричество (вкл. калибрирани) - хил. бр.	378	275	..	..
Бои и лакове на базата на синтетични полимери или химически модифицирани естествени полимери, диспергирани или разтворени във водна среда - хил. т	41	34	29	21
Перилни и почистващи препарати - т	99529	91625	103037	103149
Паста за зъби - хил. бр.	79930	78658	76231	75746
Шампоани - т	5671	5130	4921	4121
Портланд цимент - хил. т	2300	2437	2243	2186
Негасена, гасена и хидратна вар - хил. т	1545	1457	1277	1485
Строителни тухли от неогнеупорна керамика - хил. $м^3$	605	572	484	548
Битумни смеси на базата на природен асфалт или битум, нефтен битум, минерален катран или пек от минерален катран - хил. т	3097	3725	3735	3820

6. Производство на основни промишлени продукти[1]

(Продължение и край)

Промишлени изделия	2018	2019	2020	2021
Вълнообразен картон (велпапе) на роли или листа - хил. т	152	150	158	163
Тоалетна хартия - хил. т	26.8	28.6	31.7	28.6
Памучни прежди н.п.д - хил. т	1.7	1.5	1.0	1.3
Вълнени прежди - хил. т	5.9	4.9	4.7	5.9
Памучни тъкани (без специалните) - млн. м^2	7.4	6.5	6.0	5.2
Чорапогащи - млн. бр.	4.3	4.1	2.4	2.4
Чорапи - млн. чф.	54.4	54.5	45.9	48.5
Спално бельо, тъкано, от памук - т	1137	1168	1484	977
Обувки (вкл. ботуши) с горна част от естествена кожа, с външно ходило от каучук, пластмаси или кожа (без спортни обувки и без тези със защитно метално бомбе) - хил. чф.	3388	2635	1593	1482
Месо (без субпродуктите)[1] - хил. т	207	202	186	207
Колбаси - хил. т	100	100	102	101
Риба и рибни продукти, преработени или консервирани - хил. т	11	12	11	11
Зеленчуци, преработени и консервирани[1] - хил. т	75	89	82	82
Плодове, преработени и консервирани[1] - хил. т	70	74	97	86
Масло, мазнини и пасти за мазане[1] - хил. т	1	1	1	1
Бяло саламурено сирене[1] - хил. т	58	62	66	62
Кашкавал[1] - хил. т	26	26	26	28
Обработено мляко, прясно, течно[1] - хил. л	71750	71396	74030	75 206
Кисело мляко[1] - хил. т	132	153	157	158
Слънчогледово масло и неговите фракции, рафинирани, но не химически променени - хил. т	171	166	151	114
Майонеза, готови сосове и други препарати за сосове; комбинирани подправки - хил. т	15	15	16	16
Брашно пшенично или брашно - смес от пшеница и ръж - хил. т	477	458	484	495
Ориз - хил. т	27	26	23	21
Готови храни за селскостопански животни (без премикси) - хил. т	863	905	853	843
Макарони, юфка и подобни макаронени изделия - т	9376	9018	11101	8635
Конфитюри, мармалади, желета, сладка, мус, пюрета и каши от други плодове (без тези от цитрусови плодове и хомогенизирани продукти от плодове) - хил. т	12	13	11	12
Спиртни напитки от дестилати от вино и/или гроздови джибри - хил. л алк. 100%	8074	7609	5969	4786
Вина тихи, вкл. със защитено географско указание (ЗГУ) и сортови вина (без тези със защитено наименование за произход (ЗНП)) и гроздова мъст, чиято ферментация е прекъсната чрез прибавка на алкохол - млн. л	134	122	107	77
Пиво от малц (без безалкохолно пиво и пиво със съдържание на алкохол <= 0,5% обемни) - млн. л	528	491	445	438
Цигари, съдържащи тютюн или смеси от тютюн и заместители на тютюна - млн. бр.	14242	..	..	..

[1] Източник: Министерство на земеделието.

XVII. СТРОИТЕЛСТВО И ЖИЛИЩЕН ФОНД

Продукция на строителните предприятия

Публикуваните данни за продукцията на строителните предприятия са по цени на съответната година.

Предприятията в сектор „Строителство“ се класифицират съгласно Класификацията на икономическите дейности (КИД - 2008), според която те се разделят на: „Строителство на сгради“, „Строителство на съоръжения“ и „Специализирани строителни дейности“.

Фиг. 1. Структура на продукцията на строителните предприятия

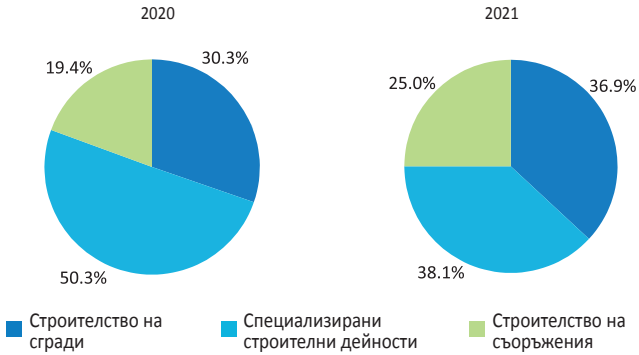

1. Продукция на строителните предприятия

(Хил. левове)

	2018	2019	2020	2021
Общо	**15747682**	**17310619**	**23238966**	**16099766**
Сградно строителство	6420681	7094685	7037591	5947797
Строителство на съоръжения	5511704	6064286	11696873	6127073
Специализирани строителни дейности	3815297	4151648	4504502	4024896

Жилищен фонд

Данните за жилищния фонд към края на 2021 г. са получени на основата на резултатите от преброяването на жилищния фонд към 1.02.2011 г., като са прибавени данните за новопостроения и са извадени данните за разрушения жилищен фонд през периода 1.02.2011 - 31.12.2021 г.

Жилищни сгради са постройките, които по първоначално изграждане или чрез преустрояване са предназначени за постоянно обитаване от едно или повече домакинства. В обхвата на наблюдението са включени обитаваните и необитаваните жилищни сгради, летните кухни (когато са самостоятелни постройки), общежитията, пансионите, манастирите и домовете за стари хора, в които живеят колективни домакинства.

Стоманобетонни сгради са тези, на които носещият скелет и подовите конструкции са изградени от стоманобетон, а стените са от панели, тухлена зидария или други материали.

Масивни сгради са тези, на които носещите стени са от тухлена и каменна зидария, а поясите, гредите и подовата конструкция са изградени от стоманобетон, но нямат стоманобетонни колони. Към масивните сгради спадат тези, на които само подовите елементи са сглобяеми.

В групата „други сгради“ са включени построените от камък, кирпич (сурови тухли), дърво и други материали.

Фиг. 2. Жилища

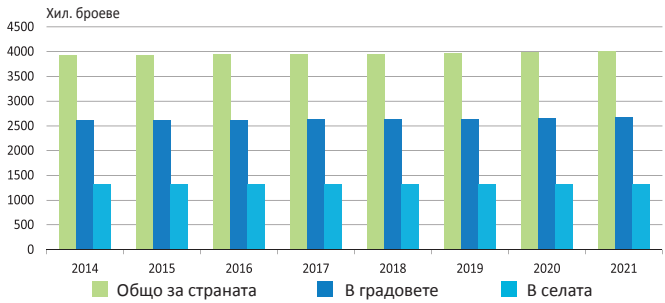

Фиг. 3. Структура на жилищните сгради по вид на конструкцията през 2021 г.

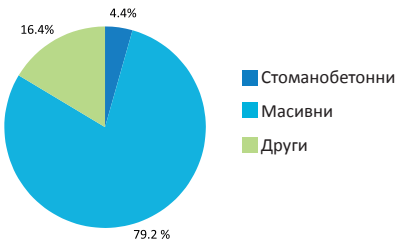

2. Жилищен фонд

	2018	2019	2020	2021
	Общо			
Жилища - хил. бр.	3959	3970	3985	4002
Полезна площ - хил. м^2	290094	291167	292540	294220
в т.ч. жилищна площ[1]	219771	247764	248805	250117
	В градовете			
Жилища - хил. бр.	2634	2644	2658	2673
Полезна площ - хил. м^2	195107	196000	197174	198571
в т.ч. жилищна площ[1]	146612	166449	167343	168440
	В селата			
Жилища - хил. бр.	1325	1326	1327	1329
Полезна площ - хил. м^2	94987	95167	95366	95649
в т.ч. жилищна площ[1]	73159	81315	81462	81677

[1] От 1.01.2019 г. в състава на жилищната площ се включват и кухните с площ над 4 кв. м.

3. Жилищни сгради

(Хил. броеве)

	2018	2019	2020	2021
	Общо			
Общо	**2077**	**2079**	**2082**	**2085**
Стоманобетонни	84	87	90	93
Масивни	1651	1651	1651	1651
Други	342	341	341	341
	В градовете			
Общо	**780**	**781**	**783**	**785**
Стоманобетонни	55	57	59	61
Масивни	667	667	667	667
Други	58	57	57	57
	В селата			
Общо	**1297**	**1298**	**1299**	**1300**
Стоманобетонни	29	30	31	32
Масивни	984	984	984	984
Други	284	284	284	284

Разрешителни за строеж и жилища в експлоатация

Данните за издадените разрешителни за строеж са от провежданите от НСИ тримесечни статистически наблюдения, които осигуряват информация за издадените от местните администрации разрешителни за строеж на нови сгради според техния вид и разгъната застроена площ.

Видовете сгради се посочват в съответствие с КСС - 2001 и се подразделят на:

- Жилищни - сгради, полезната площ на които в голямата си част е предназначена за жилищни цели за постоянно обитаване.
- Нежилищни - сгради за различни нежилищни нужди, които включват:

- административни - офиси и сгради за административна дейност на ведомства и други организации и сдружения (представителни сгради - банки, пощи, правителствени сгради, сгради за конференции, конгреси, съдилища, общини);

- други сгради - всички останали видове сгради, предназначени за различни дейности: производствена, търговска, транспортна, просветна, културна, спортна, селскостопанска, здравеопазване, бази за почивка и краткосрочно пребиваване (хотели, мотели, почивни домове, хижи и др.).

Разгъната (обща) застроена площ на сградите е сумата от застроените площи на всички етажи по външни измерения.

В обхвата на наблюдението се включват новопостроените жилищни сгради с одобрен приемателен протокол Образец 16 или издадено разрешение за ползване съгласно Наредба № 2/31.07.2003 г. на Министерството на регионалното развитие и благоустройството.

В състава на жилищната площ се включва площта на стаите за живеене, спалните, нишите за спане, столовите, стаите за дневно престояване, стаите, ползвани като работни кабинети и библиотеки на научни работници, гостните, холовете, както и площта на кухните над 4 кв. м. До 31.12.2018 г. площта на кухните с площ над 4 кв. м се разглежда отделно.

В състава на спомагателната площ се включва площта на спомагателните помещения, стаите и кухните с площ по-малка от 4 кв. м, вестибюлите с портал и друга преграда, коридорите, антретата, баните, тоалетните, килерите, дрешниците, другите спомагателни помещения (сушилни, перални, балкони и лоджии) независимо от големината на площта им.

Полезната площ на жилището представлява сума от жилищната и спомагателната площ.

4. Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

Видове сгради	2018	2019	2020	2021
Жилищни сгради - бр.	5774	5980	5860	7047
в тях жилища - бр.	35526	32783	29438	39998
Разгъната застроена площ - хил. м^2	4471	4118	3746	4686
Административни сгради - бр.	128	103	95	96
Разгъната застроена площ - хил. м^2	504	209	158	181
Други сгради - бр.	4826	4608	3944	4685
Разгъната застроена площ - хил. м^2	3087	2454	1920	2544

5. Въведени в експлоатация жилища

	2018	2019	2020	2021*
	Общо			
Жилища - бр.	8136	12105	15415	17868
Полезна площ - хил. м^2	751	1113	1433	1748
в т.ч. жилищна площ[1]	484	806	1089	1367
	В градовете			
Жилища - бр.	6722	10667	13978	15731
Полезна площ - хил. м^2	575	921	1215	1444
в т.ч. жилищна площ[1]	370	665	926	1134
	В селата			
Жилища - бр.	1414	1438	1437	2137
Полезна площ - хил. м^2	176	192	218	304
в т.ч. жилищна площ[1]	114	141	163	233

[1] От 1.01.2019 г. в състава на жилищната площ се включват и кухните с площ над 4 кв. м.

Фиг. 4. Въведени в експлоатация жилища

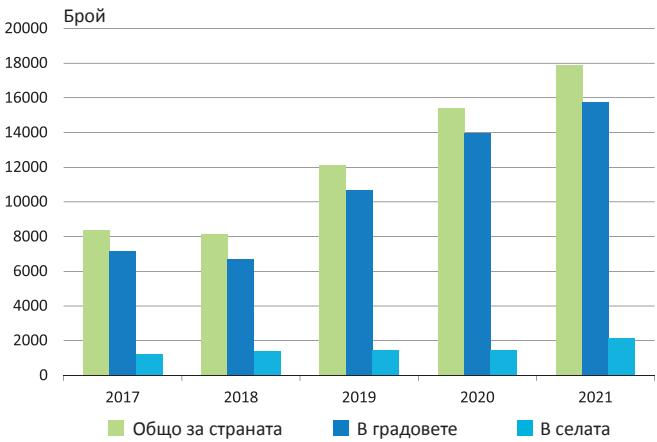

XVIII. ЕНЕРГЕТИКА

Общ енергиен баланс

Общият енергиен баланс (ОЕБ) е съвкупност от енергийните баланси на всички енергийни продукти, които се потребяват в страната, в единна обща мерна единица. Той включва следните показатели:

Производство на първична енергия е производството на базата на суровини, добити на територията на страната. Включва производството на въглища (отчита се пречистеното производство), суров нефт, природен газ, ядрена енергия, енергия от възобновяеми източници (водна, вятърна, слънчева, геотермална и топлина от околната среда), биомаса, биогазове, течни биогорива и невъзобновяеми горива. От 2019 г. то обхваща и първичното производство на топлинна енергия, което се изчислява по оценка на количествата електрическа и топлинна енергия, произведени от топлината от химични процеси и ефективността на производствения процес.

Към *възстановени и рециклирани продукти* се отнасят шламът и шистите от каменни въглища, възстановени от мините, а нефтопродуктите и използваните смазочни масла са за преработка.

Внос (вкл. пристиганията) и *износ* (вкл. изпращанията) включват количествата, преминали политическите граници на страната, независимо дали е имало митническо оформяне, или не. Транзитът не се отчита (с изключение на електроенергията). В енергийния баланс като износ се отчитат само енергийни продукти, произведени в страната.

Изменение на запасите е разликата между запасите в началото и в края на годината при производителите, големите търговски фирми и потребителите.

Брутна налична енергия е резултативен показател от *производство на първична енергия + възстановени продукти + внос - износ + изменение на запасите.* Показва количеството енергия, необходимо за удовлетворяване на енергийното търсене в страната.

Международна морска бункеровка са заредените в страната горива на корабите, плаващи под всякакъв флаг по море или реки (пристанището на тръгване и пристанището на пристигане са в различни държави).

Брутно вътрешно потребление е резултативен показател - от *Брутна налична енергия* се изваждат количествата за *Международна морска бункеровка.*

Международни полети са количествата горива, доставени на територията на страната на летателните апарати за международни полети. Разделението на вътрешни и международни полети се прави на базата на мястото на излитане и мястото на кацане, а не в зависимост от националната принадлежност на авиокомпанията.

1. Общ енергиен баланс за 2020 г.

(Хил. тонове нефтен еквивалент)

	Общо	Въглища и твърди горива от тях	Произведени газове	Торф и продукти от торф	Битуминозни шисти и битуминозни пясъци	Нефт и нефтени продукти
Производство на първична енергия	10832.0	3732.4	-	-	7.3	..
Възстановени и рециклирани продукти	182.0	164.9	-	-	-	17.1
Внос	10509.6	407.0	-	-	-	7204.4
Износ	3720.2	11.7	-	-	-	2916.7
Изменение на запасите	118.9	-9.7	-	-	-2.2	92.3
Брутна налична енергия	**17922.2**	**4282.9**	**-**	**-**	**5.1**	**4397.1**
Международна морска бункеровка	84.7	-	-	-	-	84.7
Брутно вътрешно потребление	**17837.4**	**4282.9**	**-**	**-**	**5.1**	**4312.4**
Международни полети	139.2	-	-	-	-	139.2
Общо доставена енергия	**17698.2**	**4282.9**	**-**	**-**	**5.1**	**4173.1**
Вложено за преобразуване	16393.4	4001.6	-	-	5.2	5687.4
Получено от преобразуване	10408.2	193.1	-	-	-	5600.6
Енергиен сектор	1022.2	-	-	-	-	343.6
Загуби при разпределение	397.6	3.1	-	-	-	1.6
Налично за крайно потребление	**10293.2**	**471.2**	**-**	**-**	**-0.1**	**3741.1**
Крайно неенергийно потребление	470.3	47.6	-	-	-	273.1
Крайно енергийно потребление	9512.7	292.1	-	-	-	3423.9
Статистическа разлика	310.2	131.4	-	-	-0.1	44.1

1. Общ енергиен баланс за 2020 г.

(Продължение и край) (Хил. тонове нефтен еквивалент)

	Природен газ	Възобновяеми и биогорива	Невъзобновяеми отпадъци	Ядрена енергия	Топлинна енергия	Електрическа енергия
Производство на първична енергия	47.8	2579.6	66.2	4334.7	64.0	-
Възстановени и рециклирани продукти	-	-	-	-	-	-
Внос	2433.7	145.7	-	-	-	318.7
Износ	8.6	171.5	-	-	-	611.8
Изменение на запасите	42.2	-3.9	-	-	-	-
Брутна налична енергия	**2515.2**	**2550.0**	**66.2**	**4334.7**	**64.0**	**-293.0**
Международна морска бункеровка	-	-	-	-	-	-
Брутно вътрешно потребление	**2515.2**	**2550.0**	**66.2**	**4334.7**	**64.0**	**-293.0**
Международни полети	-	-	-	-	-	-
Общо доставена енергия	**2515.2**	**2550.0**	**66.2**	**4334.7**	**64.0**	**-293.0**
Вложено за преобразуване	1045.0	1174.5	7.7	4334.7	75.4	61.9
Получено от преобразуване	-	177.0	-	-	932.2	3505.3
Енергиен сектор	46.0	-	-	-	224.4	408.1
Загуби при разпределение	9.4	-	-	-	160.4	223.2
Налично за крайно потребление	**1414.8**	**1552.6**	**58.5**	**-**	**536.0**	**2519.0**
Крайно неенергийно потребление	149.5	-	-	-	-	-
Крайно енергийно потребление	1176.5	1550.2	58.5	-	552.0	2459.4
Статистическа разлика	88.8	2.3	-	-	-16.0	59.7

Общо доставена енергия представлява количеството енергия, необходима за задоволяване на вътрешното потребление в страната. За вторичните продукти, получени от преобразуващ процес, данните могат да бъдат отрицателно число.

Вложено за преобразуване са количествата горива и енергия, които се влагат за производство на други видове енергийни продукти.

Получено от преобразуване са вторичните енергийни продукти, получени в резултат на отделните преобразуващи процеси: производство на електрическа и топлинна енергия, брикетиране, коксово и доменно производство, производство на нефтопродукти. Включва се цялата произведена топлинна енергия от централите за обществено ползване и само продадената от заводските централи.

Потреблението на енергийния сектор отразява крайното потребление на енергия и горива (в резултат на което не се получават други енергийни продукти) за осъществяване и поддържане на основната дейност на предприятията, добиващи и произвеждащи енергийни продукти.

Загуби при разпределението включва загубите при преноса и разпределението на природния газ и на топлоенергията, при преноса и разпределението на електроенергията и при транспортирането на другите горива.

Налично за крайно потребление са количествата енергийни продукти, налични за крайно използване. Този показател се изчислява като: *Общо доставена енергия - Вложено за преобразуване + Получено от преобразуване - Потребление на енергийния сектор - Загуби при разпределението.*

Има два вида крайно потребление: неенергийно и енергийно.

Крайното неенергийно потребление показва количествата горива, използвани като суровина за производството на негоривни продукти.

Крайно енергийно потребление е разходът на горива/енергия, при чието изгаряне/използване не се получават други енергийни продукти. Тук се включва и разходът на горива за произведената от заводските централи топлоенергия, която не се продава, а се използва за дейността на предприятията, които са я произвели.

Статистическа разлика е разликата между *Налично за крайно потребление и Крайно потребление* (неенергийно + енергийно).

Информацията от общия енергиен баланс е показана в хиляди тонове нефтен еквивалент. В световната практика се използват джаулът и неговите кратни като обща енергийна единица. За преминаване от един в друг вид мерна единица се използва следната зависимост:

1 ГДж = 278 кВтч = 0.023885 т н.е.

2. Структура на производството на първична енергия

(Проценти)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**100.0**	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Въглища и твърди горива от тях	48.3	42.3	40.0	34.5
Битуминозни шисти и битуминозни пясъци	0.0	0.0	0.1	0.1
Нефт и нефтени продукти[1]	0.2	0.2	..	..
Природен газ	0.6	0.2	0.3	0.4
Възобновяеми и биогорива	16.5	21.6	21.8	23.8
Невъзобновяеми отпадъци	0.3	0.4	0.6	0.6
Ядрена енергия	33.6	34.9	36.8	40.0
Топлинна енергия[2]	0.4	0.4	0.5	0.6

[1] Данните за периода 2017 - 2018 г. са изготвени по оценка на информация от „Бюлетин за състоянието и развитието на енергетиката на Република България" на Министерството на енергетиката.
[2] Топлина от химични процеси.

3. Крайно енергийно потребление по сектори

	2018	2019	2020	2020 в % към 2019
	хил. т н.е.			
Общо	**9755.1**	**9706.8**	**9512.7**	**98.0**
Индустриален сектор	**2736.1**	**2678.8**	**2646.4**	**98.8**
Черна металургия	126.0	116.0	106.2	91.6
Химическа и нефтохимическа промишленост	839.4	794.8	770.6	97.0
Цветна металургия	177.5	176.6	180.4	102.2
Неметални минерали	571.8	560.4	560.8	100.1
Транспортно оборудване	19.2	16.6	15.3	92.2
Машини, метални изделия и оборудване	140.4	135.4	124.9	92.2
Добивна промишленост (без енергийните суровини)	126.5	141.0	159.7	113.3
Храни, напитки и тютюн	250.7	241.6	249.7	103.4
Целулозно-хартиена и полиграфическа промишленост	201.0	208.8	191.6	91.8
Дървен материал и изделия от него (без мебели)	70.8	69.7	81.6	117.1
Строителство	66.0	75.2	73.7	98.0
Текстил и кожи	66.3	61.5	52.1	84.7
Други в индустрията	80.6	81.3	79.7	98.0
Транспортен сектор	**3372.2**	**3409.5**	**3215.3**	**94.3**
Железопътен транспорт	34.4	36.9	42.8	116.0
Автомобилен транспорт	3181.4	3306.1	3127.8	94.6
Вътрешни полети	17.5	11.4	8.5	74.6
Вътрешно корабоплаване	-	-	-	-
Тръбопроводен транспорт	138.8	55.2	36.2	65.6
Други в транспорта	-	-	-	-
Други сектори	**3646.8**	**3618.4**	**3651.1**	**100.9**
Търговия и обществени услуги и други неупоменати	1231.2	1267.9	1079.9	85.2
Домакинства	2229.7	2162.3	2382.2	110.2
Селско и горско стопанство	185.3	187.5	188.1	100.3
Рибно стопанство	0.6	0.8	0.8	100.0
Невключени никъде другаде (други)	-	-	-	-

Фиг. 1. Енергийни потоци

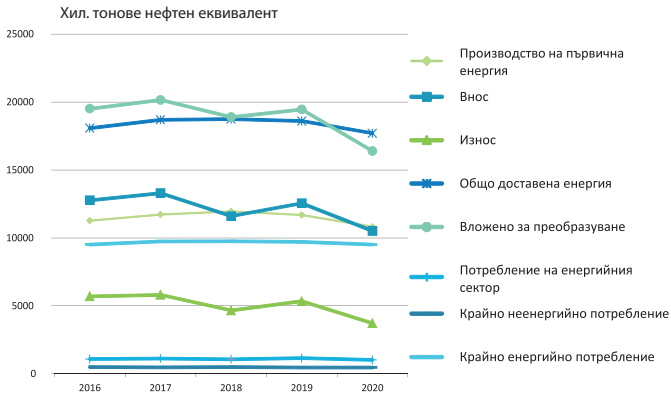

Фиг. 2. Структура на енергийните ресурси в крайното енергийно потребление през 2020 г.

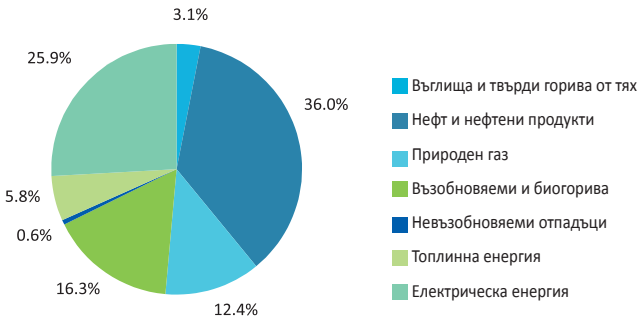

4. Баланс на електрическата енергия

(ГВтч)

	2017	2018	2019	2020
Брутно производство	**45612.8**	**46837.7**	**44301.8**	**40766.6**
Нетно производство	41351.3	42714.4	40346.1	37234.9
Внос	3705.4	2222.7	3044.9	3706.7
Износ	9185.8	10030.1	8855.1	7114.8
Вложено за преобразуване в електроцентрали и топлоцентрали (за ПАВЕЦ)	949.5	415.2	649.7	720.4
Ресурси/Доставки	**34921.4**	**34491.9**	**33886.2**	**33106.4**
Загуби при разпределение	3475.9	3101.9	2766.5	2595.4
Налично за крайно потребление	**31445.5**	**31390.0**	**31119.7**	**30511.0**
Енергиен сектор	1490.9	1410.8	1481.3	1214.5
Индустриален сектор	9737.3	9871.7	9830.3	9456.9
Транспортен сектор	377.6	323.6	359.4	415.3
Домакинства	11137.5	10963.0	10843.9	11356.2
Селско, горско и рибно стопанство	222.4	264.6	330.8	382.0
Търговия, обществени услуги и други	8433.8	8470.5	8754.6	6992.2
Статистическа разлика	45.9	85.8	-480.5	694.0

Електроенергия и топлоенергия

Производството на електрическа енергия представлява брутното производство. Това е сума на произведената от всички електроцентрали електрическа енергия (вкл. ПАВЕЦ), измерена на изходните клеми на генераторите. Брутната електрическа енергия включва и собствените нужди на централата.

Собствените нужди са количествата електрическа енергия, изразходвани от производствените съоръжения в електроцентралата. Те включват и загубите в трансформаторите на главния генератор.

Производството на топлоенергия представлява брутно произведената от обществените централи топлоенергия и само продадената топлоенергия от заводските централи.

Централите за обществено ползване отчитат брутното производство на топлинна енергия. Това е топлинната енергия, произведена от инсталациите, включваща и собствените нужди на централата.

Заводските централи отчитат само продадените количества топлинна енергия. Произведената топлинна енергия от заводските централи и потребена в основната дейност на предприятието не се отчита.

Наличното количество електрическа енергия за крайно потребление представлява от една страна: *нетното производство + внос – износ – вложена електрическа енергия в електро- и топлоцентрали – загуби при разпределение,* а от друга: *крайното енергийно потребление по отделните икономически сектори (Индустрия, Транспорт, Селско, горско и рибно стопанство, Търговия и обществени услуги, енергиен сектор) + статистическата разлика.*

Потреблението на електроенергия по икономически дейности не включва собствените нужди на електрическите централи, тъй като те са отчитат отделно в потреблението на енергийния сектор.

Аналогично се тълкува наличното количество топлоенергия за крайно потребление.

5. Баланс на топлинната енергия

(ГВтч)

	2017	2018	2019	2020
Брутно производство	**12268.7**	**10546.9**	**10777.0**	**10841.4**
Нетно производство	11479.2	9840.7	10182.5	10097.0
Вложено за преобразуване в електроцентрали и топлоцентрали	147.8	104.0	117.4	132.2
Доставки	**11331.4**	**9736.6**	**10065.1**	**9964.8**
Загуби при разпределение	1967.2	1821.7	2024.3	1865.8
Налично за крайно потребление	**9364.2**	**7915.0**	**8040.7**	**8098.9**
Енергиен сектор	1559.8	1515.8	1801.0	1865.5
Индустриален сектор	2303.3	858.4	1190.6	1285.0
Домакинства	3951.8	3765.8	3577.0	3837.2
Селско, горско и рибно стопанство	105.2	101.7	120.6	152.2
Търговия, обществени услуги и други	1299.1	1553.1	1402.5	1145.5
Статистическа разлика	145.0	120.2	-51.0	-186.5

Фиг. 3. Структура на потреблението на електрическа енергия по икономически сектори

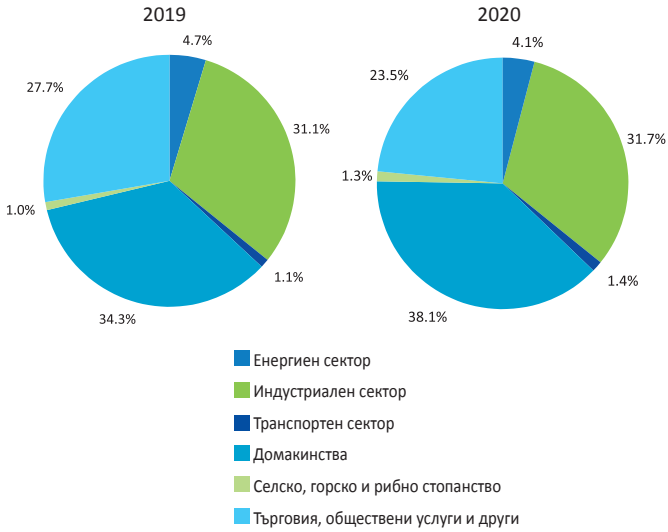

Фиг. 4. Структура на потреблението на топлинна енергия по икономически сектори

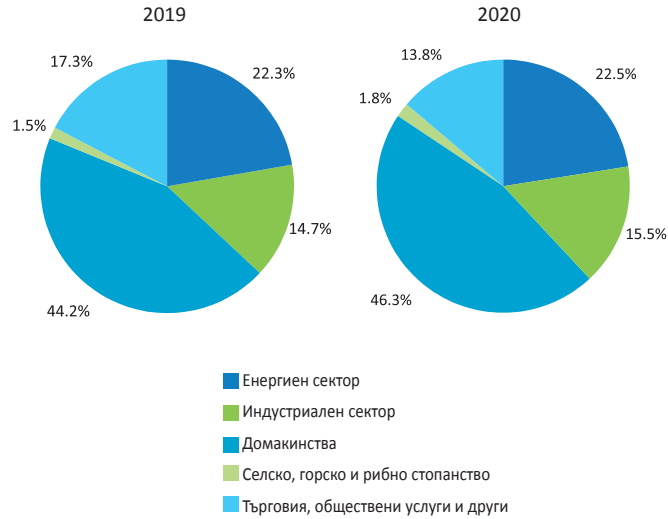

XIX. ТРАНСПОРТ

Транспорт - основни данни за развитието на транспорта

Транспортът е отрасъл на националната икономика, който обхваща транспортните предприятия, извършващи услуги срещу заплащане. В съответствие с Националната класификация на икономическите дейности разделът включва всички видове транспорт (железопътен, автомобилен, морски, речен, въздушен, тръбопроводен и градски електротранспорт).

Разделът съдържа основни данни, характеризиращи състоянието и настъпилите промени в обществения и частния сектор.

Общата дължина на железопътните линии включва текущия път и гаровите коловози. В текущия път влизат дължината на железопътните линии между осите на гарите и разстоянието от граничните гари до държавната граница. Дължината на удвоените и електрифицираните линии е измерена в една посока.

В междуселищните автобусни линии се включват и международните редовни автобусни линии.

Маршрутната дължина на тролейбусните и електробусните линии, трамвайната мрежа и метрото е сбор от общата еднопосочна експлоатационна дължина на линиите. Дължината на покриващите се линии се отчита еднократно.

Източник на данните за регистрираните товарни превозни средства и автобуси е Главна дирекция „Охранителна полиция“ към Министерството на вътрешните работи.

Броят на тролейбусите, електробусите, трамваите и мотрисите на метрото се отнася за наличните превозни средства, собственост на предприятията от градския електротранспорт.

1. Основни данни за развитието на транспорта

	2018	2019	2020	2021
Дължина на железопътните линии - км	5470	5466	5464	5460
в т.ч. текущ път - км	4030	4030	4029	4031
Относителен дял на електрифицираните жп линии от общата дължина на жп линии в текущ път - %	71.2	71.2	71.2	73.4
Междуселищни автобусни линии - бр.	3137	3171	2767	2736
Обща дължина на междуселищните автобусни линии - хил. км	434.6	422.5	325.3	405.3
Градове с тролейбусен транспорт - бр.	10	10	10	10
Маршрутна дължина на тролейбусните линии към 31.12. - км	396	405	447	479
Маршрутна дължина на електробусните линии към 31.12. - км	-	-	33	66
Маршрутна дължина на трамвайната мрежа към 31.12. - км	131	131	131	133
Маршрутна дължина на метрото към 31.12. - км	38	38	46	50

2. Транспортни средства към 31.12. по видове

	2018	2019	2020	2021
Регистрирани товарни превозни средства - бр.	473809	489074	499727	499311
Товарни автомобили	387186	401823	412031	410197
Специални автомобили	35481	36591	38296	40797
Влекачи	51142	50660	49400	48317
Регистрирани автобуси - бр.	20442	20318	19080	17352
Тролейбуси - бр.	376	369	370	379
Пътнически места - бр.	41110	39791	38321	39591
Електробуси - бр.	-	-	15	45
Пътнически места - бр.	-	-	1110	3210
Трамваи - бр.	301	313	317	316
Пътнически места - бр.	60853	62777	63337	61361
Мотриси за подземен електротранспорт - бр.	208	208	268	298
Пътнически места - бр.	64064	64064	76404	82574
Морски товарни кораби - бр.	3	2	1	1
Пълна товароподемност - хил. т	12	15	7	7
Морски пътнически кораби - бр.	2	3	10	11
Пътнически места - бр.	156	168	355	403
Речни несамоходни товарни кораби - бр.	111	106	101	98
Товароподемност - хил. т	187	179	170	165
Речни пътнически кораби - бр.	1	1	1	1
Пътнически места - бр.	243	243	243	243

Превозени товари и пътници и извършена работа от транспорта

Основните показатели, характеризиращи превозната дейност на транспорта, са свързани с осъществяването на превоз на товари и пътници със сухопътен, воден, въздушен и градски електротранспорт.

Сухопътният транспорт включва превозната дейност на железопътния и автомобилния транспорт, както и преноса на продукти с тръбопроводен транспорт.

Данните за товарния сухопътен транспорт включват превозените товари и извършената работа от железопътния, автомобилния и тръбопроводния транспорт. Пътническите превози със сухопътен транспорт се отнасят за превозените пътници и извършената работа от железопътния и автобусния транспорт.

Данните за градския електротранспорт включват превозените пътници и извършената работа от тролейбусния и електробусния транспорт в страната, трамвайния транспорт и метрото в гр. София.

Товарен транспорт

Фиг. 1. Превозени товари

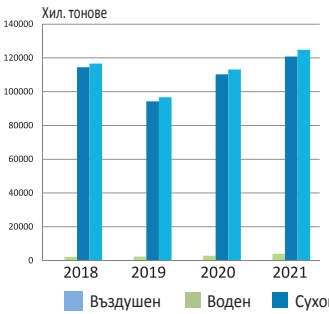

Фиг. 2. Извършена работа

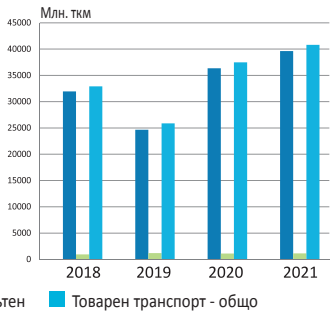

Пътнически транспорт

Фиг. 3. Превозени пътници

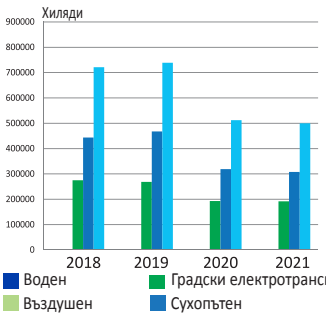

Фиг. 4. Извършена работа

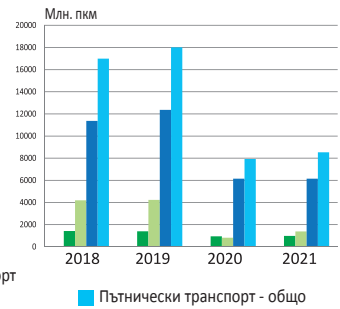

3. Превозени товари и извършена работа от транспорта

Видове транспорт	2018	2019	2020	2021
	Превозени товари - хил. т			
Общо	**116644**	**96675**	**113118**	**124804**
Сухопътен транспорт[1]	114430	94279	110270	120781
Воден транспорт[2]	2191	2376	2827	3992
Въздушен транспорт	23	20	21	31
	Извършена работа - млн. ткм			
Общо	**32923**	**25866**	**37477**	**40801**
Сухопътен транспорт[1]	31951	24662	36350	39635
Воден транспорт[2]	956	1188	1108	1147
Въздушен транспорт	16	16	19	19

[1] Включва железопътен, автомобилен и тръбопроводен транспорт.
[2] Данните са обобщени за речния и морския транспорт.

4. Превозени пътници и извършена работа от транспорта

Видове транспорт	2018	2019	2020	2021
	Превозени пътници - хил.			
Общо	**721585**	**739118**	**512458**	**500184**
Сухопътен транспорт[1]	443870	467524	318768	307614
Воден транспорт[2]	114	102	91	152
Въздушен транспорт	2470	2693	591	603
Градски електротранспорт	275131	268799	193008	191815
	Извършена работа - млн. пкм			
Общо	**16993**	**18009**	**7928**	**8535**
Сухопътен транспорт[1]	11366	12360	6157	6155
Воден транспорт[2]	4	10	6	6
Въздушен транспорт	4200	4234	816	1386
Градски електротранспорт	1423	1405	949	988

[1] Данните се отнасят само за платените пътувания от железопътния и автобусния транспорт.
[2] Данните са обобщени за речния и морския транспорт.

XX. ТУРИЗЪМ

Места за настаняване

Методологията, която се прилага при статистическото изследване, е в съответствие с Регламент № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма и Регламент № 1051/2011 на Европейската комисия за прилагане на Регламент № 692/2011 на Европейския парламент и на Съвета относно европейската статистика на туризма по отношение на структурата на отчетите за качеството и предаването на данните.

Обект на изучаване са всички категоризирани места за настаняване с над 10 легла, функционирали през съответния период - хотели, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване (вилни и туристически селища, хостели, къщи за гости, бунгала, почивни домове, хижи, частни квартири и апартаменти и др.).

При наблюдението на материалната база на туризма се събират данни за местата за настаняване по видове, реализираните нощувки в тях, пренощувалите лица, приходите от нощувки и др.

През 2021 г. в страната са функционирали 3 335 места за настаняване - хотели, мотели, хижи, къмпинги и други места за краткосрочно настаняване с над 10 легла.

Фиг. 1. Места за настаняване

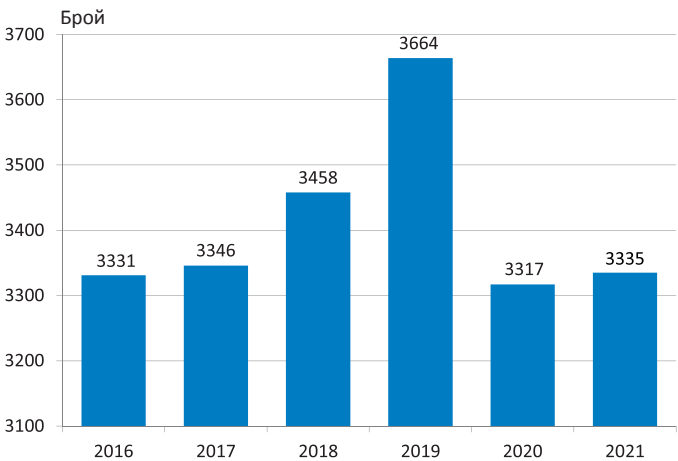

1. Места за настаняване[1]

	2018	2019	2020	2021
Места за настаняване - бр.	**3458**	**3664**	**3317**	**3335**
Легла - хил. бр.	335.6	341.5	281.7	304.2
Легладенонощия - хил. бр.	68223	69254	47573	57701
Използваемост на легладенонощията - %	39.3	39.2	25.2	30.5
Реализирани нощувки - хил. бр.	26845	27155	11968	17620
в т.ч. от чужденци	17749	17480	4656	7994
Приходи от нощувки - млн. лв.	1455.7	1521.9	645.5	1071.7
Хотели - бр.	**2102**	**2166**	**1960**	**1960**
Легла - хил. бр.	286.2	288.0	233.6	255.0
Легладенонощия - хил. бр.	58514	59241	39784	48560
Използваемост на легладенонощията - %	42.3	42.1	26.5	32.7
Реализирани нощувки - хил. бр.	24750	24923	10523	15889
в т.ч. от чужденци	17327	17033	4527	7818
Приходи от нощувки - млн. лв.	1407.0	1465.6	608.2	1021.9
Къмпинги - бр.	**10**	**14**	**14**	**12**
Легла - хил. бр.	0.7	0.9	0.7	1.0
Легладенонощия - хил. бр.	106	128	115	126
Използваемост на легладенонощията - %	60.0	59.2	63.8	67.5
Реализирани нощувки - хил. бр.	63	76	74	85
в т.ч. от чужденци	2	4	2	2
Приходи от нощувки - млн. лв.	0.5	0.8	0.5	0.7
Други места за краткосрочно настаняване - бр.	**1346**	**1484**	**1343**	**1363**
Легла - хил. бр.	48.7	52.6	47.4	48.2
Легладенонощия - хил. бр.	9603	9885	7674	9015
Използваемост на легладенонощията - %	21.2	21.8	17.9	18.3
Реализирани нощувки - хил. бр.	2032	2156	1371	1646
в т.ч. от чужденци	420	443	127	174
Приходи от нощувки - млн. лв.	48.2	55.5	36.8	49.1

[1] Функционирали през съответната година.

Реализирани нощувки

Общият брой на реализираните нощувки в местата за настаняване през 2021 г. в сравнение с 2020 г. се увеличава с 5 651.8 хил. (47.2%) до 17 620.3 хил.

Броят на реализираните нощувки от чужденци (7 993.8 хил.) във всички места за настаняване през 2021 г. се увеличава със 71.7% спрямо предходната година.

Почти всички чужденци - 97.5%, предпочитат да нощуват в хотели, докато в останалите места за настаняване (къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване) са нощували 2.5%.

Структурата на реализираните нощувки от чужденци през 2021 г. показва, че най-висок е относителният дял на нощувките в местата за настаняване с четири и пет звезди (75.9%), следван от тези с три звезди (17.9%) и с една и две звезди (6.2%).

Фиг. 2. Структура на реализираните нощувки в местата за настаняване през 2021 г. по категории

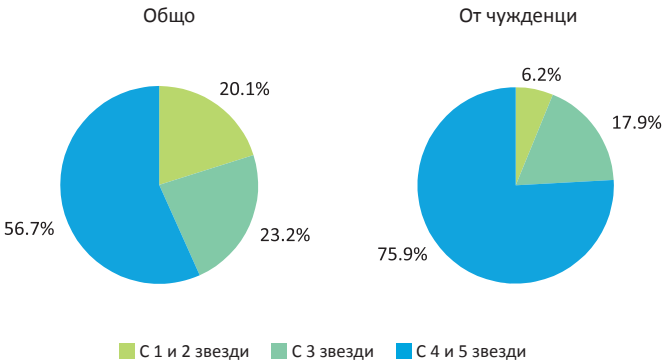

2. Реализирани нощувки от чужденци в местата за настаняване през 2021 г. по страни и категории

(Брой)

Страни	Общо	Категория на местата за настаняване			
		с 1 и 2 звезди	с 3 звезди	с 4 звезди	с 5 звезди
Общо	**7993767**	**499661**	**1430063**	**4822426**	**1241617**
ЕС	**6220952**	**312403**	**991600**	**4041253**	**875696**
Австрия	53993	3154	6749	31411	12679
Белгия	133636	6856	8380	87228	31172
Германия	957703	36119	102879	678384	140321
Гърция	88822	9552	26847	34335	18088
Дания	52687	2642	11938	29763	8344
Естония	54413	3170	8966	35077	7200
Ирландия	17232	2069	3439	7281	4443
Испания	36765	4144	7047	17409	8165
Италия	96736	9469	19649	46368	21250
Кипър	9403	994	1358	4728	2323
Латвия	29899	2330	5684	16885	5000
Литва	69046	5679	7819	45467	10081
Люксембург	10274	192	209	7718	2155
Малта	2617	506	468	1154	489
Нидерландия	107515	8942	12194	71290	15089
Полша	917931	36449	159438	612939	109105
Португалия	20865	2030	5348	10209	3278
Румъния	2685361	129112	428672	1768147	359430
Словакия	95108	5760	24508	52907	11933
Словения	12438	1498	3890	5496	1554
Унгария	73077	5598	17994	42040	7445
Финландия	8844	799	1200	4935	1910
Франция	166105	11507	34192	87493	32913
Хърватия	16768	1657	3343	9305	2463
Чехия	485417	20650	86880	323788	54099
Швеция	18297	1525	2509	9496	4767
Други европейски страни	**1121330**	**145347**	**318349**	**482961**	**174673**
Норвегия	8698	689	1454	4489	2066
Обединено кралство	94801	6658	15082	46343	26718
Република Северна Македония	52689	4921	11294	26050	10424
Руска федерация	190801	26810	38971	89077	35943
Сърбия	64583	9608	17203	26761	11011
Турция	128807	25722	25523	48670	28892
Украйна	555951	68855	205388	230131	51577
Швейцария	25000	2084	3434	11440	8042
Други страни	**262800**	**9688**	**20451**	**98875**	**133786**
Израел	151847	5130	11821	65411	69485
Съединени американски щати	106214	3854	7894	31285	63181
Япония	4739	704	736	2179	1120
Останал свят	**388685**	**32223**	**99663**	**199337**	**57462**

Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са разработени на основата на месечна информация, получавана от Министерството на вътрешните работи, и извадково изследване на Националния статистически институт сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, всички данни за пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България за периода януари - юни 2021 г. и септември - декември 2021 г. са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

Пътуванията на български граждани в чужбина през 2021 г. са 5 182.0 хиляди. В сравнение с 2020 г. пътуванията на българи в чужбина се увеличават с 30.4%.

През 2021 г. посещенията на чужденци в България са 7 188.4 хил., като с други цели са 55.9% от тях, с цел почивка и екскурзия - 32.1%, и със служебна цел - 12.0%. В сравнение с предходната година посещенията на чужденци в България се увеличават с 44.5%.

Фиг. 3. Пътувания на български граждани в чужбина и посещения на чужденци в България

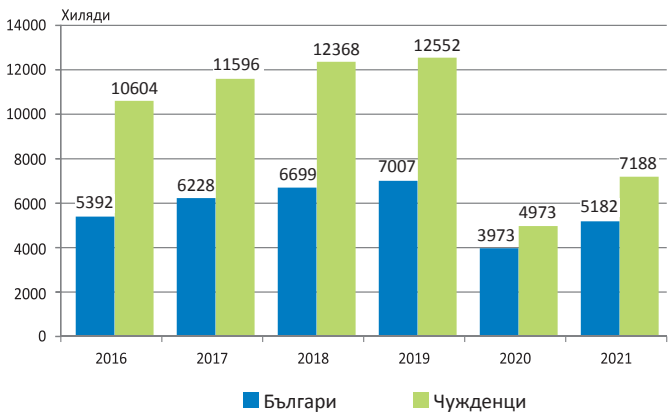

3. Пътувания на българи в чужбина и посещения на чужденци в България по страни

(Брой)

Страни	Пътувания на българи в чужбина		Посещения на чужденци в България	
	2020[1]	2021[2]	2020[3]	2021[4]
Общо	**3973009**	**5182042**	**4973356**	**7188363**
ЕС	**601221**	**700598**	**2577101**	**3531372**
Австрия	41143	36953	58120	123812
Белгия	21252	12285	62315	110703
Германия	54889	108517	330505	607953
Гърция	180115	264772	386012	344970
Дания	5433	7226	8216	24207
Ирландия	1639	1847	9341	10353
Испания	31349	3598	21009	33124
Италия	24839	34389	50584	75581
Кипър	1470	1154	5871	7909
Малта	692	335	1352	2056
Нидерландия	11823	9937	67451	135454
Полша	11683	10170	193489	286257
Португалия	3090	2404	5242	9876
Румъния	91379	117292	982517	1269847
Словакия	8423	6218	12353	34379
Словения	5394	2464	3899	6077
Унгария	10154	20641	40549	52696
Финландия	954	775	2994	6075
Франция	34875	20888	96126	166225
Хърватия	5425	15608	14273	19582
Чехия	20222	20230	63039	127955
Швеция	4692	1831	14269	31397
Други страни от ЕС	2250	1064	16307	44884
Други европейски страни	**455515**	**509415**	**2142769**	**3002154**
Норвегия	1276	627	3252	8757
Обединено кралство	28036	12961	131268	76124
Република Северна Македония	71705	52493	287371	341829
Руска федерация	6474	4268	46565	134971
Сърбия	95928	86001	415680	429405
Турция	244489	347221	1039721	1522190
Украйна	2554	2013	204249	467323
Швейцария	5053	3831	14663	21555
Други страни	**6478**	**3825**	**84324**	**114526**
Израел	2626	1557	54196	54342
Канада	1316	356	2945	5660
Съединени американски щати	2536	1912	27183	54524
Останал свят	**19163**	**25584**	**300430**	**540311**

[1] Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, данните за пътуванията на български граждани в чужбина по държави са за периода януари - март 2020 г. За периода **април - декември 2020 г.** данните включват само **общия брой пътувания** на българите и са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

[2] Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, данните за пътуванията на български граждани в чужбина по цел на посещението и държави са за месеците **юли** и **август 2021 г**. През останалите месеци данните включват само **общия брой пътувания** на българите и са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

[3] Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, всички данни за посещения на чужденци в България за периода **април - декември 2020 г.** са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

[4] Във връзка с епидемичната обстановка, свързана с разпространението на COVID-19 в Република България и временното преустановяване на провеждането на изследването на граничните пунктове, всички данни за посещения на чужденци в България за периодите **януари - юни 2021 г.** и **септември - декември 2021 г.** са предоставени от Министерството на вътрешните работи.

XXI. ГОРСКО СТОПАНСТВО

Обща горска площ

Общата горска площ включва залесени площи, земи за залесяване и недървопроизводителни земи.

Широколистните високостеблени гори включват дървесни видове, които се стопанисват по начин, запазващ семенния им произход, със съчетаване на естествено и изкуствено възобновяване.

Широколистните нискостеблени гори включват същите дървесни видове като широколистните високостеблени, но имат издънков произход (израстват от издънки) и се стопанисват по начин, запазващ тяхното биологично разнообразие и издънково възпроизводство (в т.ч. насажденията от бяла акация).

Залесена горска площ е тази, която е обрасла или засадена с горски дървета и храсти. Включва естествени насаждения, редини и склопени, несклопени и изредени култури.

Данните за извършеното залесяване са установени при инвентаризацията на горските култури.

Залесяване в зрели невъзобновени гори е извършване на залесителни мероприятия в зрели гори (на възраст за главна сеч), при които естественото възобновяване е незадоволително.

Попълване на редини е залесяването на площи с малък брой дървета на единица площ (редини).

Попълване на култури е залесяване в изкуствено създадени гори до 3-годишна възраст за възстановяване на изсъхналите (загубените) фиданки.

Под отглеждане на културите се разбира извършване на мероприятия при култури до 3-годишна възраст, подобряващи растежа и устойчивостта на културата (изсичане на издънки, окопаване, премахване на конкурентна растителност и др.).

Фиг. 1. Обща горска площ по видове гори

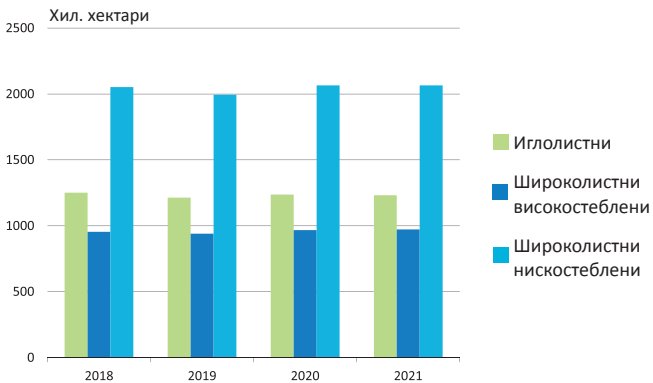

1. Горска площ[1]

(Хил.хектари)

	2018	2019	2020	2021
Площ по видове гори	**4257**	**4149**	**4270**	**4269**
Иглолистни	1251	1214	1237	1232
Широколистни	3006	2935	3033	3037
Високостеблени	954	940	967	972
Нискостеблени	2052	1995	2066	2065
В т.ч. залесена горска площ[2]	**3893**	**3789**	**3603**	**3921**
Иглолистни	1122	1088	1117	1115
Широколистни	2770	2701	2801	2806
Високостеблени	895	882	911	913
Нискостеблени	1875	1818	1890	1893

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.
[2] С площта на клека.

2. Лесокултурни дейности[1]

(Хектари)

	2018	2019	2020	2021
Подготовка на почвата за залесяване	1278	1465	1613	1508
Залесяване	1503	1529	1760	1645
Ново залесяване	853	695	999	957
В зрели невъзобновени насаждения	612	790	714	605
Попълване на редини	36	43	46	77
Създаване на интензивни култури	651	574	677	535
Попълване на култури	694	488	482	625
Отглеждане на култури	10987	11569	10094	9432

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.

Стопанисване на горите

Отгледна сеч е сечта в млади и средновъзрастни насаждения с оглед регулиране на техния видов състав, подобряване на растежните условия и качествата на произвежданата дървесина.

Санитарна сеч е изсичане на сухи, ветроломни или снеголомни дървета и храсти с цел предпазване на насажденията от каламитети и заболявания.

Подпомагане на естественото възобновяване е провеждане на мероприятия, улесняващи естественото възпроизводство на горите - семенно или издънково.

Фиг. 2. Площ с проведена сеч по видове

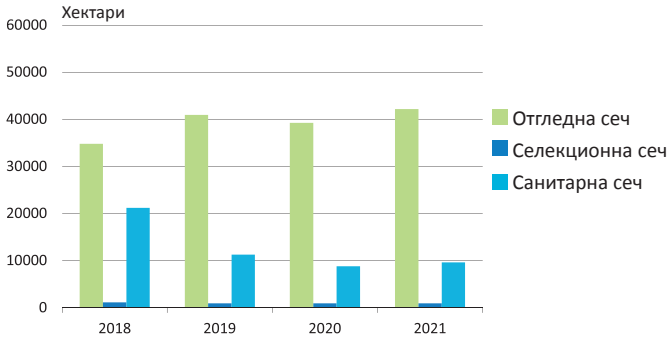

Фиг. 3. Подпомагане на естественото възобновяване на горите

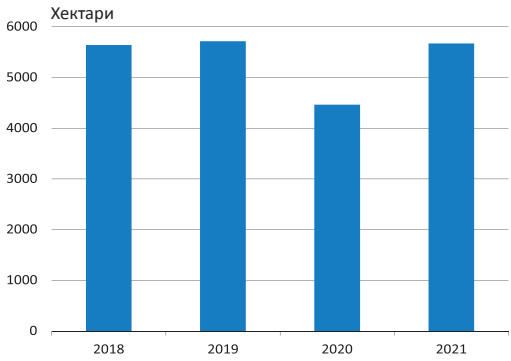

3. Стопанисване на горите[1]

(Хектари)

	2018	2019	2020	2021
Отгледна сеч	34821	40924	39270	42189
Иглолистни	14007	18482	21048	21200
Широколистни високостеблени	14048	14256	11302	12875
Издънкови	6766	8186	6920	8112
Селекционна сеч	1154	925	941	944
Иглолистни	238	276	354	326
Широколистни високостеблени	640	380	326	467
Издънкови	276	269	261	151
Санитарна сеч	21225	11291	8823	9620
Иглолистни	18174	8876	6658	7619
Широколистни високостеблени	1003	1000	941	666
Издънкови	2048	1415	1224	1335
Кастрене	1507	1546	1636	1209
Подпомагане на естественото възобновяване	5640	5713	4463	5668
в т.ч. изсичане на подлес	4355	4253	3322	4045
Маркиран лесосечен фонд	131536	134861	118844	109856
Иглолистни	57184	57703	51729	46735
Широколистни високостеблени	30529	32577	27052	26174
Издънкови	43823	44581	40063	36946

4. Горско семепроизводство[1]

(Килограми)

	2018	2019	2020	2021
Бране на иглолистни шишарки	5427	14938	6406	2977
Събиране и добив на семена	43732	33076	34097	42155
Иглолистни видове	120	670	460	353
Широколистни видове	43720	33009	34051	41802
от тях дъбов жълъд	36144	30808	32043	39978

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.

Добита дървесина

Данните включват общо добитата дървесина: от промишлен дърводобив, за местното население, суха и паднала маса и дървесина от изведени санитарни сечи в държавни, общински и частни гори.

Фиг. 4. Добита дървесина

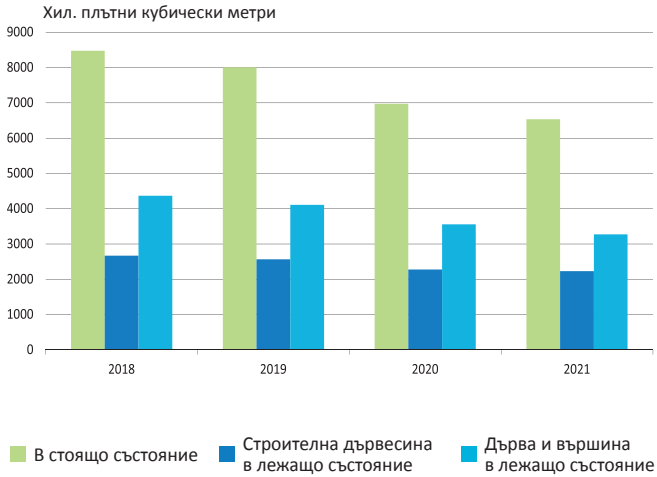

5. Добита дървесина по видове гори[1]

(Хил. плътни кубически метри)

	2018	2019	2020	2021
	Общо			
В стоящо (на корен) състояние	8476	8007	6972	6536
В лежащо (отсечено) състояние	7034	6671	5829	5506
Строителна дървесина	2666	2565	2275	2232
Дърва и вършина	4368	4106	3554	3274
	Иглолистни			
В стоящо (на корен) състояние	4435	3910	3537	3017
В лежащо (отсечено) състояние	3474	3079	2836	2401
Строителна дървесина	1928	1813	1667	1576
Дърва и вършина	1546	1266	1169	825
	Широколистни			
В стоящо (на корен) състояние	4041	4097	3435	3519
В лежащо (отсечено) състояние	3560	3592	2993	3105
Строителна дървесина	738	752	608	656
Дърва и вършина	2822	2840	2385	2449
Високостеблен бук				
В стоящо (на корен) състояние	807	778	683	647
В лежащо (отсечено) състояние	713	687	583	563
Строителна дървесина	153	145	123	120
Дърва и вършина	559	542	460	444
Високостеблен дъб				
В стоящо (на корен) състояние	198	177	175	202
В лежащо (отсечено) състояние	170	154	150	172
Строителна дървесина	34	33	29	35
Дърва и вършина	135	121	123	137
Други широколистни високостеблени				
В стоящо (на корен) състояние	611	642	513	544
В лежащо (отсечено) състояние	548	566	453	490
Строителна дървесина	246	261	208	238
Дърва и вършина	301	304	244	253
Нискостеблени				
В стоящо (на корен) състояние	2556	2423	2064	2125
В лежащо (отсечено) състояние	2259	2129	1807	1877
Строителна дървесина	320	304	248	263
Дърва и вършина	1939	1825	1558	1615

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.

Дивеч

Броят на видовете дивеч в България се установява ежегодно чрез таксация, която се извършва в държавните ловностопански райони, стопанисвани от държавните горски и ловни стопанства, и в предоставените ловностопански райони, стопанисвани от ловните сдружения. Таксацията представлява преброяване на дивеча по вид, пол, възраст и брой на определена територия на дивечопригодната площ. Тя се извършва с помощта на таксационни формуляри, които се попълват за съответния район от стопанисващите дивеча. В Изпълнителната агенция по горите се води регистър на национално ниво за извършената пролетна таксация по години.

Фиг. 5. Дребен дивеч

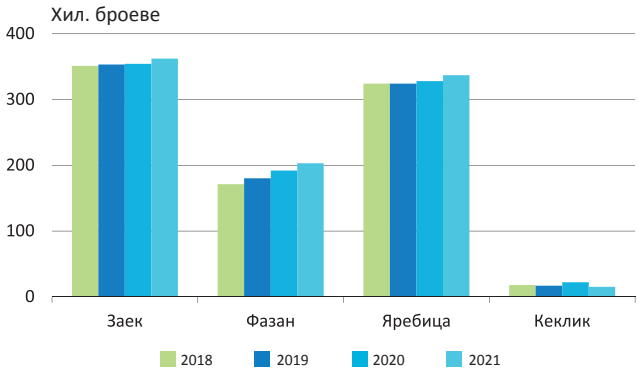

Фиг. 6. Хищници

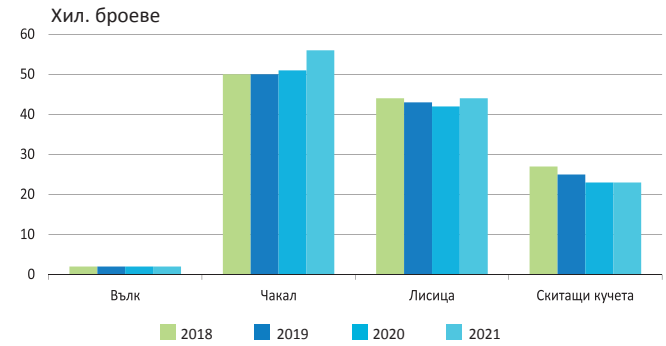

6. Дивеч[1]

(Брой)

	2018	2019	2020	2021
	Едър дивеч			
Благороден елен	29585	31227	31406	32819
Елен лопатар	9421	9761	10312	10523
Сърна	116697	121136	123850	125523
Дива свиня	100065	97690	50397	40134
Дива коза	2267	2505	2657	2949
Муфлон	4274	4415	4680	4652
Мечка	943	1003	1011	995
Тибетски як	20	20	19	16
Зубър	36	48	62	65
Глухар	3229	3303	3233	3510
	Дребен дивеч			
Заек	351855	353264	354124	362455
Фазан	171871	180545	192596	203937
Яребица	324257	324923	328581	337199
Кеклик	18830	17601	22227	15906
	Хищници			
Вълк	2649	2824	2586	2712
Чакал	50289	50800	51303	56436
Лисица	44119	43477	42621	44235
Скитащи кучета	27005	25264	23302	23193

[1] Източник: Изпълнителна агенция по горите.

XXII. СЕЛСКО СТОПАНСТВО

Използвана земеделска площ и обработваема земя

Данните за площите, заети със земеделски култури, както и за използваната земеделска площ и обработваемата земя, са резултат от наблюдението за заетостта и използването на територията на България на базата на териториална извадка. Наблюдението се провежда в периода май - юли и се реализира върху цялата територия на България. Изследва се заетостта и използването на земята върху около 110 хил. точки, групирани в 3 123 сегмента. При всяко минаване на терена се наблюдават едни и същи точки в едни и същи сегменти.

Фиг. 1. Структура на използваната земеделска площ

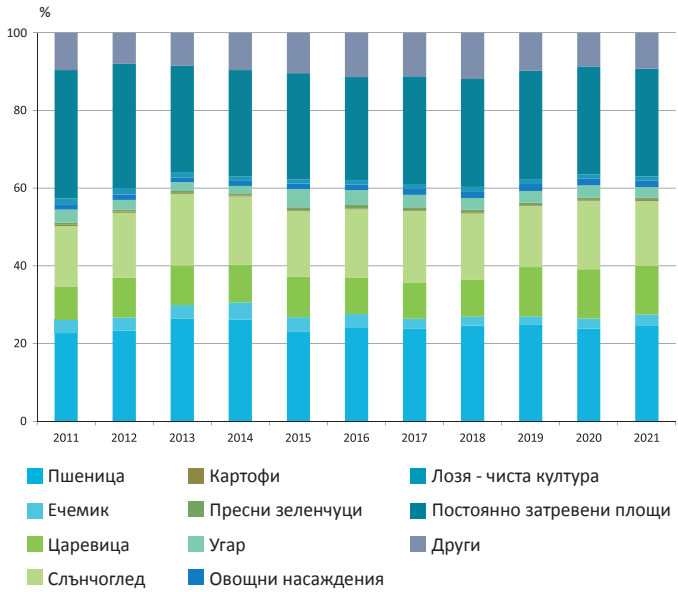

1. Обработваема земя и използвана земеделска площ[1,2,3]

(Хектари)

	2018	2019	2020	2021
Обработваема земя	**3463370**	**3461615**	**3477514**	**3486748**
Пшеница	1237736	1250478	1203964	1247453
Ечемик	115773	112264	131340	139109
Ръж и тритикале	29767	28163	25875	35053
Овес	16886	13866	11386	10421
Царевица	478354	641555	642373	633735
Други житни	24641	26352	22757	21903
Слънчоглед	859910	789604	888200	840185
Тютюн	8668	4849	5440	3015
Други маслодайни култури	203397	158305	120055	142838
Други индустриални култури	46640	57878	65209	64261
Картофи	14611	11177	11524	12363
Фасул, грах и други варива	103445	42167	24989	30584
Пресни зеленчуци	35483	35627	25705	31015
Окопни и други едногодишни фуражи	18152	13859	8345	8115
Ливади засети с бобови	112702	117708	119134	119942
Ливади засети с житни	5917	6625	8152	7345
Угар	149683	149636	161565	137707
Оранжерии	1606	1503	1502	1704
Използвана земеделска площ	**5030276**	**5037470**	**5047252**	**5046597**
Семейни градини	14836	14636	14231	13728
Овощни насаждения	88829	90221	91339	90261
Лозя - чиста култура	53787	53005	51356	50252
Смесени трайни насаждения	8312	7813	7120	6820
Разсадници	2100	1699	1703	1709
Общо трайни насаждения	153029	152738	151518	149042
Постоянно затревени площи и ливади - овощни градини	1399041	1408481	1403988	1397079
Площ със селскостопанско предназначение	**5226194**	**5222925**	**5227902**	**5227350**

[1] Източник: Министерство на земеделието.
[2] Данните са от наблюдението за заетостта и използването на територията на България (БАНСИК).
[3] От 2010 г. съгласно Регламент (ЕО) № 1166/2009 разсадниците се отнасят в категорията „трайни насаждения".

Производство от земеделски култури

Данните за производството от основни селскостопански култури са резултат от наблюдението за определяне на добивите от полски култури и от наблюдението за производството на зеленчуци през 2021 година. Анкетите се провеждат през ноември чрез интервюиране на земеделските стопани. В общото производство на зеленчуците се включва производството от открити площи и оранжерии.

Фиг. 2. Структура на производството на основни култури през 2021 г. по статистически райони

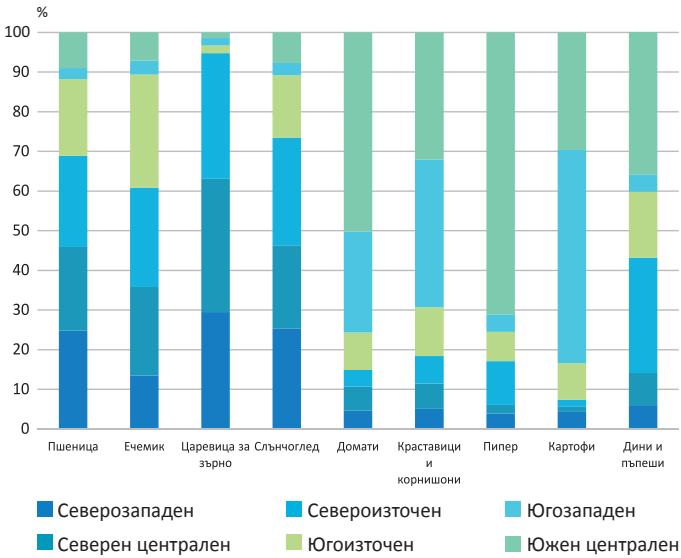

2. Реколтирани площи, производство и средни добиви от основни земеделски култури[1]

Култури	Реколтирани площи - ха		Производство - хил. т		Средни добиви - кг/ха	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Пшеница	1200580	1206187	4714	7119	3927	5902
Ечемик	130959	126310	550	683	4199	5411
Царевица за зърно	583050	573023	2977	3376	5105	5892
Слънчоглед	823061	836469	1726	1989	2097	2378

[1] Източник: Министерство на земеделието.

3. Площи, производство и средни добиви от зеленчукови култури, картофи, дини и пъпеши[1]

Култури	Площи[2] - ха		Производство[3] - т		Средни добиви[4] - кг/ха	
	2020	2021	2020	2021	2020	2021
Домати	2586	2427	115790	116418	26881	23650
Краставици и корнишони	696	588	53636	53682	16865	16197
Пипер	2597	2866	50992	61576	18221	19906
Картофи	9946	10902	192331	195639	19338	17944
Дини и пъпеши	6663	7699	112704	136545	16915	17732

[1] Източник: Министерство на земеделието.
[2] Реколтирани площи, без площта на оранжериите.
[3] Вкл. оранжерийното производство.
[4] Средните добиви са без оранжерийните.

Селскостопански животни и птици

Информацията за броя на селскостопанските животни в България е в резултат на проведена специализирана анкета. Получени са статистически данни за броя на селскостопанските животни по видове и категории, количеството произведено мляко и реализацията му по направления, продадените и закланите животни в стопанствата и основна информация за структурата на животновъдството. Анкетата е осъществена чрез интервю с ръководителите на животновъдните стопанства.

Информацията за броя на птиците и за производството на продукти от тях е получена от специализирана анкета за птицевъдството. Изчерпателно се анкетират всички големи птицевъдни стопанства. Получените резултати се допълват с информация за малките птицевъдни структури, получена от дребни животновъдни стопанства, определени чрез извадка.

Фиг. 3. Структура на животновъдството по статистически райони към 1.11.2021 г.

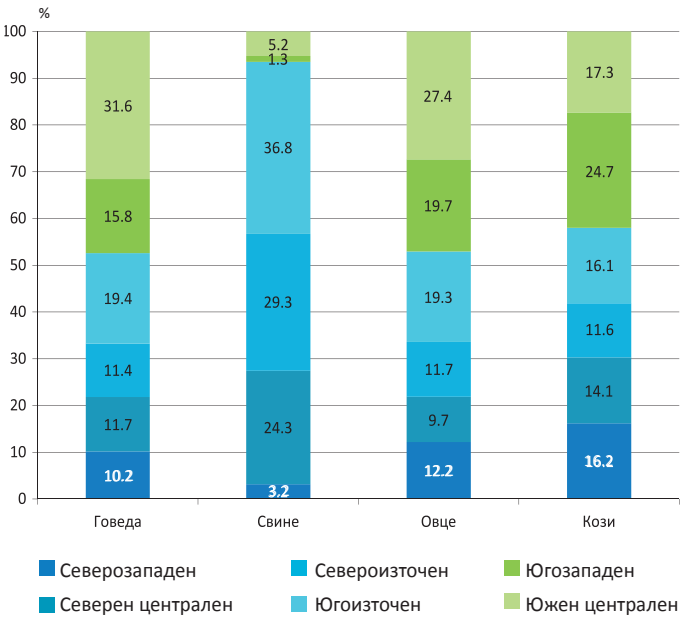

4. Селскостопански животни по вид към 1.11.[1]

(Хил. броеве)

Видове животни	2018	2019	2020	2021
Говеда	526.5	510.5	568.7	589.5
в т.ч. крави	340.8	331.4	367.5	381.4
Биволи	15.6	16.7	20.2	21.7
в т.ч. биволици	10.3	11.5	14.1	15.4
Свине	650.5	491.8	592.1	694.7
в т.ч. основни свине-майки	51.5	37.3	46.5	54.4
Овце	1350	1281	1307.8	1199.5
в т.ч. овце-майки	1119.9	1074.6	1105.8	1013.2
Кози	271.7	228.5	253.4	215.0
в т.ч. кози-майки	231.2	193.9	207.7	179.8
Птици - общо	15519.0	15565.0	13964.0	14168.0
в т.ч. кокошки носачки и ярки	6951.0	7107.0	7062.0	6659.0

5. Стопанства и селскостопански животни по вид на 1.11.2021 г.[1]

	Стопанства - хил. бр.	Селскостопански животни	
		хил. бр.	средно на едно стопанство - бр.
Говеда	25.5	589.5	23.1
в това число:			
Крави	24.0	381.4	15.9
Телета до 1 година	12.5	118.4	9.5
Биволи	0.6	21.7	38.4
в т.ч. биволици	0.5	15.4	33.5
Свине	1.5	694.7	449.9
в т.ч. свине-майки	0.3	54.3	187.4
Овце	19.3	1199.5	62.0
в т.ч. овце-майки	18.9	1013.2	53.6
Кози	9.2	215.0	23.4
в т.ч. кози-майки	9.1	179.8	19.8

[1] Източник: Министерство на земеделието.

Икономически сметки за селското стопанство

Икономическите сметки за селското стопанство (данни на НСИ) са сателитни на националните сметки.

Продукцията от отрасъл „Селско стопанство“ представлява стойността на всички произведени стоки и услуги от единиците със селскостопанска дейност, в т.ч. и от домакинствата. Данните се отнасят за крайната продукция, която не включва вътрешния оборот (стоките и услугите, произведени и потребени в самото стопанство през отчетния период). От 2007 г. информацията включва и субсидиите от националния бюджет и бюджета на ЕС.

Основна цел на разработването на икономическите сметки е изчисляването на нетния предприемачески доход, който дава представа за състоянието и тенденциите в развитието на отрасъл „Селско стопанство“.

Фиг. 4. Структура на крайната продукция по текущи цени

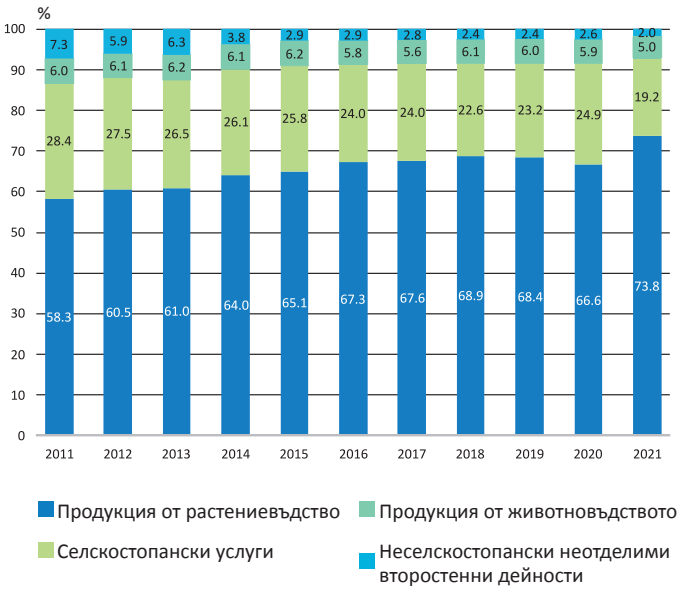

6. Икономически сметки за селското стопанство - крайна продукция по текущи цени[1]

(Млн. левове)

Показатели	2018	2019	2020	2021[1]
Зърнени култури	2823.6	2933.3	2608.5	4200.3
Технически култури	1742.4	1675.8	1667.0	2459.0
Фуражни култури	176.8	143.3	131.2	150.4
Зеленчуци	420.0	426.2	373.8	352.6
Картофи	100.1	86.0	73.1	61.3
Плодове	336.8	333.6	343.5	426.2
Вино	.	.	.	.
Други растениевъдни култури	37.2	35.4	40.9	41.8
Продукция от растениевъдството	5636.9	5633.6	5238.0	7691.6
Селскостопански животни	894.1	963.2	988.2	987.5
Продукти от животновъдството	957.4	946.9	973.8	1013.0
Продукция от животновъдството	1851.5	1910.1	1962.0	2000.5
Селскостопански стоки	7488.4	7543.7	7200.0	9692.1
Селскостопански услуги	501.7	492.2	462.0	522.3
Продукция от селското стопанство	7990.1	8035.9	7662.0	10214.4
Неселскостопански неотделими второстепенни дейности	192.7	198.9	204.1	207.3
Продукция от отрасъл „Селско стопанство"	8182.8	8234.8	7866.1	10421.7
Междинно потребление	4794.2	4777.4	4446.6	5474.0
Брутна добавена стойност по базисни цени	3388.6	3457.4	3419.5	4947.7
Потребление на основен капитал	903.7	910.5	922.6	1034.9
Нетна добавена стойност по базисни цени	2484.9	2546.9	2496.9	3912.8
Доход по фактори	4566.8	4754.3	4775.2	6095.3
Нетен оперирацщ излишък (смесен доход)	3600.6	3688.8	3663.7	4869.6
Нетен предприемачески доход	2419.8	2477.2	2408.3	3439.2

[1] Данните за 2021 г. са прогнозни.

XXIII. ОКОЛНА СРЕДА

Статистиката на околната среда предоставя информация за състоянието и промените в условията на околната среда и въздействието на човешките дейности върху нея, както и информация за социалните действия и икономическите мерки, които обществото предприема, за да избегне или смекчи това въздействие и да възстанови и поддържа капацитета ѝ.

Сметките за околната среда са статистическа система, обединяваща икономическа и екологична информация в обща рамка за измерване на приноса на околната среда към икономиката и въздействието на икономиката върху околната среда. Те организират данни за околната среда от много области, използвайки същите концепции и терминология като националните сметки. В този смисъл те се явяват сателитни сметки към националните сметки, чрез които могат да бъдат подложени на анализ и оценка различни аспекти на икономиката.

Емисии на вредни вещества

Емисия представлява изпускането на вредни вещества (замърсители) в атмосферния въздух.

Емисиите в атмосферата са пряк резултат от стопанската активност в страната. Размерът на емитираните вредни вещества зависи както от количеството на употребените горива и произведената продукция, така и от равнището на използваните технологии.

Емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух са изчислени въз основа на данни от специализирано статистическо изследване на Националния статистически институт и информация от Изпълнителната агенция по околна среда към Министерството на околната среда и водите. Емисиите са определени по разчетен метод на базата на следните показатели: консумирано гориво, съдържание на сяра, топлотворна способност, количество произведена продукция и вложени суровини, както и емисионни фактори за съответните замърсители.

Най-общата характеристика на връзката „икономика - околна среда“ се съдържа в показателя „емисия на единица брутен вътрешен продукт“. Отнесени към произведения БВП, емисиите характеризират неговата ресурсоемкост (енергоемкост) и структура. Големият разход на енергия за производството на единица БВП се съпътства и с големи емисии на единица БВП и обратното.

На фиг. 1 е представена тенденцията на емисиите на серен диоксид и тренда на БВП (в долари по текущи цени).

Фиг. 1. Емисии на серен диоксид и БВП

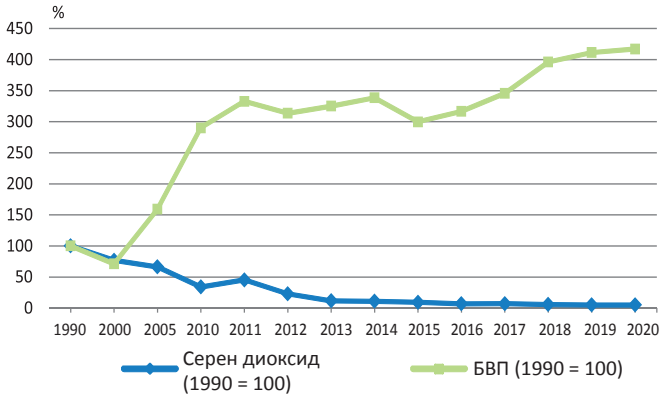

1. Емисии на вредни вещества в атмосферата[1,2]

(Хил. тонове)

	Серни окиси	Азотни окиси	Неметанови летливи органични съединения	Метан	Въглероден окис	Въглероден двуокис	Двуазотен окис	Амоняк
	2018							
Общо	**84**	**87**	**65**	**243**	**244**	**43616**	**16**	**43**
Индустриални горивни процеси	41	20	0	3	3	28424	1	0
Производствени процеси	38	8	21	45	23	4839	0	1
Други източници[3]	5	59	43	195	217	10353	15	41
	2019							
Общо	**73**	**82**	**65**	**233**	**228**	**42256**	**16**	**42**
Индустриални горивни процеси	38	16	1	3	7	27227	1	0
Производствени процеси	30	7	23	42	22	4558	0	1
Други източници[3]	4	59	42	188	199	10471	15	40
	2020							
Общо	**70**	**79**	**65**	**229**	**234**	**36967**	**16**	**43**
Индустриални горивни процеси	29	15	1	3	6	22856	1	0
Производствени процеси	37	7	21	38	21	4167	0	2
Други източници[3]	4	57	43	189	206	9944	15	41

[1] Поради извършени закръгления някои числа превишават или не изчерпват съставните им.
[2] Съгласно последното издание на ръководството на EMEP/EEA Guidebook 2019.
[3] Включени са данни за емисиите от автотранспорта, селското стопанство и бита.

Води

Статистиката на водите предоставя информация за отделните части на водния цикъл в количествен аспект (водовземане, използване, отпадъчни води), водната инфраструктура, пречиствателните станции за питейни води, селищните пречиствателни станции за отпадъчни води (СПСОВ). Обхватът на статистиката на водите включва дружествата, предоставящи услуги по доставка и отвеждане на води (ВиК, оператори на СПСОВ и напоителни системи), и ползватели на вода.

Данните за водите са получени въз основа на годишните статистически изследвания „Обществено водоснабдяване, канализация и пречистване“, „Водоснабдяване чрез напоителни системи“ (изчерпателни) и „Водопотребление“ (обект на изучаване са икономическите единици, ползвали над 36 хил. куб. м вода годишно (около 4.1 куб. м на час). Не се наблюдава водовземането от физически лица.

Представените резултати са изчислени на базата на отчетените статистически данни, пропорции и оценки. Методологията ползва и принципи от Ръководството за събиране на данни за водите за Обединения въпросник на ОИСР/Евростат „Вътрешни води“.

Делът на населението с услуги по отвеждане и пречистване на отпадъчни води дава общ преглед за развитието на инфраструктурата и опазването на околната среда.

Фиг. 2. Основни показатели за водните услуги на населението

2. Иззета, използвана и отпадъчна вода

(Млн. куб. м/г.)

	2016	2017	2018	2019	2020
Иззета прясна вода - бруто	**5689**	**5658**	**5425**	**5421**	**5077**
Повърхностни водоизточници	5128	5076	4859	4860	4515
в т.ч. от язовири	2222	2279	2090	2010	1686
Подземни водоизточници	561	582	566	562	561
Иззета непрясна вода - бруто	0	0	10	4	36
Използвана вода по икономически дейности - общо	**4721**	**4732**	**4647**	**4579**	**4310**
Селско и горско стопанство	355	307	312	327	336
в т.ч. за напояване	306	255	258	267	274
Индустрия	4041	4091	3995	3928	3650
в т.ч. за охлаждане в енергетиката	3681	3704	3627	3552	3322
Услуги	67	78	87	73	66
Домакинства	257	257	253	251	257
Общо отведени отпадъчни води във водни обекти	**803**	**768**	**772**	**715**	**712**
в т.ч. от пречиствателни станции (селищни и други)	603	582	587	533	532
Отведени във водни обекти води от охлаждане	**3625**	**3719**	**3613**	**3480**	**3259**

Водата има ключово значение за нормалното функциониране на човека. На фиг. 3 е представено количеството вода (средно на човек дневно), доставена от общественото водоснабдяване до домакинствата. Не се включва доставената вода от общественото водоснабдяване за други потребители, общите загуби на вода (вкл. незаконно използване - кражби на вода) и подадената за технологични и противопожарни цели.

Фиг. 3. Използвана питейна вода от домакинствата от общественото водоснабдяване (ВиК) средно на човек

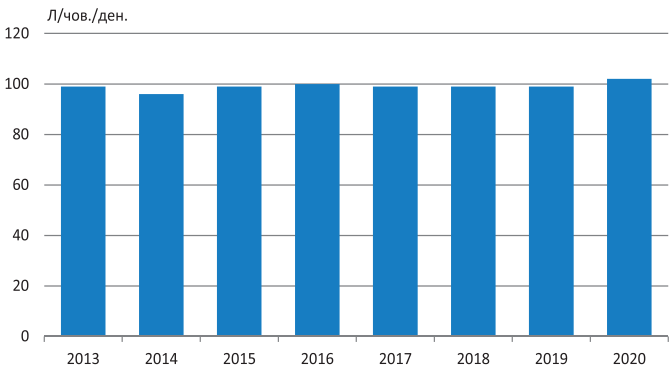

Отпадъци

Статистиката на отпадъците обхваща отпадъците от икономическата дейност и битовите отпадъци.

Отпадъците от икономическата дейност са тези, образувани в резултат на всички икономически дейности в страната.

Най-много отпадъци в България са образувани през 2018 г. - 126 138 159 тона. През годините се запазва съотношението между опасни и неопасни отпадъци - съответно 11 и 89% от общото количество образувани отпадъци в страната.

3. Образувани отпадъци от икономическа дейност по отрасли и вид

(Тонове)

	2017	2018	2019	2020*
Неопасни отпадъци - общо	**108304466**	**112824785**	**109654456**	**68081199**
Селско, горско и рибно стопанство	383111	308579	905486	2301030
Добивна промишленост	90493368	93652304	93378455	45614924
Преработваща промишленост	4216474	2469441	3775959	7201057
Производство и разпределение на енергия и горива	9735756	12977671	8401654	4436492
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци	1661565	2714341	1570361	3422800
Събиране, пречистване и доставяне на води	172399	173140	229137	190485
Събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води	251	24	53	4497
Събиране и обезвреждане на отпадъци; рециклиране на материали	709022	2515674	1159292	3025669
Възстановяване и други услуги по управление на отпадъци	779893	25503	181879	202149
Строителство	559309	192964	406890	1753056
Услуги	1254883	509486	1215650	3351841
Опасни отпадъци - общо	**14011426**	**13313374**	**13493848**	**13863967**
Селско, горско и рибно стопанство	134	181	4923	6334
Добивна промишленост	13826223	13216848	13119359	13294154
Преработваща промишленост	154414	73228	317471	352386
Производство и разпределение на енергия и горива	1485	1502	2045	3580
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци	17004	10640	12616	3287
Събиране, пречистване и доставяне на води	551	456	180	72
Събиране, отвеждане и пречистване на отпадъчни води	-	-	-	-
Събиране и обезвреждане на отпадъци; рециклиране на материали	16436	10070	12197	3197
Възстановяване и други услуги по управление на отпадъци	17	113	240	18
Строителство	200	222	998	20478
Услуги	11966	10754	36436	183748

Фиг. 4. Образувани производствени и опасни отпадъци по вид общо за страната[1,2]

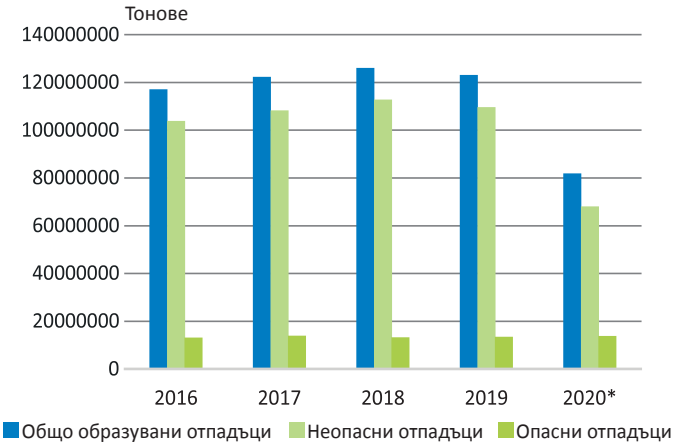

[1] Съгласно списъка на отпадъците в Регламент (ЕО) № 2150/2002 относно статистиката на отпадъците.
[2] Източник на данни: Изпълнителна агенция по околна среда (МОСВ). Изследването се основава на „Списък на отпадъците" (МОСВ - Наредба № 2 от 27.07.2014 г.).

Битови са отпадъците, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, в административни, социални и обществени сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговски обекти и съпътстващи производството занаятчийски дейности, обекти за отдих и забавления, когато нямат характер на опасни отпадъци и в същото време тяхното количество или състав не пречи на третирането им съвместно с битовите.

Информацията за отпадъците се осигурява чрез специализирани статистически изследвания на НСИ и административни данни от Изпълнителната агенция по околна среда, като се включва и оценка.

Делът на обслужваното население от системата за сметосъбиране продължава да се увеличава, като през 2020 г. достига 99.84% (за сравнение през 2019 г. е 99.79%). Трайно се запазва тенденцията към обслужване на почти всички населени места с изключение на някои труднодостъпни селища.

Фиг. 5. Дял на обслужваното население от системи за организирано сметосъбиране

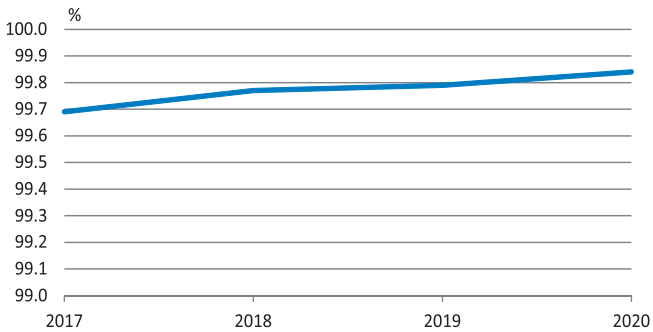

„Образувани битови отпадъци“ е обобщен показател, който се изчислява като сума от количествата битови отпадъци: (1) събрани чрез системи с организирано сметосъбиране, (2) събрани чрез други системи, различни от тези с организирано сметосъбиране (предимно рециклируеми материали, като метал, хартия, пластмаса и др., които се събират на специализирани за целта площадки и впоследствие се предават директно за рециклиране), и (3) статистическа оценка на образуваните отпадъци от населението, необхванато от системи с организирано сметосъбиране. Количеството образувани битови отпадъци от 2018 до 2020 г. запазва нивото си, като през 2020 г. се оценява на 2 826 хил. тона.

4. Битови отпадъци[1,2,3,4,5]

	2017	2018	2019	2020
Общо образувани битови отпадъци - хил. т	**3080**	**2862**	**2838**	**2826**
Директно депонирани битови отпадъци - хил. т	1142	834	849	847
Предадени за предварително третиране битови отпадъци - хил. т	1789	1813	1788	1777
Предадени за рециклиране битови отпадъци - хил. т	148.7	214.6	184.1	182.7
Образувани битови отпадъци на човек от населението - кг/чов./г.	435	407	407	408
Населени места - бр.	4642	4698	4723	4727
Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране - %	99.7	99.8	99.8	99.8
Депа и инсталации за третиране на битови отпадъци - бр.	104	72	69	73

[1] При изчислението на третираните отпадъци за 2019 и 2020 г. не са включени отпадъците от община Кюстендил.

[2] Липсват данни за третираните отпадъци на община Кюстендил за 2019 и 2020 г.

[3] Данните за третираните отпадъци за 2019 г. са ревизирани.

[4] Данните за генерираните отпадъци за 2020 г. са предварителни и са резултат от статистическа оценка.

[5] Данни към 15.02.2022 г.

Нормата на натрупване на битовите отпадъци или образуваните битови отпадъци на човек представлява количеството образувани битови отпадъци на национално ниво, разделено на средногодишното население за съответната година. Тя показва натиска върху околната среда.

Количеството на образуваните отпадъци на човек в периода 2018 - 2019 г. остава почти непроменено, като за 2020 г. се равнява на 408 кг средно на човек.

Фиг. 6. Образувани битови отпадъци на човек от населението

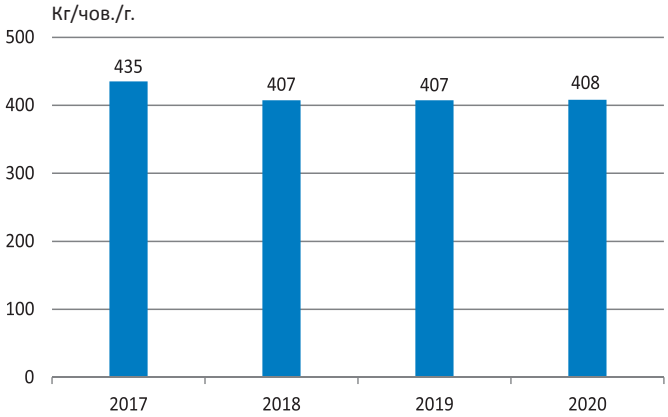

Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

Статистиката за разходите за опазване и възстановяване на околната среда определя количествено ресурсите, отделени за опазване на околната среда от местните икономически единици. В тях се включват всички дейности и действия, чиято основна цел е предотвратяване, намаляване и отстраняване на замърсяването, както и всяко друго влошаване и загуба на качествата на околната среда. Разходите се извършват по направления: за отвеждане и пречистване на отпадъчни води, опазване на въздуха, горите, почвите и биологичното разнообразие, събиране, третиране и обезвреждане на отпадъци и други.

Източник на данните за разходите за опазване и възстановяване на околната среда е статистическо изследване. Изучаването на съвкупността на статистическото изследване съчетава два подхода - изчерпателно и извадково наблюдение. Изследването е изчерпателно за статистическите единици, за които предварително е известно, че са извършили разходи за околната среда. Останалата част от статистическата съвкупност се обхваща чрез случайна извадка, представителна на национално ниво по групи икономически дейности според броя на заетите (над 10 заети), която се обработва и допълва на базата на оценка за осигуряване на представителност на национално ниво, включително на качеството им.

Основен критерий за предприетите от обществото и държавата мерки за намаляване на натиска върху околната среда е делът на разходите за опазване и възстановяване на околната среда от произведения брутен вътрешен продукт (БВП). През 2020 г. делът на екологичните разходи от БВП е 2.1%.

Фиг. 7. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда (% от БВП)

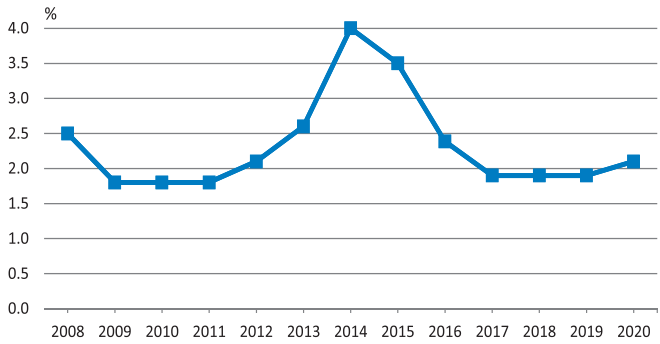

5. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда

	2016[1]	2017	2018	2019	2020
Общо - млн. лв.	**1895**	**1935**	**2037**	**2308**	**2467**
За придобиване на дълготрайни материални и нематериали активи - млн. лв.	552	460	499	455	653
За поддържане на дълготрайни материални активи - млн. лв.	1343	1475	1538	1853	1813
Дял на разходите от БВП - %	**2.4**	**1.9**	**1.9**	**1.9**	**2.1**

[1] Ревизирани данни.

6. Разходи за опазване и възстановяване на околната среда по направления

(Хил. левове)

Направления	2019	2020
Общо	**2308050**	**2466512**
За отпадъчните води	423402	455892
За оборотно водоснабдяване	46642	52337
За въздуха	257812	335815
За опазване и възстановяване на почвата, подпочвените и повърхностните води	25396	54931
За горите	7491	6544
За опазване на биологичното разнообразие и защитените територии и обекти	1765	6729
За ловно- и рибностопански мероприятия	454	132
За отпадъците	1452066	1466325
За шума	130	609
За научноизследователска дейност	8554	7129
За просветна, образователна и друга подобна дейност	137	8
За административна дейност	43972	46434
За апаратура за мониторинг и контрол	39379	32812
Оценка на въздействието върху околната среда	850	815

С най-голям дял в общите разходи за опазване и възстановяване на околната среда са тези за оползотворяване и обезвреждане на отпадъците (59%), за пречистване на отпадъчните води (19%) и опазване на чистотата на въздуха (14%). Със значително по-малък дял са разходите за защита от шума, опазване на биологичното разнообразие, защитените територии и обекти и други - 8%.

Фиг. 8. Структура на разходите за опазване и възстановяване на околната среда по направления през 2020 г.

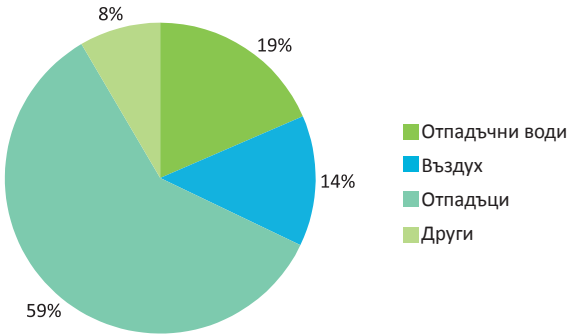

Дълготрайни материални активи с екологично предназначение

Дълготрайните материални активи с екологично предназначение включват съоръжения, инсталации и оборудване, необходими за опазване и възстановяване на околната среда по направления (за отпадъчните води, въздуха, земята, обезвреждането на отпадъци, защитата от шума), и апаратура за мониторинг и контрол. Те не включват оборудването за опазване на чистотата на въздуха и намаляване на шума и вибрациите в работните помещения, т.е. дейностите за охрана на труда. Чрез статистическите данни се предоставя информация за наличността и движението на дълготрайните материални активи с екологично предназначение.

Данните за дълготрайните материални активи с екологично предназначение се събират чрез изчерпателно статистическо изследване. Методологията е съобразена с последните изисквания на европейските институции - Евростат (Статистическата служба на ЕС) и Организацията за икономическо сътрудничество и развитие. Данните за наличните дълготрайни материални активи са публикувани по отчетна стойност и са част от общите дълготрайни материални активи в държавата.

Общата стойност на наличните в края на 2020 г. ДМА за околната среда се оценява на 10 468 млн. лв. и се разпределя по основните направления за околната среда, както следва: за пречистване и отвеждане на отпадъчните води (производствени и селищни пречиствателни станции, канализационна мрежа и др.) - 35.1%, следвани от съоръженията за опазване на въздуха - 29.8%, и за третиране на отпадъците - 28.6%. Не се наблюдава съществена промяна спрямо предходните години в относителния дял на активите, разпределени по направления за околната среда.

7. Дълготрайни материални активи с екологично предназначение по направления[1]

Направления	2016	2017	2018	2019	2020
Общо - хил. лв.	**9045451**	**9468298**	**9523596**	**9889758**	**10468033**
За отпадъчните води	3159826	3225709	3298021	3429842	3672458
в т.ч. за пречиствателни станции за отпадъчни води	1473428	1475506	1540404	1659824	1680922
За оборотно водоснабдяване	237976	265253	256955	258041	279092
За въздуха	2828014	2972763	2888790	2971711	3118719
За опазване и възстановяване на почвата, подземните и повърхностните води	108883	111264	119945	124998	130595
За опазване на биологичното разнообразие и защитените територии, защитените зони и обекти	124044	137294	46308	45136	49336
За ловно- и рибностопански мероприятия	2782	3562	3854	5435	4532
За оползотворяване и обезвреждане на отпадъци	2363485	2521249	2706583	2852272	2991424
За шума	4973	4984	5030	2267	2260
За апаратура за мониторинг и контрол	215468	226220	198110	200056	219617

[1] По отчетна стойност в края на годината.

Фиг. 9. Наличност на дълготрайните материални активи с екологично предназначение по екологични направления към 31.12.2020 г.

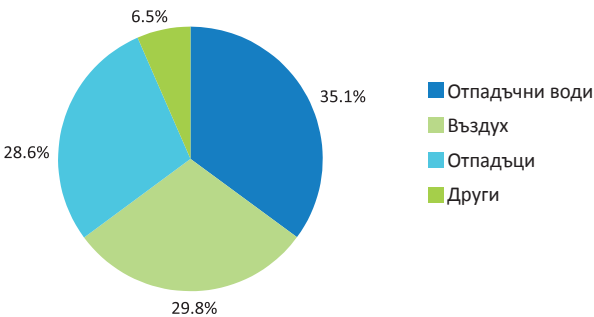

Екологични стоки и услуги

Секторът на екологичните стоки и услуги включва всички икономически субекти, извършващи дейности, водещи до опазване на околната среда и управление на ресурсите (наречени производители на екологични стоки и услуги). Опазването на околната среда включва всички дейности и действия, чиято основна цел е да се предотврати, намали и елиминира нейното замърсяване и влошаване. Управлението на ресурсите включва съхранението, поддържането и подобряването на природните ресурси и в резултат - предпазването им от изчерпване.

Производителите на екологични стоки и услуги могат да са или да не са специализирани в тяхното производство, могат да ги произвеждат като резултат от основни или вторични дейности или да ги произвеждат за собствено ползване.

Данните за екологичните стоки и услуги се събират чрез статистическо изследване. Статистическото изследване е комбинация от изчерпателно и извадково наблюдение, включително оценка. Методологията се базира на Ръководството за екологичните стоки и услуги от 2016 г. Секторът за екологични стоки и услуги предоставя данни за произведената продукция, добавената стойност, износа и заетите лица съгласно Системата за счетоводство (SEEA SF 2012).

В сектора на екологичните стоки и услуги се наблюдава нарастване на продукцията, добавената стойност и заетите, като значителното увеличение за 2019 и 2020 г. се дължи на оценка на данните.

8. Екологични стоки и услуги по групи икономически дейности

Икономическа дейност	Произведена продукция - млн. лв.	Добавена стойност - млн. лв.	Заети лица - бр.
		2016	
Общо	**3792**	**1829**	**43087**
Селско, горско и рибно стопанство	174	68	4143
Добивна и преработваща промишленост	597	175	3758
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2338	1446	23474
Строителство	33	15	424
Услуги	650	125	11288
		2017	
Общо	**4186**	**1972**	**46219**
Селско, горско и рибно стопанство	246	94	5140
Добивна и преработваща промишленост	745	204	5040
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2437	1501	23641
Строителство	72	34	1044
Услуги	686	139	11354
		2018	
Общо	**4828**	**2082**	**50115**
Селско, горско и рибно стопанство	280	131	5609
Добивна и преработваща промишленост	1021	204	5889
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2516	1492	24603
Строителство	164	67	2038
Услуги	847	188	11976
		2019[1]	
Общо	**8348**	**3409**	**82345**
Селско, горско и рибно стопанство	623	247	10261
Добивна и преработваща промишленост	1695	434	10339
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2854	1591	24661
Строителство	1376	545	12129
Услуги	1801	592	24955
		2020*	
Общо	**11412**	**4901**	**95838**
Селско, горско и рибно стопанство	569	250	9113
Добивна и преработваща промишленост	2880	779	16931
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива; Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	2792	1722	24726
Строителство	2662	1190	22447
Услуги	2509	960	22621

[1] От 2019 г. в данните са включени оценки.

Фиг. 10. Произведена продукция в сектора на екологичните стоки и услуги

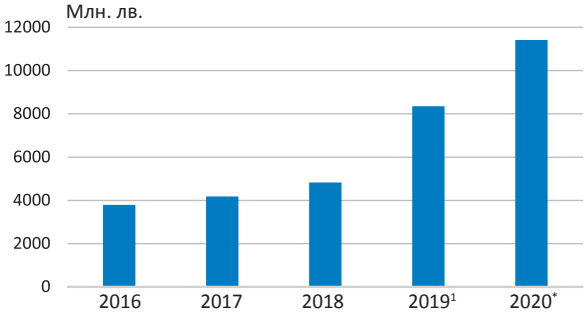

[1] От 2019 г. в данните са включени оценки.

Пуснати на пазара опаковки

Опаковка са всички продукти, направени от материал от всякакво естество, използвани, за да се поставят в тях, съхраняват, пренасят, доставят и представят стоки - от сурови материали до обработени стоки - от производителя до ползвателя или потребителя. Артикули, които „не се връщат“ и се използват за същите цели, също се считат за опаковки.

Данните за пуснати на пазара опаковки, използвани за опаковане на реализираната продукция, се събират чрез статистическо изследване на стопански субекти, които произвеждат и внасят опаковани стоки; осъществяват пакетиране на стоки срещу възнаграждение; пакетират стоки за собствена реализация; произвеждат опаковки и прибори за еднократна употреба.

Статистическото изследване е изчерпателно. Наблюдението е съобразено с необходимостта за пълна статистическа оценка на явлението.

В последните 4 години има динамика в пуснатите на пазара опаковки. През 2020 г. се наблюдава увеличение на хартиените опаковки (с 28%) и намаление на стъклените (с 32%). За останалите видове опаковки се запазва тенденцията от предходните години.

9. Пуснати на пазара опаковки

(Тонове)

	2017	2018	2019	2020
Общо	**453194**	**497493**	**554489**	**537692**
Пластмаси	119962	131359	162921	173072
Хартия/картон	153212	168840	138797	168331
Метал	33594	37625	31233	22133
Дърво	59589	65011	79649	79248
Стъкло	83517	90950	124017	84481
Други	3320	3708	17873	10426

Фиг. 11. Пуснати на пазара опаковки

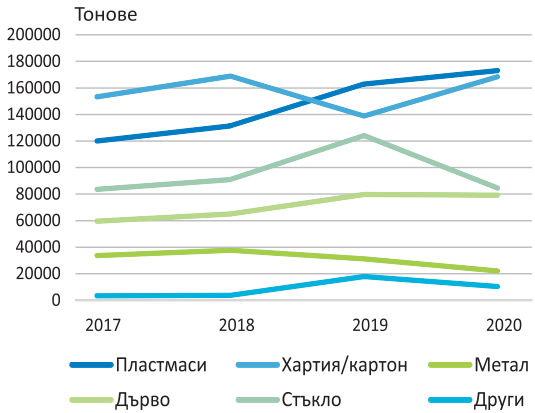

Подземни запаси

Подземните запаси са запасите и ресурсите на подземни природни богатства, които представляват минерални натрупвания в земните недра или на земната повърхност с определена геоложка изученост и икономически интерес. Запасите представляват частта от подземните богатства, които се очаква да бъдат добити с търговска цел с известна степен на сигурност. Запасите на подземните природни богатства са групирани в следните класификационни категории: (1) доказани запаси - онези, за които с голяма степен на сигурност (90 и над 90%) е установена техническа възможност за добив и икономическата му рентабилност при съществуващата технология и съответните цени, и (2) вероятни запаси - такива, които все още не са доказани, но за които съществува над 50% вероятност за технически възможен и икономически рентабилен добив.

Данните за подземните запаси се получават въз основа на изчерпателно статистическо изследване. Наблюдението е съобразено с необходимостта за пълна статистическа оценка на явлението.

Площта на находищата на подземни запаси през 2020 г. е намаляла с 60% спрямо 2017 г.

10. Площ на находищата на подземни богатства

(Хил. декари)

	2016	2017	2018	2019	2020
Общо за страната	**989**	**1214**	**870**	**468**	**487**

Фиг. 12. Площ на находищата за подземни запаси - общо за страната

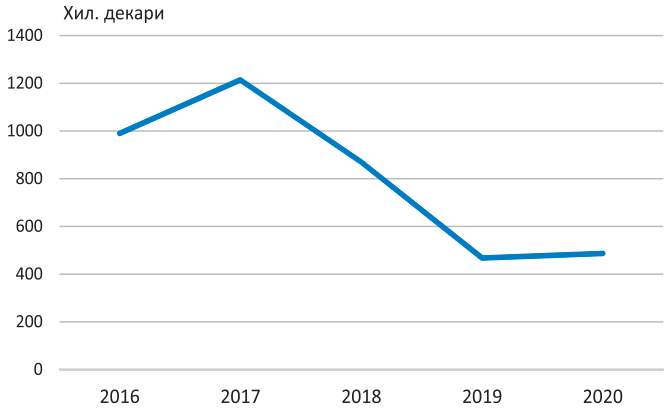

Регистрирани шумови нива

Шумът е един от основните фактори с неблагоприятно въздействие върху населението, присъстващ като нежелан или вреден външен звук, причинен от човешката дейност, в т.ч. излъчван от автомобилния, железопътния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността и от локални източници. Наблюдават се нивата на шума в различни терени и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях. Специален показател за шума се използва за територии, подложени на авиационен шум.

Данните за шумовите нива се основават на изчерпателно наблюдение, обхващащо всички пунктове за регистриране на шума в страната. Източник на данните е Националният център по обществено здраве и анализи. Статистическото изследване е изчерпателно и се провежда в съответствие с Националната система за мониторинг на шума в околната среда.

През 2021 г. са наблюдавани 735 пункта за измерване на нивото на шума, разпределени в 36 населени места, като в 503 пункта са измерени нива над допустимите норми.

Фиг. 13. Наблюдавани пунктове за регистриране на шума

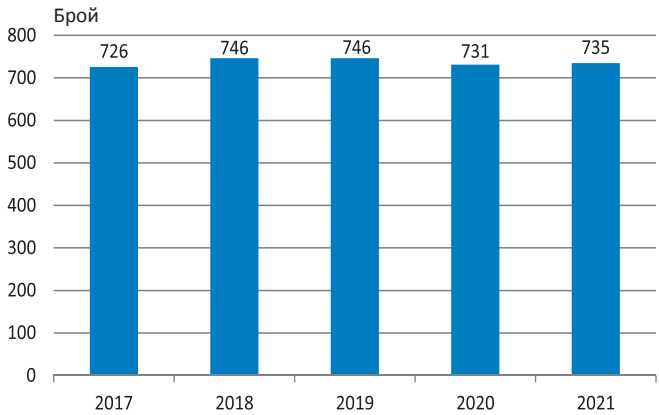

11. Наблюдавани пунктове за регистриране на шумовите нива по области през 2021 г.

(Брой)

Области	Общо	В това число над допустимите норми	По регистрираните шумови нива в децибели						
			под 58	58 - 62	63 - 67	68 - 72	73 - 77	78 - 82	над 82
Общо	**735**	**503**	**182**	**119**	**268**	**155**	**11**	**-**	**-**
Благоевград	17	3	16	1	-	-	-	-	-
Бургас	37	26	7	2	9	14	5	-	-
Варна	45	18	29	2	6	8	-	-	-
Велико Търново	48	33	-	15	22	11	-	-	-
Видин	15	13	4	1	8	2	-	-	-
Враца	15	12	6	5	3	1	-	-	-
Габрово	20	16	1	4	14	1	-	-	-
Добрич	15	11	3	1	8	3	-	-	-
Кърджали	15	11	4	1	1	6	3	-	-
Кюстендил	36	34	6	4	22	4	-	-	-
Ловеч	15	12	4	5	6	-	-	-	-
Монтана	15	13	-	-	7	8	-	-	-
Пазарджик	15	11	1	3	9	2	-	-	-
Перник	24	16	-	4	16	4	-	-	-
Плевен	21	17	6	7	6	2	-	-	-
Пловдив	45	36	-	4	8	32	1	-	-
Разград	15	14	3	2	7	3	-	-	-
Русе	30	23	2	2	17	9	-	-	-
Силистра	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сливен	20	10	7	3	10	-	-	-	-
Смолян	15	7	5	4	5	1	-	-	-
София	35	21	1	16	18	-	-	-	-
София (столица)	75	51	27	9	19	18	2	-	-
Стара Загора	45	33	8	8	15	14	-	-	-
Търговище	51	25	25	10	12	4	-	-	-
Хасково	20	15	6	2	8	4	-	-	-
Шумен	15	11	5	1	6	3	-	-	-
Ямбол	16	11	6	3	6	1	-	-	-

Защитени територии и обекти

Защитени територии в България е обобщено понятие, обхващащо всички паркове, резервати, забележителности и защитени местности. Те са предназначени за опазване на биологичното разнообразие в екосистемите и на естествените процеси, протичащи в тях, както и на характерни или забележителни обекти на неживата природа.

Данните за броя и площта на защитените територии и обекти по вид (резервати, природни забележителности, защитени местности, национални паркове, природни паркове и поддържани резервати), както и броя на защитените растения, животни и вековни дървета, се осигуряват чрез статистическото изследване с административни данни от Министерството на околната среда и водите. В обхвата на изследването са всички защитени територии и обекти в страната. Статистическото изследване е изчерпателно и се провежда в съответствие със Закона за защитените територии и Закона за биологичното разнообразие.

През 2021 г. са новообявени една защитена местност и една природна забележителност с обща площ 43.9 ха.

Фиг. 14. Площ на защитените територии

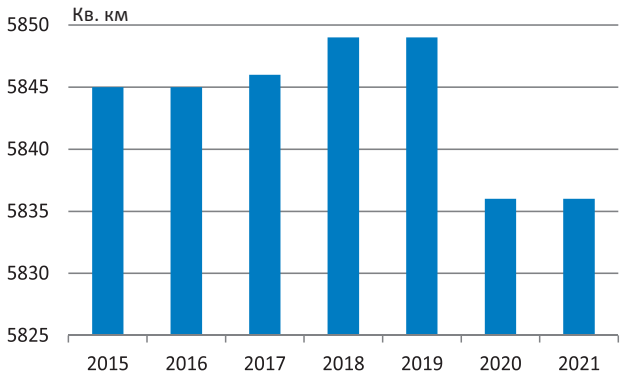

Делът на защитените територии и обекти за страната се запазва на 5.3% за 2021 г.

Фиг. 15. Дял на защитените територии от общата територия на страната

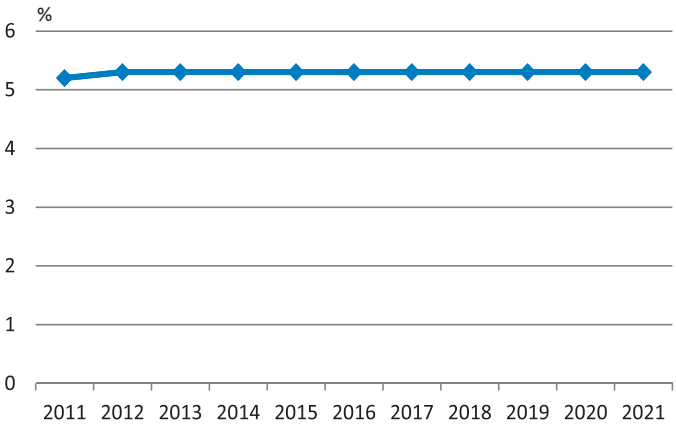

12. Защитени територии и обекти през 2021 г.[1]

	Брой			Площ[2] - ха		
	наличност към 31.12.2021 г.	включени през 2021 г.	изключени през 2021 г.	наличност към 31.12.2021 г.	включени през 2021 г.	изключени през 2020 г.
Защитени територии	**1025**	**2**	**-**	**583625.9**	**43.9**	**0.2**
Резервати	55	-	-	77204.2	-	-
Природни забеле-жителности	347	1	-	18022.0	9.0	0.2
Защитени местности	574	1	-	76619.3	34.8	-
Национални паркове	3	-	-	150798.7	-	-
Природни паркове	11	-	-	256441.4	-	-
Поддържа-ни резервати	35	-	-	4540.2	-	-
Защитени видове растения	574	-	-	x	x	x
Защитени видове животни	483	-	-	x	x	x
Защитени вековни дървета	1361	25	-	x	x	x

[1] Източник: Министерство на околната среда и водите.
[2] Поради извършени закръгления някои числа превишават или не изчерпват съставните им.

13. Защитени територии[1]

Години	Площ - ха	Дял на защитените територии от общата територия на страната - %
2016	584501	5.3
2017	584563	5.3
2018	584862	5.3
2019	584922	5.3
2020	583582	5.3
2021	583626	5.3

[1] Източник: Министерство на околната среда и водите.

XXIV. НИРД
И ИНОВАЦИОННА ДЕЙНОСТ

Научноизследователска и развойна дейност

Научноизследователската и развойна дейност включва всяка творческа и систематична работа, която се провежда с цел да се увеличи обемът на знанията, включително познанието за човека, културата и обществото, както и за разработването на нови приложения на наличните знания. Научноизследователската и развойна дейност обхваща фундаментални и приложни изследвания и експериментални разработки.

Разходите за научноизследователската и развойна дейност обхващат текущите разходи и разходите за придобиване на дълготрайни активи, предназначени за НИРД.

Относителният дял на разходите за НИРД от брутния вътрешен продукт е международно съпоставим измерител на интензивността на НИРД.

Персоналът, зает с научноизследователска и развойна дейност, включва две категории - изследователи и друг персонал, зает с НИРД. Той се измерва в брой и в еквивалент на пълна заетост. Персоналът в еквивалент на пълна заетост се изчислява на базата на продължителността на работното време, ангажирано с НИРД, през отчетната година.

Разходите и кадровият потенциал на научноизследователската и развойна дейност са разпределени в четири институционални сектора: сектор на предприятията, държавен сектор, сектор „Висше образование“ и сектор на нетърговските организации.

Фиг. 1. Структура на разходите за НИРД по институционални сектори през 2020 г.

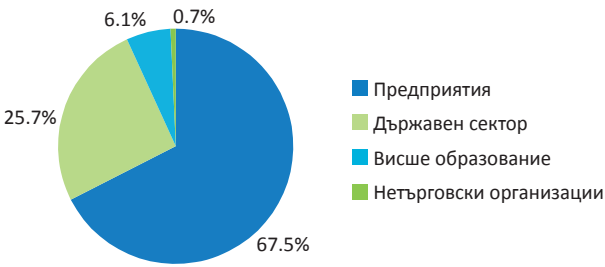

1. Разходи за научноизследователска и развойна дейност по видове

	2017	2018	2019	2020
Общо - хил. лв.	**760234**	**828904**	**1002132**	**1023790**
Текущи разходи	691428	762264	902095	922112
Разходи за придобиване на дълготрайни активи	68806	66640	100037	101678
Относителен дял на разходите за НИРД от БВП - %	**0.74**	**0.75**	**0.83**	**0.85**

2. Персонал, зает с научноизследователска и развойна дейност, по категории

Категории	2017	2018	2019	2020
	Брой			
Общо	**31221**	**34610**	**34986**	**35087**
Изследователи	20971	22792	23171	23228
Друг персонал, зает с НИРД	10250	11818	11815	11859
	Еквивалент на пълна заетост			
Общо	**23290**	**25809**	**26399**	**26085**
Изследователи	15094	16521	16940	16691
Друг персонал, зает с НИРД	8196	9288	9459	9394

Иновационна дейност

Иновацията представлява реализирането на пазара на нов или усъвършенстван продукт (стока или услуга) и/или внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес, които се различават значително от предишните продукти и бизнес процеси в предприятието.

Иновационно активно предприятие е предприятие, което през отчетния период е осъществило една или повече дейности за разработване и внедряване на нови или усъвършенствани продукти и/или бизнес процеси.

Продуктовата иновация представлява реализирането на пазара на нова или усъвършенствана стока или услуга, която се различава значително от предишните стоки и услуги на предприятието. Към продуктовите иновации се отнасят и значителните промени в дизайна на стоките. Не се включват обикновените препродажби на нови стоки и чисто естетическите промени на стоките.

Бизнес процесовата иновация представлява внедряването в предприятието на нов или усъвършенстван бизнес процес за една или повече бизнес функции, който се различава значително от предишните бизнес процеси в предприятието.

3. Дял на иновационно активните предприятия от общия брой предприятия за 2018 г.[1]

(Проценти)

Икономически сектори/дейности	
Общо	**30.1**
Индустрия	**35.3**
Добивна промишленост	25.0
Преработваща промишленост	36.1
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	24.8
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	21.3
Услуги	**24.6**
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	20.8
Транспорт, складиране и пощи	11.5
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	51.1
Финансови и застрахователни дейности	31.1
Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи	25.3
Научноизследователска и развойна дейност	100.0
Рекламна дейност и проучване на пазари	22.1

4. Дял на предприятията, реализирали нови или усъвършенствани продукти, нови за пазара, от общия брой предприятия за 2018 г.[1]

(Проценти)

Икономически сектори/дейности	
Общо	**9.5**
Индустрия	**10.2**
Добивна промишленост	3.3
Преработваща промишленост	10.8
Производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия и на газообразни горива	3.0
Доставяне на води; канализационни услуги, управление на отпадъци и възстановяване	1.6
Услуги	**8.7**
Търговия на едро, без търговията с автомобили и мотоциклети	6.4
Транспорт, складиране и пощи	2.3
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	24.9
Финансови и застрахователни дейности	7.2
Архитектурни и инженерни дейности; технически изпитвания и анализи	6.9
Научноизследователска и развойна дейност	45.6
Рекламна дейност и проучване на пазари	7.8

[1] Данните се отнасят за предприятия с повече от 9 заети лица в икономическите дейности, посочени в таблицата.

МЕЖДУНАРОДЕН ПРЕГЛЕД

Територия и население по континенти

1. Територия и население[1]

Континенти	2020	
	територия - млн. кв. км	население към средата на годината - млн.
Общо за света	**130.1**	**7795**
Азия[2]	31.0	4641
Европа[3]	22.1	748
Америка	38.8	1023
Северна Америка	18.7	369
Средна и Южна Америка	20.1	654
Африка	29.6	1341
Австралия и Океания	8.5	43

[1] Източник: Сайт на ООН - http://www.unstats.un.org/.
[2] Вкл. европейската част на Турция, без азиатската част на Руската федерация.
[3] Без европейската част на Турция, вкл. азиатската част на Руската федерация.

2. Територия, население и столици[1]

Континенти и страни	2020			Столици
	дата	население според последното преброяване - хил.	територия - хил. кв. км	
ЕВРОПА				
ЕС-27				
Австрия	31.10.2011	8402	84	Виена
Белгия	1.10.2001	11001	31	Брюксел
България	**1.02.2011**	**7365**	**111**	**София**
Германия	9.05.2011	80220	357	Берлин
Гърция	9.05.2011	10816	132	Атина
Дания	1.01.2011	5561	43	Копенхаген
Естония	31.12.2011	1294	45	Талин
Ирландия	24.04.2011	4575	70	Дъблин
Испания	1.11.2011	46816	506	Мадрид
Италия	9.10.2011	59434	301	Рим
Кипър	1.10.2011	840	9	Никозия
Латвия	1.03.2011	2070	65	Рига
Литва	1.03.2011	3043	65	Вилнюс
Люксембург	1.02.2011	512	3	Люксембург
Малта	20.11.2011	417	0.3	Валета
Нидерландия	1.01.2011	16656	37	Амстердам
Полша	31.03.2011	38045	312	Варшава
Португалия	21.03.2011	10282	92	Лисабон

2. Територия, население и столици[1]

(Продължение и край)

Континенти и страни	2020			Столици
	дата	население според последното преброяване - хил.	територия - хил. кв. км	
Румъния	20.10.2011	20039	238	Букурещ
Словакия	21.05.2011	5397	49	Братислава
Словения	1.01.2011	2058	20	Любляна
Унгария	1.10.2011	9938	93	Будапеща
Финландия	31.12.2010	5375	337	Хелзинки
Франция	1.01.2010	62765	552	Париж
Хърватия	1.04.2011	4285	57	Загреб
Чехия	25.03.2011	10437	79	Прага
Швеция	31.12.2011	9483	450	Стокхолм
Република Северна Македония	31.10.2002	2023	26	Скопие
Сърбия	1.10.2011	7187	88	Белград
Турция	3.10.2011	74526	784	Анкара
Босна и Херцеговина	30.09.2013	*3792	51	Сараево
Исландия	31.12.2011	316	103	Рейкявик
Норвегия	19.11.2011	4980	324	Осло
Швейцария	31.12.2011	8035	41	Берн
Обединено кралство	27.03.2011	63182	243	Лондон
Руска федерация	14.10.2010	143436	17098	Москва
Украйна	5.12.2001	48241	604	Киев
АЗИЯ				
Индия	9.02.2011	1210855	3287	Делхи
Индонезия	1.05.2010	237641	1911	Джакарта
Казахстан	25.02.2009	16010	2725	Нурсултан
Китай	1.11.2010	1339725	9597	Пекин
Япония	1.10.2015	127110	378	Токио
АФРИКА				
Египет	21.11.2006	72798	1002	Кайро
Мароко	1.09.2014	33848	447	Рабат
Тунис	23.04.2014	10983	164	Тунис
ЮАР	10.10.2011	51771	1221	Претория
СЕВЕРНА И СРЕДНА АМЕРИКА				
Канада	2.05.2011	33477	9985	Отава
Куба	14.09.2012	11167	110	Хавана
Мексико	12.06.2010	112337	1964	Мексико
Съединени американски щати[3]	1.04.2010	308746	9834	Вашингтон
ЮЖНА АМЕРИКА				
Аржентина	27.10.2010	40117	2780	Буенос Айрес
Боливия	21.11.2012	10060	1099	Ла Пас
Бразилия	31.07.2010	190756	8515	Бразилия
АВСТРАЛИЯ И ОКЕАНИЯ				
Австралия	9.08.2011	21727	7692	Канбера
Нова Зеландия	5.03.2013	4242	268	Уелингтън

[1] Източници: Сайт на ООН - http://www.unstats.un.org/; сайт на Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

3. Население към средата на годината[1]

(Милиони)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Европа						
ЕС-27						
Австрия	8.64	8.74	8.80	8.84	8.88	8.92
Белгия	11.27	11.33	11.38	11.43	11.49	11.54
България[2]	**7.18**	**7.13**	**7.08**	**7.03**	**6.98**	**6.93**
Германия	81.69	82.35	82.66	82.91	83.09	83.16
Гърция	10.82	10.78	10.75	10.73	10.72	10.70
Дания	5.68	5.73	5.76	5.79	5.81	5.83
Естония	1.32	1.32	1.32	1.32	1.33	1.33
Ирландия	4.70	4.76	4.81	4.87	4.93	4.99
Испания	46.44	46.48	46.59	46.80	47.13	47.36
Италия	60.73	60.63	60.54	60.42	59.73	59.45
Кипър	0.85	0.85	0.86	0.87	0.88	0.89
Латвия	1.98	1.96	1.94	1.93	1.91	1.90
Литва	2.90	2.87	2.83	2.80	2.79	2.79
Люксембург	0.57	0.58	0.60	0.61	0.62	0.63
Малта	0.45	0.46	0.47	0.48	0.50	0.52
Нидерландия	16.94	17.03	17.13	17.23	17.34	17.44
Полша	37.99	37.97	37.97	37.97	37.97	37.90
Португалия	10.36	10.33	10.30	10.28	10.29	10.30
Румъния	19.82	19.70	19.59	19.47	19.37	19.26
Словакия	5.42	5.43	5.44	5.45	5.45	5.46
Словения	2.06	2.07	2.07	2.07	2.09	2.10
Унгария	9.84	9.81	9.79	9.78	9.77	9.75
Финландия	5.48	5.50	5.51	5.52	5.52	5.53
Франция	66.55	66.72	66.92	67.10	67.25	67.38
Хърватия	4.21	4.17	4.13	4.09	4.07	4.05
Чехия	10.55	10.57	10.59	10.63	10.67	10.70
Швеция	9.80	9.92	10.06	10.18	10.28	10.35
Турция	78.22	79.28	80.31	81.41	82.58	83.38
Исландия	0.33	0.34	0.34	0.35	0.36	0.37
Норвегия	5.19	5.23	5.28	5.31	5.35	5.38
Швейцария	8.28	8.37	8.45	8.51	8.58	8.64
Обединено кралство	65.12	65.61	66.06	66.46	66.84	.

[1] Източници: Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/; сайт на ООН - http://www.unstats.un.org/.

[2] Средногодишно население.

4. Раждаемост[1]

(На 1 000 души от населението)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Европа						
ЕС-27						
Австрия	9.8	10.0	10.0	9.7	9.6	9.4
Белгия	10.8	10.8	10.5	10.4	10.2	9.9
България	**9.2**	**9.1**	**9.0**	**8.9**	**8.8**	**8.5**
Германия	9.0	9.6	9.5	9.5	9.4	9.3
Гърция	8.5	8.6	8.2	8.1	7.8	7.9
Дания	10.2	10.8	10.6	10.6	10.5	10.4
Естония	10.6	10.7	10.5	10.9	10.6	9.9
Ирландия	13.9	13.4	12.9	12.5	12	11.2
Испания	9.0	8.8	8.4	7.9	7.6	7.1
Италия	8.0	7.8	7.6	7.3	7.0	6.8
Кипър	10.8	11.1	10.7	10.7	10.8	11.1
Латвия	11.1	11.2	10.7	10.0	9.8	9.2
Литва	10.8	10.7	10.1	10.0	9.8	9.0
Люксембург	10.7	10.4	10.4	10.3	10.0	10.2
Малта	9.7	9.8	9.2	9.2	8.6	8.6
Нидерландия	10.1	10.1	9.9	9.8	9.8	9.7
Полша	9.7	10.1	10.6	10.2	9.9	9.4
Португалия	8.3	8.4	8.4	8.5	8.4	8.2
Румъния	10.2	10.4	10.8	10.4	10.3	9.2
Словакия	10.3	10.6	10.7	10.6	10.5	10.4
Словения	10.0	9.9	9.8	9.4	9.3	8.9
Унгария	9.4	9.7	9.7	9.6	9.5	9.6
Финландия	10.1	9.6	9.1	8.6	8.3	8.4
Франция	12.0	11.8	11.5	11.3	11.2	10.9
Хърватия	8.9	9.0	8.9	9.0	8.9	8.9
Чехия	10.5	10.7	10.8	10.7	10.5	10.3
Швеция	11.7	11.8	11.5	11.4	11.1	10.9
Турция	16.9	16.5	16.1	15.3	14.3	13.3
Исландия	12.5	12.0	11.9	12.0	12.3	12.3
Норвегия	11.3	11.3	10.7	10.4	10.2	9.8
Швейцария	10.5	10.5	10.3	10.3	10.0	9.9
Обединено кралство	11.9	11.8	11.4	11.0	10.7	.

[1] Източник: Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

5. Смъртност[1]

(На 1 000 души от населението)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Европа						
ЕС-27						
Австрия	9.6	9.2	9.5	9.5	9.4	10.3
Белгия	9.8	9.5	9.6	9.7	9.5	11.0
България	**15.3**	**15.1**	**15.5**	**15.4**	**15.5**	**18.0**
Германия	11.3	11.1	11.3	11.5	11.3	11.9
Гърция	11.2	11.0	11.6	11.2	11.7	12.2
Дания	9.2	9.2	9.2	9.5	9.3	9.4
Естония	11.6	11.7	11.8	11.9	11.6	11.9
Ирландия	6.4	6.4	6.3	6.4	6.3	6.4
Испания	9.1	8.8	9.1	9.1	8.8	10.4
Италия	10.7	10.1	10.7	10.5	10.6	12.6
Кипър	6.9	6.4	7.0	6.6	7.1	7.2
Латвия	14.4	14.6	14.8	15.0	14.5	15.2
Литва	14.4	14.3	14.2	14.1	13.7	15.6
Люксембург	7.0	6.8	7.1	7.1	6.9	7.3
Малта	7.7	7.3	7.6	7.6	7.3	7.9
Нидерландия	8.7	8.7	8.8	8.9	8.8	9.7
Полша	10.4	10.2	10.6	10.9	10.8	12.6
Португалия	10.5	10.7	10.7	11.0	10.9	12.0
Румъния	13.2	13.1	13.4	13.6	13.4	15.4
Словакия	9.9	9.6	9.9	10.0	9.8	10.8
Словения	9.6	9.5	9.9	9.9	9.9	11.4
Унгария	13.4	13.0	13.5	13.4	13.3	14.5
Финландия	9.6	9.8	9.8	9.9	9.8	10.0
Франция	8.9	8.9	9.1	9.1	9.1	9.9
Хърватия	12.9	12.4	12.9	12.9	12.7	14.1
Чехия	10.5	10.2	10.5	10.6	10.5	12.1
Швеция	9.3	9.2	9.1	9.1	8.6	9.5
Турция	5.2	5.3	5.3	5.2	5.3	.
Исландия	6.6	6.9	6.5	6.4	6.3	6.3
Норвегия	7.8	7.8	7.7	7.7	7.6	7.5
Швейцария	8.2	7.8	7.9	7.9	7.9	8.8
Обединено кралство	9.2	9.1	9.2	9.2	9.0	.

[1] Източник: Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

6. Детска смъртност[1]

(Умрели деца на възраст до 1 година на 1 000 живородени)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019
Европа					
ЕС-27					
Австрия	3.1	3.1	2.9	2.7	2.9
Белгия	3.3	3.2	3.6	3.8	3.7
България	**6.6**	**6.5**	**6.4**	**5.8**	**5.6**
Германия	3.3	3.4	3.3	3.2	3.2
Гърция	4.0	4.2	3.5	3.5	3.7
Дания	3.7	3.1	3.8	3.7	3.0
Естония	2.5	2.3	2.3	1.6	1.6
Ирландия	3.4	3.0	3.0	2.9	2.8
Испания	2.7	2.7	2.7	2.7	2.6
Италия	2.9	2.8	2.7	2.8	2.4
Кипър	2.7	2.6	1.3	2.4	2.6
Латвия	4.1	3.7	4.1	3.2	3.4
Литва	4.2	4.5	3.0	3.4	3.3
Люксембург	2.8	3.8	3.2	4.3	4.7
Малта	5.8	7.4	6.7	5.6	6.7
Нидерландия	3.3	3.5	3.6	3.5	3.6
Полша	4.0	4.0	4.0	3.8	3.8
Португалия	2.9	3.2	2.7	3.3	2.8
Румъния	7.5	6.8	6.5	6.0	5.8
Словакия	5.1	5.4	4.5	5.0	5.1
Словения	1.6	2.0	2.1	1.7	2.1
Унгария	4.2	3.9	3.5	3.3	3.6
Финландия	1.7	1.9	2.0	2.1	2.1
Франция	3.7	3.7	3.9	3.8	3.8
Хърватия	4.1	4.3	4.0	4.2	4.0
Чехия	2.5	2.8	2.7	2.6	2.6
Швеция	2.5	2.5	2.4	2.0	2.1
Турция	10.7	10.0	9.2	9.3	9.1
Исландия	2.2	0.7	2.7	1.7	1.1
Норвегия	2.3	2.2	2.3	2.3	2.1
Швейцария	3.9	3.6	3.5	3.3	3.3
Обединено кралство	3.9	3.8	3.9	3.9	.

[1] Източник : Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

7. Естествен прираст[1]

(На 1 000 души от населението)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Европа						
ЕС-27						
Австрия	0.2	0.8	0.5	0.2	0.2	-0.9
Белгия	1.0	1.2	0.9	0.7	0.8	-1.1
България	**-6.2**	**-6.0**	**-6.5**	**-6.6**	**-6.7**	**-9.5**
Германия	-2.3	-1.4	-1.8	-2.0	-1.9	-2.6
Гърция	-2.7	-2.4	-3.3	-3.2	-3.8	-4.3
Дания	1.0	1.5	1.4	1.1	1.2	1.1
Естония	-1.0	-1.0	-1.3	-1.0	-1.0	-2.0
Ирландия	7.5	7.0	6.6	6.1	5.7	4.9
Испания	0.0	0.0	-0.7	-1.2	-1.2	-3.2
Италия	-2.7	-2.3	-3.2	-3.2	-3.6	-5.8
Кипър	3.9	4.7	3.8	4.1	3.8	3.9
Латвия	-3.3	-3.4	-4.1	-4.9	-4.7	-5.9
Литва	-3.5	-3.7	-4.0	-4.1	-3.9	-6.6
Люксембург	3.7	3.6	3.2	3.2	3.1	2.9
Малта	2.0	2.5	1.6	1.6	1.3	0.6
Нидерландия	1.4	1.4	1.1	0.9	1.0	0.0
Полша	-0.7	-0.2	0.0	-0.7	-0.9	-3.2
Португалия	-2.2	-2.3	-2.3	-2.5	-2.5	-3.8
Румъния	-3.1	-2.7	-2.6	-3.1	-3.1	-6.2
Словакия	0.3	1.0	0.7	0.6	0.7	-0.4
Словения	0.4	0.3	-0.1	-0.4	-0.6	-2.5
Унгария	-4.0	-3.2	-3.8	-3.9	-3.8	-4.9
Финландия	0.5	-0.2	-0.6	-1.3	-1.5	-1.6
Франция	3.1	2.9	2.4	2.2	2.1	1.0
Хърватия	-4.0	-3.4	-4.1	-3.9	-3.9	-5.2
Чехия	0.0	0.5	0.3	0.1	0.0	-1.8
Швеция	2.4	2.7	2.3	2.3	2.5	1.4
Турция	11.8	11.2	10.8	10.1	9.1	.
Исландия	5.9	5.1	5.3	5.6	6.0	6.0
Норвегия	3.5	3.5	3.0	2.7	2.6	2.3
Швейцария	2.3	2.7	2.4	2.4	2.1	1.1
Обединено кралство	2.7	2.7	2.3	1.8	1.6	.

[1] Източник : Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

Пазар на труда

1. Коефициенти на заетост за възрастовата група 20 - 64 навършени години по пол през 2021 г.[1]

(Проценти)

Страни	Общо	Мъже	Жени
ЕС-27			
Австрия	75.6	79.9	71.3
Белгия	70.6	74.5	66.8
България	**73.2**	**77.3**	**68.9**
Германия	79.6	83.2	75.9
Гърция	62.6	72.5	52.7
Дания	79.0	82.4	75.5
Естония	79.3	81.2	77.5
Ирландия	74.9	80.0	70.0
Испания	67.7	73.0	62.4
Италия	62.7	72.4	53.2
Кипър	75.9	82.2	70.0
Латвия	75.3	77.7	72.9
Литва	77.4	78.1	76.7
Люксембург	74.1	77.7	70.3
Малта	78.6	86.4	69.6
Нидерландия	81.7	85.7	77.5
Полша	75.4	82.4	68.4
Португалия	75.9	79.0	73.1
Румъния	67.1	77.0	56.9
Словакия	74.6	78.9	70.4
Словения	76.1	79.3	72.6
Унгария	78.8	84.1	73.5
Финландия	76.8	77.8	75.8
Франция	73.2	76.4	70.2
Хърватия	68.2	73.4	62.9
Чехия	80.0	87.5	72.1
Швеция	80.7	83.3	78.0
Сърбия	66.7	74.2	59.3
Исландия	81.4	84.9	77.5
Норвегия	80.0	82.3	77.5
Швейцария	81.8	85.7	77.8

[1] Източник: Евростат, Наблюдение на работната сила.

2. Коефициенти на безработица по пол през 2021 г.[1,2]

(Проценти)

Страни	Общо	Мъже	Жени
ЕС-27			
Австрия	6.2	6.3	6.1
Белгия	6.3	6.6	5.9
България	**5.3**	**5.5**	**5.0**
Германия	3.6	3.9	3.2
Гърция	14.7	11.4	18.9
Дания	5.1	5.0	5.2
Естония	6.2	6.8	5.6
Ирландия	6.2	6.3	6.2
Испания	14.8	13.1	16.7
Италия	9.5	8.7	10.6
Кипър	7.5	7.1	7.9
Латвия	7.6	8.5	6.6
Литва	7.1	7.6	6.6
Люксембург	5.3	4.9	5.6
Малта	3.5	3.7	3.3
Нидерландия	4.2	4.0	4.5
Полша	3.4	3.4	3.4
Португалия	6.6	6.3	6.9
Румъния	5.6	6.0	5.1
Словакия	6.8	6.7	7.0
Словения	4.8	4.3	5.3
Унгария	4.1	3.9	4.2
Финландия	7.7	8.2	7.1
Франция	7.9	8.0	7.8
Хърватия	7.6	7.3	8.0
Чехия	2.8	2.3	3.4
Швеция	8.8	8.5	9.1
Сърбия	11.1	10.2	12.1
Исландия	6.0	5.8	6.4
Норвегия	4.4	4.6	4.2
Швейцария	5.1	4.9	5.3

[1] Източник: Евростат, Наблюдение на работната сила.

[2] Данните се отнасят за възрастовата група 15 - 74 навършени години.

Образование

1. Участие на населението в образователния процес през 2019 г.[1, 2]

(Проценти)

Страни	Учащи на възраст 5 - 14 г. като дял от населението на същата възраст	Учащи на възраст 15 - 19 г. като дял от населението на същата възраст	Учащи на възраст 20 - 29 г. като дял от населението на същата възраст
Австрия	98.7	79.7	26.1
Белгия	98.8	94.2	30.7
Германия	98.6	86.9	35.3
Гърция	96.7	87.6	39.4
Дания	99.5	86.4	40.2
Естония	96.9	87.7	24.1
Ирландия	100.0	93.6	27.5
Испания	97.7	87.0	30.7
Италия	98.4	85.9	25.3
Латвия	98.4	92.2	28.2
Литва	100.0	93.3	26.3
Люксембург	97.8	76.5	12.0
Нидерландия	99.7	92.5	.
Полша	96.5	92.4	27.6
Португалия	99.5	89.5	23.6
Словакия	93.9	83.5	17.6
Словения	98.3	94.1	32.8
Унгария	95.4	82.9	21.4
Финландия	97.6	86.6	37.9
Франция	100.0	86.9	22.9
Чехия	98.0	90.0	23.5
Швеция	98.8	88.0	33.8
България (2018/19)	**89.4**	**75.4**	**21.3**
България (2019/20)	**88.3**	**74.9**	**21.2**
България (2020/21)	**87.3**	**74.9**	**21.7**

[1] Източник ОИСР и НСИ.

[2] Коефициентите за България са изчислени на базата на учебна година.

Култура

1. Посещения в кината[1]

(Хиляди)

	2016	2017	2018	2019
ЕС-27	**824130**	**814713**	**778274**	**828496**
Австрия	15602	15298	13736	14551
Белгия	20974	21010	19407	20190
България[2]	**5585**	**5576**	**4900**	**5016**
Германия	121104	122305	105356	118612
Гърция	10025	10100	9355	9570
Дания	12994	12502	13002	13239
Естония	3291	3511	3631	3686
Ирландия	15782	16118	15775	15109
Испания	101826	99804	98902	102771
Италия	112498	98800	92000	104500
Кипър	737	742	791	860
Латвия	2516	2477	2524	2723
Литва	3668	4014	4266	4142
Люксембург	1250	1176	1056	1148
Нидерландия	34193	35991	35708	38018
Полша	52071	56719	59714	60900
Португалия	14924	15610	14777	15534
Румъния	13034	13877	13348	13130
Словакия	5667	6693	5965	6529
Словения	2343	2355	2549	2310
Унгария	14616	15148	15629	15150
Финландия	8690	8829	8097	8410
Франция	213066	209400	200470	213268
Хърватия	4295	4540	4607	4912
Чехия	15662	15233	16344	18319
Швеция	17757	16885	16365	15899
Сърбия	3249	4149	4476	4785
Турция	58285	71190	70375	59303
Черна гора	275	281	285	307
Исландия	1421	1373	1445	1267
Норвегия	13125	11767	12122	11292
Швейцария	13444	13533	11707	12399
Грузия	1150	1292	1298	1359
Обединено кралство	168260	170617	177001	176000
Руска федерация	194600	213609	202200	217567
Украйна	25410	26265	28137	27814

[1] Източник: MEDIA Salles, Годишник на европейското кино.

[2] Данните са на Националния филмов център.

Здравеопазване

1. Лекари на 100 000 души от населението[1]

Страни	2015	2016	2017	2018	2019
ЕС-28					
Австрия	509.12	512.96	518.28	524.14	531.81
Белгия	301.75	307.41	308.29	312.96	316.33
България	**404.04**	**410.66**	**418.40**	**421.71**	**423.60**
Германия	413.93	418.65	424.88	431.09	439.39
Гърция	.	.	.	.	.
Дания	392.93	399.82	410.89	419.44	.
Естония	341.49	345.65	346.82	348.34	346.90
Ирландия	311.91	319.18	325.75	327.94	331.68
Испания	384.54	382.35	387.68	402.08	440.36
Италия	383.83	395.27	398.95	397.71	405.07
Кипър	359.34	376.84	386.84	407.32	427.23
Латвия	319.79	321.25	320.50	330.38	326.73
Литва	433.92	446.69	455.63	459.78	456.96
Люксембург	290.73	288.45	298.49	.	.
Малта	367.60	382.78	396.37	397.21	402.53
Нидерландия	349.14	353.68	360.33	367.22	371.51
Обединено кралство	277.11	278.20	281.10	284.05	.
Полша	232.81	241.58	237.75	.	.
Португалия	.	.	.	.	.
Румъния	276.58	284.10	292.68	304.70	318.67
Словакия	.	.	.	.	.
Словения	282.53	301.40	310.11	317.81	326.19
Унгария	309.72	321.12	332.48	338.37	349.37
Финландия	.	.	.	.	.
Франция	310.62	312.14	314.12	314.44	317.03
Хърватия	319.15	323.65	336.21	344.06	351.89
Чехия	.	.	.	403.76	406.67
Швеция	417.52	423.33	426.80	431.74	.
Исландия	377.55	385.17	387.30	389.26	389.39
Турция	.	.	.	.	.
Норвегия	445.28	458.23	473.49	485.78	496.87
Швейцария	419.71	425.06	429.78	433.86	434.97

[1] Източник: База данни на Евростат, април 2022 г.

Цени

1. Индекси на потребителските цени[1]

(2010 = 100)

Страни	2017	2018	2019	2020
ЕС-28				
Австрия	114.0	116.3	118.1	119.8
Белгия	112.8	115.5	117.1	118.0
България	**107.9**	**111.0**	**114.4**	**116.3**
Германия	109.3	111.4	[2]105.2	[2]105.8
Гърция	101.1	101.7	101.9	100.7
Дания	108.6	109.5	110.3	110.8
Естония	115.5	119.4	122.1	121.6
Ирландия	105.1	105.6	106.6	106.2
Испания	108.4	110.2	111.0	110.6
Италия	108.7	109.9	110.6	110.4
Кипър	100.8	102.3	102.5	101.9
Латвия	110.9	113.7	116.9	117.1
Литва	112.6	115.7	118.4	119.8
Люксембург	111.5	113.1	115.1	116.0
Малта	110.3	111.6	113.5	114.2
Нидерландия	111.0	112.9	115.9	117.4
Полша	109.6	111.5	113.9	117.6
Португалия	109.2	110.3	110.6	110.6
Румъния	113.9	119.2	123.8	127.0
Словакия	109.6	112.3	115.3	117.6
Словения	107.4	109.3	111.1	111.0
Унгария	114.5	117.7	121.6	125.7
Финландия	110.0	111.2	112.3	112.7
Франция	106.8	108.9	110.0	110.6
Хърватия	107.4	109.0	109.8	110.0
Чехия	110.9	113.3	116.5	120.2
Швеция	106.5	108.6	110.5	111.1
Обединено кралство	115.6	118.4	120.6	121.6
Република Северна Македония	110.9	112.6	113.4	114.8
Турция	175.0	202.1	233.5	263.2
Исландия	122.0	125.3	129.0	132.7
Норвегия	114.6	117.7	120.3	121.8
Швейцария	98.3	99.2	99.5	98.8

1. Индекси на потребителските цени[1]

(Продължение и край) (2010 = 100)

Страни	2017	2018	2019	2020
Останал свят				
Австралия	115.7	117.9	119.8	120.8
Алжир	142.4	148.5	151.4	155.0
Боливия	142.4	145.6	148.3	149.7
Египет	231.1	264.4	288.6	303.2
Индия	159.8	167.6	180.4	190.5
Индонезия	142.2	146.7	151.2	154.1
Канада	112.0	114.5	116.8	117.6
Колумбия	132.0	136.2	140.9	144.5
Мароко	[3]#100.0	[3]101.6	[3]101.8	[3]102.5
Мексико	130.2	136.6	141.5	146.4
Нова Зеландия	110.7	112.4	114.2	116.2
Република Корея	113.1	114.8	115.2	115.8
Република Южна Африка	145.7	152.4	158.7	163.9
Руска федерация	168.2	173.0	180.7	186.8
Съединени американски щати	112.4	115.2	117.2	118.7
Тунис	*138.4	148.7	158.8	167.7
Япония	104.0	105.0	105.5	105.5

[1] Източник: UN, Monthly Bulletin of Statistics, No. 11, November 2021.
[2] 2015 = 100.
[3] 2017 = 100.

Износ и внос

1. Износ и внос[1]

(Млн. щатски долари)

Страни	2019		2020	
	износ	внос	износ	внос
ЕС-28				
в това число:				
Австрия	171860	176710	-	-
Белгия	446899	427844	419365	394703
България	**33455**	**37766**	**31802**	**34881**
Германия	1489425	1233989	1380379	1170726
Гърция	37911	62520	35170	55695
Дания	109989	97209	107227	96800
Ирландия	169585	100758	178 734	97 969
Испания	332963	372423	306752	325193
Италия	539694	476014	494934	421945
Люксембург	14 831	22960	13646	20930
Нидерландия	576784	514849	551303	484785
Обединено кралство	443702	622621	381130	543961
Полша	266574	265261	270939	257064
Португалия	67063	89539	61510	77515
Румъния	77255	96581	71146	92187
Словакия	88735	89929	83272	86476
Унгария	122059	117189	119412	110443
Финландия	72838	73718	65668	68085
Франция	559148	647359	478333	572028
Чехия	199677	179569	192566	170992
Швеция	161086	158832	154297	148940
Турция	181021	210261	169835	219758
Норвегия	104002	86151	82699	81312
Швейцария	313917	277813	319174	291672
Останал свят				
Австралия	271006	213747	250419	202927
Аржентина	65130	49130	54884	42354
Бразилия	225401	184370	209891	166280
Венецуела	-	-	-	-
Египет	-	-	-	-
Еквадор	22330	22562	20225	17959

1. Износ и внос[1]

(Продължение и край) (Млн. щатски долари)

Страни	2019		2020	
	износ	внос	износ	внос
Индия	324205	485927	276214	372318
Индонезия	167683	171276	163308	141568
Канада	450805	453356	392129	405169
Китай[2]	2499481	2078409	2590646	2055612
Нова Зеландия	39516	42362	38897	37135
Пакистан	23268	49931	22188	45778
Перу	47688	41074	-	-
Република Корея	542209	503324	509347	471115
Руска федерация	422777	243780	324477	236593
Съединени американски щати	1643100	2497500	1434117	2334330
Тунис	14922	21543	13834	18366
Япония	705672	721078	641341	634431

[1] Източник: United Nations, Monthly Bulletin of Statistics, No. 8, August 2020.
[2] Без Хонконг, Макао и Тайван.

Селско стопанство

1. Икономически сметки за селското стопанство - брутна добавена стойност по базисни цени[1]

(Млн. евро)

Страни	2017	2018	2019	2020[2]	2021
ЕС-27	**177969.8**	**173887.5**	**180658.2**	**177996.7**	**184284.9**
Австрия	3228.6	3123.9	3061.5	3095.4	3436.5
Белгия	2471.8	2225.6	2627.2	2672.5	2538.4
България	**1792.4**	**1732.5**	**1767.8**	**1748.4**	**2529.7**
Германия	21821.7	16846.6	22088.2	20618.4	19357.9
Гърция	6082.4	5758.4	6131.4	6234.7	6003.6
Дания	3113.4	2217.8	3105.6	2702.3	1965.2
Естония	277.5	205.9	281.8	256.7	264.1
Ирландия	3158.5	2619.7	2854.2	3228.4	3960.9
Испания	28846.3	28742.9	27944.5	28570.5	29652.6
Италия	32436.4	34008.5	33309.3	31932.0	32668.7
Кипър	321.2	308.4	340.5	353.2	352.4
Латвия	426.8	346.5	554.8	639.0	672.9
Литва	1241.2	990.1	1232.1	1499.7	1474.1
Люксембург	120.7	125.6	125.6	126.1	128.8
Малта	59.4	56.4	60.9	53.1	52.0
Нидерландия	11743.7	10725.1	11254.8	10536.4	10789.6
Полша	9918.1	8820.3	9642.9	10305.1	8473.0
Португалия	2983.8	3008.2	3312.9	3264.7	3498.0
Румъния	7714.1	8328.5	8790.1	8274.6	10203.8
Словакия	651.7	541.1	521.1	641.8	734.3
Словения	430.3	619.6	560.1	580.9	475.1
Унгария	3557.9	3449.7	3532.9	3419.5	3804.4
Финландия	1165.0	1227.7	1362.8	1268.9	1074.5
Франция	29823.3	33576.1	31720.0	31139.1	35101.3
Хърватия	975.0	1083.1	1135.3	1153.2	1222.3
Чехия	1675.1	1700.3	1752.2	1935.4	2013.0
Швеция	1933.5	1499.0	1587.7	1746.7	1837.8

[1] Източник: Евростат - http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.
[2] Данните за 2020 г. са прогнозни.

Околна среда

1. Антропогенни емисии на въглероден окис[1]

(Хил. тонове)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019
ЕС-28	**20614**	**20305**	**20304**	**19433**	**17568**
ЕС-27	**20346**	**20046**	**20051**	**19198**	**17351**
Австрия	542	538	529	490	498
Белгия	374	363	297	344	369
България	**273**	**285**	**285**	**266**	**262**
Германия	3176	3039	3068	2938	2883
Гърция	463	407	418	396	464
Дания	258	248	245	237	209
Естония	129	140	138	130	131
Ирландия	108	102	88	78	68
Испания	1676	1655	1663	1647	1600
Италия	2304	2228	2333	2082	2062
Кипър	14	14	14	12	11
Латвия	118	115	121	124	120
Литва	145	144	141	140	116
Люксембург	22	23	23	21	21
Малта	7	6	10	8	7
Нидерландия	562	555	549	549	626
Обединено кралство	1698	1568	1551	1541	1585
Полша	2247	2358	2390	2339	2112
Португалия	323	310	326	285	293
Румъния	773	778	782	779	894
Словакия	352	358	347	301	279
Словения	108	111	106	99	97
Унгария	444	435	423	362	354
Финландия	361	368	359	351	345
Франция	2671	2703	2655	2514	2375
Хърватия	268	258	253	235	216
Чехия	836	835	834	831	819
Швеция	364	361	356	337	337
Европейска икономическа зона и Швейцария	**725**	**715**	**714**	**705**	**670**
Исландия	111	109	113	112	106
Лихтенщайн	1	1	1	1	0
Монако	2	1	1	2	2
Норвегия	438	434	437	434	400
Швейцария	174	170	163	157	161

1. Антропогенни емисии на въглероден окис[1]

(Продължение и край) (Хил. тонове)

Страни	2015	2016	2017	2018	2019
Държави кандидат-членки	**3048**	**2711**	**2514**	**1932**	**2113**
Албания	196	80	81	.	31
Република Северна Македония	65	67	57	56	55
Сърбия	269	251	243	250	330
Турция	2479	2276	2095	1591	1663
Черна гора	38	38	37	35	34
Останал свят	**65764**	**67082**	**64376**	**61132**	**55354**
Азербайджан	135	127	124	.	.
Армения	.	108	112	116	147
Беларус	767	760	381	363	394
Грузия	169	177	177	162	109
Казахстан	1673	1544	1101	1637	2543
Канада	5728	5677	5725	5752	5129
Киргизстан	8	531	81	.	.
Република Молдова	96	101	124	.	157
Руска федерация	10065	10242	10405	10694	4800
САЩ	46065	46692	45017	41393	40552
Украйна	1057	1123	1129	1016	1523

[1] Източници: EMEP (Co-operative Programme for Monitoring and Evaluation of the Long range Transmission of Air Pollutions in Europe); http://www.ceip.at/.

Международни сравнения

Целта на Програмата за европейски сравнения (ПЕС) на Евростат за изчисляване на Паритети на покупателната способност (ППС) е да осигури надеждно сравнение на цените и на обема на БВП и неговите разходни компоненти между страните участнички в рамките на даден период. Данните обхващат 37 европейски страни: 27-те държави - членки на Европейския съюз; Обединеното кралство, което напусна ЕС на 31 януари 2020 г., кандидатстващите за членство в ЕС страни - Албания, Република Северна Македония, Сърбия, Турция и Черна гора; трите развити европейски страни - Исландия, Норвегия и Швейцария - членки на Европейската асоциация за свободна търговия; една балканска държава - Босна и Херцеговина.

Паритетите на покупателната способност представляват реални курсове за превръщане на стойностните показатели от национална валута в единна валута. Превърнатите в съпоставима валута чрез ППС разходи за крайно използване на БВП на отделните страни са сравними и отразяват единствено разликата във физическия обем на купените стоки и услуги. ППС се представят в стандартизирана форма към държавите - членки на ЕС (базата е ЕС-27_2020 = 1), наречена стандарт на покупателната способност, т.е. евро в реално изражение (условна средна валута).

Международни сравнения

1. Паритети на покупателната способност на ниво БВП (ЕС-27_2020 = 1)[1]

(1 СПС = нац. валута/фиксирано евро за страните от еврозоната)

Страни	2018	2019*	2020*
ЕС-27_2020	**1**	**1**	**1**
Австрия	1.128574	1.133055	1.143219
Белгия	1.130054	1.127297	1.115644
България	**1.002796**	**1.035606**	**1.053889**
Германия	1.084406	1.104074	1.104953
Гърция	0.832873	0.827637	0.827286
Дания	9.976354	9.983232	9.925896
Естония	0.794388	0.811676	0.802387
Ирландия	1.168108	1.215497	1.198941
Испания	0.931576	0.930734	0.938903
Италия	1.004446	0.996381	0.993393
Кипър	0.903035	0.9058	0.91602
Латвия	0.722395	0.738292	0.738137
Литва	0.658534	0.666939	0.681794
Люксембург	1.251639	1.266930	1.293642
Малта	0.865109	0.863779	0.877033
Нидерландия	1.1453	1.167796	1.158313
Полша	2.578025	2.62704	2.679509
Португалия	0.842265	0.846923	0.850848
Румъния	2.455884	2.521587	2.555411
Словакия	0.77558	0.792919	0.805039
Словения	0.836934	0.837575	0.840688
Унгария	205.089587	213.349396	222.686894
Финландия	1.258835	1.268895	1.264518
Франция	1.114955	1.085796	1.088432
Хърватия	4.88209	4.880077	4.860402
Чехия	18.24162	18.614246	19.144938
Швеция	13.072599	13.226086	13.091331
Обединено кралство	1.014024	1.011409	1.031081
Албания	62.374851	62.242016	63.598788
Република Северна Македония	27.943104	27.943105	28.327686
Сърбия	60.460082	60.965963	62.50713
Турция	2.407257	2.831496	3.288072
Черна гора	0.513642	0.507064	0.50434
Исландия	207.858412	213.158156	224.006421
Норвегия	14.131453	14.662993	15.144706
Швейцария	1.738219	1.730523	1.705690
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	0.994447	1.000385	1.001714

[1] Източник: Евростат, 15.12.2021 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

Индексите на равнища на цени са измерител на различията в равнищата на цените между страните партньори, показвайки колко единици от единната валута са необходими, за да се купи едно и също количество стоки и услуги в сравняваните с базата (ЕС-27_2020) страни. Те се изчисляват като съотношение между ППС и официалните валутни курсове (национална валута/евро) за всяка страна спрямо средното за ЕС равнище.

Фиг. 1. Индекси на равнища на цени на ниво БВП в балканските страни, 2020 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

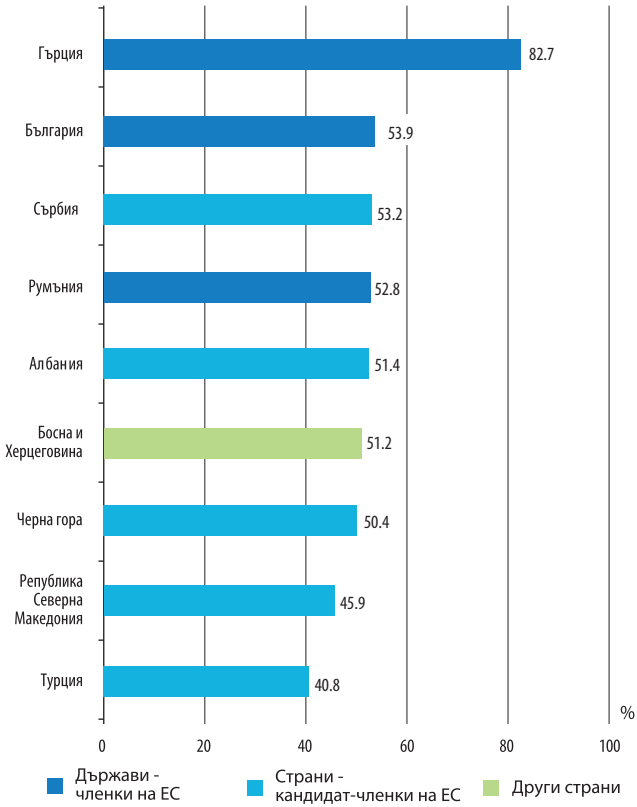

2. Индекси на равнища на цени на ниво БВП (ЕС-27_2020 = 100)[1]

Страни	2018	2019*	2020*
ЕС-27_2020	**100.0**	**100.0**	**100.0**
Австрия	112.9	113.3	114.3
Белгия	113.0	112.7	111.6
България	**51.3**	**53.0**	**53.9**
Германия	108.4	110.4	110.5
Гърция	83.3	82.8	82.7
Дания	133.9	133.7	133.2
Естония	79.4	81.2	80.2
Ирландия	116.8	121.5	119.9
Испания	93.2	93.1	93.9
Италия	100.4	99.6	99.3
Кипър	90.3	90.6	91.6
Латвия	72.2	73.8	73.8
Литва	65.9	66.7	68.2
Люксембург	125.2	126.7	129.4
Малта	86.5	86.4	87.7
Нидерландия	114.5	116.8	115.8
Полша	60.5	61.1	60.3
Португалия	84.2	84.7	85.1
Румъния	52.8	53.1	52.8
Словакия	77.6	79.3	80.5
Словения	83.7	83.8	84.1
Унгария	64.3	65.6	63.4
Финландия	125.9	126.9	126.5
Франция	111.5	108.6	108.8
Хърватия	65.8	65.8	64.5
Чехия	71.1	72.5	72.4
Швеция	127.4	124.9	124.9
Обединено кралство	114.6	115.2	115.9
Албания	48.9	50.6	51.4
Република Северна Македония	45.4	45.4	45.9
Сърбия	51.1	51.7	53.2
Турция	42.2	44.5	40.8
Черна гора	51.4	50.7	50.4
Исландия	162.5	155.3	144.9
Норвегия	147.2	148.8	141.2
Швейцария	150.5	155.6	159.3
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	50.8	51.1	51.2

[1] Източник: Евростат, 15.12.2021 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

Индексите на физически обем на ниво БВП на човек от населението отразяват единствено различията между страните партньори в международните сравнения по отношение на крайно потребения обем стоки и услуги в тях, т.е. елиминира се влиянието на националните цени в тези страни. Те се изчисляват, като превърнатите в единна валута чрез ППС национални разходи за крайно използван БВП на човек се отнесат към средните за ЕС-27_2020 реални разходи за крайно използван БВП. Тези индекси не са предназначени за стриктно ранжиране на страните. Препоръчва се те да се използват за разделяне на страните - участнички в ПЕС, на групи със сравними равнища на реален БВП на човек от населението.

Фиг. 2. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво БВП в балканските страни, 2020 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

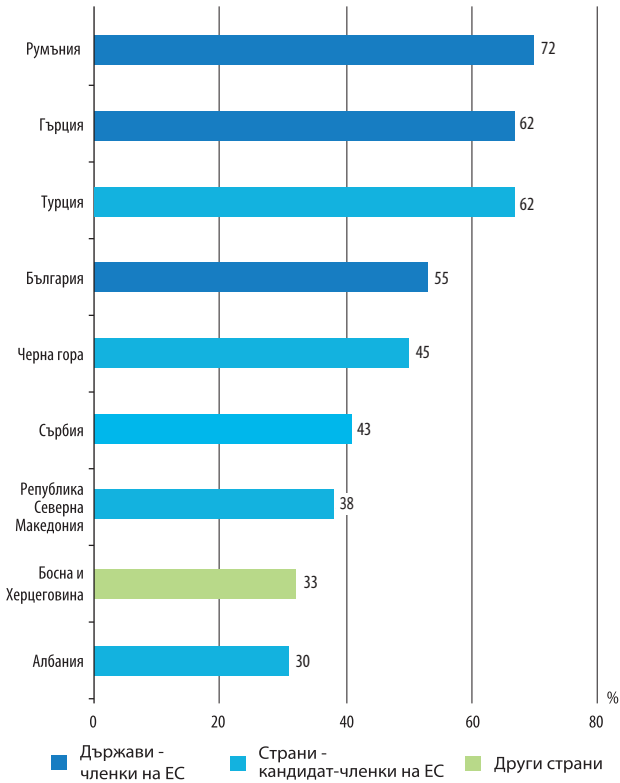

3. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Брутен вътрешен продукт

Страни	2018	2019*	2020*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	128	126	124
Белгия	118	118	119
България	**52**	**53**	**55**
Германия	124	121	123
Гърция	66	66	62
Дания	129	127	135
Естония	81	82	84
Ирландия	190	190	209
Испания	91	91	84
Италия	97	96	94
Кипър	91	92	88
Латвия	69	69	70
Литва	81	84	87
Люксембург	262	254	263
Малта	102	103	97
Нидерландия	129	128	132
Полша	71	73	76
Португалия	78	79	76
Румъния	66	69	72
Словакия	70	69	70
Словения	87	88	89
Унгария	71	73	74
Финландия	111	109	113
Франция	104	106	104
Хърватия	65	66	64
Чехия	92	93	93
Швеция	120	119	123
Обединено кралство	107	107	104
Албания	30	30	30
Република Северна Македония	38	38	38
Сърбия	40	41	43
Турция	63	59	62
Черна гора	48	50	45
Исландия	128	127	120
Норвегия	156	145	140
Швейцария	160	157	160
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	32	32	33

[1] Източник: Евростат, 15.12.2021 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

Разходите на БВП за крайно потребление включват разходите на резидентните институционални единици (домакинства, нетърговски организации, обслужващи домакинствата, държавно управление) за продукти и услуги, използвани за индивидуално потребление на населението и за колективно потребление на обществото. В съответствие с принципите на националната концепция разходите на домакинствата за индивидуално потребление включват разходи за продукти и услуги на територията на страната и в чужбина.

Фиг. 3. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво крайни потребителски разходи на домакинствата в балканските страни, 2020 г. (ЕС-27_2020 = 100)
(Предварителни данни)

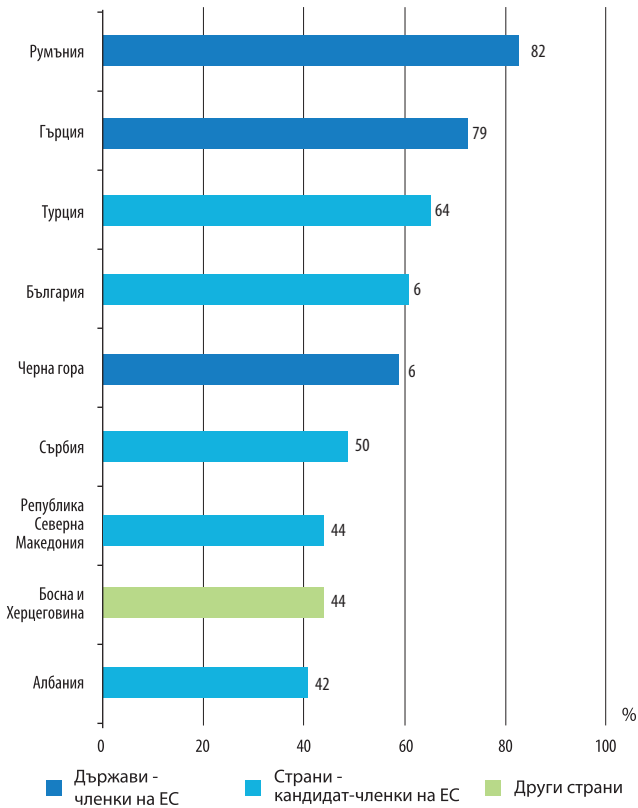

4. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Крайни потребителски разходи на домакинствата

Страни	2018	2019*	2020*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	123	121	121
Белгия	113	113	112
България	**58**	**60**	**62**
Германия	123	122	124
Гърция	83	82	79
Дания	106	105	113
Естония	72	73	76
Ирландия	95	95	88
Испания	97	96	89
Италия	108	108	105
Кипър	110	110	111
Латвия	72	72	73
Литва	93	95	98
Люксембург	155	152	146
Малта	88	87	80
Нидерландия	108	106	108
Полша	79	81	85
Португалия	89	91	90
Румъния	75	79	82
Словакия	68	68	71
Словения	82	85	84
Унгария	63	65	67
Финландия	108	107	110
Франция	101	101	102
Хърватия	65	66	67
Чехия	79	80	78
Швеция	104	102	106
Обединено кралство	122	122	116
Албания	40	41	42
Република Северна Македония	43	43	44
Сърбия	48	49	50
Турция	62	60	64
Черна гора	61	61	61
Исландия	114	112	118
Норвегия	123	121	120
Швейцария	145	141	146
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	42	42	44

[1] Източник: Евростат, 15.12.2021 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

Фактическото индивидуално потребление обхваща стоките и услугите, действително потребени от населението, независимо дали са купени и платени от домакинствата, държавата или от нетърговски институции, обслужващи домакинствата. При международните сравнения на физическия обем на потреблението ФИП е предпочитан показател, тъй като не се влияе от факта, че различията са значителни в начина, по който в отделните страни са организирани някои важни услуги, потребявани от домакинствата, като например образователни и здравни.

Фиг. 4. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво фактическо индивидуално потребление в балканските страни, 2020 г. (ЕС-27_2020 = 100) (Предварителни данни)

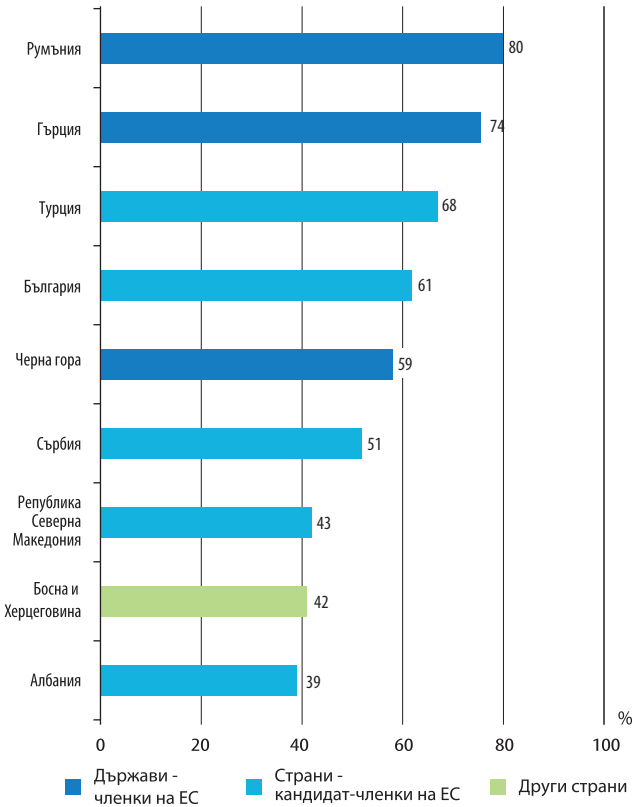

5. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Фактическо индивидуално потребление

Страни	2018	2019*	2020*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	119	118	116
Белгия	114	114	114
България	**57**	**59**	**61**
Германия	123	122	124
Гърция	78	77	74
Дания	117	115	122
Естония	75	75	77
Ирландия	95	95	90
Испания	92	91	85
Италия	100	100	96
Кипър	95	96	96
Латвия	71	71	70
Литва	91	92	95
Люксембург	152	149	145
Малта	86	86	81
Нидерландия	115	115	117
Полша	78	79	83
Португалия	85	86	84
Румъния	74	78	80
Словакия	68	69	71
Словения	81	82	82
Унгария	65	67	70
Финландия	113	111	113
Франция	109	109	110
Хърватия	65	66	68
Чехия	84	85	84
Швеция	111	108	112
Обединено кралство	116	117	113
Албания	38	39	39
Република Северна Македония	42	42	43
Сърбия	48	49	51
Турция	66	67	68
Черна гора	59	60	59
Исландия	116	114	119
Норвегия	132	128	126
Швейцария	125	123	124
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	40	41	42

[1] Източник: Евростат, 15.12.2021 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

Бруто образуването на основен капитал се състои от придобитите минус отписаните дълготрайни активи от резидентните производители през определен отчетен период. Дълготрайните активи могат да бъдат материални и нематериални активи, произведени в процеса на производството (или от внос), които се използват многократно в производствения процес за повече от една година.

Фиг. 5. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС на ниво бруто образуване на основен капитал в балканските страни, 2020 г. (ЕС-27_2020 = 100) (Предварителни данни)

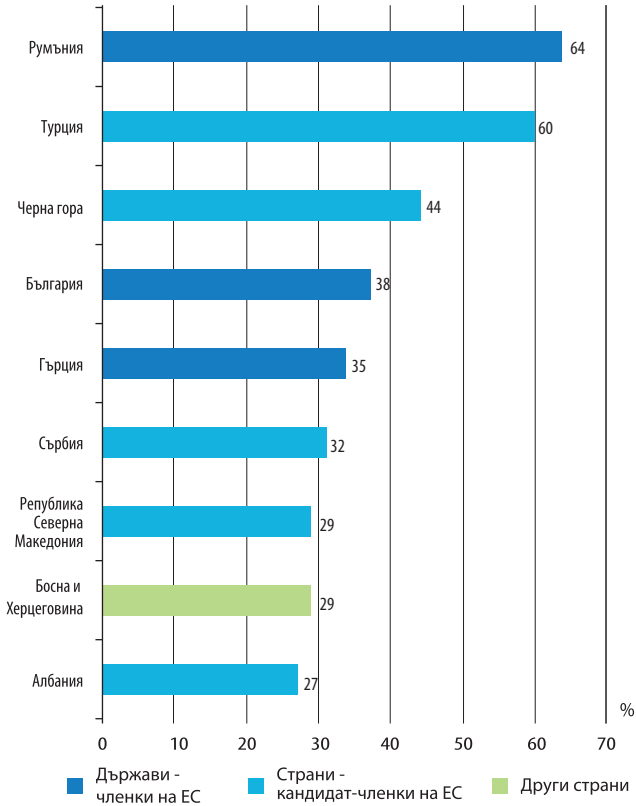

6. Индекси на физически обем на човек от населението в СПС (ЕС-27_2020 = 100)[1]
Бруто образуване на основен капитал

Страни	2018	2019*	2020*
ЕС-27_2020	**100**	**100**	**100**
Австрия	157	153	154
Белгия	153	149	152
България	**35**	**34**	**38**
Германия	114	107	111
Гърция	36	32	35
Дания	147	135	154
Естония	91	92	117
Ирландия	294	534	443
Испания	92	90	86
Италия	96	88	86
Кипър	91	89	90
Латвия	66	67	73
Литва	68	69	73
Люксембург	233	237	232
Малта	96	96	97
Нидерландия	130	124	132
Полша	49	49	47
Португалия	69	68	71
Румъния	55	58	64
Словакия	66	64	61
Словения	85	83	82
Унгария	76	80	80
Финландия	122	114	124
Франция	114	120	114
Хърватия	60	65	65
Чехия	103	102	104
Швеция	148	135	143
Обединено кралство	104	96	94
Албания	28	26	27
Република Северна Македония	30	30	29
Сърбия	28	32	32
Турция	74	54	60
Черна гора	52	49	44
Исландия	158	146	138
Норвегия	182	180	186
Швейцария	223	205	219
Балкански страни			
Босна и Херцеговина	29	28	29

[1] Източник: Евростат, 15.12.2021 г.; http://epp.eurostat.ec.europa.eu/.

ЗА КОНТАКТИ И ИНФОРМАЦИЯ

Национален статистически институт

http://www.nsi.bg

Централно управление на НСИ

ул. „П. Волов“ № 2

Дирекция „Многосекторна статистика и услуги за потребителите“

Приемна на НСИ

телефон: (+3592) 9857 111
e-mail: Info@nsi.bg

Публикации

телефон: (+3592) 9857 515
e-mail: Publikacii@nsi.bg

Библиотека

телефони: (+3592) 9857 521
(+3592) 9857 633
e-mail: Biblioteka@nsi.bg

Пресцентър

телефон: (+3592) 9857 729
e-mail: Press@nsi.bg

ISSN 1313-9428

НАЦИОНАЛЕН СТАТИСТИЧЕСКИ ИНСТИТУТ

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2022

Отговорен редактор: Л. Александрова

Автори: А. Данчева, В. Стоянова,
Г. Чешмеджиева, Г. Николова, Д. Димитрова,
Е. Йорданова, М. Гергова, М. Колев, Н. Панагонова,
Р. Петкова, С. Филипович, С. Кателиев,
С. Кавгаджийска, Т. Давидков

Редактори: М. Трифонова, Р. Льондева, Т. Иванов,
П. Павлов

Формат: 105x215

Тираж: 550

Предпечатна подготовка и печат:

„ЕА“ АД

СТАТИСТИЧЕСКИ СПРАВОЧНИК 2022

www.nsi.bg